Biblioteca Polirom

Zoë Heller

Jurnalul unui scandal

Roman ecranizat în regia lui Richard Eyre,
cu Cate Blanchett şi Judi Dench în rolurile principale

POLIROM

B
Biblioteca Polirom

PROZĂ XXI

„***Jurnalul unui scandal*** nu se conformează tiparului romanelor de pe lista premiilor Booker: nu este cuprinzător şi exotic. Nu are ambiţii ascunse. Este scris cu o atenţie dureroasă: o relatare minunată şi tulburătoare a relaţiei dintre o profesoară de vîrstă mijlocie şi un adolescent şi a felului în care sexul poate conduce – şi ruina – o viaţă."

The Observer

„Cu un echilibru subtil între satiră socială şi suspans psihologic, romanul descrie demersurile unei prietenii devastatoare, limitele pe care unii oameni sînt în stare să le depăşească din nevoia de apropiere şi căldură."

The New Yorker

EDITURA POLIROM
ISBN 978-973-46-0741-9
9 789734 607419
www.polirom.ro

FOX SEARCHLIGHT PICTURES AND DNA FILMS PRESENT A BBC FILM COMMISSION AND BBC FILMS A SCOTT RUDIN/ROBERT FOX PRODUCTION
JUDI DENCH CATE BLANCHETT BILL NIGHY "NOTES ON A SCANDAL" MUSIC BY PHILIP GLASS EDITED BY JOHN BLOOM PRODUCTION AND COSTUME DESIGNER TIM HATLEY
DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY CHRIS MENGES A SUPERVISOR PRODUCER REMAINS MORRIS BASED ON THE BOOK BY ZOE HELLER SCREENPLAY BY PATRICK MARBER PRODUCED BY SCOTT RUDIN AND ROBERT FOX
DIRECTED BY RICHARD EYRE FOX SEARCHLIGHT
DNA
www.foxsearchlight.com

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Zoë Heller, *Notes on a Scandal*

Copyright © Zoë Heller, 2003
All rights reserved.

© 2007 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37 ; P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României :

HELLER, ZOË

Jurnalul unui scandal / Zoë Heller ; trad. din lb. engleză, note şi postf. de Luminiţa Marcu. – Iaşi : Polirom, 2007

ISBN 978-973-46-0741-9

I. Marcu, Luminiţa (trad.; postf.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

Zoë Heller

Jurnalul unui scandal

Traducere din limba engleză,
note și postfață de Luminița Marcu

POLIROM
2007

Zoë Heller s-a născut la Londra, în 1965, într-o familie de imigranți evrei de origine germană. Și-a urmat studiile la Oxford University, apoi la Columbia University, în New York. Este scenaristă, jurnalistă de succes și i s-au publicat pînă acum două romane: *Everything You Know* (1999) și *Notes on a Scandal* (*Jurnalul unui scandal*) în 2003. Acest al doilea roman a fost nominalizat în același an la Booker Prize, iar în 2006 a stat la baza unei ecranizări cu Judi Dench și Cate Blanchett în rolurile principale. Filmul, una dintre cele mai controversate producții, a fost la rîndul lui nominalizat la premiile Oscar. Noua ei carte, *The Believers*, este anunțată pentru 2008. În prezent, Zoë Heller trăiește la New York împreună cu soțul ei, Larry Konner, scenarist, și cele două fiice.

Acțiunea romanului *Jurnalul unui scandal* se petrece la Londra, în vremurile noastre. La începutul anului școlar, într-un colegiu britanic, își face apariția Sheba Hart, o nouă profesoară, plină de entuziasm și foarte frumoasă. Este un personaj neconvențional, care stîrnește atenția și bîrfele în interiorul catedrei. Este, de asemenea, complet nepregătită pentru mediul gălăgios și imprevizibil al elevilor mînați de impulsurile adolescenței. Încearcă să facă față acestor dificultăți, sperînd să le poată totuși trezi curiozitatea față de artele plastice. Și chiar reușește să-l atragă pe unul dintre elevi, dar, din păcate, relația care se stabilește între ei capătă treptat implicații erotice. Povestea ajunge în ziare, iar naratoarea romanului, profesoara de istorie Barbara Covett, o veterană a colegiului, singură și acrită de tarele sistemului de învățămînt și de calitatea mediocră a oamenilor care o înconjoară, încearcă să o redea la rîndul ei, motivată fiind de relația de prietenie pe care o are cu protagonista. Această relație, însă, este și ea una neconvențională, pe cît de intensă, pe atît de tristă.

Pentru Larry și Frankie

Cuvînt înainte

1 martie 1998

Ieri la masa de seară, Sheba a povestit cum s-au sărutat prima oară, ea și băiatul Connolly. Povestea, în linii mari, o mai auzisem și înainte, pentru că sînt puține lucruri despre afacerea Connolly pe care Sheba să nu mi le fi povestit deja de cîteva ori. Doar că de data asta a apărut ceva nou. M-am gîndit s-o întreb dacă o surprinsese ceva în această primă apropiere. A rîs. Da, mirosul întregii întîmplări fusese cel care o luase pe nepregătite, a zis ea. Nu-i anticipase mirosul sau, dacă o făcuse, se gîndise la ceva tipic adolescentin, gumă de mestecat, Cola, picioare.

În momentul acela, m-am trezit că de fapt inhalez un miros de săpun, de rufe abia scoase din mașina de spălat. Mirosea a scrupuloasă grijă de sine. Știi mireasma aceea de mașină de spălat, care te învăluie cîteodată, cînd treci pe lîngă ferestrele de la subsol ale blocurilor de locuințe. Exact așa. Atît de curat, Barbara. Nimic din mirosul de brînză și ceapă pe care îl răspîndesc alți puști...

De cînd ne-am mutat în casa lui Eddie, Sheba îmi vorbește în felul ăsta în fiecare seară. Stă la masa din bucătărie, cu ochii pierduți în

întunericul grădinii lui Eddie. Eu stau în faţa ei şi-i urmăresc degetele nervoase, cum fac piruete ca la patinaj pe plasticul feţei de masă. Cîteodată spune lucruri destul de nerușinate, cu vocea ei de prezentatoare de ştiri. Asta e exact ceea ce am admirat întotdeauna la Sheba: capacitatea de a spune lucruri de joasă speţă şi a le face să sune cît se poate de decent. N-avem secrete, eu şi Sheba.

Prima dată cînd l-am văzut dezbrăcat, ştii la ce m-am gîndit, Barbara? La verdeţuri proaspete învelite într-o pînză albă şi curată. La ciuperci abia scoase din pămînt. Vorbesc serios. Era comestibil. Se spală pe cap în fiecare seară. Închipuie-ţi! Strălucea de curăţenie. Vanitatea adolescenţei, probabil! Sau nu, poate anxietatea ei. Propriul corp e deocamdată o jucărie nouă: n-a învăţat încă să-l trateze cu delăsarea indiferentă a adulţilor.

Povestea ei se ducea înapoi pe terenuri cunoscute. Auzisem rapsodia părului cel puţin de cincisprezece ori în ultimele luni. (În ceea ce mă priveşte, nu mi-a păsat niciodată de părul lui Connolly. Întotdeauna mi s-a părut cumva sinistru – ca zăpada artificială pe care o găseşti de cumpărat, pentru pomul de Crăciun.) Totuşi, continuam să-i dau replica.

— Şi erai emoţionată atunci cînd te-ai sărutat cu el, Sheba?

Ah, nu. Bine, da... Dar nu tocmai. (Rîde.) *Poţi să fii emoţionat şi calm în acelaşi timp? Îmi amintesc că m-am simţit uşurată că nu şi-a folosit limba. Trebuie să-l cunoşti un pic pe celălalt, înainte, nu? Altfel ar fi prea mult. Cu toate balele. Şi senzaţia aia jenantă că cineva*

încearcă să fie creativ într-un spațiu așa de strîmt... Oricum, m-am relaxat prea mult sau așa ceva, pentru că bicicleta a căzut – zornăitul ăla îngrozitor – și apoi, sigur, am luat-o la fugă...

Eu nu spun prea mult în aceste ocazii. Ideea e s-o fac pe Sheba să vorbească. Dar chiar și în situațiile normale, eu obișnuiesc să fiu cea care ascultă în relația noastră. Și asta nu pentru că Sheba ar fi mai deșteaptă decît mine. Orice comparație obiectivă m-ar găsi pe mine ca fiind o femeie mai educată, presupun. (Sheba știe ceva, ceva despre artă – îi recunosc acest merit; dar, deși a avut toate avantajele clasei ei sociale, a citit îngrozitor de puțin.) Nu, Sheba vorbește pur și simplu pentru că e în mod natural mai locvace și mai sinceră decît mine. Eu sînt circumspectă de felul meu, iar ea... în fine, ea nu e.

Pentru cei mai mulți oameni, onestitatea e ceva atît de îndepărtat de felul lor de-a fi – așa o aberație în mitomania lor de fiecare zi – că se simt obligați să anunțe atunci cînd urmează să aibă un moment de sinceritate. „Ca să fiu sincer...", zic ei sau „Adevărul adevărat e că..." sau „Acuma, dacă e s-o spunem pe-a dreaptă...". Cîteodată încearcă să te facă să depui jurăminte de tăcere înainte de a continua. „Asta rămîne strict între noi, da? Îmi promiți că nu mai spui la nimeni..." Sheba nu face nimic de felul ăsta. Ea azvîrle afară adevăruri intime și neflatante despre ea tot timpul, fără să se gîndească de două ori. „Cînd eram mică, mă masturbam în disperare, eram teribil de obsedată", mi-a spus ea la un moment dat, cînd

de-abia începuserăm să ne cunoaștem. „Mama a trebuit practic să-mi lipească chiloții cu scotch ca să nu mă mai ating cînd eram în locuri publice." Da? Am zis eu, încercînd să fac să sune ca și cînd aș fi fost obișnuită cu asemenea schimburi de replici la o cafea cu fursecuri.

E o caracteristică a clasei, cred – francheţea asta nepăsătoare. Dacă aș fi avut mai mult de-a face, la viața mea, cu cei din înalta societate, aș fi fost probabil obișnuită cu stilul acesta și n-aș mai fi zis nimic. Dar Sheba e singura persoană cu adevărat din înalta societate pe care am cunoscut-o vreodată. Candoarea ei plină de directeţe e la fel de exotică pentru mine cum ar fi o farfurie de argint pe masa unui sălbatic dintr-un trib amazonian. Acum zice că s-a dus să doarmă puțin. (N-a dormit bine azi-noapte.) Dar îmi dau seama, după scîrțîiturile podelei de deasupra capului meu, că lucrează în lut, în camera nepoatei ei. Se duce de multe ori acolo după-amiezile. A fost camera ei atunci cînd era mică, se pare. Stă ore întregi și se joacă cu jucăriile fetiței – aranjează sticluțele cu sclipici și lipici din seturile de artă, face inventarul pantofilor de plastic ai păpușilor. Cîteodată adoarme acolo și trebuie să mă duc și s-o trezesc pentru masa de seară. Întotdeauna arată mai degrabă tristă și stranie, așa cum stă azvîrlită în patul de prințesă, decorat în alb și roz, cu picioarele ei mari și aspre atîrnînd peste margine. Ca o gigantesă care s-a năpustit în casa greșită.

Casa îi aparține acum fratelui ei, Eddie. După ce a murit tatăl Shebei, mama lor a hotărît că e prea mare pentru o persoană, iar Eddie a

cumpărat-o de la ea. Sheba nu vede cu ochi buni treaba asta, cred eu. Nu e drept, zice ea, numai pentru că Eddie e bogat, să cumpere trecutul lor comun doar pentru el.

Eddie și familia lui sînt plecați la New Delhi deocamdată. Banca americană la care lucrează l-a trimis acolo pentru șase luni. Sheba l-a sunat în India cînd a intrat în bucluc, iar el a fost de acord s-o lase să stea în casă pînă cînd își va găsi ceva stabil. Stăm aici de atunci. E o întrebare ce vom face cînd Eddie se va întoarce în iunie. Eu am renunțat la chiria micuțului meu apartament cu cîteva săptămîni în urmă, iar cu Richard, soțul Shebei, nu s-ar putea spune că sîntem în pericol să ne ia la el, nici măcar temporar. Probabil că n-o să avem bani suficienți să închiriem altceva și apoi nu sînt sigură că vreun proprietar din Londra ar fi dispus să ne primească în acest moment. Dar încerc totuși să nu-mi fac griji. Zilei îi ajunge diavolul ei, cum spunea mama.

Asta nu e o poveste despre mine. Dar cum sarcina de a o spune mi-a revenit mie și cum o să joc un oarecare rol în evenimentele pe care le voi descrie, e potrivit să ofer o scurtă descriere a mea și a relației mele cu protagonista. Numele meu e Barbara Covett. (Din cînd în cînd, unii dintre colegi îmi spun Barb sau, și mai neplăcut, Babs, dar eu nu-i încurajez.) Pînă cînd m-am pensionat, în ianuarie anul acesta, am locuit în Archway, în nordul Londrei, și am predat istorie la St. George, un liceu cu școală primară și gimnaziu din același cartier, timp de douăzeci și unu de ani. Acolo, la St. George, am cunoscut-o pe Batsheba Hart.

Numele ei vă este familiar deja, probabil. Este profesoara de olărit, în vîrstă de patruzeci şi doi de ani, care a fost acuzată de curînd de agresiune sexuală asupra unui minor, după ce s-a descoperit că avea o aventură cu unul dintre elevii ei – un băiat care avea cincisprezece ani cînd a început povestea.

De cînd a ieşit la iveală, cazul Shebei a fost tocat permanent în presă. Am încercat să mă ţin la curent cu toate, deşi, sincer, e o treabă deprimantă. Era o vreme cînd aveam o oarecare încredere în trusturile de mass-media de la noi din ţară, dar acum, de cînd am văzut de aproape cum lucrează reporterii, mi-am dat seama ce trist de prost plasată era încrederea mea. În ultimele două săptămîni, am descoperit vreo douăzeci de greşeli concrete referitoare la cazul Shebei şi asta doar în ziare. Săptămîna asta, luni, un tip isteţ de la *Daily Mirror* a scris despre Sheba că e „o bombă pieptoasă". (Toţi cei care au văzut-o chiar şi în treacăt ştiu că e plată precum cîmpurile din Fenland.) Iar ieri, ziarul *Sun* a produs un expozeu asupra soţului Shebei în care se pretindea că Richard, care predă Teoria Comunicării la City College of London, e un „prof *trendy* care face seminarii *sexy* despre cum ar trebui citite revistele porcoase".

Pînă la urmă, totuşi, nu e nici măcar neglijenţa sau mitomania voioasă a reportajelor cea care deranjează, ci mai ales ipocrizia. Doamne Dumnezeule, ipocrizia cea fără sfîrşit! Mi-am dat seama, cînd a început totul, că o să fie ceva agitaţie. Nu mă aşteptam ca Sheba să primească vreun semn de înţelegere. Dar n-am

anticipat în nici un fel isteria lascivă a reacțiilor. Furia excitată. Acești ziariști scriu despre Sheba ca și cum ar fi niște copii de șapte ani care descoperă pentru prima dată sexualitatea părinților lor. „Condamnabil" e unul dintre cuvintele mari. „Nesănătos", un altul. Atracția Shebei față de băiat a fost una „nesănătoasă". Căsnicia ei era „nesănătoasă", de asemenea. Băiatul avea o dorință „nesănătoasă" de a-i face pe plac. Orice fel de atracție sexuală care nu se poate regăsi într-o ilustrată de vacanță cade la testul sănătății, după părerea acestor oameni. Orice legătură sexuală care există în afara coridorului îngust format de ziarele pro-familie și valorile lor e exilat într-o paranteză imensă, sinistră, a perversiunilor „cu iz antic".

Jurnaliștii sînt oameni cu școală, nu? Absolvenți de facultate, unii dintre ei. Cum de ajung să aibă niște minți așa de înguste? Ei n-au dorit niciodată pe cineva care nu se încadrează în categoria de vîrstă pe care obiceiul locului sau legea îl consideră potrivit? N-au experimentat niciodată un impuls care cade alături față de cercul magic al sexualității ortodoxe?

Cred că ziarele le-au venit de hac Shebei și lui Richard, pînă la urmă. După ce a ieșit pe cauțiune, cei doi au încercat să reziste o vreme. Dar era prea mult – prea mult pentru orice cuplu. Cînd te gîndești la reporterii campați în fața casei lor, la titlurile îngrozitoare din fiecare zi – „Profesoara de sex trece oralele cu brio", „Profesoara studiază cu atenție corpul elevului" și tot așa – e o minune că au rezistat și cît au rezistat. Chiar înainte de prima înfățișare a Shebei, Richard i-a spus că prezența ei

în casă făcea viața copiilor un calvar. Presupun că i s-a părut o explicație mai blîndă pentru faptul că o arunca în stradă decît să-i fi spus că-i provoacă lui însuși repulsie.

Atunci am intrat eu în scenă. Am ținut-o pe Sheba în apartamentul meu o săptămînă și ceva, iar apoi, cînd Eddie a lăsat-o în casă, am venit cu ea. Cum aș fi putut să nu vin? Sheba era atît de singură că ți se făcea milă. Ar fi trebuit să fii complet nesimțitor s-o abandonezi. Mai e cel puțin o audiere preliminară – poate două – pînă cînd cazul va merge la Crown Court și, sincer, nu cred că Sheba ar rezista singură. Avocatul spune că am scăpa de Crown Court dacă Sheba ar pleda vinovată. Dar Sheba nici nu vrea să audă. I se pare că a pleda vinovată – chiar și în cazul în care s-ar renunța la „constrîngere, violență, șantaj" – e ceva de neconceput. „Nu a fost nici o constrîngere și n-am făcut nimic indecent", îi place ei să spună.

De cînd am devenit cea care are grijă de Sheba, în ultimele săptămîni, am atras inevitabil și asupra mea ceva din strălucirea presei. Pare să fie o sursă de amuzament și de disconfort pentru jurnaliști faptul că o femeie respectabilă, în vîrstă, cu aproape patruzeci de ani de experiență în învățămînt a ales să fie asociată cu Sheba. Toți reporterii care au scris despre acest caz – *absolut toți* – și-au făcut un titlu de glorie din a-mi descrie, cu grade diferite de umor, geanta: un obiect cu totul obișnuit, cu mîner de lemn, cu doi pisici cusuți pe etamină. Sigur, ar fi fost mai convenabil pentru ei dacă mai ieșeam și eu la o șuetă cu alte

cîteva babete cu fălcile căzute, lăudîndu-mă cu nepoții sau jucînd bingo. Dar în nici un caz așa, să stau în pragul casei unui funcționar de bancă plin de bani, din Primrose Hill, luîndu-i apărarea unei femei acuzate de molestarea unui copil.

Singura posibilă explicație pe care ziariștii o găseau pentru faptul că mă asociasem de bunăvoie cu nerușinata de Sheba era aceea că eram și eu, într-o formă încă misterioasă, o nerușinată. În săptămînile de după arestul Shebei, mi s-a cerut în cîteva rînduri să vorbesc în numele ei și în consecință sînt acum cunoscută de cititorii ziarului *Sun* drept „cocheta purtătoare de cuvînt a profesoarei". (Cei care mă cunosc pot depune mărturie că sînt departe de a aspira la o asemenea poreclă.) Speranța mea naivă, atunci cînd am vorbit în numele Shebei, a fost că aș putea să contracarez cumva indignarea plină de ipocrizie care se revărsa asupra prietenei mele și să pun în lumină personalitatea ei complexă. Dar, din păcate, contribuțiile mele n-au avut nici un efect în acest sens. Cuvintele mele au fost fie răstălmăcite cu răutate, fie au trecut neobservate în torentul de minciuni împrăștiate de oameni care nu o văzuseră niciodată pe Sheba și care, oricum, n-ar fi înțeles nimic nici dacă ar fi cunoscut-o.

Acesta e în primul rînd motivul pentru care m-am hotărît să-mi asum și mai multe eventuale calomnii și să scriu propria mea mărturie despre căderea Shebei. Îmi place să cred că sînt cea mai îndreptățită persoană care ar putea scrie această mică istorie. Aș merge pînă

acolo încît să spun că sînt chiar singura persoană. Am petrecut împreună cu Sheba nenumărate ceasuri în ultimele optsprezece luni și am schimbat confidențe de toate felurile. Cu siguranță, nu există alt prieten sau rude de-ale Shebei care să fi fost mai adînc implicate în povestea de zi cu zi a aventurii ei cu Connolly. În multe cazuri, am fost martor direct la evenimentele pe care o să le povestesc aici. În celelalte, mă bazez pe descrieri amănunțite făcute de Sheba însăși. Nu sînt atît de nesăbuită încît să pretind că versiunea mea e infailibilă. Dar cred totuși că povestea mea va putea ajuta în mare măsură publicul să înțeleagă cine este cu adevărat Sheba Hart.

Trebuie să menționez limpede că, din punct de vedere moral, mărturia Shebei privind comportamentul ei nu e întotdeauna credibilă. Chiar și acum, ea are tendința să romanțeze relația și să subestimeze lipsa de responsabilitate – greșeala majoră – din acțiunile ei. Regretul pe care îl exprimă ea este acela de a se fi aflat. Dar, chiar așa confuză și tulburată cum este Sheba în continuare, nu-i poate fi tăgăduită onestitatea. Deși mi se întîmplă să nu fiu de acord cu felul în care *interpretează* ea anumite evenimente, nu am nici un motiv să mă îndoiesc de amănuntele concrete ale poveștii ei. Sînt sigură că tot ce mi-a spus, cu privire la cum, cînd și unde s-au întîmplat lucrurile, este perfect adevărat.

E aproape șase seara acum, așa că nu prea mai am timp. Într-o jumătate de oră – o oră cel mult – Sheba o să coboare. O să-i aud pașii pe scări și o să ascund ce scriu. (Sheba nu știe

deocamdată nimic despre acest proiect al meu. Mi-e teamă că ar tulbura-o, așa că m-am hotărît să păstrez secretul pînă cînd mai avansez un pic.) În cîteva secunde, o să apară în ușa livingului, în cămașă de noapte și șosete.

La început stă foarte tăcută. De obicei se vede că a plîns înainte. Rolul meu e s-o înveselesc și s-o scot dintr-ale ei, așa că mă străduiesc să fiu cît mai voioasă. Îi povestesc ceva drăguț de la supermarket sau fac o remarcă răutăcioasă despre cîinele zgomotos al vecinilor. Apoi mă ridic să pregătesc cina. Cu Sheba cel mai bine e să nu forțezi lucrurile, mi-am dat seama. Deocamdată e într-o stare deosebit de irascibilă – extrem de sensibilă la orice fel de „presiuni". Așa că n-o chem să vină cu mine în bucătărie. Mă duc singură și încep să zdrăngăn vasele. Ea rătăcește prin living o vreme, mormăie de una singură, se învîrte fără rost și apoi, după aproximativ zece minute, se înmoaie negreșit și vine după mine.

Nu gătesc ceva sofisticat. Apetitul Shebei nu e tocmai ridicat, iar eu n-am fost niciodată vreo gurmandă. Mîncăm simplu, de cele mai multe ori. Fasole cu pîine prăjită, plăcintă scoțiană, crochete de pește. Sheba se sprijină de cuptor și se uită la mine cum fac treabă. La un moment dat, de obicei îmi cere niște vin. Am încercat s-o fac să aștepe pînă mănîncă ceva, dar se enervează foarte rău dacă îi zic asta, așa că în ultimele zile am căpătat tendința de a ceda imediat și îi torn un pahar mic cu vin din cutia din frigider. Fiecare cu micile lui bătălii. Sheba e un pic snoabă cu băutura și tot scîncește după un vin de calitate. *Măcar să fie*

în sticlă, zice ea. Dar eu continui să cumpăr la cutie. Avem un buget auster în perioada asta. Oricît s-ar văita, Sheba nu pare totuşi să stea pe gînduri atunci cînd e să ocolească lucrurile ieftine.

După ce-şi capătă băutura, se relaxează puţin şi începe să fie mai atentă la ce spun eu. Cîteodată, chiar îmi cere să-i dau ceva de făcut, iar eu îi dau să desfacă o conservă sau nişte brînză s-o radă. Apoi, dintr-odată, ca şi cum n-am fi părăsit niciodată subiectul, începe să vorbească despre Connolly.

Nu oboseşte niciodată să tot spună povestea asta. Nu-ţi vine să crezi de cîte ori e gata să se întoarcă la aceeaşi mică întîmplare şi s-o examineze în detaliu, ca să găsească semne şi simboluri. Parcă ar fi unul dintre evreii ăia care-şi sacrifică ani întregi din viaţă ca să analizeze un singur fragment din *Talmud*. E întotdeauna un spectacol s-o priveşti. E aşa de plăpîndă zilele astea şi totuşi, cînd începe să vorbească, i se luminează ochii şi parcă se face mai înaltă! Cîteodată se întristează şi îi apar lacrimi în ochi. Dar nu cred că vorbitul îi face rău. De fapt, cred că îi face chiar bine. Nu e nimeni altcineva căruia Sheba să-i poată povesti lucrurile astea. Şi o ajută, zice ea, să descrie totul, exact aşa cum a fost.

Unu

Am cunoscut-o pe Sheba într-o dimineață de luni, la începutul semestrului întîi, în 1996. Eram în parcarea liceului St. George, îmi luam cărțile de pe bancheta din spate a mașinii, cînd am văzut-o intrînd, pe bicicletă, pe poarta școlii. Bicicleta era un model vechi, cum aveau băieții de prăvălie, cu coș în față. Părul îl avea aranjat în felul acela meșteșugit care pare dezordonat: o mulțime de șuvițe cîrlionțate îi încadrau fața, iar la spate își făcuse un coc ca o codiță de iepure în care era înfipt un betigaș. Așa își prind părul actrițele cînd joacă rolul unor doctorițe sexy. Nu-mi amintesc cu ce era îmbrăcată. Costumațiile Shebei sînt în general foarte complicate: o mulțime de straturi vaporoase. Dar știu că avea pantofi roșii. Și sigur trebuie să fi fost și o fustă lungă, pentru că îmi aduc aminte cum m-am gîndit că era în pericol să i se încurce în spițe. Cînd s-a dat jos de pe bicicletă – cu o săritură sprintenă și un pic cam enervantă – am văzut că fusta era făcută dintr-un material diafan. Eteric a fost cuvîntul care mi-a venit în minte. O persoană eterică, m-am gîndit. Apoi am închis mașina și am plecat.

Am cunoscut-o pe Sheba oficial mai tîrziu, în aceeași zi, cînd Ted Mawson, directorul adjunct, a adus-o în cancelarie în pauza de după-amiază pentru „prezentări și felicitări". Pauza de după-amiază nu e un moment potrivit să cunoști profesori. Dacă ar fi să desenezi un grafic cu starea psihică a profesorului într-o zi de școală, pauza de după-amiază ar echivala cu cea mai joasă curbă. Aerul în cancelarie are ceva stătut, apăsător. Discursurile voioase de dimineață s-au dus, iar acei membri ai corpului didactic care nu se învîrt fără rost, verificîndu-și orarele sau cine mai știe ce, lîncezesc într-o liniște lugubră. (Ca să fim corecți, faptul că lîncezesc are legătură nu doar cu proasta dispoziție, ci și cu cele trei canapele dintr-un burete mîncat de vreme cu care e dotată cancelaria.) Unii dintre ei stau cu privirea fixă, în gol, cu umerii căzuți. Alții citesc – sînt favorizate paginile de cultură și monden ale ziarelor de orientare liberală sau romanele în ediții de larg consum și de un gust îndoielnic –, ideea fiind nu să citească ceva, ci să aibă un scut împotriva conversației colegilor. Se consumă o cantitate apreciabilă de batoane de ciocolată și supă instant în casolete de plastic.

În ziua venirii Shebei, cancelaria era oarecum mai plină decît de obicei datorită încălzirii care se întîmpla să funcționeze în Old Hall. (În afară de cele trei clădiri mai noi – sala de gimnastică, centrul de artă și pavilionul pentru științe –, colegiul St Geroge mai are încă

două clădiri hodorogite din cărămidă roșie, Old Hall și Middle Hall, care au rămas de la prima destinație a clădirii, din epoca victoriană, aceea de orfelinat.) În după-amiaza respectivă, cîțiva profesori, care altfel ar fi rămas ascunși în clasele lor din Old Hall în timpul pauzei, fuseseră nevoiți să-și caute refugiu în cancelarie unde încă mergeau caloriferele. Eu stăteam deoparte, într-un colț îndepărtat, cînd Mawson a adus-o pe Sheba, așa că i-am putut urmări cum au traversat sala încet, timp de cîteva minute, înainte de a trebui să-mi compun pe față zîmbetul de rigoare.

Părul Shebei devenise și mai haotic față de cum era dimineață. Cîrceii largi se transformaseră în fuioare și, acolo unde ar fi trebuit să fie neted și întins spre spate, ieșeau la suprafață mici lăstari pufoși care îi făceau o coroană în jurul capului. Era o femeie foarte slăbuță, vedeam acum. Cînd se apleca să dea mîna cu membrii catedrei, corpul parcă i se îndoia de la mijloc ca o foaie de hîrtie.

— Noua noastră profesoară de olărit! zbieră Domnul Mawson cu veselia lui convențională, care te îngheța, ivindu-se împreună cu Sheba din spatele Antoniei Robinson, una dintre femeile de la literatură engleză. Sheba zîmbea și-și dădea cu mîna prin păr.

Olărit. Am repetat cuvîntul doar pentru mine, încet. Era prea perfect: mi-am și imaginat-o, fecioara visătoare, stînd liniștită la roata ei, aducînd pe lume, cu mîinile ei, urcioare frumos colorate.

Sheba arătă înspre fereastră:

— De ce sînt lăsate draperiile? am auzit-o întrebînd.

Ted Mawson își frecă mîinile nervos:

— Oh, zise Antonia, ca să nu se poată uita elevii la noi și să se strîmbe.

Bill Rumer, șeful catedrei de chimie, care stătea lîngă Antonia pe una din canapelele de burete, pufni zgomotos auzind una ca asta.

— Antonia, de fapt noi sîntem cei care încercăm să nu ne uităm la ei. Ca să apuce și ei să se snopească în bătaie unul pe altul, să-și facă porția de violuri și furturi, iar noi să nu fim nevoiți să intervenim.

Antonia a rîs și a făcut o față scandalizată.

Este o modă printre profesorii de la St Goerge să se arate cinici în acest fel față de elevi, dar Bill e campion. E un personaj mai degrabă dezgustător, din păcate – tipul de bărbat care stă mereu cu picioarele desfăcute în mod agresiv, oferind la vedere, mai mult decît ar fi decent, conturul precis al șlițului său în neorînduială. Unul dintre cele mai insuportabile lucruri în ceea ce-l privește este cum își închipuie el că e extraordinar de obrăznicuț și epatant – o iluzie pe care femei precum Antonia se grăbesc să i-o întrețină.

— O, *Bill*, făcu Antonia din nou, strîngîndu-și fusta în jurul coapselor.

— Nu-ți face griji, se întoarse Bill spre Sheba, o să te obișnuiești cu întunericul.

Apoi îi zîmbi mărinimos – mărețul domn care îi dădea voie să pătrundă în mica enclavă

a prieteniei sale. Și, în timp ce o măsura din ochi, am observat cum preț de o clipă îi pierise zîmbetul de pe față.

Atunci cînd femeile se uită la alte femei, au tendința să fie atrase de amănunte – detaliile corpului, ale hainelor. Rămînem prinse de o gropiță, de niște urechi prea mari, de un nasture lipsă, așa încît sîntem în urma bărbaților cînd e vorba să construim imaginea de ansamblu. Spun asta ca să pot explica de ce abia în acest moment, uitîndu-mă la fața lui Bill, mi-a sărit în ochi frumusețea Shebei. *Bineînțeles*, m-am gîndit, *arată foarte bine*. Sheba, care acum zîmbea fix pe deasupra schimbului de nostimade dintre Antonia și Bill, își aranjă din nou, cu un gest nervos, părul. Își ridică brațele lungi și subțiri deasupra capului ca să-și aranjeze bățul cu care avea prins părul și bustul i se alungi cu pieptul ieșindu-i ușor în față. Avea bustul unei dansatoare. Două mici turtițe călătorind pe pluta coastelor ei. Ochii lui Bill s-au făcut mari. Ai Antoniei s-au îngustat.

Ea și Mawson și-au continuat plimbarea prin sală. Schimbarea care se citea pe fețele profesorilor atunci cînd o vedeau pe Sheba îmi confirma faptul că estimasem corect estimările lui Bill. Bărbații radiau și o priveau cu subînțeles. Femeile se făceau mai mici și deveneau posace. Singura excepție a fost Elaine Clifford, o fostă elevă a școlii care acum preda biologie la clasele mici. Probabil asta era postura ei de intimitate prefăcută, pentru că se apropiase de Sheba și o copleșea cu vorbărie

fără perdea. Erau acum doar la cîțiva pași de mine.

După o vreme, Mawson s-a întors și mi-a făcut semn:

— Barbara, a strigat el, întrerupînd-o pe Elaine în plin avînt. Vino să faci cunoștință cu Sheba Hart.

Am făcut cîțiva pași și m-am alăturat grupului:

— Sheba o să predea arta olăritului, a zis Mawson. După cum știi, am așteptat destul de mult s-o înlocuim pe doamna Sipwitsch. Sîntem foarte norocoși că am găsit-o.

La auzul acestor cuvinte, un cerc mic, precis, de culoare purpurie apăru pe fiecare dintre obrajii Shebei.

— Ea e Barbara Covett, a continuat Mawson. E unul dintre stîlpii de rezistență. Dacă ar fi să plece, mă tem că St George s-ar prăbuși.

Sheba s-a uitat la mine cu atenție. Avea în jur de treizeci și cinci de ani, am estimat. (Avea de fapt patruzeci, împlinea chiar patruzeci și unu.) Mîna pe care mi-a întins-o cînd am făcut cunoștință era mare și roșie și cumva aspră la atingere.

— Ce plăcut să fie așa mare nevoie de tine, a zis ea, zîmbind.

Era greu să-ți dai seama ce voia să spună, dar mi s-a părut că simt o notă de înțelegere sinceră – ca și cum și-ar fi dat seama ce înnebunitor poate fi să te lași condus de Mawson.

— Sheba – de la „Regina din...“? am întrebat eu.

— Nu, vine de la Bathsheba.

— O, părinții s-au gîndit la Biblie sau la Hardy?

A zîmbit.

— Nu știu exact. Cred că pur și simplu le-a plăcut acest nume.

— Dacă e ceva, orice ce ai vrea să afli despre locul ăsta, Sheba, a continuat Mawson, trebuie s-o întrebi pe Barbara. Ea e expertă în St George.

— O, perfect, o să țin minte, a zis Sheba.

Despre persoanele din înalta societate se spune în general că vorbesc de parcă ar avea prune în gură, dar nu mi-a venit asta în minte cînd am auzit-o pe Sheba. Dimpotrivă, vocea ei suna ca și cînd ar fi avut gura foarte goală și curată – de parcă n-ar fi pus niciodată nimic în gură.

— O, îmi plac cerceii tăi, a zis Elaine din nou.

S-a întins, ca o maimuță, să-i atingă cerceii Shebei și, cînd și-a ridicat mîinile, am prins o imagine a subsuorilor ei, care aveau o culoare roz violent, de parcă ar fi fost inflamate, și erau pline de o miriște scurtă și neagră. Urăsc cînd femeile se zgîrie în halul ăsta și spun că astfel se îngrijesc. Mai bine tufa crescută în toată regula a franțuzoaicelor decît scrijelirea asta mizerabilă cu lama.

— Sînt atît de drăguți, a zis Elaine despre cercei, de unde i-ai luat?

Sandy Pabblem, directorul, e foarte doritor să aibă foști elevi ai școlii, ca Elaine, printre profesori. Își închipuie că face o impresie bună faptul că ei vor să se întoarcă și „să dea ceva în schimb". Dar adevărul e că foștii elevi

de la St George se transformă în profesori cu precădere dezastruoși. Nu e atît din pricină că nu știu nimic despre nimic. (Ceea ce e de altfel adevărat). Nici măcar pentru că sînt atît de mulțumiți de ignoranța lor. (O dată am auzit-o pe Elaine zicînd cu voioșie că Boris Elțîn e „rusul ăla care n-are chestia aia pe cap".) Adevărata problemă e de personalitate. Invariabil, foștii elevi care se întorc să predea la St George sînt inși cu caractere suspecte – oameni care presupun că lumea de afară e un loc înfricoșător și că au găsit răspunsul în a sta deoparte. Niciodată nu vor fi nevoiți să se întoarcă acasă, pentru că niciodată n-au plecat. Cîteodată îmi imaginez foști elevi ai acestor profesori care ar vrea și ei la rîndul lor să devină profesori – iar acești foști elevi producînd alți foști elevi care se vor întoarce la St George – și tot așa. Ar fi o chestiune de doar cîteva generații pînă să ajungă școala plină numai cu neghiobi.

În timp ce Sheba povestea de bijuteriile ei, am prins un moment să mă uit mai atentă la fața ei. Cerceii *erau* într-adevăr fumoși: obiecte mici și delicate, făcute din aur și perle minuscule de cultură. Fața îi era alungită și slabă, iar nasul doar o idee încovoiat spre vîrf. Iar ochii – nu, nu atît ochii, cît genele... erau enorme: bolte mari și bej înconjurate de gene dese. Ca diadema aceea țepoasă pe care o poartă Statuia Libertății.

— E primul post de profesoară pentru Sheba, a zis Ted, cînd Elaine s-a oprit o clipă din vorbit.

— Ei, atunci cu siguranţă va fi botezul focului, am zis eu.

Ted a rîs prea din toată inima, iar apoi s-a oprit brusc.

— OK, a zis el, uitîndu-se la ceas, trebuie să mergem, Sheba. Dă-mi voie să te prezint lui Malcolm Plummer...

Eu şi Elaine am rămas uitîndu-ne cîteva momente, în timp ce Sheba şi Mawson ieşeau.

— E o dulce, nu? a zis Elaine.

Am zîmbit.

— Nu, n-aş zice că e dulce.

Elaine a plescăit din buze ca să arate că a suferit un afront.

— Ei bine, eu cred că e dulce, a mormăit.

Pe parcursul primelor săptămîni de şcoală, Sheba a stat destul de retrasă. În timpul pauzelor, rămînea mai mult în atelierul ei de ceramică. Cînd venea totuşi în cancelarie, de obicei stătea singură la una dintre ferestre, uitîndu-se printre draperii la terenul de joacă de afară. Era perfect politicoasă cu colegii – ceea ce înseamnă că schimba toate poliţeţurile de rigoare despre vreme. Dar nu gravita automat în jurul vreunei alte femei-profesoare şi nu începuse să facă schimb de autobiografii. Nici nu-şi punea numele pe vreo listă pentru următorul marş al NUT[1]. Nici nu contribuia la discuţiile de grup cu caracter sarcastic la adresa directorului. Rezistenţa ei la toate ritualurile de iniţiere a

1. NUT – *National Union of Teachers*, principala asociaţie sindicală a profesorilor din Marea Britanie.

ridicat un oarecare val de suspiciune din partea profesorilor. Femeilor li se părea că Sheba era „cu nasul pe sus", în timp ce bărbații erau în favoarea teoriei conform căreia era „rece". Bill Rumer, unanim recunoscut ca expert în asemenea probleme, a făcut nu o dată observația că „nu era nimic în neregulă cu ea care să nu se rezolve cu o tăvăleală bună".

Eu am luat eșecul Shebei în a lega iute prietenii ca pe un semn foarte bun. După experiența mea, nou-veniții – mai ales femeile – sînt mult prea grăbite să-și pună steagul pe catargul primei coterii de cancelarie care le face cu mîna. Jennifer Dodd, care a fost cea mai bună prietenă a mea din școală, și-a petrecut primele trei săptămîni la St George îngropată la piepturile primitoare ale lui Mary Horsely și Diane Nebbins. Mary și Diane sînt două hipiote de la catedra de matematică. Amîndouă umblă cu „ceaiuri pentru femei" în geantă și folosesc bucăți zgrunțuroase de cristal de rocă în loc de deodorant. Erau cum nu se poate mai nepotrivite – și ca temperament, și ca umor, și ca perspectivă asupra lumii – să fie prietenele lui Jennifer. Dar ele s-au nimerit să ajungă primele la ea, iar Jennifer era așa de recunoscătoare cînd cineva se purta drăguț cu ea încît a acceptat repede să treacă cu vederea prostiile lor cu laptele de soia. Îndrăznesc să spun că ar fi fost în stare să-i jure credință și unui Moonie[1]

1. *Moonie, Moonies* – sectă care dorește unificarea bisericilor creștine, sub îndrumarea familiei Moon.

în prima săptămînă la St George, dacă i-ar fi ieşit unul în cale suficient de repede.

Sheba nu avea acel neastîmpăr de „fetiţă nouă" şi o admiram pentru asta. Rezerva ei nu mă excepta nici pe mine. Pentru că sînt mai în vîrstă şi pentru că sînt mult mai formală în comportament decît majoritatea colegilor mei, sînt obişnuită să fiu tratată cu o anumită consideraţie. Dar Sheba nu părea să fie conştientă de statutul meu. Mult timp mi-a fost, de altfel, greu de crezut că mă şi vede. Totuşi, în ciuda acestui lucru, m-am trezit absolut convinsă că într-o zi aveam să fim prietene.

Curînd, am făcut nişte tentative să ne apropiem una de alta. Cîndva în a doua săptămînă, Sheba m-a salutat pe hol. (Folosea salutul „Hello", am remarcat cu plăcere, spre deosebire de scîrbosul, nord-atlanticul „Hiya" pe care îl preferau cei mai mulţi colegi.) Şi altă dată, venind de la pavilionul de arte după o şedinţă, am schimbat cîteva scurte, triste comentarii legate de prestaţia corului, care tocmai avusese loc. Dar sentimentele cu privire la legătura dintre noi nu se bazau pe aceste cîteva minute de discuţie. Legătura pe care o simţeam, chiar şi la vremea aceea, mergea mult mai departe decît orice altceva s-ar fi putut exprima în pălăvrăgeala de fiecare zi. Era o legătură intuitivă. O înţelegere fără cuvinte. Sună prea dramatic dacă o numesc recunoaştere spirituală? Avînd în vedere că amîndouă eram rezervate, mi-am dat seama că ne va lua ceva timp să formăm o prietenie. Dar cînd în sfîrşit se va întîmpla,

n-aveam nici o îndoială că urma să fie una de o deosebită intimate și încredere – o relație *de chaleur*[1], cum zic francezii.

Între timp, priveam de la distanță și ascultam cu atenție bîrfele care circulau despre ea în cancelarie. Pentru cei mai mulți dintre ei, comportamentul demn și autosuficient al Shebei funcționa ca un fel de cîmp de bătălie unde erau respinse întrebările impertinente despre viața de acasă sau despre preferințele politice. Dar eleganța își pierde forța în fața prostiei pure și s-au găsit și cîțiva care să nu-și înfrîneze pornirile. Din cînd în cînd, auzeam cîte unul iscodind-o pe Sheba în parcare sau pe terenul de joacă, buimăcind-o cu vulgara lor curiozitate pînă ceda. N-au ajuns niciodată la acea intimitate imediată pe care și-o doreau. Însă de obicei reușeau să extragă ceva informație ca premiu de consolare. De la aceste mici cutre s-a auzit că Sheba era măritată și avea doi copii; că bărbatul ei era profesor universitar; că avea copiii la școli private; că locuia într-o casă „enormă" în Highgate[2].

Inevitabil, din cauza calității intermediarilor, mare parte din această informație venea trunchiată. La un moment dat am auzit-o pe Theresa Shreve, care predă pedagogie, spunîndu-i lui Marian Simmons, coordonatoarea de la clasa a șasea, că tatăl Shebei a fost faimos.

1. *De chaleur* – plină de căldură (în fr. în orig.).
2. Highgate – una dintre cele mai scumpe și conservatoare suburbii ale Londrei, situată în nordul orașului.

— Da, zicea ea, acum a murit. Dar a fost un profesor universitar important.

Marian a întrebat în ce domeniu.

— Ce? a zis Teresa.

— La ce materie era profesor? a clarificat Marian.

— A, știi, nu știu să-ți spun, a zis Teresa. Îl chema Donald Taylor și a inventat cuvîntul „inflație", parcă.

Așa s-a aflat că tatăl Shebei fusese Ronald Taylor, economistul de la Cambridge, care murise cu cinci ani în urmă, la puțin timp după ce refuzase un OBE[1]. (Motivația oficială fusese că nu era de acord cu sistemul de decorații, dar ziarele speculaseră că se simțise jignit pentru că nu-i oferiseră un titlu nobiliar.)

— Mă tem, Teresa, am întrerupt eu conversația, că tatăl doamnei Hart se numea de fapt Ronald. Și nu a „inventat inflația", cum spui tu, ci a elaborat o teorie importantă conform căreia există o legătură între inflație și așteptările consumatorului.

Teresa s-a uitat la mine cu privirea aceea posacă pe care o au atît de mulți oameni din generația ei cînd cineva încearcă să le scoată la iveală ignoranța.

— A, aha, a zis ea.

---

1. OBE – *Officer of British Empire*, al patrulea grad în Ordinul Cavalerilor Imperiului Britanic, primele două fiind cele de *Knight* și *Dame*, care atrag după sine intrarea în categoria nobilimii și adresarea cu *Sir* și *Dame*.

Celălalt lucru care s-a aflat în acele săptămîni de la început a fost că Sheba trecea prin greutăți legate de clasa socială. Pentru că Highgate se află în zona de acoperire a colegiului St George, oamenii își imaginează deseori că St George e unul dintre liceele acelea sigure, sofisticate, pline de elevi eleganți care exersează la violoncel în orele de practică muzicală. Dar părinții eleganți nu-și aduc progeniturile la St George. Cîntăreții la violoncel se duc fie la St Botolph, colegiul de fete, fie la King Henry, de băieți, sau la școli private în alte zone ale Londrei. St George este cel care le pune creionul în mînă puberilor de proletari de pe Archway – copiii din casele date de stat care se vînzolesc și se bat pe aici pentru cel puțin cinci ani înainte de a-și îmbrățișa soarta și a deveni instalatori sau vînzători. Anul trecut, am avut 240 de elevi care au dat GCSE-ul[1] și exact șase dintre ei au obținut mai mult decît satisfăcător. Școala reprezintă – cum să spun? – un mediu *volatil*. Atacurile asupra profesorilor nu sînt ceva neobișnuit. Cu un an înainte de venirea Shebei, trei băieți din clasa a opta s-au aplecat peste o fereastră de la laboratorul de științe și au aruncat în Deirdre Rickman, secretara școlii, cu niște arzătoare Bunsen. (Rănile cu care s-a ales au inclus o claviculă fracturată și o tăietură la cap pentru care a avut nevoie de paisprezece copci.)

1. GCSE – *General Certificate of Secondary School*, echivalentul britanic al examenului de capacitate.

Băieții sînt cei care în mod natural creează cele mai multe probleme. Dar nici fetele nu se lasă mai prejos. Ele n-au așa apucături violente, dar au gurile spurcate și posedă un talent ieșit din comun la înjurături. Nu cu mult timp în urmă, o fată din clasa mea de a noua – o malacă în devenire, pe numele ei Denise Callaghan – m-a făcut, fără să stea prea mult pe gînduri, „cățea bătrînă". Asemenea lucruri se întîmplă foarte rar în clasele mele, iar cînd se întîmplă eu sînt în stare, aproape în toate cazurile, să pun capăt situației pe loc. Dar pentru membrii mai tineri ai cancelariei de la St George, a menține ordinea înseamnă o luptă continuă și de multe ori sîngeroasă. Pentru un novice ca Sheba – o novice trasă prin inel, cu o pronunție melodioasă și cu bluze prin care se vede tot – potențialul pentru dezastru era însemnat.

Mai tîrziu, aveam să aflu detalii despre ce se întîmplase la prima oră a Shebei. Fusese trimisă în ceea se se numește cam pompos „atelierul" școlii – o coșmelie din prefabricate ridicată pe lîngă pavilionul de arte, care fusese folosită în ultimii ani, de cînd plecase ultimul profesor de olărit, ca magazie. Era mai degrabă întunecoasă și mucegăită, dar Sheba se străduise să înveselească locul cu afișe și cu niște mușcate tăiate din grădina ei în dimineața aceea.

Muncise cu sîrg la planul de lecție. Intenția ei era să înceapă prima oră la clasa a noua cu o mică discuție despre ce *era* olăritul – acel prim impuls creativ pe care îl reprezenta și

rolul important pe care îl jucase la începutul civilizațiilor. După asta, avea de gînd să-i lase pe copii să se joace puțin cu lutul. Le-ar fi cerut să facă un bol – orice fel de bol ar fi vrut ei – și indiferent ce ar fi produs, ea ar fi ars obiectul în cuptor, ca să fie gata pentru ora următoare. Cînd a sunat clopoțelul și elevii au început să se scurgă înăuntru, avea o stare de entuziasm înaripat. Asta, era hotărîtă, avea să fie o treabă foarte distractivă.

A așteptat pînă cînd i s-a părut să s-a adunat majoritatea clasei, înainte de a se ridica și a spune bună ziua. Dar în timp ce se prezenta a fost întreruptă de Michael Beale – un băiat musculos cu un dinte gri, sinistru în față – care s-a repezit spre ea din fundul clasei, urlînd:

— Îmi place de tine, Miss!

Ea a rîs curajoasă și i-a cerut să stea jos. Dar el n-a băgat-o în seamă și a rămas în picioare. La puțin timp, i s-a alăturat și un alt băiat. Uitîndu-se la Sheba din cap pînă în picioare, acest tovarăș – cred că era James Thornham – i-a anunțat pe toți, cu o voce sardonică, că profesoara lor avea „țîțe mici". Iar în timp ce clasa își exprima satisfacția în fața acestei observații percutante, un alt băiat s-a urcat pe una dintre mesele de lucru și a început să scandeze:

— Arată-ne țîțele!

Se pare că aici s-au lovit de o replică batjocoritoare din partea unora dintre colegele de clasă care i-au cerut băiatului în cauză să-și

„arate și el șurubelul" și s-au făcut oferte de lentile cu lupă pentru această întreprindere.

Sheba deja se lupta să-și țină lacrimile. A țipat la ei să stea potoliți și, spre surpriza ei, pentru o clipă a fost aproape liniște. Începuse să se prezinte din nou cînd o fată cu genitori originari din sud-estul Asiei, pe care Sheba o văzuse ca pe un copil sfios și bine-crescut, s-a lăsat pe spate în scaun și a strigat:

— Uau! Miss are o fustă transparentă. Practic poți să-i vezi chiloții.

Toată clasa a izbucnit în rîs.

— Miss, cum se face că nu purtați chiloți?... Haideți, Miss, arătați-ne țîțele... Miss, Miss, de unde aveți bluza asta? De la Oxfam[1]?

În acest moment Sheba chiar a început să plîngă.

— Vă rog, continua să țipe pe deasupra gălăgiei generale, vreți să nu mai fiți așa de groaznici, măcar un minut?

La vremea respectivă, nu știam nimic exact despre aceste lucruri. Dar auzisem cîte ceva din cleveteala voiasă a cancelariei despre problemele pe care le avea Sheba. Umbla vorba despre ea că nu știa să-și țină firea. Că exploda. O dată, în pauza de prînz, am auzit-o pe Elaine povestind ce-i spusese un elev de-al ei din clasa a opta despre Sheba.

---

1. Oxfam – lanț de magazine al căror profit este dirijat integral către fundația Oxfam, care luptă împotriva sărăciei din lumea întreagă. Prețurile sînt în general foarte mici, iar produsele sînt mai ales *second-hand*, obținute din donații.

— Copiii devin sălbatici la clasele ei, se pare, zicea Elaine. Ea îi roagă, îi imploră să fie cuminți. Apoi, în secunda următoare, își pierde cumpătul. Îi înjură. Zice „la dracu" și cuvintele cu „f". Îi face în toate felurile.

Asta m-a îngrijorat serios. Directorul e destul de îngăduitor cu înjurăturile. Dar strict vorbind, să pronunți insulte în fața copiilor reprezintă o încălcare gravă a regulilor. Nu e ceva neobișnuit printre profesori – mai ales printre cei fără experiență – să înceapă să negocieze cu elevii nedisciplinați, iar apoi, cînd încercarea eșuează, să recurgă brusc la furie. Dar, în cele mai multe cazuri, aceste treceri sînt făcute calculat, cu ferocitate prefăcută. Profesorul *se preface* furios. Dacă copiii văd pe cineva ca Sheba că își pierde cu adevărat controlul – că țipă, înjură și tot așa – sînt încîntați. Se simt, pe bună dreptate, victorioși. Aș fi vrut s-o iau pe Sheba deoparte și să-i spun, cu tact, unde greșește. Dar n-am îndrăznit. Nu știam cum să abordez subiectul fără să pară că mă bag unde nu-mi fierbe oala. Așa că mi-am ținut sfaturile pentru mine și am așteptat.

În a treia săptămînă a Shebei în școală, un profesor de geografie pe nume Jerry Samuel patrula prin curtea școlii în căutare de chiulangii, cînd a trecut pe lîngă pavilionul de arte și a auzit din atelierul Shebei ceva ce semăna cu o răscoală. Cînd a intrat să vadă ce se întîmplă, a găsit atelierul fierbînd. Toată clasa a opta se bătea cu lut. Cîțiva dintre băieți erau dez-

brăcați pînă la brîu. Doi dintre ei erau gata să dărîme cuptorul. Samuel a găsit-o pe Sheba ghemuită în spatele catedrei, în lacrimi.

— În zece ani de profesorat, n-am mai văzut așa ceva, a povestit el mai tîrziu în cancelarie. Era ca în *Împăratul muștelor*[1] acolo.

1. *Lord of the Flies*, celebru roman din 1954, scris de autorul britanic William Golding, în care niște copii preiau conducerea unei insule, transformînd-o într-o societate de barbari violenți.

Doi

Nu-ți dai seama cît de înșelătoare poate fi memoria pînă cînd nu încerci să pui cap la cap într-o ordine logică secvențe din trecut. Ca să mă asigur că sînt cît se poate de corectă în această relatare, am început să fac un calendar al primului an petrecut de Sheba la St George. Îl păstrez, noaptea, la un loc cu manuscrisul, sub saltea. Calendarul e doar un mic grafic pe hîrtie, dar cred că va fi foarte util. Ieri am cumpărat de la papetărie un pachet de steluțe aurii care se lipesc. O să le folosesc ca să marchez evenimentele cu adevărat cruciale. Deja am folosit o steluță, de exemplu, ca să marchez momentul în care am vorbit prima dată cu Sheba în cancelarie. După asta urmează o mică zonă albă pînă în a patra săptămînă a Shebei la St George, adică atunci cînd, dacă nu greșesc în calculele mele, l-a întîlnit pentru prima dată pe Connolly.

Întîlnirea s-a produs cu ocazia unei sesiuni a Homework Club-ului[1] din școală. Fără să se

1. *Homework Club* – „Clubul pentru teme", prescurtat în continuare HC.

ţină cont de problemele pe care le avea Sheba în menţinerea ordinii, era chemată să îndeplinească toate sarcinile unui profesor – să patruleze prin curte, să facă cu schimbul la cantină şi, poate cea mai descurajantă dintre toate, să supravegheze facerea temelor. „HC-ul", cum e cunoscut de elevi, se ţine într-o clasă din Middle Hall, în fiecare zi între 3.30 şi 6 p.m. A fost înfiinţat cu cîţiva ani în urmă şi a fost ideea directorului, cu scopul de „a asigura un mediu liniştit pentru teme în cazul celor care ar avea dificultăţi să găsească un astfel de mediu acasă". E o instituţie profund nepopulară printre profesori, în principal pentru că clasa aceea devine totodată şi loc de detenţie pentru cei care au fost pedepsiţi. Supraveghetorii clubului se găsesc în situaţia de a avea de-a face cu cei mai răi elevi din şcoală într-un moment al zilei cînd aceştia se prezintă în cea mai îndărătnică şi dificilă formă.

Erau zece copii în Homework Club în după-amiaza cînd Sheba era de serviciu. Aproape imediat ce şi-a început tura, o dispută violentă a izbucnit între două fete din clasa a noua, una dintre ele acuzînd-o pe cealaltă că îi pusese gumă de mestecat în păr. Timp de trei sferturi de oră sau mai bine, Sheba se luptase să le ţină pe fete departe una de alta. S-a făcut linişte abia după ce a trimis-o pe una dintre ele la şeful clasei a noua, iar atunci a avut şi ea răgazul să vadă ce alţi copii mai erau acolo. Erau trei fete şi şase băieţi, şi toţi, potrivit notiţelor pe care le aveau la ei din partea

profesorilor, se aflau la HC ca pedeapsă. I-au întors Shebei privirea, plini de proastă dispoziție. Doar un singur băiat, din fundul clasei, stătea și lucra liniștit. Sheba își amintește că a fost înduioșată de postura lui de copil concentrat – scotea inconștient limba din cînd în cînd, iar brațul stîng îi era încolăcit protector în jurul propriei munci. Era Steven Connolly.

Ceva mai tîrziu, cînd a făcut obișnuitul anunț legat de obligația de a-și termina temele pînă la ora 5, Sheba s-a ridicat în picioare și s-a dus pînă în dreptul lui. El a tresărit cînd a văzut-o apropiindu-se și s-a îndreptat de spate:

— Ce? a zis. Nu fac nimic rău.

Din partea cealaltă a sălii, Shebei i se păruse a fi în clasa a opta sau a noua. Dar de aproape, părea mai mare. Avea partea de sus a corpului solidă, cu acel aspect de triunghi. Mîinile și brațele îi erau neașteptat de mari. Îi vedea începuturile țepilor pe bărbie.

Sheba a susținut mereu că băiatul acela, Connolly, era teribil de atrăgător și, ca să fiu cinstită, cîteva jurnaliste i-au ținut isonul. („Strălucitor și exotic", îl numise o femeie de la *Mail* cu cîteva săptămîni în urmă.) Mie nu mi se pare, trebuie să recunosc. Sigur că niciodată n-am simțit vreo atracție fizică față de vreunul dintre elevii mei, așa că s-ar putea să nu fiu persoana cea mai potrivită să evaluez farmecele băiatului. Și totuși, presupun că dacă interesul meu ar fi mers în acest sens, aș fi ales pe cineva mai drăguț: unul cu oase

delicate, un băiat cu puf pe obraji din clasele mai mici, poate. Connolly nu e drăguț în nici un caz. E un tip cu fața grosolană, are părul lins și cu o culoare de pipi, buzele mari și răsfrînte. Din cauza unui accident din copilărie (un joc nechibzuit de-a „te prind și te sărut" și absența bruscă a partenerei), are nasul destul de strîmb. Are niște ochi cu pleoape grele și atît de afundați în orbite că te duce cu gîndul la masca tragediei. Sheba tot spune că are un ten superb și asta e adevărat, presupun, în măsura în care a fost iertat de cavernele supurînde la care sînt supuși băieții de vîrsta lui. Dar ceea ce ea numește „ten măsliniu" mie mi se pare mai mult a fi prăfuit. De cîte ori mă uitam la fața băiatului ăstuia, îmi venea să-i frec obrajii cu o cîrpă fierbinte.

Pe banca lui Connolly, Sheba a văzut un catalog de reduceri de la magazinul Harrods. Avea pe copertă o schiță foarte stilizată, făcută în peniță – o femeie cu o capă de blană, cu talia de viespe și cu acea expresie tipică, dispreţuitoare. Connolly copia desenul la sfîrșitul caietului de matematică. Sheba l-a asigurat că nu venea să-l certe, ci doar să vadă ce face. Desenul era foarte bun, a zis ea. Stînjeneala sau poate plăcerea datorată laudei ei l-a făcut să se agite pe scaun. (Sheba își amintește cum și-a mișcat capul dintr-o parte în alta „ca un orb".)

— Știi, nu trebuie doar să copiezi desene, a continuat ea. De ce nu desenezi ceva din realitate? Sau chiar din mintea ta?

Fața lui Connolly, care pentru moment se îndulcise de plăcere, s-a posomorît din nou. A ridicat din umeri cu iritare.

Sheba a dat și ea din umeri ca pentru a se corecta:

— Nu, a zis ea, pentru că, vreau să spun, ai putea să faci lucruri extraordinare. Desenul ăsta e foarte, foarte bun.

Și așa a început să-l întrebe despre el. Cum îl chema? Cîți ani avea? Și-a arătat părerea de rău că nu venea la cursul ei de ceramică. Ce alt curs opțional alesese. Connolly a părut atins de întrebarea asta și a mormăit ceva ce Sheba n-a înțeles.

— Ce spui? a întrebat ea.

— Nevoi speciale, Miss, a bombănit el.

În ciuda diverselor „referate" care ieșiseră la iveală ulterior, Connolly nu era „înapoiat" sau „retard". Ca 25 la sută dintre elevii de la St George, el fusese identificat ca având „probleme cu scrisul" – dificultăți de citire și de scriere – și astfel fusese desemnat să urmeze cursurile zilnice de „Nevoi speciale". Din următoarele întrebări, Sheba a aflat că aceste cursuri speciale îl impiedicau totodată să participe la orele de artă. I-a spus că era surprinsă să audă asta și a dat de înțeles că ar trebui făcut ceva pentru a remedia situația. Connolly ridică din umeri neîncrezător cînd Sheba tocmai a fost chemată urgent undeva. Un elev din clasa a opta pe care îl avea în grijă încerca să-l ardă pe unul din a șaptea cu o brichetă.

În seara aceea, Sheba și-a amintit mica discuție cu Connolly și și-a notat în agendă să facă investigații cu privire la posibilitatea de a-i modifica orarul. Era greșit, simțea ea, ca băiatul să nu aibă posibilitatea de a urma o materie – poate singura – pentru care avea ceva aptitudini. Voia să-l ajute.

Asemenea fantezii de binefacere nu sînt rare în școlile din zilele noastre. Mulți dintre profesorii tineri nutresc speranța ascunsă de a „face diferența". Toți au văzut filmul american în care profesoara tînără și drăguță îi îmblînzește pe mardeiașii de cartier cu versuri din Dylan Thomas. Și ei la rîndul lor visează să cucerească inimile celor pe care îi au în grijă cu ajutorul poeziei și al compasiunii. Cînd eram eu la început, nu exista această mentalitate. Eu și colegii mei de facultate nu visam să contribuim la creșterea respectului de sine sau la împlinirea năzuințelor. Așteptările noastre nu depășeau îndeplinirea celor trei „R"[1] și a cîtorva principii minimale de igienă personală. Poate că nouă ne lipsea idealismul. Dar mă copleșește evidența că exact atunci cînd ambițiile pedagogice au început să devină grandioase și emoționante, standardele privind

1. *The three Rs* – principiu pedagogic de sorginte americană, dar folosit în tot sistemul de învățămînt occidental, care se referă la cele trei achiziții de bază în ciclul primar, *reading, riting* (*writing*), *rithmetic* (*arithmetic*), adică citire, scriere, aritmetică.

alfabetizarea de bază și aritmetica minimă au scăzut dramatic. Poate că nu ne ocupam noi prea mult de sufletul copiilor pe vremuri, dar îi trimiteam în lume știind măcar tabla înmulțirii.

Sheba n-a reușit să modifice orarul lui Connolly, desigur. A ajuns pînă acolo încît a cerut o audiență la Ted Mawson, cel care este responsabil cu orarul școlii. Dar Mawson i-a respins repede cererea, explicîndu-i că să faci un orar simultan pentru 1 300 de elevi e „ca și cum ai juca șah tridimensional" și că dacă ar începe să aibă șovăieli cu privire la o anumită oră pierdută de arte sau una lipsă de tîmplărie, n-ar mai termina niciodată. De teamă să nu înceapă să fie privită ca o persoană dificilă, Sheba și-a cerut scuze pentru deranj, plină de furie.

— Aceasta este o școală cu învățămînt general, nu un fandosit de liceu de artă, i-a spus Mawson, pe jumătate în glumă, jumătate serios, în timp ce Sheba părăsea biroul.

Păruse mai degrabă înfuriată de acest ultim comentariu, detectînd o aluzie la naivitatea ei de persoană privilegiată. Și-a promis atunci să meargă mai departe cu această problemă – pînă la direcțiune dacă era nevoie. Dar n-a făcut-o niciodată. Au apărut alte lucruri, zicea ea. A devenit prea ocupată. Sau poate, ar putea adăuga cineva, ca atîția alți reformatori înaintea ei, pur și simplu și-a pierdut interesul.

La cîteva zile de la prima întîlnire cu Connolly, Sheba a găsit un desen în cutia ei de corespondență. Era o schiță rudimentară a

unei femei, făcută pe o foaie de caiet dictando, în stilul dramatic pe care îl vezi deseori la desenele pe asfalt. Femeia avea ochii mari, fantomatici și mîini lungi care se terminau cu niște palete ciudate, fără degete. Se uita în depărtare cu o expresie vag erotică, dată de ochii încrucișați. Din decolteul generos al bluzei se vedea bine despicătura impresionantă a sînilor. În colțul din dreapta jos al foii, autorul anonim scrisese cu litere mari *Foxy Lady*[1].

Sheba a înțeles, mai mult sau mai puțin direct, că ea era acea „*foxy lady*" în discuție, că desenul se voia un fel de portret și că era desenat de băiatul cu părul blond de la orele de HC din săptămîna anterioară. Nu s-a impacientat. Dimpotrivă, a fost plăcut surprinsă, s-a simțit chiar flatată. În atmosfera de brutalitate de la St George, gestul a tușat-o ca fiind unul excentric de inocent. Nu l-a căutat pe Connolly ca să-i mulțumească pentru desen. A presupus că, din moment ce nu-l semnase, l-ar fi stînjenit mulțumindu-i. Dar a început să se aștepte ca, mai devreme sau mai tîrziu, el s-o caute. Și cum era previzibil, într-o zi cu puțin înainte de vacanța de la mijlocul semestrului, l-a găsit învîrtindu-se pe lîngă atelierul ei la ora la care ea se pregătea să se ducă la masă.

1. *Foxy Lady*, scris și *Foxey Lady*, titlul unei melodii celebre a lui Jimi Hendrix din 1967, care a impus sintagma ca simbol al femeii seducătoare. Cuvîntul „foxey" înseamnă în engleza veche „de rang înalt" sau „urît mirositor".

Sheba şi-l aminteşte pe Connolly îmbrăcat cu totul nepotrivit pentru vremea aceea. Era o zi de octombrie vîntoasă şi el avea doar un tricou pe el şi o jachetă subţire de bumbac. Cînd şi-a ridicat tricoul ca să se scarpine absent pe burtă, Sheba a văzut cum osul pelvian îi ieşea în afară, creînd o gaură largă şi puţin adîncă chiar deasupra pîntecului. Uitase că aşa arată corpurile bărbaţilor foarte tineri, zicea ea.

— Aţi primit deci desenul? a întrebat Connolly.

— Poftim, a mimat ea surpriza, vrei să spui că de la tine era?

Connolly a dat din cap ruşinat, că da, cam aşa ar fi.

Sheba i-a spus că era un desen drăguţ şi că dacă el l-a făcut, ar fi trebuit să-l semneze.

— Stai o clipă, a zis ea.

S-a dus şi a descuiat atelierul, a intrat înăuntru, a luat desenul din sertarul de jos al dulapului ei şi i-a zis:

— Nu vrei să-l semnezi acum, pentru mine?

Connolly, care stătea în uşa atelierului, se uita la ea nedumerit:

— De ce, Miss?

Sheba a izbucnit în rîs.

— Aşa, fără motiv. Doar m-am gîndit că ar fi drăguţ. Nu trebuie s-o faci. Dar de obicei artiştii vor să fie recunoscuţi pentru munca lor.

Connolly s-a apropiat de biroul ei. Nu era la fel de bun ca altele pe care le mai făcuse, i-a spus el. Nu putea să deseneze mîini. Sheba i-a

spus că era într-adevăr greu să desenezi mîini și a continuat cu cîteva vorbe de încurajare legate de importanța exercițiului și studiul cu modele umane. La un moment dat l-a surprins uitîndu-se fix la mîinile ei. S-a rușinat, își amintește ea, pentru că erau așa de neîngrijite. Apoi a pus desenul deoparte și și-a încrucișat brațele.

— Am avut o discuție cu domnul Mawson în legătură cu orarul tău, a zis ea. Se pare că nu e așa de ușor de modificat cum am crezut eu.

Connolly a dat din cap, nu foarte surprins.

— Dar n-am renunțat, a adăugat ea repede. Sînt hotărîtă să încerc în continuare, între timp cel mai important pentru tine e să continui să desenezi.

A urmat un moment de tăcere. Apoi Connolly a mărturisit cu șovăială că desenul era un portret al ei. Sheba a dat din cap și i-a spus că ghicise. Băiatul a devenit agitat și a început să se bîlbîie. Într-o încercare stîngace de a-l face să se simtă mai confortabil, Sheba a făcut un comentariu glumeț legat de pieptul generos pe care i-l atribuise.

— Aș vrea io, zisese ea.

Dar asta l-a făcut pe băiat să se rușineze și mai mult. S-a înroșit puternic și n-a mai zis nimic destul de mult timp.

Sheba s-a simțit măgulită de acest episod. Era o noutate, zicea ea, să fii admirată în acel fel candid. Cînd mi-a povestit asta prima oară, îmi amintesc că m-am arătat cam

sceptică. Puteam să-mi imaginez că afecțiunea lui Richard se mai domolise cu anii sau chiar devenise atît de la sine înțeleasă, încît nici nu mai conta. Dar totuși, doar nu sugera că fusese lipsită de admiratori înainte de Connolly? Sheba, lipsită de admiratori? Cine îi înnebunise pe toți bărbații de la St George cu bluzele alea subțirele? Nu, insista ea. *Asta* era altceva. Totdeauna existaseră bărbați care îi făceau ochi dulci, bărbați care îi dădeau de înțeles destul de clar că o găseau atrăgătoare. Dar nici unul, pînă la Connolly, nu îi făcuse cu adevărat curte. Ea crezuse că, fiind femeie măritată, li s-ar fi părut o lipsă de respect față de ea s-o facă. Dar trebuie să fi fost altceva. Dacă toată lumea era așa de grijulie cu instituția căsătoriei, cum de se comiteau atîtea adultere? Probabil, zicea ea, cea mai plauzibilă explicație se găsea pornind de la tipul de bărbați de care fusese ea mereu înconjurată. Majoritatea prietenilor lui Richard erau profesori universitari și toți trăiau cu groaza de a nu părea cumva neserioși sau lipsiți de sensibilitate. Dacă flirtau, o făceau întotdeauna cumva parodic, cu șiretenie. Chiar și atunci cînd îți spuneau că ai o rochie frumoasă, o puneau între ghilimele, ca nu cumva să te simți jignită și să le tragi o palmă.

Doar unul singur, cu cîțiva ani în urmă – un profesor invitat de lingvistică, din Finlanda, care o condusese acasă de la operă într-o seară cînd Richard fusese nevoit să se retragă mai devreme din cauza unei intoxicații alimentare –

îi făcuse avansuri destul de evidente, la ieșirea din taxi. Dar nici măcar asta nu dusese la nimic. Sheba zicea că simțise ceva răutăcios la el, de parcă îi purta pică pentru că avea asupra lui acea putere de atracție. În clipa în care îi rezistase sau, mai degrabă, avusese un moment de ezitare, bărbatul începuse să se poarte foarte grosolan. Bănuise tot timpul că doar îl ațîța, îi spusese el. Însă Connolly, care fie era prea tînăr, fie prea obtuz pentru a-și da seama cît era de scandaloasă dorința lui, îndrăznise să ajungă pînă la ea, și nu prin farmece sau insistență. Pur și simplu nu se *speriase* de ea și nici nu se supărase pe ea. Nu-și confecționase panglici de cuvinte care să-i egaleze ei frumusețea. Cînd se uita la ea, era ca și cum o înfuleca, spunea Sheba. „Ca pe o piersică."

*

De-a lungul semestrului de toamnă, mi-am tot făcut curaj să încerc s-o învăț pe Sheba cîteva lucruri legate de disciplina în clasă. În ultima săptămînă de dinaintea vacanței, credeam că am reușit deja să mă hotărăsc. Dar în dimineața de luni a acelei săptămîni, am asistat la o scenă, una atît de neașteptată și de dezamăgitoare încît m-a derutat total.

Stăteam la mine în clasă în a doua oră, pe care se întîmpla s-o am liberă în ziua aceea, cînd am văzut-o pe Sheba pe geam, pe terenul de joacă dintre pavilionul de științe, spre Old

Hall. Era cu Sue Hodge, șefa de la catedra de muzică. Nu știam că se cunosc. Dar ceva în limbajul corpului Shebei – o anumită dinamică a gesturilor ei – îmi arăta că erau deja destul de familiare una cu alta. Mergeau destul de apropiate, atît de aproape că geanta de pînză supraîncărcată a lui Sue lovea șoldul subțire al Shebei. Sheba nu părea să simtă. Rîdea de ceva spus de Sue, aruncîndu-și capul spre spate, așa încît îi vedeam gîtul lung și alb și cele două găurele întunecate ale nărilor. Și Sue rîdea. E o femeie masivă și veselia are un efect mai degrabă dizgrațios asupra ei. Împreună, scoteau un zgomot suficient de strident ca să penetreze ferestrele clasei mele. Ha, ha, ha. După cîteva momente, m-am temut să nu mă prindă că le spionez și am tras perdeaua.

De felul meu nu sînt o alarmistă și am avut grijă să nu trag cine știe ce concluzii dramatice din scena pe care o văzusem. Dar trei zile mai tîrziu, joi, l-am auzit pe Bob Baker, profesor de științe, zicîndu-i Antoniei Robinson, pe un ton oarecum răutăcios, că Sheba pare de nedezlipit de Hodge. Într-o după-amiază, recent, Sue îi pusese Shebei bicicleta în portbagaj și o dusese acasă cu mașina ei.

Aceasta era confirmarea bănuielii mele celei mai negre. Sheba o alesese pe Sue să-i fie cea mai bună prietenă. Pe *Sue Hodge*! Dacă s-ar fi întîmplat mai devreme, m-aș fi putut gîndi că era o legătură întîmplătoare, o greșeală: încă una dintre acele relații vremelnice, izvorîte dintr-o criză, mai degrabă, decît din sentimente

de prietenie adevărate. Dar avînd în vedere cît de mult stătuse Sheba ferm separată de restul colectivului, prietenia în cauză trebuia considerată ca fiind o alegere deliberată și îndelung rumegată din partea ei. Șocul inițial a lăsat apoi loc indignării. Săptămîni la rînd, Sheba rezistase, parase toate avansurile, doar pentru a-i ceda acum *acestei* creaturi ridicole?

Mă întîlneam cu Sue Hodge destul de des. Fiind amîndouă fumătoare, obișnuiam să ieșim în timpul pauzei de masă la o cafenea italiană, La Traviata, în josul străzii. Nu stăteam niciodată împreună. Era un fel de *froideur*[1] între noi, în urma unui incident petrecut cu cîțiva ani în urmă, cînd Sue mă prinsese rîzînd pe înfundate în fața unei lucrări a ei care se chema „*Ciolanele mele*: rădăcinile culturale ale spiritualității negre". Sue e acel fel de femeie înfricoșător de teatrală – care mereu îi pune pe copii să danseze expresiv pe Pink Floyd și care cîntă cu ei *American Pie*, acompaniindu-se la micul și oribilul ei banjo. Pe dedesubtul acestei bufonerii *hippy* care se pretinde liberă și deschisă, ea e de fapt cea mai groaznică pedantă – acel tip de femeie care poartă în fiecare zi a lunii tampoane Lady-Lite, considerînd tot ceea ce secretă corpul ei ca fiind atît de respingător încît trebuie captat într-o bucată de bumbac, învelit în hîrtie și aruncat departe, cît mai la fund în coșul de gunoi. (Am fost după ea la baia profesorilor și știu.)

1. Răceală (în fr. în orig.).

De asemenea – și acest lucru face interesul Shebei pentru ea cu totul de neînțeles – Sue este înspăimîntător de prostuță. O colecție de sentimente mediocre pe două picioare. O femeie a cărei idee de glumă bună este să se strecoare pe lîngă cineva într-o zi toridă și să-i latre insinuant la ureche: „E destul de fierbinte pentru tine?". Acum mai mulți ani, cu mult înainte de incidentul cu spiritualitatea neagră, am avut neșansa să aștept autobuzul o jumătate de oră împreună cu Sue. La un moment dat, s-a întors spre mine și mi-a declarat, cu aerul imperativ, triumfător, al unei persoane care tocmai izvodise cea mai delicioasă epigramă: „Noi așteptăm aici – și cînd o să vină în sfîrșit autobuzul, să vezi că o să fie cel puțin altele cinci chiar în spatele lui".

În vinerea acelei săptămîni, la prînz, stăteam la masa mea obișnuită de la Traviata, cînd Sue a apărut însoțită de Sheba. Gesticulau și rîdeau zgomotos în legătură cu ceva cînd au intrat în restaurant. Apropierea vacanței se pare că le înveselea. Sau poate, m-am gîndit eu, un anumit fel de extrovertire a veseliei zgomotoase era marca prieteniei lor. Chiar și după ce s-au așezat, au continuat să izbucnească periodic în rîs. Sue se tot uita prin restaurant, ca și cum voia să se asigure că distracția lor zgomotoasă se bucura de suficientă atenție. Ca să nu îngroș și eu rîndurile acelui public, am luat o carte și am început să citesc. Deși de-abia m-am uitat în direcția lor în timpul acelui prînz, am auzit întruna rîsul

lor. Cînd m-am ridicat să plec, în scrumiera mea erau cinci chiştoace, iar eu mă simţeam mizerabil.

Pentru a putea transmite efectul pe care l-a avut episodul asupra mea, trebuie să explic cum, cu cîţiva ani în urmă, am primit o lovitură serioasă cînd prietena mea Jennifer Dodd a anunţat că nu vrea să mai aibă de-a face cu mine. Fusesem foarte apropiate mai mult de un an şi nimic nu anunţa acea schimbare de 180 de grade. Eram uluită. Se întîlnea de puţin timp cu un tînăr – pictor şi decorator, care lucrase ceva la casa surorii ei în Richmond –, dar ea insista că nu asta era cauza schimbării ei bruşte. În afară de cîteva aluzii cum că aş fi fost „prea intensă", a refuzat să aducă orice fel de explicaţii pentru decizia ei. Cînd am încercat să-mi pledez cauza, s-a închis în ea şi cu cît mă străduiam să-i spun lucruri plăcute sau să pun întrebări, cu atît devenea mai rece şi mai urîcioasă. În timpul ultimei discuţii pe care am avut-o, chiar m-a ameninţat că va face plîngere împotriva mea dacă n-o las în pace. Şi apoi, într-o sîmbătă, cam şase săptămîni mai tîrziu, eram în metrou, mă duceam să fac nişte cumpărături de Crăciun în West End, cînd Jennifer şi noul ei iubit s-au urcat la staţia Mornington Crescent.

S-au aşezat pe partea cealaltă a vagonului, la doar cîteva scaune de mine. Cum m-a văzut, Jennifer a întors capul în altă parte. Dar tînărul – pe numele lui Jason – a rămas uitîndu-se fix la mine într-o manieră insolentă

și provocatoare. Era un tip cu fața lucioasă și ochi inexpresivi, cu un corp din acelea „lucrate", pe care le obțin bărbații în urma unor exerciții stupide în sala de gimnastică. Singura dată cînd ne mai întîlnirerăm înainte, mă străduisem din răsputeri să fiu politicoasă cu el, iar apoi i-am comunicat îndoielile mele lui Jennifer, în cea mai delicată manieră cu putință. Așa că era de neînțeles de ce adoptase el acea postură agresivă împotriva mea. Ca să nu par intimidată, i-am susținut privirea cu o expresie de gheață. Atunci, evident înfuriat, s-a întors spre Jennifer, a luat-o de umeri și a sărutat-o. Scopul, mi-am dat seama, era să-și marcheze dreptul de proprietate asupra prietenei mele. Cînd în sfîrșit i-a dat drumul, m-a fixat cu un zîmbet oribil și a făcut un gest obscen – chiar acolo în vagonul plin de lume, în fața tuturor. Nu-mi venea să cred. Cînd trenul a ajuns la stația următoare, am ieșit în grabă. Timp de o jumătate de oră după asta am stat pe o bancă pe Goodge Street și am plîns.

Văzînd-o pe Sue cum se lipește de Sheba la Traviata, mi-am amintit de toate acele lucruri neplăcute și acea amintire a funcționat ca un semnal de alarmă. Relația mea cu Jennifer fusese mult mai importantă și profundă decît orice sentimente aș fi început să am pentru Sheba. Dar durerea pe care mi-o provocase era același *fel* de durere ca aceea pe care o încercam acum. Greșeala mea cu Jennifer fusese că îi atribuisem o inteligență pe care nu o avea. În ultimele șase săptămîni, îmi dădeam

seama, făcusem aceeași greșeală cu Sheba. Slavă Domnului că își arătase adevărata față în această conjunctură, înainte de a fi investit mai multe sentimente în ea. Încă o dată, mi-am spus, făcusem o eroare de judecată. Sheba nu era sufletul meu pereche. Nu era partenera mea spirituală. Nu era, de fapt, absolut deloc genul meu.

După vacanță, am renunțat la toate micile gesturi de amabilitate cu care încercasem înainte să-mi arăt bunăvoința față de Sheba. Am lăsat cu bună știință ca toate sentimentele mele calde să se înăcrească pînă la dispreț. Din cînd în cînd, trebuie să recunosc, am ajuns pînă acolo încît am cedat dorinței de a o jigni copilărește. Tușeam ca pentru a-mi masca rîsul atunci cînd Sheba vorbea cu cineva. Sau, cînd intra în cancelarie, făceam o mutră din care toată lumea înțelegea că nu eram de acord cu vestimentația ei. Odată, cînd îi atîrna tivul la spate, am făcut un întreg circ dîndu-i, de față cu toți colegii, un ac de siguranță.

Dar nimic din gesturile astea meschine nu mi-a adus vreo mîngîiere. Sheba nu răspundea provocărilor mele. De cele mai multe ori, de fapt, nici nu părea să-și dea seama că era provocată. A roșit atunci cînd i-am dat acul de siguranță. Dar apoi a zîmbit și mi-a mulțumit călduros, de parcă n-ar fi înțeles deloc intenția mea.

Pînă la urmă, în disperare de cauză, am abordat o tactică de atac mai directă. Sheba a venit într-o zi în cancelarie, înainte de începerea

orelor și a ajuns chiar lîngă mine în colțul amenajat ca oficiu, ca să spele o cană din cele pătate cu tanin care sînt pentru uz general. Majoritatea celor din colectivul de la St George își aduce propriile vase de acasă, dar dintr-un anumit motiv Sheba nu s-a obosit niciodată să o facă. Tocmai eram pe punctul de a comenta sardonic pe marginea stării de igienă a obiectului din care bea ea, cînd Brian Bangs, unul dintre profesorii de matematică, s-a interpus între noi.

— Salut, doamnelor, ați avut un weekend plăcut?

Bangs e un omuleț patetic. Are mai mult sau mai puțin permanent o roșeală pe față din cauza bărbieritului și e tot timpul agitat. Chiar și conversația cea mai măruntă are la el un aspect agonic, chinuit, din cauza tendinței de a-și ridica vocea cu unul sau doi decibeli deasupra normalului. A vorbi cu el e ca și cum ai încerca să faci coversație cu terenul de joacă al școlii. Am dat din cap scurt spre el, însă Sheba a fost mult mai generoasă.

— Bună, Brian, a zis ea. N-a fost rău, mulțumesc. Al tău?

— Al meu a fost super, a răspuns Bangs. Am fost să-i văd pe Arsenal sîmbătă.

— Da? a zis Sheba.

— Ce meci, a zis Bangs, absolut extraordinar...

Sheba a dat din cap.

— I-am bătut pe Liverpool cu 3 la 0, a țipat Bangs prostește.

Şi-a strîns pumnul şi a dat cu el prin aer, triumfător.

— Yesss!

— Ahh!

Sheba era atentă acum la un pliculeţ de ceai pe care încerca să-l stoarcă de peretele cănii.

— Ce bine.

Apoi a scos pliculeţul cu linguriţa şi a turnat nişte lapte.

— Ce, ce bluză frumoasă ai pe tine, a zis Bangs.

Şi arătă, mai degrabă nepoliticos, înspre pieptul Shebei.

— Poftim?

Sheba părea mai degrabă încurcată. Apucase între degete un colţ al bluzei, ca pentru a-şi aminti ce avea pe ea şi îl privea neîncrezătoare.

— A, bine, mulţumesc.

— Aşadar e nouă, a adăugat Bangs repede.

— Nu, o am de ani de zile.

— Da? Zău? Pentru că nu pare deloc veche. E mortală. Ar trebui s-o porţi mai des.

— A... bine, i-a răspuns Sheba, rîzînd.

Terminasem de făcut ceaiul. Elaine Clifford şi un profesor de franceză pe nume Michael Self veniseră şi ei să-şi facă un nes. Dar eu am rămas acolo ca să ascult, cu un fel de fascinaţie iritată, conversaţia dintre Sheba şi Bangs. Mi se părea incredibil că Sheba îl băga în seamă pe aşa un cretin, ignorîndu-mă pe mine.

— Iar tu, ce părere ai de cămaşa *mea*? a continuat Bangs.

S-a dat un pic în spate și, cu mîinile în șolduri, a făcut cîțiva pași pe lîngă noi, rotindu-se ca un manechin. Era un gest zburdalnic pe care bărbații de felul lui – în mod fundamental lipsiți de talent actoricesc – ar trebui sfătuiți să nu-l facă niciodată.

Cămașa pentru care tînjea după aprobarea Shebei era de un albastru azuriu, cu guler tare alb și un buzunar mare în față pe care trona numele unui designer. După dungile simetrice de la împachetare care i se vedeau pe piept, cămașa era nou-nouță.

Sheba a pus jos cana cu ceai și s-a uitat la Bangs cu seriozitate.

— O, da, a zis ea, minunată.

Nu era deloc convingătoare. Vorbea ca și cum ar fi lăudat vreun desen cu un cartof al unui copil.

Dar Bangs era pur și simplu încîntat:

— Da, îți place?

— *Da*, e grozavă, foarte elegantă.

— Nu eram sigur... cu gulerul ăsta și tot restul, știi. M-am gîndit să nu fie prea țipătoare pentru mine.

— O, nu, a zis Sheba, e o cămașă grozavă.

N-am mai putut. Cei doi trăncăneau unul cu altul de parcă eu nici n-aș fi existat. Căutam o vorbă cu tîlc care să-mi reafirme prezența. Și atunci mi-a venit brusc:

— Copiii tăi sînt la școli private, nu, Sheba?

Sheba s-a aplecat spre mine zîmbind, cu mîna pîlnie la ureche:

— Scuze, Barbara, ce-ai spus?

— Ziceam dacă îți trimiți copiii la școli private?

S-a lăsat tăcerea.

— Așa e, nu?

Bangs, Elaine și Michael se uitau la mine uimiți. Și apoi toți trei au zîmbit atotștiutori. La momentul respectiv, toți cei din colectiv știau despre cei doi copii ai Shebei că se duc la școli private – profesoara de franceză Linda Preel o spusese la toată lumea încă de la începutul semestrului –, dar nimeni n-o întrebase încă direct pe Sheba despre asta. Erau toți prea timizi. Eu una nu aveam nimic împotriva școlilor private. Prima mea slujbă fusese la o școală cu taxe din Dumfries și, dacă n-aș fi avut niște probleme cu cei din colectiv, aș fi putut foarte bine să fiu și acum acolo. Dar pentru colegii mei simpluți, educația privată e păcatul însuși. Parcă ar fi ceva de pe o altă planetă, unde există și haine de blană și vînători de vulpi și toate celelalte zece lucuri pe care ei Le Dezaprobă Categoric.

Sheba s-a întors spre mine, cu o figură ușor surprinsă.

— Da, a zis. Fiica mea e la un internat, de fapt. A fost un timp la Maitland Park Comp, dar nu i-a plăcut prea mult.

— Înțeleg, am zis. Și fiul tău? Are și el deja ceva împotriva fraierilor din școlile de stat?

Sheba a zîmbit egal.

— Ben merge la o școală specială.

— A, am întrerupt-o eu. O școală *specială*.

— Da, a ezitat Sheba. Are sindromul Down.

Zîmbetele în aşteptare de pe feţele lui Elaine şi Michael s-au şters. Bangs părea că stă să leşine.

— O, am zis, îmi pare rău, eu...

Sheba a dat din cap:

— Te rog, n-are de ce să-ţi pară rău.

Elaine, Michael şi Bangs îşi recompuseseră feţele, de data asta încruntate şi triste.

Îmi venea să-i iau la palme.

— Nu, chiar îmi pare rău. Nu voiam să spun că regret...

— Ştiu, m-a oprit Sheba. E doar una dintre acele informaţii pentru care nu există o reacţie potrivită.

Iată, ieşea din nou la suprafaţă. Permanentul refuz de a-mi lua în considerare ostilitatea. Parcă era unul din lacurile acelea din basme: nimic nu putea deranja calmul de oglindă al suprafeţei. Comentariile mele batjocoritoare şi glumele răutăcioase erau înghiţite în tăcere de adîncurile ei, nelăsînd mai mult decît o vagă încreţire a apei.

Aş vrea să pot spune că mi-era ruşine. Acum îmi este. Dar ceea ce simţeam atunci era furie: furia clocotindă a învinsului. După acest incident, am încetat să o mai sîcîi pe Sheba şi m-am ţinut departe de ea. Cînd ne întîlneam întîmplător pe culoare, o salutam cu o uşoară înclinare a capului. Dar, cel mai des, stăteam cu privirea fixată undeva la jumătatea distanţei dintre noi şi treceam repede mai departe.

Trei

Nu-mi iese din cap ironia faptului că eu mă chinuiam văzînd-o pe Sheba cum se împrietenește cu grăsana de Hodge, în timp ce, de fapt, ea se pregătea frumușel să se împreuneze cu un minor. E trist și iritant să mă gîndesc că am pierdut atîta timp încercînd să înțeleg cu ce o seducea Sue, cînd, de fapt, o legătură mult mai fatală se năștea chiar sub nasul meu. Dar nu cred că îngrijorarea mea era chiar cu totul nejustificată. Pentru că dacă și-ar fi ales cu mai multă înțelepciune prietena – dacă m-ar fi ales pe mine de prima dată în locul lui Sue –, e foarte posibil să fi știut cum să evite și încurcătura cu Connolly. Nu vreau să exagerez beneficiile prieteniei mele sau să exagerez efectele dezastruoase ale prieteniei lui Sue. Am încercat întotdeauna să evit explicațiile simple, generalizatoare, pentru cele făcute de Sheba și ar fi o prostie să minimalizez propria ei responsabilitate. Dar dacă, în această perioadă plină de provocări din viața ei, Sheba ar fi primit sprijinul emoțional al unui adult înțelegător, cred că ar fi fost considerabil mai puțin tentată să cedeze

farmecului înșelător al oricărui Connolly. Cînd mă uit înapoi la acea perioadă sînt însă surprinsă nu de inadecvarea neliniștilor mele cu privire la Sheba, ci tocmai de cît de bine îi intuisem vulnerabilitatea. Toată angoasa pe care o simțeam față de ea și Hodge – frustrarea mea de a fi fost lăsată pe dinafara vieții ei – se dovedește acum că era foarte *au point*[1]. Doar eu, dintre toți prietenii, familia și colegii ei, doar eu am simțit nevoia ei disperată de a fi îndrumată.

Chiar pe la mijlocul semestrului, Connolly a venit din nou la atelierul Shebei. Era singură acolo la sfîrșitul zilei, aduna niște figurine în formă de animale pe care le făcuseră cei din clasa a șaptea, cînd și-a făcut el apariția. Avea niște desene pe care voia să i le arate, a zis. Toată ziua plouase, cu intermitențe. Părul i se lipise de cap și în jurul lui plutea un miros dulce de haine ude. Cînd a venit și mai aproape, ea a simțit o undă din respirația lui și mirosea tot dulce, aproape a bomboane, s-a gîndit Sheba. S-au așezat și s-au uitat împreună la schițele lui – pe toate, ținînd cont de ce-i spusese ea, le făcuse după natură. Apoi s-au uitat împreună pe leii și urșii panda făcuți de cei dintr-a șaptea și au rîs de cele mai neîndemînatice. La un moment dat, Sheba a început să-i explice principiile ceramicii. A fost impresionată de cît de atent o asculta. Părea sincer interesat, și-a zis ea. Atent și doritor să învețe. Așa își imaginase ea că va arăta profesoratul, și-a spus în sinea ei.

1. Bine țintită (în fr. în orig.).

Cu puțin înainte de a pleca, Connolly s-a uitat la un poster de la British Museum cu o urnă antică și a spus cît de ciudat era, dacă stăteai să te gîndești, că o persoană – „un individ în carne și oase, cu mii de ani în urmă" – făcuse acel obiect. Sheba s-a uitat la el dintr-odată cu mai multă atenție. Pînă acum, nici unul dintre elevii ei nu manifestase vreo urmă de interes pentru posterele ei. Comentariul lui Connolly era într-o asemenea măsură exact ceea ce intenționase ea să transmită, încît pe jumătate a crezut că își bate joc de ea.

— Te dă peste cap, nu? a adăugat ea, jucîndu-se cu tivul.

Fața lui nu arăta nici urmă de intenție ironică.

— Da, a zis el repede. *Exact.* Te dă peste cap, aveți dreptate.

Apoi s-a pregătit să plece. Sheba i-a spus că poate să treacă și să-i aducă desene oricînd.

— Poate data viitoare cînd vii o să avem răgazul să facem ceva din lut.

Connolly a dat din cap, dar n-a mai zis nimic și Sheba s-a temut să nu fi întrecut măsura. Cum Connolly n-a apărut nici marți, nici miercuri, nici joi, Sheba a tras concluzia că într-adevăr o întrecuse.

Dar vineri, chiar în timp ce încălzea cuptorul pentru ars ceramica, Connolly a apărut din nou. Nu putuse să vină mai curînd, pentru că în celelalte zile ale săptămînii avusese de ispășit pedepse. Sheba, hotărîtă ca de data asta să nu mai exagereze, a dat din umeri și i-a spus

că se bucură că-l vede. El adusese alte cîteva schițe de-ale lui și, din nou, au stat amîndoi destul de mult timp și au examinat împreună desenele, înainte de a trece la discuții mai generale despre școală și alte chestii. A stat cu ea aproape două ore. Spre sfîrșitul vizitei, cînd Sheba îi ținea o teorie despre știința temperaturii din cuptorul de ars ceramica, el a întrerupt-o și i-a spus ce frumos vorbește. N-ar fi fost nevoie să se facă profesoară, ar fi putut să-și găsească un job spunînd vremea la televizor sau ceva de genul ăsta. Sheba a zîmbit, amuzată de stîngăcia lui. Avea să țină minte pontul, i-a spus ea.

Săptămîna următoare, n-a mai venit cu caietul de schițe. Nu făcuse nici un desen în săptămîna aceea, a zis. Doar trecuse să mai stea de vorbă. Sheba, bucuroasă că el deja nu mai avea nevoie de pretextul sfaturilor artistice ca s-o viziteze, l-a primit cu căldură. Pe biroul ei era deschis un album de Degas – îl adusese sperînd să le farmece pe fetele dintr-a opta cu balerinele – și cînd Connolly l-a luat, ea l-a îndemnat să se uite înăuntru.

A început să răsfoiască albumul, oprindu-se din cînd în cînd pentru ca Sheba să spună cîte ceva despre vreo pictură sau sculptură. A fost foarte bucuroasă de reacția lui la un tablou numit *Sulking*. I-a citit din carte și i-a spus cum că relația dintre bărbatul și femeia din imagine e una misterioasă și nimeni nu știe care dintre ei e cel supărat.

Connolly s-a mai uitat o dată la pictură și a zis că nu e nici un mister – bărbatul era clar cel supărat. Femeia se apleacă înspre el, încearcă să scoată ceva de la el, iar poziția lui iritată, irascibilă, arată că nu-i face plăcere. Sheba a rămas impresionată de analiza lui și l-a felicitat pe Connolly că e așa un fin observator al limbajului corpului. După ce a plecat, ea s-a pomenit rîzînd tare. Profesoara de Nevoi speciale a lui Connolly ar fi fost foarte surprinsă, se gîndea ea, să-l vadă pe elevul cu probleme de învățare sporovăind așa de însuflețit despre Degas!

Cu timpul, vizitele lui Connolly au devenit o obișnuință. I s-a dat curaj să-și expună și mai mult ideile despre artă și viziunea lui asupra lumii. Cîteodată, cînd el și Sheba vorbeau sau se uitau la tablouri, el se ridica brusc, se ducea la fereastra atelierului și comenta forma norilor sau purpuriul amurgului. Odată, într-un moment care trebuie să fi fost disperat, a pus mîna pe materialul aspru al draperiilor mustar ale atelierului și a zis „interesant material".

Pentru mine e destul de evident că aceste izbucniri de vorbe spirituale și mirări erau cum nu se poate mai calculate. Prin asta nu vreau să spun că băiatul ar fi fost de-a dreptul cinic. Doar foarte dornic să placă. Văzuse că Sheba îl plăcea mai ales cînd spunea lucruri deștepte despre pictură și altele asemenea, așa că bătea cîmpii în consecință. Dacă asta e o chestiune cinică, atunci trebuie să fim de

acord că și a face curte e cinic. Connolly făcea ce fac toți într-o astfel de situație – își arăta marfa cum putea mai bine, cu ochii mereu la ce ar putea să atragă mai mult cumpărătorul.

Mult timp însă, Sheba n-a observat nimic din toate astea. Nu i-a trecut prin cap că vorbele de duh școlărești spuse de Connolly sau pasiunea lui pentru cuptorul de ars lutul erau altfel decît sincere. Și cînd, în sfîrșit, și-a dat seama, se pare că a fost mai degrabă flatată decît dezamăgită. Și azi îi ia apărarea lui Connolly, furibundă chiar, pentru „strălucirea" lui, pentru „imaginație". Dacă a mimat un interes pe care nu-l avea, atunci prefăcătoria lui arată „o foarte sofisticată adaptivitate socială" în ce-l privește, susține ea. Școala se rușinează de ideea că el ar putea fi inteligent, pentru că „întotdeauna l-au declarat ca fiind un elev slab".

Școala nu l-a declarat niciodată pe Connolly slab, bineînțeles. Faptul că fusese identificat ca având „nevoi speciale" – și că primea ajutor pentru dislexie – arată mai degrabă contrariul. Că nimeni din cancelarie n-a fost vreodată așa entuziasmat ca Sheba cu privire la calitățile lui intelectuale, sigur, e adevărat. Dar, dacă e să spunem adevărul, Connolly nu e tocmai un elev care să trezească entuziasmul. E un băiat perfect obișnuit, cu o inteligență perfect obișnuită.

De ce a fost atunci Sheba atît de impresionată de calitățile lui? De ce a insistat în a

vedea în el micuța ei Helen Keller[1] într-o mare de Yahoos[2]? Ziarele vă vor spune că Sheba era ametită de dorință: era atrasă de Connolly și pentru a-și explica această atracție, s-a convins singură că el era un fel de geniu. Asta ar fi ceva de bun-simț. Dar nu explică totul, cred eu. Ca să înțelegem pe deplin reacția Shebei față de Connolly, trebuie să avem în vedere și înțelegerea limitată – și așteptările reduse – a celor din clasa lui socială. Pînă să-l întîlnească pe Connolly, Sheba nu mai avusese nici un contact cu vreun reprezentant al bunului proletariat britanic. Relația ei cu acest strat al societății nu depășea – și nu depășește nici acum – cele surprinse în filmele de duzină sau la femeile care îi făcuseră curat în casă de-a lungul anilor.

Sigur, ea n-ar recunoaște asta. Ca majoritatea membrilor lumii bune londoneze, Sheba e foarte atașată de imaginea ei de cunoscătoare a realităților străzii. Totdeauna protestează

1. Helen Keller, născută în 1880 în SUA, simbol al persoanelor cu handicap care și-au depășit condiția. Nevăzătoare și hipoacuzică, Helen Keller a devenit faimoasă la începutul secolului XX pentru campaniile ei de susținere a persoanelor cu handicap, a drepturilor femeilor, a libertății avortului, a păcii.
2. Yahoo, plural Yahoos, personaje negative din cartea *Călătoriile lui Gulliver* de Jonathan Swift, caracterizate prin lăcomie, prostie, materialism îngust. Au devenit sinonime cu „înapoiați", „cretini", „dinozauri".

cînd spun că face parte din înalta societate. (Ea e din clasa de mijloc, insistă, cel mult din partea de sus a clasei de mijloc.) Îi place să vină cu mine la cumpărături în piața din Queenstown sau în Shop-A-Lot lîngă blocurile pentru muncitori de pe Chalk Farm. O măgulește în imaginea ei de obișnuită a junglei urbane să stea umăr la umăr la cozile de la case cu mame adolescente care cumpără macaroane instant în formă de Teletubbies pentru copiii lor. Dar poți fi sigur că dacă vreuna dintre aceste fete cu fețele prematur înăsprite i s-ar adresa direct, și-ar ieși din minți de spaimă. Deși nu spune și nici măcar nu recunoaște asta față de ea însăși, consideră clasa muncitoare o entitate misterioasă și omogenă: oameni nervoși cu fețele roșii, stricați de aditivii alimentari și de alcool.

Așa că nu e de mirare cum de Connolly i s-a părut așa de fascinant, de aparte. Aici, în mijlocul gagiilor ostili din nordul Londrei, ea găsise un tînăr bărbat care îi căuta compania și care asculta cu gura căscată ce-i conferenția ea despre Marii Artiști. Care profera vorbe de duh despre draperii. Biata Sheba îl privea pe Connolly cu același amuzament și plăcere cu care ai privi o maimuță care iese din pădure și cere un gin tonic.

Connolly înțelegea toate astea, presupun. Nu vreau să spun că el ar fi fost în stare să articuleze sau măcar să formuleze în mod conștient rolul pe care îl jucase clasa socială în relația lui cu Sheba. Dar că el simțise

dimensiunea antropologică a interesului Shebei față de el și că îi cîntase în strună, n-am nici o îndoială. Cînd îi povestea despre casa și familia lui parcă s-ar fi străduit înadins să-i lase intacte noțiunile ei naive despre moravurile proletariatului. Îi povestea despre vacanțele cu rulota în Maldon, Essex, despre slujba part-time a mamei lui ca bucătăreasă și despre tatălui său care era taximetrist, dar uitase să menționeze că mama lui avea o diplomă sau că tatăl era pasionat de istorie, cu un interes special pentru Războiul Civil American. Aceste lucruri, acum că au ieșit la iveală în ziare, sînt atît de uimitoare pentru Sheba – atît de diferite de desenele cu mardeiași pe care fusese încurajată să și le imagineze – încît alege fie să le ignore, fie să le considere niște minciuni. Într-un interviu recent, mama lui Connolly menționează că pe vremea cînd copiii erau mici, ea și soțul ei le puneau deseori înregistrări cu *Lacul lebedelor* sau *Peter și lupul*. Sheba a aruncat cît colo ziarul cînd a ajuns la partea asta. Doamna Connolly mințea, zicea ea – încerca să facă viața de familie a fiului ei mai fericită și mai luminoasă decît era. „Tatăl lui îl bătea, știi asta?", striga ea. „Îl lovea. Asta nu menționează, nu?"

Această acuzație se bazează pe ceea ce îi povestise Connolly odată, la începutul relației lor. Sheba vorbea deseori despre această conversație, pentru că povestea lui Connolly despre violența tatălui său – adevărată sau nu – a provocat primul ei gest de intimitate față de

băiat. Era aproape de sfîrşitul semestrului de iarnă. Connolly venise s-o vadă în atelier şi amîndoi se uitau pe geam înspre terenul de sport peste care se lăsa întunericul, vorbind despre probabilitatea să ningă. Connolly a spus că ninsoarea îl indispunea întotdeauna pe tatăl lui. Cînd domnului Connolly îi veneau toanele, deseori îl lovea. Sheba n-a fost tocmai surprinsă de această afirmaţie. Văzuse cîteva drame făcute-pentru-televiziune despre violenţa domestică şi se considera la curent cu brutalitatea care domnea în blocurile de proletari. I-a murmurat lui Connolly cîteva cuvinte de consolare. Şi apoi s-a întins şi l-a mîngîiat pe cap. Cînd şi-a îndepărtat degetele, cîteva şuviţe s-au ridicat după ele, electrizate. Sheba a rîs şi a făcut cîteva remarci amuzate despre electricitatea statică din aer. Connolly a închis ochii şi a zîmbit:

— Mai faceţi asta o dată, Miss, a zis el.

Înainte de acest incident, Sheba se întrebase cînd şi cînd cu privire la dimensiunea experienţei sexuale a lui Connolly. Masculii din clasa a zecea de la St George variază pe o scală destul de largă în ceea ce priveşte sofisticarea sexuală. Unii dintre ei încă mai chicotesc cînd aud de „copăcelul cu lăptic" din curtea directoarei (o floare de cyclamen numită aşa pentru că mirosul ei aduce cu cel al spermei). Alţii se laudă că fetele le-au „luat-o în gură" şi i-au lăsat „să-şi bage degetele". Şi sînt alţii care povestesc convingător despre contactele lor sexuale. Sheba nu avea cum să ştie sigur dacă Connolly se încadra în această

categorie, dar ea avea tendința să-l includă mai degrabă la capătul inocent al scalei. Poate nu virgin, tehnic, dar oricum lipsit fundamental de experiență. Acum, ceva din zîmbetul lui – felul sigur în care îi ceruse să-l mai atingă o dată – o făcuse să-și revizuiască estimarea inițială.

Sheba a refuzat să repete gestul. Era timpul să plece acasă, i-a spus. Și-a pus haina și simpatica pălărie peruviană pe care o purta în acea iarnă. Apoi a încuiat atelierul și au luat-o amîndoi pe alee înspre parcare. Chiar dacă i-a spus să nu se deranjeze, Connolly a zăbovit în jurul ei cît timp ea a descuiat lacătul bicicletei. Cînd au ajuns în stradă, s-au oprit jenați, neștiind cum să-și ia la revedere. Sheba a rezolvat dilema dîndu-i brusc lui Connolly un ghiont în coaste și sărind pe bicicletă:

— La revedere! a strigat ea în timp ce deja pedala.

Cînd s-a uitat în spate, l-a văzut rămînînd pe trotuar, acolo unde îl lăsase ea. I-a făcut cu mîna, iar el, după un moment, i-a răspuns la fel, plin de melancolie.

A fost mereu o bună întrebare aceea cînd anume a devenit Sheba conștientă de sentimentele ei amoroase pentru Connolly sau de faptul că el avea sentimente amoroase pentru ea. Am insistat de multe ori să-mi spună asta exact, dar răspunsurile ei sînt înnebunitor de vagi. Cîteodată, insistă că nu era vinovată decît de sentimente foarte materne pentru Connolly și că a fost cu totul luată prin surprindere

atunci cînd el a sărutat-o. Altă dată, recunoaște cu timiditate și de bună voie că a avut fantezii cu el încă de cînd l-a văzut prima oară. Îndrăznesc să spun că nu va ști niciodată cu certitudine progresia exactă a sentimentelor ei romantice. Dar pare evident că în aceste prime zile Sheba n-a fost tocmai sinceră cu ea însăși în ceea ce privește sentimentele ei față de acest băiat. Episodul cu mîngîiatul pe păr stă mărturie pentru asta. Pe drum spre casă în acea seară, s-a simțit tulburată, povestește ea. Neliniștită. Se tot gîndea la ce se întîmplase în atelier și își spunea că n-are de ce să-și facă griji. Pentru numele lui Dumnezeu, îl ciufulise un pic pe cap. Așa cum ar face o mătușă. Și atunci de ce avea o senzație așa ciudată? De ce era nevoie să-și dea atîtea asigurări? Lucrurile care sînt cu adevărat inocente n-au nevoie să fie etichetate inocente. Dacă între ea și acest băiat totul era așa de simplu și de neproblematic, de ce nu-i pomenise niciodată lui Sue despre vizitele lui? Se simțea vinovată. Cu siguranță se simțea!

Dacă Sheba și-ar fi continuat acest autointerogatoriu cu ceva mai multă seriozitate, poate lucrurile ar fi luat o altă întorsătură. Dar imediat ce ancheta începea să fie promițătoare, ea i-a pus capăt abrupt. Nu-i povestise lui Sue nimic de Connolly pentru că Sue ar fi devenit suspicioasă fără rost, și-a zis. Ar fi spus că vizitele în afara programului școlii sînt „inadecvate". Iar Sheba știa cu siguranță că nu erau așa. Ce conta ce credeau alți oameni, atîta

timp cît ea știa că nu se întîmpla nimic rău? Oamenii sînt hipervigilenți în zilele noastre din cauza abuzurilor asupra copiilor. Din dorința de a se pune la adăpost de nebuni, lumea o lua razna. Existau oameni care nu le mai făceau poze în pielea goală copiilor lor, de teamă ca pozele să nu ajungă marfă pentru obsedați. N-avea cumva și ea de gînd să cedeze la asemenea nebunii și să ajungă propriul ei tiran? Îi ciufulise părul. Părul lui. Nu vrusese decît să-l facă să se observe mai bine, își spunea. Poate că ar fi fost mai puțin înclinată să facă același gest cu un alt elev, mai puțin atrăgător. Dar ce-i cu asta? Nu putea să pretindă de la ea însăși să nu simtă cum arătau și cum miroseau copiii. Își petrecea întreaga zi confruntîndu-se cu realitatea lor corporală: le inhala pîrțurile, se uita, cu milă, la coșurile lor. Unii dintre ei arătau vulgar, alții erau atrăgători. Ce fel de sfînt ar fi acela care n-ar vedea diferențele? Plăcerea pe care i-o trezea ființa fizică a lui Steven nu era mai mult sau mai puțin suspectă decît plăcerea pe care o simțise odată față de corpurile grăsuțe, catifelate, ale copiilor ei. O plăcere senzorială, sigur, dar departe de una senzuală.

Într-o după-amiază de vineri, nu cu mult înainte de vacanța de Crăciun, Connolly a apărut la Homework Club-ul de care avea grijă Sheba. Cei doi nu se mai întîlniseră într-un spațiu public de cînd se cunoscuseră, iar Sheba se simțea cumva jenată. Connolly a ajuns tîrziu, însoțit de un băiat slăbănog, cu

un rînjet pe față, pe nume Jackie Kilbane. Potrivit fișei pe care au prezentat-o, fuseseră prinși la începutul săptămînii poștind o țigară în spălătorul dărăpănat din curtea școlii. Așa că acum trebuiau să stea două săptămîni după ore drept pedeapsă. Sheba a detectat ceva șmecher și ascuns în purtarea lui Connolly, cum stătea în fața catedrei. Cînd i-a zîmbit, el nu s-a uitat în ochii ei.

După ce au fost înregistrați, s-au retras în spatele clasei unde au început să se învîrtă în scaune și să șușotească. Sheba nu auzea ce-și ziceau, dar simțea într-un fel deranjant că era ceva obscen și cumva legat de ea. Suspiciunea i-a crescut cînd Kilbane s-a ridicat și a venit spre catedră ca să mai ceară o foaie în plus. Kilbane e un băiat dezagreabil, cu o față urîtă și galbenă, cu un aer insolent și insinuant. Pe buza de sus i se furișează o dungă subțire de păr, ca un pui de omidă. Îi dădea fiori Shebei. În timp ce scotocea în sertar după hîrtie, i s-a părut că stătea deranjant de aproape de scaunul ei, dar doar cînd s-a ridicat i-a trecut prin minte că încerca să i se uite sub bluză. I-a dat un teanc de coli și i-a ordonat scurt să se întoarcă în bancă.

— Bine, bine, a zis el batjocoritor și s-a tîrît înapoi. Vezi să nu-ți intre chiloții în fund.

Sheba s-a uita la Connolly. El urmărea intenționat acest schimb de replici. Cînd i-a întîlnit ochii, avea pe față o expresie dură, ostilă. Toată dulceața trăsăturilor lui se dusese.

Sheba s-a simțit trădată. Îl crezuse special, dar iată-l și pe el scuipînd biluțe de hîrtie, complotînd cu prietenul lui îngrozitor să arunce o ocheadă la sînii ei. În același timp i s-a părut că înregistrează și o nuanță de... ce era? Excitare? Stîrnire? Pentru o fracțiune de secundă, s-a pomenit gîndindu-se cum ar fi să fie sub el; mîinile lui să fie pe ea. A dat din cap speriată. N-ar fi trebuit să fie așa deschisă și drăguță cu el, și-a zis. Acum, va trebui să se retragă.

Spre sfîrșitul primei jumătăți de oră, Kilbane și Connolly au început să se bată în joacă – se rostogoleau pe podea în timp ce restul elevilor de la HC strigau încurajări. Nici unul n-a răspuns atunci cînd ea s-a ridicat de la catedră și le-a ordonat tare să se oprească. Pînă la urmă a amenințat că trimite după domnul Mawson dacă nu se opresc și nu merg cu ea afară. A funcționat. Băieții s-au ridicat de pe jos, încă rîzînd și au ieșit pe coridor. Dar cum a închis ușa clasei și s-a văzut față în față cu ei, s-a simțit pierdută. Singurul ei gînd fusese să-i despartă de publicul lor entuziast. Acum că făcuse asta, se chinuia să-și dea seama ce ar fi trebuit să facă mai departe.

S-a întîmplat ca eu să trec tocmai atunci prin Middle Hall, mă îndreptam spre o ședință cu directorul, cînd Sheba și cei doi băieți au ieșit. Am auzit vocea Shebei, ascuțită de furie, înainte s-o văd. Și apoi, după ce am dat colțul, am văzut micul grup conflictual la capătul coridorului. Picioarele Shebei stăteau bine înfipte în pămînt în poziția 2 și 10, ca și cum s-ar fi

pregătit să facă un *plié*. Avea mîinile în șolduri. Arăta ca imaginea furiei din cărțile de tarot. Cei doi băieți, versați în ceea ce privește scenele profesor-elev, stăteau într-o rînă lîngă perete, cu mîinile băgate adînc în buzunare.

Avînd în vedere că deja eram în întîrziere la întîlnirea cu Pabblem și că relația mea cu Sheba era într-un punct critic, am avut de gînd să ignor problema pe care ar fi avut-o cu cei doi băieți și să trec pur și simplu pe lîngă ei. Dar cînd am ajuns mai aproape l-am auzit foarte limpede pe băiatul mai înalt spunîndu-i „vacă proastă".

— Ce ai spus? am zis scurt.

Indiferent care erau sentimentele mele personale față de Sheba, eram obligată să iau atitudine față de neobrăzarea elevului. Ar fi fost o neasumare a datoriei să fac altfel.

Cei trei s-au întors spre mine. Sheba avea un licăr sălbatic în ochi și cîte o pată roșie grăitoare în obraji.

— Aveți probleme cu acești elevi, doamnă Hart? am întrebat.

— Mă tem că da, domnișoară Covett, a zis Sheba.

Avea un tremur în glas.

— Au vorbit și au făcut deranj încă de la începutul orei de HC. Iar acum au început să se bată.

Împreună, i-am studiat pe cei doi băieți. Cel mai înalt, Kilbane, fusese printre codașii clasei mele de istorie cu un an în urmă. Colegii îi spuneau Spionu'. Pe cel cu părul blond nu-l

știam. Nu părea la fel de sigur pe el ca Kilbane și cînd l-am întrebat cum îl cheamă, abia a șoptit ceva cu capul în pămînt.

— Poftim? Mai tare, te rog!

Și-a ridicat capul.

— Steve Connolly, Miss.

Vocea lui avea încă ceva de băiețel în ea – o urmă de sunet de clarinet.

Am urmat procedura obișnuită cu cei doi băieți – admonestări reci, amenințări calde, îndemnul „să-și bage mințile în cap". Presupun că am ajutat-o un pic pe Sheba. În timp ce vorbeam, Connolly își ținea ochii în pămînt, doar din cînd în cînd se uita pe furiș la Sheba.

— Uită-te la mine cînd vorbesc cu tine, i-am spus.

Dacă am simțit ceva sexual în atitudinea lui față de ea atunci? Posibil. Dar lucrul cu elevii masculi de această vîrstă e rareori lipsit de conotații sexuale. Școala secundară e un fel de supă hormonală. Toate acele corpuri îndesate unele în altele – clocotind de pubertate și de fantezii adolescentine de joasă speță – trebuie să producă o anumită *atmosferă*. Chiar și eu, femeie la șaizeci de ani și departe de a fi o cadră, am trezit din cînd în cînd curiozitatea elevilor mei de cincisprezece ani. E ceva cu care te obișnuiești. Rareori, tensiunea sexuală se eliberează în mici explozii de un fel sau altul: pipăieli, amenințări. A fost un incident, în 1982, cînd un băiat cu adevărat rău din clasa a noua, pe nume Mark Roth, a atacat-o

pe tînăra care venise la acea vreme pe post de profesoară de franceză. (Se pare că era chiar deasupra ei cînd țipetele ei au alertat un alt profesor care trecea pe acolo.) Dar ăsta a fost un caz singular. În general, tensiunea sexuală a populației de elevi din școală nu e decît un zgomot surd de fundal: unde statice ininteligibile.

După ce am terminat cu discursul în fața băieților, i-am dus înapoi în clasă și am stat pînă i-am văzut că se apucă de teme. Felul în care am acționat în această ocazie n-a fost însă unul plin de tact. Eticheta școlii spune că atunci cînd autoritatea morală asupra copiilor a unui membru al cancelariei este în mod vizibil mai mare decît a unui coleg, primul trebuie să se străduiască să nu arate acest lucru. În loc de asta, eu mi-am etalat capacitățile mele superioare de disciplinare. M-am dus spre Sheba, care stătea în fața clasei.

— Nu ezita să mă chemi dacă aceștia doi îți fac probleme în continuare, i-am spus.

Mă așteptam să fie acră. Dar cînd m-am îndepărtat, a venit după mine, cu un zîmbet larg pe fața ei îngustă. La ușă, s-a aplecat spre mine și mi-a pus o mînă pe umăr:

— Îți mulțumesc atît de mult că m-ai salvat, Barbara, a șoptit ea.

Am fost atît de surprinsă încît n-am zis nimic. De fapt, de-abia cînd am ajuns pe coridor și am închis ușa după mine, mi-am dat seama că ar fi fost potrivit să răspund într-un fel.

Patru

Am întîrziat la Pabblem, sigur. Cînd am intrat în biroul lui, stătea cu genunchii sus pe scaunul lui special, ergonomic, fără spătar și emana un aer pedant de insatisfacție.

— În sfîrșit, a strigat cînd m-a văzut.

Și a continuat prin a-mi ura o după-amiază bună cu o politețe mult prea exagerată pentru cineva care își pusese în cap să fie scîrbos.

— Te rog...

Mi-a făcut semn spre un scaun (unul neergonomic, obișnuit) aflat pe partea cealaltă a biroului. M-am așezat. Centrul administrativ al școlii e găzduit într-o anexă urîtă în formă de L, în pavilionul de științe, iar biroul lui Pabblem, care e chiar la capătul clădirii, dă înspre o curte modestă cu puțină iarbă și niște straturi de flori, cunoscută drept „grădina directorului". În după-amiaza aceea, Phelps, îngrijitorul școlii, și Jenkins, asistenta lui depresivă, erau în grădină și montau o scăldătoare pentru păsări. Le vedeam mișcările comic de stîngace peste umărul lui Pabblem în timp ce-mi vorbea.

— Ai avut o săptămînă bună? m-a întrebat Pabblem.

Am dat din cap. Nu aveam de gînd să consum energie ca să fiu drăguță.

— Bine, bine, a continuat el. Văd că ai deja o cană de cafea, așa că să trecem la chestiune.

Cu două săptămîni în urmă, trei dintre membrii catedrei de istorie luaseră optsprezece elevi din clasa a zecea într-o excursie la catedrala St Albans în cadrul unui proiect de semestru despre biserici. În timp ce erau acolo, aproximativ cincisprezece elevi scăpaseră de sub supravegherea profesorilor și plecaseră într-o escapadă hoțească prin magazinele din centru. Cîțiva băieți fuseseră prinși asupra faptului și duși la poliție, unde se făcuseră acuzații asupra lor. Pabblem se trezise copleșit de o mulțime de plîngeri și amenințări din partea proprietarilor de magazine din St Albans și apoi, în timpul săptămînii, școala fusese informată de consiliul local din St Albans că i se interzicea să mai viziteze vreodată St Albans. Eu nu fusesem prezentă în această poveste, dar cum eram cel mai în vîrstă membru al catedrei de istorie, Pabblem mă însărcinase cu scrierea unui raport asupra incidentului. Tema mea oficială era să constat „scăpările de disciplină" și să ofer sugestii pentru ca asemenea incidente să fie evitate pe viitor. Tema mea *reală* era aceea de a declara că nici o responsabilitate pentru acest episod nu putea fi atribuită conducerii lui Pabblem. Raportul meu final, pe care îl lăsasem în acea dimineață la Deirdre Rickman, omitea, cumva ostentativ, să îndeplinească ambele teme.

— Întîi de toate, a zis Pabblem, vreau să-ți mulțumesc pentru munca depusă cu acest document. (Pabblem numea întotdeauna rapoartele pe care le cerea „documente", de parcă viața la St George era o continuă conferință internațională a medicilor specialiști în SIDA.) Indiferent ce obiecții aș avea, a continuat el, vreau să știi că ele nu diminuează aprecierea mea față de munca ta.

Aici a făcut o pauză, pentru a-mi da răgaz să-i mulțumesc pentru judecata lui, mai dreaptă ca a regelui Solomon. Cum eu am tăcut în continuare, s-a prefăcut că tușește ușor și a continuat:

— Ca să fiu cinstit cu tine, Barbara, cînd am citit, am fost puțin confuz. Pînă la urmă, mi-e teamă că am fost chiar dezamăgit.

În cameră a izbucnit un țîrîit puternic. Pabblem a scos un oftat în timp ce s-a aplecat ca să apese pe un buton al interfonului.

— Da?

— Vă caută Colin Robinson, a anunțat vocea lui Deirdre Rickman.

— Nu pot vorbi acum, a zis Pabblem iritat. Spune-i...

Și-a trecut degetele prin părul subțire, roșcat. Directorul chinuit.

— Nu, așteaptă. Fă-mi legătura.

A ridicat receptorul și a dat din umeri înspre mine, scuzîndu-se.

— Colin? Salut!

În timpul scurtei conversații care a urmat, Pabblem și-a aplecat capul într-o parte și a ținut telefonul între umăr și ureche, eliberîndu-și

mîinile ca să aranjeze hîrtiile pe care le avea pe birou într-o simetrie şi mai perfectă. Am simţit cum mi se face pielea de găină văzîndu-i mîinile albe făcînd acele gesturi afectate. M-am uitat pe geam. Phelps şi Jenkins erau în continuare prinşi în şarada lor misterioasă legată de scăldătoarea pentru păsări.

— Sigur, da. Ar fi grozav... zicea Pabblem. Colin, eşti extraordinar...

Cînd Pabblem venise la St George, cu şapte ani în urmă, consiliul şcolii îl aclamase ca pe „candidatul-care-va-aduce-o-undă-de-aer-proaspăt". Toată lumea era înnebunită după el. Avea treizeci şi şapte de ani pe atunci – cel mai tînăr director pe care îl angajase vreodată şcoala – şi, spre deosebire de predecesorul său, melancolicul Ralph Simpson, despre el se zicea că ar fi „foarte bun la comunicare". Ca director adjunct la o şcoală din Stoke Newington, înfiinţase un departament de teatru şi realizase un proiect cîştigător de „ecologie a mediului înconjurător".

De atunci, Pabblem cu siguranţă şi-a îndeplinit toate promisiunile în postura de inovator. Mulţumită lui, St George are acum o salată alternativă zilnic în meniul cantinei şi o revistă anuală de literatură cu titlul *Luminiţa*. (Logo-ul este portretul unui băieţel cu un ochi negru.) Există şi o sărbătoare anuală, Ziua Inversiunilor, o zi în care toate rolurile sînt inversate şi elevii au şansa să-i înveţe pe profesori. (Pabblem participă la distracţie intrînd în rolul Domnului Dezordine şi face turul claselor cu o tichie de bufon.)

Totuși, chiar și printre membrii cancelariei cărora le plac astfel de lucruri, Pabblem nu e un director prea popular. Dincolo de aparența de jovialitate, s-a dovedit a fi un om foarte pedant – un despot meschin, obsedat de punctualitatea profesorilor și de întîlnirile obligatorii ale membrilor catedrelor și de o mulțime de hîrțoage birocratice mîncătoare de timp pentru indiferent ce acțiune. Cel puțin o dată pe semestru, Pabblem obligă tot personalul să asiste la niște conferințe ținute de niște tineri cu fața acră de pe la vreo comisie a educației. Și cum el este un fanfaron progresist, subiectele sînt mereu de tipul „Față în față cu provocarea diversității" sau „A preda pentru abilități diferite". La puțin timp după venirea Shebei în școală, a înființat un sistem numit „Barometrul stării de spirit", care îi obligă pe toți membrii catedrelor să completeze un formular în fiecare săptămînă referitor la starea lor spirituală și mentală. (Orice recunoaștere a lipsei de satisfacție e urmată de interviuri înnebunitoare, așa că automat toată lumea completează formularele cu mărturisiri slugarnice de fericire personală.) Vechii entuziaști ai lui Pabblem încearcă să se scuze spunînd că puterea l-a transformat. Eu cred că puterea doar i-a dat prilejul să-și manifeste tendința de *Gauleiter*[1] care fusese

1. *Gauleiter* – titlu paramilitar în Germania nazistă, înființat în 1925. *Gauleiter* era conducătorul nazist al unei provincii a Reich-ului, cu puteri depline în regiunea respectivă.

dintotdeauna acolo. Oricum ar fi, nimeni nu mai poate spune că aduce un aer proaspăt.

După ce Pabblem a terminat de vorbit la telefon, a sunat-o din nou pe Deirdre – „Fără alte apeluri, doar dacă sînt foarte urgente" – și s-a întors spre mine.

— Okay!

Ținea în mînă raportul meu.

— Așadar, Brabara, cred că am dreptate cînd spun că ți s-a cerut să faci o analiză în legătură cu lipsa de disciplină din excursia de la St Albans și, pe cît posibil, să oferi sugestii despre cum ne-am putea îmbunătăți procedurile de securitate în viitoare excursii de acest fel.

— De fapt... am început eu.

Pabblem a ridicat o mînă, făcîndu-mi semn să tac.

— Dar nu mi s-a cerut... am zis eu.

— Offf, a dat din cap. Stai puțin, Barbara, lasă-mă să termin. Indiferent ce cuvinte aș fi folosit cu exactitate, cred că a fost destul de clar că voiam un document cu aspect practic legat de problemele de securitate ale școlii. Ce ai adus tu este, ei bine... un atac la programa catedrei de istorie din St George.

— Nu sînt sigură că înțeleg ce vrei să spui prin „document cu aspect practic"... am început eu.

Pabblem a închis ochii.

— Barbara, a zis el, te rog.

Și i-a deschis imediat la loc.

— Cred că eşti de acord, Barbara, conduc aici o corabie destul de liniştită. Sînt foarte deschis către idei şi abordări noi. Dar tu ştii şi ştim amîndoi, acest raport nu este ceea ce ţi-am cerut eu. Este?

Şi-a înmuiat degetul arătător în gură şi a început să răsfoiască paginile raportului.

— Vreau să spun, *serios*, Barbara.

Mă uitam la el fără expresie.

— Eu credeam că ceea ce am scris e destul de la obiect, am zis.

A rămas uitîndu-se încruntat în gol şi apoi a împins raportul înspre mine pe birou.

— Uită-te la asta, a zis.

Era deschis la ultima pagină, pe care scria „Concluzii".

— Nu e nevoie, am zis, eu l-am scris.

— Nu, nu, vreau să citeşti din nou. Din perspectiva mea. Vreau să te gîndeşti dacă astfel de lucruri mă ajută pe mine, ca director, să acţionez în cazul crizei de la St Albans.

— Sînt gata să înţeleg că nu l-ai găsit de ajutor. Nu e nevoie să-l citesc din nou.

— Barbara, Pabblem s-a aplecat peste birou şi a zîmbit subţire, fă ce te rog.

Omuleţ odios! Mi-am încrucişat picioarele şi mi-am aplecat capul ca să citesc.

Pe marginea paginii, Pabblem pusese grupuri de cîte trei sau chiar patru semne de exclamare sau de întrebare. Paragraful final îl incitase sau îl înfuriase în aşa măsură că îl subliniase în întregime cu un marker galben fosforescent.

Gavin Breech, pe care îl consider capul expediției de furt din magazine, e un tip primejdios : furios, violent și, m-aș hazarda să spun, un pic nebun. Mă îndoiesc că va răspunde oricăror proceduri de reabilitare oferite de St George. Cea mai bună opțiune pentru noi ar fi să-l exmatriculăm. Subliniez, însă, că o asemenea acțiune nu ne asigură că incidente de acest fel nu vor mai avea loc. Erupția periodică de comportamente aberante sau chiar criminale în rîndul elevilor s-ar putea să devină un fapt în viitorul previzibil al școlii. Avînd în vedere profilul socio-economic al zonei pe care o acoperim, doar un nebun și-ar imagina că va fi altfel.

— Ei bine, a zis Pabblem cînd am ridicat ochii. Asta înseamnă o contribuție utilă?

— Eu cred că ar putea fi, am zis. Mi-ai cerut să ofer sugestii și asta am făcut. Am scris ceea ce cred cu adevărat.

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu! Pabblem a dat cu pumnul lui alb în birou.

A urmat un moment de liniște, în timpul căruia și-a netezit la loc o șuviță de păr care îi intrase în ochi.

— Uite ce e, Barbara, a continuat el cu o voce mai liniștită, cerîndu-ți să scrii acest document ți-am dat șansa să-ți pui amprenta asupra lucrurilor.

A zîmbit.

— Cu o abordare dintr-un unghi potrivit, un asemenea proiect îi dă șansa unui profesor să acționeze ca un director...

— Dar eu nu vreau să fiu director, am zis.

— Asta în afară... a zis, în timp ce zîmbetul îi dispărea de pe față, în afară de faptul că acest fel de disperare pe care îl afișezi tu aici nu are ce căuta la St George. Mă tem că va trebui să te rog să revezi acest material.

— Așadar mă cenzurezi.

A rîs, melancolic.

— Hai, Barbara, să nu ne prostim. Îți ofer șansa să-ți îmbunătățești munca.

S-a ridicat din scaun și s-a îndreptat spre ușă.

— Vine vacanța. Asta îți va da un bun răgaz să te gîndești. Dacă poți să-mi aduci o nouă versiune la începutul semestrului următor, ar fi grozav, a zis.

— Dacă nu-ți place ce spun, de ce nu pui pe altcineva să-l scrie? am întrebat eu.

Pabblem a deschis ușa.

— Nu, Barbara, a zis ferm. Vreau ca tu să faci asta. O să fie o experiență din care o să ai foarte multe de învățat.

*

Lunea următoare, exact cînd mi se indica o masă la care să mă așez în La Traviata, cineva și-a întins mîna ca o barieră în calea mea. Era Sheba, care stătea la o masă cu banchete împreună cu Sue.

— Barbara! a zis ea. Te-am căutat. Voiam să-ți mulțumesc încă o dată pentru că m-ai ajutat vineri.

Am ridicat din umeri.

— N-ai pentru ce.

Apoi i-am făcut semn chelnerului care îmi arăta masa.

— Trebuie să plec.

— Oh, dar de ce nu stai cu noi? Sheba îmi zîmbea luminos.

Sue, care stătea în fața ei, bătea cu degetele ei ca niște cîrnăciori în masa Formica și privea încruntată.

— Nu știu... am zis eu.

— O, te rog, insist, a zis Sheba. N-am comandat încă.

Evident, nu știa nimic despre războiul rece dintre mine și Sue. Asta însemna o ușurare, dar și o vagă dezamăgire. Era posibil să nu fi venit niciodată vorba despre mine în conversațiile lor?

— Sigur? am zis eu. Nu vreau să vă deranjez...

— Nu te prosti, a zis Sheba.

— Bine, atunci, și m-am întors spre chelner, o să stau aici.

— Grozav!

Sheba s-a întors ca să-mi facă loc lîngă ea pe banchetă. Sue și-a aprins o țigară. Expresia ei sugera angoasa incomunicabilă, adînc personală a cuiva care tocmai și-a prins degetul în ușa de la mașină.

— Barbara a fost extraordinară în după-amiaza de vineri, a zis Sheba, în timp ce ne uitam toate trei pe meniul scris cu creta pe tabla de deasupra noastră.

— Eram gata să înnebunesc din cauza a doi băieți de la HC. Iar ea a apărut și m-a salvat.

Apoi s-a întors spre mine:

— Sper că nu te-am făcut să întîrzii la director.

Am dat din cap.

— Aș fi vrut să mă fi făcut. Întîlnirea cu siguranță nu merita punctualitate.

— O, draga mea, n-a mers tocmai bine?

— Nu i-a plăcut raportul pe care mi-a cerut să-l scriu despre povestea de la St Albans.

— Ce ai scris? a întrebat Sue.

I-am oferit un rezumat. Cînd am terminat, Sheba rîdea.

— Doamne, dar ești chiar curajoasă. A înnebunit de furie?

— În felul lui nesărat, arțăgos, da.

Ea a rîs din nou.

— E un mare idiot, nu? Zilele trecute m-a încolțit în grădina directorului și mi-a cerut părerea cu privire la florile lui de primăvară. Cred că arătau mai degrabă jalnic – șirurile alea nesfîrșite de lalele –, dar mă tem că n-am fost la fel de curajoasă ca tine. Am zis că toate sînt minunate! A părut atît de patetic de încîntat! E aiuritor cum bărbații fac mereu asta, pun întrebări la care nu poți face altceva decît să minți.

Sue a chicotit aprobator.

— De fapt, a continuat Sheba, de data asta încruntîndu-se, retrag ce-am spus. E foarte răutăcios din partea mea. Sînt sigură că și eu cerșesc complimente de multe ori.

— O, nu, a intervenit Sue. E perfect adevărat. Bărbații sînt așa niște copii. Ei au nevoie să li se spună tot timpul ce extraordinari sînt. Sînt nesiguri de ei, e clar. Au nevoie ca ego-urile lor să fie tot timpul adulate.

Am așteptat să termine, pentru ca Sheba să termine ce avea de spus. Dar continua să vorbească.

— Femeile sînt prea istețe pentru a fi seduse cu lingușeli. Dacă Ted îmi spune ceva drăguț, știu că umblă cu ceva ascunzișuri. E clar. Bărbați sînt niște porci. Cu creierul în pantaloni.

Nu mi-a plăcut niciodată acest fel de conversație între femei – despre cît e de groaznic celălalt sex și tot așa. Mai devreme sau mai tîrziu, întotdeauna degenerează în critici pline de chicoteli adresate sexului masculin. Așa de prostești. Așa de *sub* nivelul femeilor. Și, comic de-a dreptul, femeile care se pretează la acest fel de misandrie de joasă speță sînt exact acelea care se lasă subjugate de bărbați. M-am uitat la Sheba. Asculta ce spunea Sue cu un aparent interes. Acest fel de conversație o sedusese pînă la a deveni prietena lui Sue?

— Crede-mă, zicea Sue, de cîte ori Ted îmi spune „Sigur, dragă, arăți minunat", știu *întotdeauna* cînd minte. Dar dacă eu îi spun lui Ted că arată ca un zeu grec, el mă crede, se prinde în cîrlig, întinde firul și scufundă pluta.

Ted este partenerul de viață al lui Sue. În zilele cînd eram încă în relații amiabile, ea obișnuia să-l numească „iubitul" ei sau, mai rău, „bătrînul" ei. *Taci, taci*, mă gîndeam, în

timp ce ea trăncănea în continuare. *Taci, vacă plicticoasă. Las-o pe Sheba să vorbească.*

Ceea ce s-a întîmplat.

— S-ar putea să ai dreptate, Sue, a zis Sheba. Dar cîteodată cred că e mai mult problema mea. Pentru că nu sînt *obligată* să spun mereu ceea ce așteaptă Pabblem sau cine se nimerește. Poate că îl învinuiesc pe el pentru propria mea slăbiciune. De ce trebuie să le spun mereu oamenilor ce vor să audă? Soțul meu zice că dau dovadă de multă empatie, dar mă tem că e doar un fel frumos de a spune că vreau să mulțumesc pe toată lumea.

— Ei bine, nu încerca să le faci pe plac și elevilor, am zis eu, cu gîndul la problemele ei cu disciplina. Acolo zace haosul.

A venit chelnerul să ia comanda. Sue a vrut lasagna. (E așa de lacomă, Sue.) Sheba se gîndea la o salată, dar cînd m-a auzit pe mine cerînd minestrone[1], a hotărît că vrea și ea la fel. Asta a înnebunit-o pe Sue, se vedea. Și cînd chelnerul s-a îndepărtat, mi-a aruncat un zîmbet acru, plin de reproș.

— Ce spui, Barbara – să nu încercăm să le facem pe plac elevilor? Mă tem că trebuie să te opresc, pentru că nu sînt de acord. Nu e nimic rău în a-i face pe copii fericiți. Cînd sînt fericiți, sînt receptivi și cînd sînt receptivi, învață. Cred, cu toată convingerea, că a crea un mediu prietenos pentru predare înseamnă trei sferturi din ceea ce este de fapt predarea.

---

1. Minestrone – supă groasă de legume, de obicei cu paste și cu brînză rasă deasupra.

Trecuse mult timp de cînd nu mai auzisem prostiile sforăitoare ale lui Sue. Erau la fel de cretine cum mi le aminteam.

— Hm, asta e foarte interesant, Sue, am zis. Dar sigur, tu ai acel instrument minunat cu care poți să îmblînzești bestiile... Mai ai banjoul, nu?

S-a uitat la mine.

— Da, îl mai am. Dar nu e vorba de instrument *per se*...

— Nu, nu, sigur.

— O, cît mi-ar plăcea să știu să cînt, a zis Sheba. Părinții mei m-au dat la pian cînd eram mică, dar...

— Sheba, n-am știut asta!

Tonul lui Sue sugera o blîndă supărare că un detaliu al biografiei Shebei îi rămăsese necunoscut în această fază a relației lor.

— Da. Doar pînă am făcut doisprezece ani. După asta au renunțat. Eram complet, complet lipsită de talent...

— O, nu, a protestat Sue. Nu există așa ceva. Tu și cu mine trebuie să încercăm niște duete împreună. Ne-am distra pe cinste!

Sheba a rîs.

— Nu înțelegi, Sue. Chiar profesorul de pian a sugerat să mă opresc. Nu aveam nici un simț al muzicii. Trăiesc cu spaima de a nu fi vreodată nevoită să bat ritmul cu palmele într-un loc public.

— Da? am zis. Și eu la fel.

— Prostii, a zis Sue, fără să se uite la mine. N-o să te las să scapi așa ușor, Sheba. Pur și simplu ai avut un profesor nepotrivit.

— Nu, crede-mă pe cuvînt. Eram o cauză pierdută, a zis Sheba.

S-a întors către mine.

— Și tu îți doreai la nebunie să cînți la un instrument, Barbara?

— Mă tem că da, am dat din cap. La block-flöte.

— Bine, ăsta nu se pune, a zis Sue, cu un rîs scurt, ascuțit. E ca și cum ai fi studiat tamburina...

— O, nu, a zis Sheba. Există cîntăreți la block-flöte cu faimă mondială, ca și cîntăreții la violoncel, nu-i așa?

Sue s-a încruntat.

— Bine, da...

Tocmai venise chelnerul, cu supele noastre.

— E delicioasă! a zis Sheba, gustînd din a ei. Ce idee bună ai avut, Barbara!

Pe partea cealaltă a mesei, o simțeam pe Sue uitîndu-se urît la mine. Am zîmbit, am dat din umeri și am suflat în supă s-o răcesc. Începeam să mă simt bine.

*

A venit vacanța de Crăciun. Sheba și familia ei au petrecut Crăciunul acasă, în compania fostei soții a soțului ei și a celor doi copii din acea căsătorie. Eu am călătorit la Eastbourne, așa cum fac întotdeauna, ca să petrec cîteva zile cu sora mea mai mică, Marjorie. Marjorie și soțul ei, Dave, sînt adventiști de ziua a șaptea. Ei și copiii lor – Martin de douăzeci și

patru de ani și Lorraine de douăzeci și șase – își petrec cele mai multe Crăciunuri servindu-i cu supă pe cei fără adăpost ca parte a programului de „extindere" a bisericii. Eu am stat în pat și m-am uitat la televizor. Sînt absolut de acord să tolerăm oamenii care cred în povești cu zîne, dar eu mă țin departe de asemenea fantasme. Am cu sora mea un acord tacit cu privire la non-participarea mea în activități religioase. Ea e gata să accepte asta, atîta timp cît mă mai vait din cînd în cînd că mă simt „rău".

Am petrecut atîtea Crăciunuri în casa ei, zăcînd pe canapea în sufragerie, prefăcîndu-mă că beau limonadă cu miere, că deja nepoata și nepotul meu mă consideră mai mult sau mai puțin invalidă.

M-am întors la școală pentru noul semestru, simțindu-mă cumva cam deprimată. Vacanțele mă indispun întotdeauna. Nu scrisesem noul raport pentru Pabblem, așa că am fost nevoită să mă duc la el și să mint ceva în legătură cu o „problemă de familie" care mă împiedicase să-i acord întreaga mea atenție. Îmi făcusem speranțe că se va enerva și-mi va retrage sarcina. Dar n-am avut norocul ăsta. După ce mi-a frecat ridichea un pic, mi-a acordat o lună de grațiere.

Singura pată luminoasă în tot acest timp a fost Sheba, care continua să fie foarte drăguță cu mine. Am început să le însoțesc din ce în ce mai des pe ea și pe Sue la Traviata. Nu era cel mai comod grup de trei. Pe Sue o

enerva intruziunea mea și nu pierdea nici un moment să sublinieze că relația ei cu Sheba era una de o căldură și o importanță cu totul superioare. Una dintre tacticile ei cele mai transparente era să scoată în evidență cu cît sînt eu mai bătrînă decît ea și Sheba. Odată m-a întrebat, cu o față neutră, dacă am amintiri plăcute despre „epoca jazzului". Altădată s-a oprit în mijlocul unei propoziții ca să-mi explice că Bob Marley e un „cîntăreț jamaican faimos". Dar de fapt juca jocul cît se poate de greșit. Tacticile ei erau așa de crude, că își făcea rău doar ei înseși. Sheba nu putea să nu vadă cît era de geloasă. Eu stăteam liniștită și tăcută, mulțumită s-o văd pe Sue cum își sapă singură mormîntul.

*

Potrivit notelor mele, Sheba nu s-a mai văzut cu Connolly după întîlnirea dezastruoasă de la HC decît la cîteva săptămîni de la începerea semestrului de primăvară. Era în atelierul ei într-o după-amiază, făcînd ordine după mizeria lăsată de ultima ei clasă din ziua aceea, cînd a intrat el, pleoștit, cu caietul de schițe în mînă. Sheba s-a uitat la el, apoi și-a continuat treaba.

Connolly stătea nehotărît în prag, urmărind-o.

— Miss? a zis el după cîteva momente. V-am adus ceva să vedeți, Miss.

Sheba s-a întors și s-a uitat la el.

— Și de ce m-aș deranja să mă uit pe schițele tale, a întrebat ea, cînd tu ai fost așa de nepoliticos și de urîcios cu mine?

Connolly a mormăit ceva și și-a dat ochii peste cap.

— Haideți, Miss, a zis el cîntat. Mă prosteam și eu un pic.

Sheba a dat din cap. Nu era destul, i-a spus. Nu se putea aștepta să-l trateze ca pe un adult – și să-i dedice astfel din timpul ei prețios – dacă el se purta ca un copil.

— Și nu știu ce i-ai spus prietenului tău Jackie despre mine, a adăugat ea nervoasă, dar nu mi-a plăcut nici atitudinea lui.

— Nu i-am spus nimic, a exclamat Connolly.

Sheba a fost șocată de cum a sunat asta. Ar fi vrut să spună că nu era „nimic" de spus. Și totuși era ușurată – nu era nici o îndoială – să-l audă asigurînd-o de discreția lui.

Connolly a început să mai zică ceva, apoi s-a oprit.

— Ce e? a întrebat Sheba.

— E că... nu pot să fiu drăguț cu dumneavoastră în fața celorlalți copii, i-a spus el. Ar zice că sînt poponar.

Sheba a început să rîdă, iar Connolly a rămas uitîndu-se la ea, bucuros că fusese amuzant fără să vrea.

— Sînteți cam razna, Miss, a zis el aprobator.

După asta, lucrurile au mers ușor între ei. Connolly s-a oferit s-o ajute să facă curat în clasă, iar Sheba a acceptat oferta. Pînă la

urmă băiatul își ceruse scuze, și-a spus ea; ar fi copilăresc din partea ei să țină supărarea. Connolly continua să dea tururi de clasă, adunînd bucăți de hîrtie și lut cu un zel impresionant. Cînd curățenia a fost gata, el s-a așezat la biroul ei și a început să se uite într-un album de Manet. Sheba l-a orientat înspre o reproducere pe două pagini a tabloului *Le Déjeuner sur l'herbe*. Era o pictură faimoasă, i-a spus ea, și produsese un mare scandal la prima expunere. Pe jumătate s-ar fi așteptat să chicotească văzînd femeile dezbrăcate. Dar cînd s-a uitat la el, expresia lui era de o atenție reverențioasă.

— Idealul feminin era destul de diferit pe atunci, a făcut ea observația. Doamnele astea n-ar fi putut ajunge în *Playboy*, cred.

Trăncănea superficial, și-a dat singură seama. Nu voia să fie liniște în cameră.

Connolly a dat din cap și a continuat să se uite la pictură fără să zică nimic. Sheba a rămas uitîndu-se la profilul lui serios. Din acel unghi, cu ochii în jos și cu nasul lui turtit, avea ceva de luptător de pe vremuri, s-a gîndit ea. Cu excepția faptului că pielea lui era așa aurie, perfectă. Simțea o nevoie imperioasă să-i pună o mînă pe obraz.

— Ce fel de femeie... a început ea.

Connolly s-a întors spre ea.

— Ce spuneți, Miss?

— Nimic, a zis ea repede. Mi-a ieșit din minte.

Avusese de gînd să-l întrebe ce fel de femei îi plăceau. Ce figură feminină i se părea

atractivă. Dar dîndu-şi seama de cît de inadecvată şi vulgară ar fi fost întrebarea, se oprise la timp.

Nu mult după aceea, i-a spus că era timpul să plece, pentru că avea o groază de treabă înainte de a se duce acasă. Connolly n-a vrut să plece şi a întrebat-o dacă nu poate să stea acolo liniştit în timp ce ea îşi făcea treaba. Dar Sheba simţea că trebuie să scape de el. I-a spus ferm că vrea să fie singură. Atunci el a ridicat din umeri şi i-a spus că o să se întoarcă vineri. S-au despărţit amical.

O oră şi jumătate mai tîrziu, pe cînd ea îşi scotea bicicleta din parcare, l-a găsit aşteptînd-o în stradă. Era ora şase şi strada principală care trece prin partea de vest a clădirii şcolii era aglomerată cu traficul obişnuit la acea oră de vîrf. Toţi copii, chiar şi cei de la HC, se duseseră acasă. Hîrtii de bomboane şi pachete de napolitane – rămăşiţele exodului de după-amiază – zburau pe trotuar în lumina gălbuie a becurilor. Sheba i-a zîmbit lui Connolly, l-a salutat şi l-a întrebat ce făcea acolo. El a tresărit, de parcă l-ar fi durut s-o spună:

— Vă aşteptam, Miss.

În acel moment, spune ea, a ştiut ce avea să se întîmple. I s-a arătat, aşa cum se întîmplă uneori, într-o revelaţie clară şi completă. El se îndrăgostise de ea, iar asta dura de ceva timp. Ea îl încurajase sau, cel puţin, nu reuşise să-l descurajeze. Acum avea să i-o declare şi ea – pentru că nu se putea gîndi la o altă reacţie posibilă –, avea să se arate uimită şi indignată.

— Pentru ce voiai să mă vezi? l-a întrebat. Ştii, Steven, dacă vrei să vorbeşti cu mine, poţi să o faci cît sînt la şcoală.

Şi a început să meargă repede, pe lîngă bicicletă. Connolly tropăia ca să ţină pasul.

Nu, a zis el, nu putea să-i spună ce avea de spus la şcoală.

— Atunci, a zis Sheba, trebuie să stabilim o...

— Îmi place mult de tine, a întrerupt-o el.

Ea a tăcut.

— Mă gîndesc la tine tot timpul. Eu...

Se uita la ea cu o mutră tristă.

Sheba a zîmbit.

— Mă bucur că îţi place de mine, menţinînd-şi acelaşi ton sever de profesoară, dar nu pot vorbi acum cu tine, trebuie să ajung acasă.

— E mai mult decît că îmi place, a obiectat Connolly nerăbdător.

Ajunseseră într-o intersecţie. Sheba a ezitat. Drumul ei spre casă era la stînga, pe o stradă cu magazine, Gafton Lane. Trebuia să scape de băiat – nu putea să meargă cu el după ea pînă acasă – şi totuşi i se părea o cruzime să-l lase aşa la colţul străzii. După un moment, a cotit spre stînga şi a continuat să meargă alături de el, pînă dincolo de magazinul cu pantofi ieftini şi coşuri de rafie pline cu papuci la preţ redus scoase în stradă; dincolo de Dee-Dar, restaurantul indian unde se ţineau cinele cu profesorii de la St George; dincolo de poştă şi de farmacia antică cu borcanele prăfuite de Radox în vitrină.

Connolly a tăcut o vreme. Apoi, dintr-odată, de parcă şi-ar fi ţinut respiraţia, a zis:

— Sînt nebun după tine, Miss.

Ceva din vocea lui a făcut-o pe Sheba să creadă că o să plîngă. Nu era sigură, pentru că îşi ţinea capul în jos.

— Steven, a zis, nu e bine...

S-a oprit, neştiind cum să continue.

— Asta, pur şi simplu nu se poate!

Şi-a tras bicicleta, pregătindu-se să o încalece.

— Nu pot să mă abţin, a zis Connolly, uitîndu-se în sus. Jur că nu pot.

Sheba avusese dreptate. Avea lacrimi în ochi.

— Oh, Steven, a zis ea.

Era pe punctul de a întinde mîna să-l mîngîie pe umăr cînd s-a trezit cu faţa lui presînd-o pe a ei.

Sheba spune că nu-mi pot imagina cum s-a simţit – după douăzeci de ani de căsnicie fidelă, să fii sărutată de altcineva decît de soţul tău, să simţi presiunea unei guri străine pe a ta.

— Lucrurile adorm în căsnicie, mi-a spus o dată.

— Trebuie să adoarmă. Trebuie să-ţi pierzi alertetea sexuală nebună pe care o ai cînd eşti de capul tău în lume. Toţi aceşti ani cu Richard, nu cred că mi-am reprimat vreodată ceva în mod conştient. Am fost întotdeauna aşa *recunoscătoare* că sînt măritată – aşa de uşurată că nu va mai trebui să stau din nou goală în faţa unui străin. Dar am uitat cît de înnebunitor e să te expui... să fii puţin speriat. Cînd

m-a sărutat Steven, mi-am adus dintr-odată aminte de toate astea. Acea, cum să-i spun, *exaltare*. Eram uimită cum de putusem să trăiesc fără asta în toți acești ani.

Trebuie să fi fost o scenă destul de comică – micul pretendent ridicîndu-se pe vîrfuri ca să ajungă la doamna lui de vîrstă mijlocie, bicicleta căzînd la pămînt. Dar elementul burlesc al primei lor îmbrățișări pare să-i fi scăpat întotdeauna Shebei. Dacă își dăduse seama totuși, n-a spus-o niciodată. În schimb vorbea despre căldura lui Connolly, despre mirosul lui de săpun, despre părul aspru de la ceafă, despre textura bluzei lui și o mulțime de alte detalii obositoare legate de această primă îmbrățișare. Dar nici o vorbă despre cît de stupidă trebuie să fi părut toată scena.

După ce bicicleta a căzut la pămînt, a fost un moment de confuzie și o îmbrățișare fără cuvinte. Connolly a vrut s-o ajute s-o ridice, dar ea i-a făcut semn să plece. Își amintește că s-a uitat în jur să vadă cine ar fi putut fi martor la sărutul lor. O femeie în vîrstă cu un coș de nuiele pentru cumpărături pe rotile se holba la ei cam răutăcios. Dar în rest, nimeni.

— Putem să ne întîlnim de-adevăratelea? a întrebat Connolly, în timp ce ea se aranja la loc.

— Nu, a zis Sheba.

Își ținea bicicleta în față, ca pentru a se apăra.

— Nu, uite... Oprește-te acum, te rog.

S-a urcat pe bicicletă.

— Miss... a insistat Connolly.

Dar ea doar a dat din cap și a plecat pe bicicletă.

În seara aceea, în timp ce prepara cina și îi făcea baie lui Ben, a tot murmurat încet, doar pentru ea. *O, nu, o, nu. Ce fac? Ce fac?* Încă încerca să se convingă că nu avea nici o vină. Voia să creadă că nu făcuse nimic rău, că încă nu sărise calul. Cînd s-a văzut la un moment dat în oglindă, s-a minunat de cît de strălucitoare și fericită părea.

— Ai alergat azi, a întrebat-o soțul ei la masă în seara aceea. Ești teribil de roșie la față.

Cîndva în jurul acestei date o profesoară de chimie pe nume Heidi Greening le spusese cîtorva membri ai cancelariei că văzuse de cîteva ori un băiat din clasa a zecea furișîndu-se în atelierul Shebei la sfîrșitul orelor. Heidi era o femeie nepopulară, cu reputația că i-o suge lui Pabblem. Nimeni n-a fost foarte interesat de informația ei. Marian Simmons i-a spus ceva despre asta Shebei, cred, dar Sheba răspunsese cu un aer așa de inocent și de binevoitor – făcînd limpede că nu era nimic dubios în vizitele lui Connolly –, încît povestea a fost repede îngropată.

Cinci

Scriu asta tîrziu, sîmbătă noaptea. Ar trebui să fiu în pat, dar n-am reușit să scriu nimic toată săptămîna și dacă nu muncesc acum cîteva ore, o să ajung teribil de în urmă cu programul pe care mi l-am făcut. Aveam de gînd să prind cîteva ore liniștite în dimineața asta în timpul vizitei săptămînale a lui Ben. Dar Sheba și-a pus în cap în ultimul minut să-l ducă la film și, cum ploua, am sfîrșit prin a fi obligată să fac pe șoferul. De fapt, ne-am distrat. Filmul era o vechitură de la Disney, dar lui Ben i-a plăcut. Și asta a făcut-o fericită pe Sheba, ceea ce m-a făcut și pe mine fericită. Ben chiar e un băiețel foarte drăguț. Toată lumea a fost foarte îngrijorată de cum va face el față situației actuale. Dar, să batem în lemn, pare că face față destul de bine. Îi e dor de mama lui, sigur. Încă nu înțelege de ce s-a dus să stea în casa unchiului Eddie și există deseori scene înlăcrimate cînd Richard vine să-l ia. Dar, în general, e vesel ca un porumbel.

Sheba și Richard au fost mereu atenți să nu se poarte cu Ben de parcă ar fi un copil mic și în situația de acum au încercat să fie

onești și cît se poate de direcți cu el. Nu i s-a spus *tot*. Dar i s-a spus surprinzător de mult. I s-a spus că mama are probleme pentru că a fost prietenă cu unul dintre elevii ei. Astăzi, de fapt, i-a pus niște întrebări-capcană Shebei cum că de ce nu are voie să-l vadă pe prietenul ei. Sheba, întinzînd coarda onestității poate prea mult, i-a spus că nici *ea* nu mai are voie să-l vadă pe prietenul ei.

— O, a zis Ben, și asta te întristează?

Da, a zis Sheba, asta o întrista. Și apoi a urmat o pauză lungă, adîncă. Apoi Ben a zis:

— Îți place de prietenul tău mai mult decît de tata?

Sheba a ezitat o clipă, dar pînă la urmă, spre ușurarea mea, a zis că nu.

După ce Ben s-a dus acasă, Sheba a căzut în butoiul cu melancolie. I se întîmplă asta deseori după vizitele lui. Am încercat s-o fac să se simtă mai bine, dar s-a enervat destul de repede.

— Tu nu poți înțelege, mi-a zis. Nu poți înțelege cum e să fii părintele unui copil ca Ben. Are atîtea lucruri potrivnice în viață. Și acum a rămas și fără mama lui.

E iritant cînd Sheba vorbește în felul acesta – de parcă ar fi o victimă pasivă a destinului, și nu principalul arhitect al propriei suferințe. E un pic cam tîrziu pentru ea să se poarte ca o mamă rănită. Ar fi trebuit să se gîndească la binele lui Ben încă de cînd i-a făcut pentru prima dată ochi dulci lui Connolly. Am rezistat impulsului de a-i spune asta și m-am mulțumit s-o sfătuiesc să se culce mai devreme.

*

A doua zi după ce Connolly o sărutase pentru prima oară pe Sheba, a venit la atelierul ei. De cum a intrat, ea s-a ridicat în picioare lîngă catedră și i-a ordonat să plece. Nu mai era nimic de spus, i-a zis ea. Era flatată că o plăcea, dar nu mai voia să aibă de-a face cu el. Connolly și-a pledat cauza. La un moment dat, spune ea, a sugerat chiar să se întîlnească în afara școlii.

— Nu o să te ating nici cu un deget dacă tu n-o să vrei, a promis el.

Sheba a ricanat la asta.

— Sigur că nu vreau, Steven. Pentru numele lui Dumnezeu.

S-a dus înspre ușă, acolo unde stătea Connolly.

— Miss, te rog... a scîncit el.

— Nu, a zis Sheba și i-a închis ușa în față.

S-a emoționat făcînd asta, își amintește ea. Nu mai jucase rolul frumoasei fără inimă înainte.

Timp de cîteva minute Connolly a rămas afară, bătînd la ușă și rugîndu-se să-l lase înăuntru. Sheba a început să se teamă că o să treacă cineva și o să-l vadă. Avea de gînd să cedeze și să-l lase să intre cînd ciocănitul s-a oprit. L-a văzut pe Connolly pe geam, tîrșîindu-și picioarele înapoi, luînd vîntul în față. S-a aruncat pe un scaun și s-a felicitat pentru forța ei morală.

Connolly s-a întors a doua zi. Sheba avusese grijă să închidă ușa cu cheia și n-a răspuns cînd el a strigat-o.

— Am de gînd să tot vin pînă cînd o să-mi dai drumu', a țipat el înainte de a pleca.

Și chiar s-a întors. A venit în fiecare zi a săptămînii. Sheba a pus două scaune în dreptul ușii pentru o mai bună protecție, dar, de fapt, Connolly nu dădea semne că va încerca să intre cu forța. Părea mulțumit să stea afară, rugîndu-se de ea, iar la începutul săptămînii următoare chiar și apetitul pentru acest spectacol modest i se dusese. Luni, Sheba a așteptat bătăile lui în ușă și suspinele, dar n-au mai venit. Era amuzată de lipsa de stăruință a băiatului și, totodată, cumva jignită. Mai tîrziu, cînd deveniseră iubiți, ea îl tachina cu slaba lui performanță de pretendent:

— Sigur, erai mort de dragoste, spunea ea. Cinci zile la rînd.

La început, cred că s-a simțit ușurată că scăpase de Connolly. Povestește că s-a simțit fericită – de parcă ar fi dat un pas înapoi în ultimul moment de pe buza unei prăpăstii. Dar cu cît a trecut timpul și ea s-a obișnuit iar cu pămîntul ferm sub picioare, a cuprins-o un fel de apatie. Era la St George deja de cinci luni. Pentru restul colegilor, părea că în sfîrșit s-a acomodat cu mersul lucrurilor. Se îmbrăca mai cu grijă. Părea că se descurcă mult mai bine în a-i controla pe copii. Dar Sheba se simțea din ce în ce mai neconsolată. *Ea* nu simțea că devenea un profesor din ce

în ce mai competent. Dimpotrivă, simțea că s-a lăsat cuprinsă de aceeași complezență ca restul profesorilor. Orele ei deveniseră mai liniștite, e adevărat, dar asta doar pentru că renunțase să mai încerce să-i facă pe elevi să învețe. Încetase să se mai lupte cu ei. Îi lăsa să stea cu căștile la urechi și să citească benzi desenate în timpul orelor. Și dacă nici măcar nu încerca să-i învețe ceva, atunci care mai era sensul? Connolly fusese singurul ei talisman împotriva plictiselii de la St George. Acum că-l alungase, nu prea mai știa de ce se mai chinuia cu această slujbă.

Într-o după-amiază, la vreo trei săptămîni de cînd Connolly încetase s-o mai asalteze, mergea pe terenul de joacă cînd a dat peste el și peste alți băieți din clasa a zecea care jucau fotbal. S-a oprit din alergat cînd a văzut-o. S-a înroșit la față și s-a întors. Sheba s-a grăbit să treacă mai departe, dar a fost foarte afectată de această întîlnire. Connolly arăta groaznic, s-a gîndit. Dat peste cap. S-a întrebat dacă nu cumva fusese nedreaptă cu el. Ce făcuse, la urma urmelor, în afară de faptul că-i mărturisise dragostea lui de elev?

În zilele următoare, a început să se gîndească la un posibil compromis în ceea ce ea numea „problema Connolly". Avea să îl lase s-o viziteze, într-un fel strict platonic, o dată pe săptămînă. Nu, o dată la două săptămîni. Poate că nu trebuia să fie o limită la numărul de vizite, dar conversația avea să se restrîngă la subiecte legate de artă. Apoi, într-o zi – nu

pot să spun data exactă, dar se pare că la începutul lui martie – Connolly a venit la ea din nou. Ea tocmai pleca din atelier, cînd el a alergat înspre ea şi i-a strecurat un bilețel în mîna înmănuşată. Fără să scoată o vorbă, a luat-o la fugă înapoi. Înăuntru foii de hîrtie împăturite, Sheba a găsit o rugăminte laconică să se întîlnească cu el pe Hampstead Heath în seara următoare, la ora şapte.

A studiat biletul mult timp. În ciuda dimeniunii reduse, în mod evident îl costase pe Connolly mult efort. Îl scrisese într-un fel de agonie scrijelitoare – cu litere mari şi mici amestecate. În cîteva locuri, rupsese hîrtia cu presiunea stiloului. S-a trezit curios de tulburată din cauza proastei lui caligrafii. Cum, s-a întrebat ea, avea să supravieţuiască în lumea de afară?

În următoarele douăzeci şi patru de ore, Sheba s-a tot gîndit dacă să se ducă în parcul acela sau nu. În după-amiaza zilei cu pricina, se hotărîse să nu se ducă. În mod evident, băiatul încă avea sentimente romantice faţă de ea. Singurul lucru de bun-simţ pe care putea să-l facă era să se ţină departe. Dar cînd Richard a ajuns acasă în seara aceea, s-a auzit spunîndu-i că vechea ei colegă de şcoală Caitlin venise din Devon şi că stabiliseră să se vadă. Simţea că *trebuia* să se întîlnească cu Connolly ; trebuia să-i explice, personal, de ce prietenia lor nu putea continua. Cititorii să judece singuri cît de credibilă e această judecată. Mie mi s-a părut întotdeauna un pic

suspectă. Sigur, Sheba îi dăduse băiatului destule explicații deja... Îmi e greu să cred că o femeie – chiar și una cu o mare putere de autoamăgire ca Sheba – poate să se ducă la o asemenea întîlnire, crezînd cu adevărat că o face ca să-și exprime un refuz.

A mers pe bicicletă pînă în parc. Țara era chinuită de o vreme chiar rea în acea lună, dar ea a pedalat așa de puternic, că atunci cînd a ajuns la intrarea în parc, era deja transpirată pe sub tricou. A legat bicicleta de grilaj și a luat-o pe alee înspre helești. Era un loc prea mare pentru o asemenea destinație, și era sigură că ea și Connolly nu se vor vedea. Își amintește că a fost uimită de cît de puternică îi era dezamăgirea. Apoi, fără nici un avertisment, Connolly i-a ieșit în față. Părea mai tînăr și mai mic decît de obicei în acea seară, zice ea. Și ca de obicei era prea subțire îmbrăcat. S-a arătat surprins că a văzut-o venind. Era sigur, zicea el, că va lua plasă. Sheba i-a explicat serios că venise doar pentru că era îngrijorată de tonul din biletul lui. Nu era nici o speranță ca între ei să se întîmple ceva, i-a zis ea.

Connolly a răspuns la asta cu o neașteptată stăpînire de sine. A dat din cap înțelegător și i-a sugerat să meargă împreună o vreme. Sheba a refuzat. Nu era o idee bune, a zis ea. A apărut un bărbat cu un cîine și s-a uitat la ei curios. Sheba s-a răzgîndit. Nu era nimic rău într-o plimbare. Connolly se purta așa de rațional, totul era aproape bine.

Cînd au apucat-o pe potecă, Connolly a promis că „n-o să încerce nimic".

— Sper și eu, a zis Sheba amuzată de observația lui.

Dar imediat cum a zis asta, i-a trecut prin minte că poate el *chiar* va încerca ceva. Poate, s-a gîndit ea, plănuia s-o violeze. Dar a continuat să se plimbe. Începuse să se simtă ciudat de detașată de tot ce avea să urmeze.

„Mă urmăream pe mine însămi", își amintește ea. „Zîmbeam de cît eram de proastă. Parcă aș fi devenit propriul meu biograf nemilos."

Cînd s-au apropiat de o zonă mai împădurită a parcului, Connolly s-a întors spre ea, i-a luat mîinile într-ale lui și a început să meargă de-andăratelea, spre copaci, trăgînd-o și pe ea.

— Vino, aici, a zis el.

— Ce faci? a întrebat Sheba.

În vocea ei era indignare, dar s-a lăsat trasă. Era mult mai întuneric decît pe alee și de-abia îi vedea fața lui Connolly. I-a venit în minte o imagine de poveste cu un spiriduș tîrînd o prințesă în viziuna lui din pădure.

Au continuat să meargă un minut și mai bine și apoi, chiar cînd Sheba avea de gînd să protesteze din nou, Connolly s-a oprit și i-a dat drumul din strînsoare. Erau într-un mic luminiș. El a făcut o grimasă:

— Aici avem intimitate, a zis el.

S-a așezat pe jos și și-a scos jacheta.

— Aici, a zis el, întinzînd-o lîngă el, poți să stai aici.

— O să îngheți, a zis Sheba.

Dar el n-a răspuns, doar stătea și se uita la ea.

— E ridicol, a zis ea. Nu am de gînd să mă așez. Nu e bine.

Connolly a făcut un gest care însemna „relaxează-te" și s-a întins pe spate.

— Hai, Steven, o să faci pneumonie dacă stai așa, a zis Sheba.

El stătea tăcut. Avea ochii închiși. Ea se uita în jos spre el simțindu-se din ce în ce mai stupid.

După o vreme, el a deschis ochii.

— La dracu, chiar e frig, nu?

Asta a făcut-o să rîdă.

— Mi-e teamă că nu trebuia să vin, a zis ea. Acum o să mă întorc.

— Nu, n-o să te întorci. Connolly s-a ridicat. Avea o rămurică în păr.

Ea își amintește că i-a zîmbit și că și-a încrucișat brațele ca o fetiță.

Pînă la urmă, a ridicat din umeri neputincioasă și s-a așezat.

Nu au făcut sex cu ocazia aceea. Era mult prea frig, după cum spune Sheba, iar ea era mult prea neliniștită. Dar știu că s-au sărutat. Și Connolly trebuie să fi stat la un moment dat peste ea, pentru că, povestind despre această întîlnire, Sheba a menționat că fusese uimită de cît de „îngust și de ușor" era. (Era obișnuită, desigur, cu talia mai substanțială a soțului ei.) De asemenea mai știu că la un moment dat Sheba a întrebat ceva deprimant și retoric

de tipul „Ce facem aici?", la care Connolly a răspuns cu o siguranță de sine clară: „Nu-ți face griji". Shebei i s-a părut că sună foarte matur și capabil. Știa că nu era nici una, nici alta, desigur. Dar se pare că s-a mai liniștit cu această iluzie.

*

Pe drum spre casă, Sheba era convinsă că nu se va putea arăta în fața lui Richard fără să dea la iveală manifestări fizice ale păcatului comis. Se vedea dizolvîndu-se în lacrimi. Leșinînd. Arzînd spontan. Dar cînd a ajuns acasă, a fost surprinsă de cît de bine simula.

Richard o așteptase. Stătea întins pe sofa, uitîndu-se la *Arts Tonight*. A ridicat mîna s-o salute cînd a intrat în living, dar a continuat să tragă cu ochiul la televizor. L-am văzut pe Richard uitîndu-se la televizor o dată sau de două ori. Are un fel anume de a-și întoarce capul de la ecran și de a se uita în continuare la el, pe diagonală. Sheba zice că are de-a face cu vederea lui slabă. Mie mi s-a părut mereu o manifestare a atitudinii generale de superioritate pe care o are Richard: parcă ar încerca, în felul lui pompos, să nu lase televizorul să afle că îl interesează.

— Doamne, nu-ți vine să crezi ce prostii vorbesc oamenii ăștia, a zis el.

Au stat tăcuți un moment și au urmărit discuțiile din studio. După o vreme, s-a întors spre ea.

— Te-ai simțit bine? a întrebat-o el.

Sheba s-a prefăcut că se uită la vîrfurile despicate de păr în oglindă.

— Nu, nu prea, a răspuns ea. A fost destul de plicticos, de fapt.

Nu plănuise să spună asta, dar, cumva, cînd a venit vorba, posomoreala a fost mai ușor de mimat decît entuziasmul.

— O, draga mea, a zis Richard.

O asculta doar cu o ureche.

— Cred că o să mă bag în pat, a zis Sheba.

El a pufnit, absent. Și, chiar cînd ea punea mîna pe clanță, el a ridicat capul:

— Și Caitlin cum e?

— O, bine. Un pic revărsată și șleampătă, a zis Sheba zîmbind, ca pentru a o scuza pe inocenta ei prietenă.

— Ei, a spus Richard, căscînd, asta face din om viața de provincie.

— Da, probabil.

A tăcut un moment și apoi, cînd Richard n-a mai răspuns, a deschis ușa:

— OK, urc. Sînt frîntă.

Cînd, după o jumătate de oră, Richard a venit în dormitor, Sheba își ținea ochii închiși și încerca să respire regulat ca un om adormit. El s-a dezbrăcat și a citit timp de cincisprezece minute. Cînd i-a căzut cartea din mînă și a început să sforăie, ea își amintește că s-a simțit foarte dezamăgită. Jignită chiar. Nu voia să-i trezească nici o suspiciune, sigur. Dar nu putea să nu simtă că o seară ca aceea pe care tocmai o experimentase ar fi meritat

un final un pic mai locvace. Ar fi fost plăcut, își amintește că se gîndise amețită, cînd aluneca în somn, dacă i-ar fi putut povesti soțului ei despre aventură.

Ziua următoare, la sfîrșitul orelor, Connolly a venit din nou la atelierul ei. A avut loc o mică și ciudată luptă imediat după ce a intrat. Apoi Sheba s-a răzgîndit și l-a lăsat să o sărute.

— Știi, Steven, a zis ea după un timp, e foarte, foarte important – *incredibil* de important – să ținem totul secret. N-ai spus nimic nimănui, nu?

El a asigurat-o, indignat, că nu.

— Adică, a adăugat el, în afară de colegi și restul.

Ea s-a uitat la el, trăsnită.

El s-a uitat la ea, la rîndul lui, o clipă foarte lungă. Apoi a izbucnit în rîs:

— Te-am păcălit.

Sheba a rămas tăcută. Și-a pus mîinile pe umerii lui și i-a studiat rînjetul de pe față. I-a spus să nu mai glumească niciodată cu asta. I-a spus că îi va fi foarte greu să păstreze secretul și că într-una din zile s-ar putea simți tentat să se încreadă în cineva și chiar dacă va fi absolut convins că e vorba despre o persoană de încredere – chiar dacă va jura pe mormîntul mamei lui că nu spune –, el nu va trebui să spună nimic.

— Nu sînt așa, a protestat el. Nu ți-aș trage-o.

— Nu *ne*-ai trage-o, l-a corectat Sheba. Și tu ai avea mari probleme, știi asta.

Ea știa că probabil nu era neapărat adevărat, dar se gîndea că e bine să-i dea cît mai multe motive să nu spună.

Connolly stătea în fața ei, dînd din cap dintr-o parte în alta, așa cum făcuse prima dată cînd se întîlniseră.

— Hai, a zis el abrupt, lasă-mă să te sărut.

Nu după mult timp, s-au mutat în colțul celălalt al încăperii și acolo, în spatele cuptorului, s-au angajat în primul lor act sexual.

„Toată lumea se întreabă «Cum a putut? Ce a făcut-o să riște atît?»", îmi spunea Sheba odată. „Dar e foarte *ușor* să faci lucruri de felul ăsta. Știi, cum ți se întîmplă să mai bei un pahar în plus cîteodată, chiar dacă știi că o să te trezești cu o mahmureală îngrozitoare? Sau cum mai iei o bucățică de gogoașă, deși știi că o să se depună pe șolduri? Ei bine, e ceva de genul ăsta, Barbara. Tot spui: *Nu, nu, nu* – pînă cînd ajungi să spui: *Oh, la naiba. Da.*"

Connolly îi tot șoptea ceva în ureche atunci, prima dată, în spatele cuptorului. Era ceva urgent ce mormăia el și Sheba a fost nevoită să-l pună să repete de cîteva ori. Doar cînd s-a ridicat de pe ea brusc și aproape a țipat, cuvintele lui au căpătat sens:

— Miss, zicea el, e OK dacă îmi dau drumu' în tine, Miss?

Cînd am auzit prima dată această anecdotă, mi s-a confirmat presupunerea mea destul de sceptică cu privire la calitatea sexului pe care îl poate avea cineva cu o persoană de cincisprezece ani. Dar Sheba n-o spusese în acest

fel. Ea o povestea ca un exemplu al farmecului lui Connolly, al galanteriei lui sălbatice. Nu mi-a dat niciodată prea multe detalii despre mecanica intimității dintre ea și Connolly, dar, deseori, cînd se referea la momentele lor de amor, își dădea ochii peste cap rușinată și chicotea încet. Cred că e suficient să spun că ea considera latura fizică a relației lor satisfăcătoare. Am întrebat-o o dată, mai degrabă iritată, cum se poate ca un băiat de vîrsta lui Connolly, cu experiența lui limitată, să știe despre ce e vorba, sexual vorbind. Dar ea s-a mulțumit să zîmbească și a ridicat arătătorul la mine:

— Ah, asta e minunat cu tinerii, învață atît de repede...

*

Trebuie să recunosc aici și acum că orice daune produse asupra psihicului lui Connolly de relația lui cu Sheba nu mă interesează. Nu am nimic cu ideea că e necesară o lege împotriva profesorilor care fac ceea ce a făcut Sheba. Evident, nu e bine pentru morala nici unei instituții să aibă profesori care fraternizează – care păcătuiesc – cu juniorii. Dar cu certitudine nu subscriu la noțiunea plină de sentimentalism a inocenței absolute pe care o au toți cei care se află sub linia arbitrară de șaisprezece ani. Populația Angliei a dansat pe străzi cînd moștenitorul de treizeci și doi de ani al tronului britanic s-a logodit cu cineva de

nouăsprezece ani. E așa o mare diferență între nouăsprezece și cinciprezece – între treizeci și doi și patruzeci și unu – ca să justifice reacția profund diferită în acest caz? Tinerii care se bagă în asemenea încurcături sînt destul de șireți într-ale sexului. Nu vreau să spun că sînt experimentați din punct de vedere sexual – deși se întîmplă deseori și asta. Vreau să spun că au un anume instinct, un fel de talent natural pentru jocul de-a puterea sexuală. Din diverse motive, societatea noastră consideră persoanele sub șaisprezece ani ca fiind copii. În majoritatea țărilor din restul lumii, fetele și băieții sînt considerați adulți undeva în jurul vîrstei de doisprezece ani. Intră la pubertate și încep să facă ceea ce fac și adulții în partea lor de lume – să lucreze în fabrici, să vîneze urși, să omoare oameni, să facă sex. S-ar putea să fi avut motive foarte bune ca să prelungim privilegiile copilăriei. Dar haideți măcar să recunoaștem ce facem atunci cînd forțăm această extindere. Connolly era în mod oficial „minor", iar acțiunile Shebei erau, din punct de vedere legal, „exploatatoare"; și totuși orice privire onestă asupra relației lor ar trebui să vadă nu doar că băiatul a făcut totul din proprie voință, ci și că de fapt a exercitat mai multă putere decît Sheba în economia relației lor. Nu cred nici o clipă că el a suferit traume rezistente după relația cu o femeie mai în vîrstă. Dimpotrivă, cred că s-a distrat senzațional. E o erezie, știu. Dar eu asta cred.

Cînd a ieşit prima dată la iveală povestea Shebei, un tip de la *Evening Standard* a scris un articol în care făcea aluzie la zvonurile necreditabile cu privire la experienţa sexuală a lui Connolly anterioară poveştii cu Sheba. El a pus chiar întrebarea: „Ce puştan înfierbîntat de cincisprezece ani ar fi zis nu la o tăvăleală cu Sheba Hart?". A fost un articol curajos şi onest, cred eu, dar s-a lăsat cu o ploaie de articole indignate care protestau împotriva tratamentului presupus frivol pe care jurnalistul îl aplica unei probleme aşa de serioase. Consiliul editorial a dat pînă la urmă o dezminţire şi, ca o scuză, *Standard* a publicat apoi un text de răspuns scris de mama lui Connolly. Articolul, pe care l-am păstrat, avea titlul: „Şi băieţii au nevoie de protecţie". Acesta era primul paragraf:

> Aşa-numita aventură sexuală a Shebei Hart cu fiul meu – care avea cincisprezece ani cînd a început – a fost recent descrisă în aceste pagini ca „o mană cerească pentru jupînul Connolly" („Fantezia oricărui şcolar", 20 ianuarie, 1998). Ca mamă a lui Steven, sînt profund jignită de această atitudine frivolă faţă de infracţiunea de care este acuzată doamna Hart. Mi se pare de necrezut că cineva poate considera abuzul sexual asupra unui minor o chestiune comică. Pot doar să presupun că doamna Hart beneficiază de dublul standard pe care societatea îl aplică cînd vine vorba despre sex. Dacă Steven ar fi fost fată, nu cred că cineva ar mai fi făcut glume şi nu cred că cineva ar fi avut obrazul să-i pună la îndoială inocenţa.

Aici, mă tem că trebuie s-o contrazic iar pe mama Connolly. *Eu* aş fi avut obrazul. Dacă sexele ar fi fost inversate în cazul personajelor noastre – dacă Sheba ar fi fost un bărbat angajat într-o aventură ilicită cu o fată de cincisprezece ani –, aş fi fost la fel de circumspectă în a pune eticheta „victimă" sau „agresor" pe vreunul dintre ei. Dumnezeu ştie că am văzut la viaţa mea destule fete pline de senzualitate ca să ştiu de ce manipulări sexuale sînt capabile tinerele femele.

Dar în ceea ce priveşte opinia publică faţă de aceste chestiuni, doamna Connolly are dreptate – *există* o discrepanţă în felul în care publicul judecă comportamentele sexuale aberante ale bărbaţilor şi ale femeilor. Sigur, reacţia oficială la ceea ce a făcut Sheba e foarte severă. Toţi spun că a făcut o crimă „odioasă". Dar în spate chicotesc. Cînd am intrat într-un bar ieri-seară să cumpăr ţigări, faţa Shebei a apărut pentru o clipă pe ecranul televizorului; imediat, un val de rîsete lubrice a cuprins barul. „Nebunatica", l-am auzit pe unul zicîndu-i amicului alăturat. „N-aş refuza nici eu aşa o bucăţică." E greu să-ţi imaginezi că un bărbat în locul Shebei ar fi stîrnit asemenea reacţii obscene.

Bărbaţii care comit abuzuri sexuale nu sînt niciodată comici. Ei suscită întotdeauna furie îndreptăţită – neveste cu feţe ridate cerînd sînge în faţa tribunalelor; politicieni luîndu-se la întrecere care dintre ei poate părea mai dezgustat. Şi asta e ciudat, într-adevăr, avînd

în vedere că versiuni mai palide ale acestor nevoi demne de dispreț sînt atît de răspîndite și chiar sancționate cu voioșie în rîndul populației bărbătești. Nu au ajuns oamenii de știință să recunoască că atracția bărbaților mai în vîrstă pentru femei mai tinere e un instinct al evoluției speciei – un reflex înscris în codul lor genetic? Cînd un libidinos de vîrstă mijlocie se uită cu subînțeles la sînii unei adolescente, nu sîntem încurajați să credem că-și face datoria față de perpetuarea speciei – răspunde deci simptomelor fizice ale fecundității, așa cum a fost programat să o facă?

Dar poate că asta e situația. Poate că vehemența cu care reacționăm la transgresiunile sexuale ale bărbaților e proporțională cu faptul că știm cît de incomod de răspîndite sînt aceste nevoi transgresive. O femeie care interferează cu un minor nu e un simptom al unei tendințe fundamentale. Ea reprezintă o aberație. Oamenii nu se recunosc, cu dorințele lor ascunse, în ea. Potrivit științei evoluției, o poveste precum cea a Shebei nu e nimic mai mult decît o oprire ciudată pe marea autostradă a supraviețuirii umane. De aceea bărbații din baruri își permit să rîdă de ea.

E oare mai bine să se rîdă de tine decît să fii temut? A fi un monstru public este, sigur, monstruos. Dar nici să devii sacul de box al glumelor obscene nu e prea plăcut. Unui ticălos îi rămîne totuși ceva. Doamna Connolly se teme că Sheba va beneficia de dublul standard. Dar mă îndoiesc profund că ciudățenia

comică a celor făcute de Sheba îi va aduce vreo indulgență din partea curții. Cel mai probabil, ea va primi exact aceeași pedeapsă pe care ar fi primit-o un bărbat. Gardienii egalității dintre sexe nu vor accepta altceva. Pînă la urmă, presupun, faptul că este femeie nu-i va aduce nici un beneficiu Shebei, doar îi va lua și grandoarea purei ticăloșii.

Șase

A treia vineri din luna martie a marcat un punct cardinal în relația mea cu Sheba. Am pus în dreptul datei o steluță aurie. Pauza de masă s-a prelungit cu o jumătate de oră în acea zi, pentru ca personalul să se adune în grădina directorului ca să se facă o poză de grup. Poza anuală este una dintre tradițiile instituite sub domnia lui Pabblem. Pabblem, căruia îi place să aibă dovezi – contrafăcute, dacă e nevoie – care să arate ce corabie veselă, neastîmpărată conduce, folosește fotografia pe prima pagină a revistei școlii. Și pentru a compensa costurile fotografului, de asemenea „încurajează călduros" ca fiecare membru al personalului să cumpere cel puțin două amintiri de hîrtie la un preț mult umflat.

Vineri se nimerise să fie o zi cu cerul alb și ploaie rece și se auzeau mormăieli nemulțumite din partea profesorilor în timp ce coborau poteca înspre colțul lui Pabblem.

— Lua-o-ar naiba de treabă, zicea Bill Rumer, primind murmure de aprobare din partea prietenilor din jur.

— Of, Doamne, cît e de plictisitor, scîncea şi Elaine Clifford un pic mai tîrziu, în timp ce-şi fixa un pieptene jegos de culoare roz în păr. (Protestele din partea profesorilor de la St George nu sînt niciodată prea dure sau subversive. Dimpotrivă, sugerează chiar un fel de plăcere faţă de predictibilitatea domestică a lucrurilor neplăcute.)

Pabblem şi-a făcut în sfîrşit apariţia la 12.30. Era urmat îndeaproape de Phelps şi Jenkins, amîndoi cărînd bănci luate din sala de gimnastică. Este una dintre multele vanităţi ale lui Pabblem să-şi imagineze despre el că e o persoană cu „simţ vizual" şi în fiecare an are o nouă idee cu privire la aşezarea profesorilor în cadru. O dată ne-a pus pe toţi să stăm pe iarbă în timp ce fotograful s-a urcat pe un magazie de pe terenul de joacă ca să aibă o perspectivă din aer. Altă dată, a încercat în zadar să ne facă să sărim toţi în acelaşi timp. Doamna Freeble, care predă ştiinţe domestice, a aterizat prost şi a trebuit să fie trimisă la spital cu un deget fracturat. Anul acesta, Pabblem a venit cu ideea de a aduce în cadru cîţiva elevi dintre cei mai fotogenici de la cursul inferior. Profesorii trebuia să stea pe băncile de la gimnastică, iar Pabblem în fundal cu cîţiva copii agăţîndu-se de el într-o atitudine de afecţiune spontană şi veselă.

Spre surpriza lui Pabblem – şi doar a lui –, copiii s-au dovedit a fi o mare piedică în acest demers. Timp de cincisprezece minute bune toţi profesorii au stat pe băncile reci, încercînd

să-și încălzească mîinile vinete între coapse, în timp ce cele trei fete și băiatul care fuseseră aleși și-au exprimat obiecțiile perfect rezonabile față de ideea de a sta pe umerii lui Pabblem sau ghemuiți în spatele lui vîrîndu-și capetele printre picioarele sale.

După un timp, s-a declarat pauză. Pabblem și copiii s-au dat deoparte cu fotograful ca să încerce alte poziții, iar nouă ni s-a dat voie să ne ridicăm și să ne dezmorțim picioarele. Am stat cu alți cîțiva profesori și m-am uitat la Pabblem care făcea armată cu copiii și le dădea ordine din ce în ce mai categorice: „Stați aici! Așa! Ține-mă de mînă!". La un moment dat am făcut o remarcă amuzată. Sheba, care stătea lîngă mine, mi-a răspuns izbucnind într-un hohot de rîs sonor, iar Pabblem s-a uita la noi supărat. M-am uitat nevinovată spre cer. Eram în relații proaste cu Pabblem la acea dată, pentru că îi dădusem de curînd o nouă versiune a raportului St Albans și el o considerase încă și mai nesatisfăcătoare decît prima. La ultima noastră întîlnire apăsătoare, mă informase că va lua bucățile „mai puțin discutabile" din raportul meu și le va încorpora într-un document mai mare de care se va ocupa el personal. Acest document, mi-a spus el, avea să fie o analiză mai cuprinzătoare a tuturor problemelor de disciplină cu care se confrunta St George. Era un proiect foarte mare, dar el spera să-l termine pentru conferința semestrului de vară. Titlul provizoriu era: „Unde greșim".

Ședința foto s-a reluat și, după alte cîteva ciondăneli neplăcute, copiii au fost în sfîrșit puși la locul lor, dar cînd ni s-a dat drumul, mai aveam doar trei sferturi de oră pînă la începerea orelor de după-amiază. După ce profesorii au început să plece, Sheba a venit la mine. Și-a cerut scuze pentru că îmi făcuse probleme cu rîsul ei prea sonor și m-a invitat să le însoțesc pe ea și pe Sue la Traviata pentru o mică gustare. Așa că am plecat toate trei.

— Am de făcut un anunț, a zis Sue cînd ne-am așezat în restaurant.

— Pleci de la St George, am zis eu.

— Nu, a spus Sue, aruncîndu-mi o privire acră. Hai, Sheba, ghicești?

— Oh, Sue, nu mă pricep deloc la ghicit, a zis Sheba. Ce e?

— Ei bine, trebuie să promiteți că nu mai spuneți la nimeni, pentru că, știți, o țin secret pînă...

— Ești gravidă, am întrerupt-o eu.

Lui Sue i-a căzut fața cea grasă.

— De unde ai știut?

— Adevărat? a zis Sheba. O, da asta e o veste grozavă, Sue!

Sue zîmbea iar satisfăcută.

— Nu sînt încă trei luni, așa că e încă secret. Dar probabil ați văzut ce grăsuță m-am făcut.

Sheba a tăcut diplomatic. De fapt, sarcina incipientă nu făcea nici o diferență față de grăsimea și așa pantagruelică a lui Sue.

— Arăți splendid, a zis Sheba. Incredibil de bine.

Sue a continuat să trăncănească o vreme despre nume de copii și camere de copii și alte lucruri legate de maternitate. Eu am ieșit din discuție pe moment. Cînd am reintrat, se vorbea despre naștere.

— Ascultați, a zis Sue cu o voce scandalizată, Ted nu e de acord să nasc natural.

— Bravo lui, a zis Sheba.

Sue a clipit.

— Nu, adică el are niște argumente totuși. Pun pariu că *tu* ai fost cuminte și ai luat chestia aia epi-cum-îi-zice de prima oară cînd ți-au dat-o.

— De fapt, nu, a zis Sheba. Cînd s-a născut Polly, am fost în travaliu douăzeci și patru de ore. Am citit toate chestiile alea despre medicina modernă non-intervenționistă. Și mai trebuia să țin și pasul cu prima nevastă a lui Richard, Marcia, care născuse amîndouă fetele cu o moașă într-o piscină. Chiar dacă eram în spital începuse să fie jenant. Îmi venea să-mi bag mîinile acolo înăuntru în timpul ultimei dilatații și să-mi introduc singură medicamentul, dar era deja prea tîrziu. I-ar fi făcut rău copilului. Așa că a trebuit să merg naibii pînă la capăt.

— Iar cu Ben – Sue vorbea deja cu vocea ei șoptită pe care o rezerva numai subiectelor delicate –, cum a fost cu Ben?

Mi-a aruncat o privire. Evident, auzise de la colegii de cancelarie relatări ale gafei pe care o făcusem cu privire la fiul Shebei.

— Oh, cu Ben am avut o naștere incredibil de ușoară. Eram hotărîtă ca de data asta să-mi fac epidurala. Am ajuns la spital la 3 după-amiaza și la 10 seara jucam Scrabble cu Richard în pavilionul central cînd a venit o asistentă, s-a uitat și a zis: „Doamne, ai o dilatație de zece centimetri. Iese copilul!". M-au dus direct în sala de nașteri și în douăzeci de minute născusem. Așa că nici de data asta nu mi-am făcut epidurala.

— Da... începuse Sue, dar Sheba continua să vorbească.

— Cum a ieșit, l-au luat deoparte, așa cum fac de obicei, ca să-l spele și restul. Vorbeau – cît de drăguț era, ce băiat pe cinste. Și apoi deodată au început toți să vorbească în șoaptă. Am întrebat „Ce? Ce este?", dar nu-mi răspundeau. Apoi a venit doctorul și au început să murmure și mai tare. Am început să țip: „Ce s-a întîmplat?". Și într-un final doctorul a venit la mine și a zis: „Sheba, mă tem că copilul tău are sindromul Down".

M-am uitat la Sue. Avea gura încrețită de îngrijorare. Arăta de parcă era gata să înceapă să bîzîie.

— Mai tîrziu, a continuat Sheba, Richard spunea că se simțise aproape ușurat, pentru că la un moment dat fusese convins că copilul era serios deformat – că era ciclop sau ceva de genul ăsta. Eu nu eram însă deloc ușurată. Tot spuneam că trebuie să fie o greșeală. Nu-mi făcusem amnio. Nu exista un risc prea mare pentru așa ceva și noi tot timpul spusesem că

amnio era o idee proastă pentru că, pînă la urmă ce am fi făcut dacă descopeream că are un defect? Stîrpeam copilul pentru că nu era perfect?

S-a oprit și s-a uitat în jur în restaurant.

— Vreau să spun, a continuat ea, *încă* mai cred asta. Dar, la vremea aceea, nu cred că luasem în considerare... eram așa de sigură că *nu va fi* nici o problemă. Le tot spuneam: „Nu, vă înșelați". Dar era evident că nu se înșelau. Și cînd mi l-au dat, am văzut imediat că era diferit. Chiar am fost cumva scîrbită de el, de fapt... Nu e îngrozitor? Da, eram scîrbită. Tot repetam: „Copilul e o greșeală, n-ar fi trebuit să se nască". Am fost foarte deprimată în prima lună. Iar apoi am ajuns în extrema cealaltă. Cînd avea cam zece săptămîni, eram aproape în extaz. Copilul zîmbea tot timpul, iar eu m-am convins singură că era de fapt mai deștept – mai rapid – decît ceilalți copii...

Și-a ridicat ochii la mine și la Sue.

— Dumnezeule, a ridicat ea vocea. Nu mai fiți așa sumbre! Vă rog! Asta e o zi fericită! N-am vrut să vă deprim.

Amîndouă am zîmbit la comandă.

— Nu te opri, a zis Sue. Te rog. Nu ne deprimi deloc.

Dar Sheba a dat din cap.

— Destul despre nașteri pe ziua de azi, a zis ea.

Pe drumul înapoi spre școală, Sue a intrat la farmacie și ne-a lăsat singure pe mine și pe Sheba pe bucata de cinci sute și ceva de metri

care mai era pînă la poarta şcolii. Ceaţa de dimineaţă dispăruse în stilul englezesc tipic şi-i făcuse loc unei după-amiezi strălucitoare, îngheţate. Pe porţiunile de stradă neumbrite puteai chiar să simţi soarele încălzindu-ţi părul.

— Sper că nu te-ai întristat pentru că ai vorbit despre Ben şi toate astea, am zis eu.

— Nu, deloc.

— Ştii, eu mă simt cumva jenată de subiectul ăsta din cauză că... ştii tu, lucrurile pe care ţi le-am spus atunci în cancelarie...

Sheba s-a oprit şi s-a uitat la mine printre razele soarelui:

— O, Barbara, a fost mai rău pentru tine decît pentru mine. Îţi faci prea multe probleme. De unde să fi ştiut? Uite, eu i-am spus o dată o glumă cu un şchiop unui coleg al soţului meu care chiar nu avea un picior. Stătea pe un scaun la o masă cînd am intrat, era pentru prima oară cînd îl vedeam şi nu se observa.

— Doamne, am zis eu şi am rîs amîndouă.

După ce ni s-a risipit rîsul, am mers o vreme amîndouă în tăcere. Tocmai începeam să mă îngrijorez că nu mai avem subiecte de conversaţie, cînd Sheba şi-a întins mîinile, şi-a dat capul pe spate şi a scos un sunet plin de fericire:

— Oooooh, ce bine că vine weekendul, a zis ea.

A închis ochii o clipă şi cînd m-am uitat la ea, i-am văzut genele uimitoare bătîndu-i obrajii ca nişte frunze de palmier.

— Pleci undeva? am întrebat eu de probă.

— Nuuuu, a zis ea, deschizîndu-și ochii. Nu plec nicăieri. Nu mă dau jos din pat decît dacă e absolut necesar. I-am spus lui Richard că sînt hotărîtă să nu fac absolut nimic.

— O, dar asta e grozav, am zis eu.

Chiar că părea grozav – să ai o viață așa de plină încît să-ți dorești să nu faci nimic. Dar Sheba a interpretat greșit invidia din tonul meu.

— O, draga mea, tu o să ai parte de multă acțiune?

M-am gîndit la un bogat sortiment de răspunsuri și pînă la urmă am ales ceva ce mi s-a părut pe jumătate adevărat.

— Nimic special, am zis, pe acasă, *Bits and bobs*[1]...

Am plonjat iar în tăcere. Auzeam țăcănitul afectat al tocurilor mele pe trotuar. Îmi comandam imperios să zic ceva: *Pentru numele lui Dumnezeu, ticăloasă catatonică, zi ceva*. Dar nu-mi venea nimic.

Atunci a vorbit Sheba:

— Ascultă, ai vrea să vii sîmbătă seara la cină?

Surpriza m-a prostit.

— Poftim, să cinăm amîndouă?

A rîs, dar nu răutăcios.

— Da, cu mine, cu Richard și cu Ben. Și cu Polly. Are liber de la școală luni, așa că vine acasă în weekend.

---

1. *Bits and bobs* – expresia vine de la o emisiune foarte populară de televiziune, difuzată de BBC dimineața.

Oare a chemat-o și pe Sue, m-am întrebat eu. Probabil că da. Ar fi fost imposibil să mă invite doar pe mine, fără ea.

— O, dar tocmai mi-ai spus că de-abia aștepți să nu faci nimic, am zis. Doar n-o să gătești acum pentru mine.

A dat din cap.

— E doar o cină. Oricum aș pregăti-o. Crede-mă, n-o să fie nimic special. Și mi-ar plăcea să-i cunoști pe Polly și pe Ben.

— Nu știu...

— Hai, Barbara, insist.

— Bine atunci, sună extraordinar.

— Sîmbătă seara e bine?

M-am gîndit dacă n-ar trebui cumva să mă prefac că mă uit în agendă. Dar m-am gîndit mai bine și mi-am dat seama că n-aș fi vrut să risc ca ea să arunce un ochi în deșertul de pagini albe al săptămînilor mele singuratice.

— E bine, am zis. O să vină și Sue? mi-a scăpat înainte să mă mai pot opri.

Dar n-a părut să-și dea seama.

— Nu, a zis ea. Nu poate. Se duce cu Ted la Abergavenny.

— O, înțeleg.

Oare fusesem luată în considerare abia după ce Sue refuzase invitația? A urmat o scurtă tăcere în timpul căreia am meditat la umilința de a fi rezerva lui Sue.

— Știi, pot să vă invit pe amîndouă altădată, cînd poate și ea, dacă vrei, s-a oferit Sheba.

— Oh, nu, am zis eu.

— Așa m-am gîndit și eu, a zîmbit Sheba. Nu sîntem totuși așa un triumvirat de nedespărțit, nu?

Ajunsesem deja la poarta școlii.

— OK, uite.

A scotocit în geantă și a scos un creion și o bucată de hîrtie.

— Aici stau eu. Ăsta e numărul de telefon. O să vii cu mașina, nu? Poți să suni dacă ai nevoie de ajutor.

Mi-a dat bucata de hîrtie și a rămas tăcută uitîndu-se la ea în mîna mea.

— Așa rămîne?

— Sigur, așa rămîne.

— Atunci pe sîmbătă seara.

Am rămas și am privit-o cum se îndepărta. Cardiganul verde, lung, îi flutura în jur, iar fusta i se lipea de ciorapii de lînă, adunîndu-i-se între picioare. Se juca, ca de obicei, cu părul dezordonat.

— Fir-ar să fie, am auzit-o mormăind încet, cînd se aplecă să ia un cleștișor de păr de pe jos.

Am împăturit cu grijă bucățica de hîrtie pe care îmi scrisese adresa, am pus-o în buzunarul interior al genții și m-am îndreptat spre Old Hall. Mergeam cu capul în jos, pe de-o parte pentru a putea să derulez înapoi cu atenție conversația pe care tocmai o avusesem și pe de altă parte pentru a evita să-mi expun zîmbetul larg și tîmp care mi se întindea pe față.

M-am trezit în dimineața zilei în care aveam întîlnire cu Sheba la cină și mi-a promis că

n-o să încep nici un fel de pregătiri pînă la prînz. E o mare provocare pentru mine să mă abțin să dau prea multă importanță unui astfel de moment. Orice întrerupere a rutinei mele – orice mică variație în programul meu de muncă, cumpărături la băcănie, televizor și tot așa – tinde să capete o importanță disproporționată. Sînt ca un copil în acest sens: sînt în stare să trăiesc în așteptare, în sens fizic, săptămîni la rînd, dar mereu sînt în pericol de a strivi tocmai evenimentul mult așteptat sub greutatea așteptării mele excesive.

La ora 9.00, în ciuda promisiunilor solemne, deja îmi scosesem de două ori din cutie sandalele cele noi ca să văd dacă nu sînt prea rigide. Restul costumației, pe care mi-o scosesem cu o seară înainte, nu prezenta probleme. Bluza albă mi-o dădusem cu apret din spray, așa că era proaspătă ca zăpada cu o pojghiță de gheață, iar costumul gri de la BHS arăta aproape nou. (Nu-i scosesem ambalajul de la curățătorie de doi ani, de cînd îl folosisem la o întrunire de profesori.) Sandalele mă îngrijorau însă. Le cumpărasem sîmbătă de la un mic magazin din Archway. Erau liliachii, cu niște fundițe în față și cu tocuri mai înalte decît port eu de obicei. Vesele? M-am întrebat uitîndu-mă la ele din diferite unghiuri. Sau doar ieftine? O să arate ridicol cu ciorapi? Și dacă da, oare aș putea să ies din casă cu picioarele goale?

La ora 3 mi-am făcut o baie. Apoi, în timp ce îmi uscam părul, am încercat să construiesc

o altă perspectivă asupra sandalelor intrînd repede în dormitor și luîndu-le pe nepregătite. Prima dată cînd am făcut asta, păreau în regulă. Drăguțe. Grațioase. Cu totul potrivite pentru o celibatară care ia parte la o cină, primăvara. Apoi am încercat din nou. Și de data asta, cînd am intrat în cameră, sandalele parcă s-au ridicat în picioare și au început să strige *oaie îmbrăcată ca un miel*. Ca să scap de obsesia sandalelor, mi-am probat costumul. Dar se pare că mă îngrășasem de cînd îl purtasem ultima oară, pentru că, încercînd să-l închid peste talie, unul din nasturi a sărit și s-a rostogolit în întunericul plin de praf de sub dulap. A urmat un interludiu mai degrabă rușinos de furie feminină, în timpul căruia mi-am smuls fusta de pe mine și m-am urcat pe un scaun șubred, în mijlocul camerei, încercînd să mă văd în întregime, dezbrăcată, în oglinda care atîrnă deasupra șemineului.

Propria reflexie în oglindă e întodeauna o afacere dezamăgitoare. Corpul meu nu e rău. E un corp în regulă, pe care te poți baza. Doar că eu cea din exterior – pachetul voinic, ușor zbîrcit – am așa de puțină legătură cu ceea ce e înăuntru. Cîteodată, cînd stau noaptea întinsă în pat, îmi pierd simțul corpului, al vîrstei. Pe întuneric, pot să am și douăzeci de ani. Sau zece. E o senzație așa plăcută să scapi pentru o clipă sau două de carcasa asta obosită. Dar cum e oare, mă întreb atunci, să ai un corp *frumos*? Un corp de care să nu vrei să scapi? Cu cîțiva ani în urmă, cînd am fost

cu Jennifer la Paris într-un weekend, am văzut o femeie dansînd pe bar într-un mic bistrou în Montmartre. Era foarte drăguță și foarte, foarte tînără. Toți bărbații din local salivau mai mult sau mai puțin. A fost o prostie într-adevăr, dar pentru o clipă, îmi amintesc, văzîndu-i pe ei cum o privesc am simțit că aș fi dat orice – să fiu proastă, săracă, bolnavă incurabil – doar ca să am puțin din acel fel de putere.

Probabil că am făcut ceva zgomot în timpul crizei mele de *look* pentru că, la un moment dat, femeia care locuiește dedesubt a bătut în podea. M-am oprit din plîns, m-am dat jos de pe scaun și mi-am făcut o ceașcă de ceai. În timp ce sorbeam și suspinam, Portia, pisica mea, care îmi urmărise atacurile de nebunie cu mare înțelegere felină, se înduplecase și venise să se frece de picioarele mele.

Încet, am început să mă calmez. Sandalele erau în regulă. Mă enervasem degeaba. Fusta era o problemă, dar putea fi prinsă cu un ac de siguranță. Dacă nu, fusta cea neagră cu elastic în talie era numai bună. Nu aveam să port ciorapi.

Am plecat de acasă suficient de devreme ca să cumpăr niște flori pentru Sheba. Florăria de la ieșirea din metrou avea o ofertă deplorabilă și mi-am reproșat că am plecat așa de tîrziu de acasă. Pînă la urmă am ales rapid un buchet mixt de garoafe și trandafiri, iar apoi, cînd mă urcam în mașină, mi-am amintit că citisem undeva că buchetele de flori de culori diferite sînt considerate de prost gust.

Miraculos, am reușit să mă abțin de la a mă întoarce să le schimb.

Sheba locuia într-o casă mare, victoriană, în Boise Lane: trei etaje, o fereastră mare cu arcadă la parter și în față o grădină cu un cireș. M-am rătăcit un pic pe drum și n-am găsit loc de parcare decît două străzi mai departe. Cînd am ajuns la ușă, eram mai degrabă tensionată și roșie și curelușele sandalelor începuseră să mă bată.

— Barbara, a strigat Sheba cînd a deschis ușa. Ce bine arăți!

M-a îmbrățișat.

— Și ce flori frumoase!

A luat buchetul pe care i-l întindeam.

— Hai, intră. Hai să-ți dăm ceva de băut.

Am trecut printr-un hol lung spre living, care ocupa cam aceeași suprafață cît tot apartamentul meu. Totul în el era foarte mare – covoarele care acopereau pardoseala de lemn, tăbliile mobilelor vechi, șemineul adînc. M-am așezat, la insistența Shebei, într-un fotoliu de piele, dar șezutul era așa de adînc că, atunci cînd m-am lăsat pe spate, picioarele și-au pierdut contactul cu solul și m-am trezit pe jumătate culcată. Cînd am încercat să mă ridic într-o poziție mai puțin ridicolă, mîinile mele au apucat o șosetă de copil care fusese îndesată între margine și perna fotoliului.

— Doamne, ce nătîngi sîntem, a zis Sheba, lovindu-se cu mîna de tîmplă.

Doar se prefăcea rușinată, însă. Cînd i-am dat șoseta, a aruncat-o într-un bol de lemn care era pe măsuța de cafea.

— Stai o secundă, a zis ea, să pun florile în apă. Richard și copiii o să coboare și ei imediat...

Prima dată cînd Jennifer a venit la mine acasă, am făcut o curățenie amănunțită; chiar am țesălat-o pe Portia, pentru numele lui Dumnezeu. Și totuși, am avut teribilul sentiment că mă expun, cînd a intrat. Era ca și cum nu camera mea obișnuită, ci coșul cu rufe murdare ar fi fost la vedere. Dar jena de a avea un coleg de serviciu care să-i vadă amănuntele casei ei nu părea s-o afecteze pe Sheba. Ea nu se gîndea la ce mă gîndeam eu. Avea acea încredere absolută, tipic burgheză în faptul că toate erau în regulă, camera, mobilele ei mari și vechi, rufele în dezordine ale copiilor.

Lăsată de capul meu, am reușit să mă cocoț în vîrful fotoliului și am putut să inspectez împrejurimile mai în voie. Pe pereți erau cîteva tablouri – acele năstrușnicii moderne, abstracte, nu prea pe gustul meu – și un instrument de lemn primitiv, probabil din Africa, care dădea senzația că ar fi cumva mirositor dacă te apropiai prea mult de el. Rafturile erau pline de ficțiune decentă, dar nu foarte inspirat aleasă, sugerînd o puternică influență a listelor cu „Cartea anului" publicate prin ziare. Se vedea că nu prea existau iubitori *autentici* de literatură în familie. Piesa de rezistență era o grămadă de epave familiale. Un desen de copil. O felie de Play-Doh roz. Un pașaport. O banană cu aspect antic.

Era acolo un nivel al dezordinii pe care mă îndoiesc că aș putea să-l suport. Și totuși era ceva în acel haos care te făcea invidios. Cînd locuiești singur, mobila, lucrurile tale îți pun mereu în fața ochilor puținătatea existenței tale. Știi cu o dureroasă precizie proveniența a tot ce atingi și cînd ai atins acel lucru ultima dată. Cele cinci pernuțe de pe canapeaua ta stau umflate și aranjate în unghiul lor elegant luni de-a rîndul doar dacă nu le pui tu într-o dezordine teatrală. Nivelul sării din solniță scade cu aceeași chinuitoare exactitate zi după zi. Stînd acolo în casa Shebei – și studiind resturile lăsate de fiecare dintre cei cîțiva locuitori ai ei – mă gîndeam ce ușurare trebuie să fie să-ți lași lucrușoarele tale să se amestece cu ale altora.

— Tu trebuie să fii Barbara, am auzit o voce.

Am ridicat capul și am văzut în pragul ușii un bărbat înalt cu o claie de păr grizonat în cap, uitîndu-se la mine prin niște ochelari cu lentile groase.

— Bună, a zis. Eu sînt Richard.

Sheba îmi spusese că soțul ei e mai în vîrstă decît ea; am fost șocată să constat cu cît era mai în vîrstă. Richard nu era ceea ce se cheamă bătrîn, dar nici noțiunea de vîrstă mijlocie nu i se mai putea aplica în mod plauzibil. Umerii începuseră să-i cadă de parcă ar fi fost un cuier prea încărcat de haine. Dosul palmelor avea un aspect lucios, galben.

— Sheba vorbește așa de frumos despre tine, a zis el, venind înspre mine cu mîna întinsă.

Cureaua îi era un pic cam prea strînsă sub burtă, iar părul, vedeam abia acum, îl avea aranjat cumva artistic. Îmbătrînea, nu fără proteste.

— Imi imaginez că eşti unul dintre puţinii oameni civilizaţi de la St George.

— O, nu ştiu...

— Acum, a zis el, fără să-mi ia în seamă protestul formal, văd că soţia mea te-a abandonat fără măcar să-ţi dea ceva de băut. Groaznică femeie! Ce să-ţi aduc?

Îşi freca mîinile şi zîmbea. Ochii, de sub ochelari, i se vedeau bulbucaţi, ca la insecte. O imagine scîrboasă mi s-a strecurat în faţa ochilor, gura lui bătrînă, ca o prună, pe sînii Shebei.

— Orice... ce aveţi? am zis eu.

Richard şi-a fluturat larg mîinile.

— Orice. Sîntem băutori serioşi în casa asta.

— Atunci, un sherry ar fi foarte bun.

— Sherry?

Umbra unui surîs dispreţuitor i-a trecut peste faţă.

— Chiar! Cred că ai nimerit singurul lucru pe care *nu*-l avem.

S-a dus înspre barul cu băuturi şi a început să sape.

Sheba s-a întors cu florile aduse de mine într-o vază.

— Oh, v-aţi cunoscut!

S-a uitat îngrijorată spre Richard şi apoi spre mine.

— Copiii o să coboare într-un minut.

Vorbea cu o veselie ciudată, prefăcută. Trebuie să fi depus eforturi ca să-l convingă pe soțul ei să mă invite. Asta explica probabil cucernicia cu care Richard avea grijă de mine. În mica economie a căsniciei lor, invitația mea la cină îi adusese lui un credit substanțial.

— Draga mea, a zis Richard, scoțîndu-și capul din interiorul barului, știi cumva să avem pe undeva sherry? Barbara vrea sherry.

— Nu, sincer, am protestat eu. E foarte bine și altceva. Vin alb...

— Știu, a zis Sheba. Avem niște Marsala în bucătărie. Îl folosesc la gătit. Vrei Marsala, Barbara?

— Sigur. Dar vă rog, nu vă deranjați...

— O, a țipat Sheba, arătînd spre picioarele mele. Ești rănită...

M-am uitat în jos și, fără să mă înșel cîtuși de puțin, am văzut că-mi șiroia sîngele pe glezna stîngă; aproape îmi intrase în piele bareta de la porcăria aia de sanda.

— Biata de tine, a zis Sheba. Sînt noi? Stai să mă duc să-ți aduc un plasture...

— Nu, nu, nu te deranja...

— Nu te prosti, durează o secundă.

S-a făcut nevăzută.

Richard îmi zîmbea jenat.

— Voi femeile și tocurile voastre înalte și subțiri....

— Ei, nu au chiar tocuri înalte și subțiri... am protestat eu.

— Bash tot insista să poarte tocuri înalte, a continuat el. Și apoi odată și-a fracturat glezna alergînd după autobuz. După asta am pus piciorul în prag. Ha, exact cum îți spun. Am convins-o să-și cumpere o pereche de pantofi cu talpă moale.

A urmat o scurtă tăcere.

— Niciodată n-am înțeles rostul pantofilor cu toc înalt, a continuat Richard. Ideea e să creeze o postură sexual provocatoare, nu? Ca aceea a frumoșilor urangutani cu fundul roșu...

A făcut o pauză.

— Cred că am să-mi prepar și eu ceva de băut, în timp ce așteptăm sherry-ul tău.

Sheba s-a întors cu plasturele și cu Marsala. Era însoțită de fiica ei, Polly – o fată morocănoasă și cam frumușică, de șaptesprezece ani, cu părul cîrlionțat de la tatăl ei și cu corpul zvelt, slab al mamei.

— Polly, ea e Barbara, prietena mea de la școală, a zis Sheba.

— Bună, a zis ea scurt, aruncînd o privire rapidă în direcția mea.

Apoi a arătat spre cutia cu plasturi pe care o ținea maică-sa:

— Pentru ce sînt?

— Barbara și-a făcut o rană la picior, a zis Sheba.

Polly s-a întors să se uite la piciorul meu sîngerînd:

— Oh, ce scîrbos, a zis ea.

— Polly! s-a auzit Richard mormăind o vagă admonestare.

Sheba a venit la mine și mi-a dat un plasture și un șomoiog de hîrtie igienică să-mi curăț sîngele.

Polly s-a aruncat pe sofa cu un oftat țîfnos.

— Îmi dai și mie, tata, o votcă cu lămîie? a întrebat ea.

— O, sigur, a zis tatăl ei, cu o urmă ușoară de indulgență în voce.

A zîmbit spre mine și a dat din cap:

— Fiica mea e o alcoolică.

— Polly, am zis eu, în timp ce îmi îngrijeam glezna. Trebuie să fii în clasa a XI-a[1] acum. Cum merg orele?

Sîngele îmbibase deja tamponul de hîrtie igienică și nu dădea semne că s-ar opri.

— Bine, a zis Polly cu o voce plictisită, smulgîndu-și un fir de păr de pe braț.

— Polly! a spus Sheba.

— Da? a zis Polly. Ce trebuia să spun?

În mod evident riposta a redus-o la tăcere pe Sheba sau poate doar voia să evite o scenă. Oricum, n-a mai continuat. Am rîs, ca să arăt că nu m-am supărat. Deși sigur că mă supărasem. Poate părea ciudat din partea unei femei care și-a petrecut atîta timp predînd să spună asta, dar adevărul e că nu mă prea pricep la tineri. Sînt foarte sigură pe mine în

1. *Level A*, în original – în Marea Britanie, *Level A* înseamnă școala de după 16 ani, adică cea obligatorie, Secondary School. *Level A* corespunde ca vîrstă cu clasa a XI-a românească și reprezintă primul an din cei doi de pregătire preuniversitară.

clasă, unde regulile – indiferent dacă sînt respectate sau nu – sînt clar definite. Dar în alte împrejurări, mă pierd. Nu pot să mimez stilul acela de conversație, ușor, zeflemitor care pare să fie *de rigueur*[1] în zilele noastre. Nu sînt o persoană dezinvoltă. Băşcălia și glumele absurde nu sînt specialitatea mea. Am tendința să devin țeapănă și stîngace în compania tinerilor – și atunci, cînd îmi dau seama că ei se plictisesc cu mine, devin preventiv rece și închisă.

Richard mi-a adus paharul.

— Uite, draga mea, a zis el, imitînd jucăuș accentul din nord.

— Unde aș putea să arunc astea? am întrebat, cu amabalajul plasturelui și cu tamponul strînse în pumn.

— Dă-le încoace, a zis Sheba, luînd ghemotocul însîngerat. Mă duc să văd dacă-i gata mîncarea.

Exact atunci s-a auzit sunetul făcut de cineva care cobora foarte apăsat pe scări și în cameră a apărut un băiat dolofan, blond.

— Ula, ula, a strigat Richard, aplecîndu-se și desfăcîndu-și larg brațele. Iată-l pe Ben, ula, ula.

Băiatul s-a dus la el, chicotind. Richard l-a luat în brațe și l-a întors cu capul în jos.

— Cum se vede de acolo de jos, Benno? l-a întrebat în joacă.

---

1. *De rigueur* – de rigoare, obișnuit (în fr. în orig.).

Sheba se uita la ei cum se prostesc şi zîmbea. Polly, care îşi sorbea votca pusă de tatăl ei, nici măcar nu şi-a ridicat capul.

— Hmm, ai ceva bani de buzunar pentru mine, Benno? a zis Richard, legănînd copilul care era cu capul în jos.

Ben ţipa de plăcere în timp ce monedele îi cădeau din buzunare.

— OK, a zis Sheba. Hai să nu înnebunim complet chiar înainte de masă.

Richard a pus jos copilul.

— OK, Benno McBenjaboo, gata, e timpul să ne purtăm frumos. Pe doamna o cheamă Barbara. A venit să ia cina cu noi.

— Bună, a zis Ben, făcînd un pas înainte şi dînd mîna cu mine. Pe mine mă cheamă Ben.

Mă temusem de acest moment, că aş putea spune ceva penibil sau că n-o să înţeleg ce-mi zice. Dar a mers bine. Avea vocea aceea puţin gîtuită, adenoidală, a handicapaţilor, dar era perfect inteligibil.

— Ştii că am deja o prietenă, a continuat el. Şi am doar unsprezece ani.

— Nu, n-am ştiut, am zis eu.

— O cheamă Sarah. O să vină la ceai săptămîna viitoare.

— Doamne, am zis eu.

— Sarah e o colegă de la şcoala lui Ben, a explicat Sheba.

— Nu e doar colegă, mama, s-a opus Ben. E prietena mea. O să dansăm blues împreună.

— Bine, asta o să mai vedem, şi-a ridicat Sheba sprîncenele spre mine. Hormonii se

pare că atacă din ce în ce mai devreme în ziua de azi.

Ben o urmărea cu atenție în timp ce vorbea.

— Ce spui, mama? Ce sînt hormonii, mama?

Am mîncat împreună la o masă rotundă, în bucătăria mare de la parter. Sheba pregătise plăcinta ciobanului[1] și salată. Richard a desfăcut un vin de Rioja.

— Bash e bucătarul în casa asta, iar eu sînt paharnicul.

Conversația de la masă a fost însuflețită. Ben a povestit cum fuseseră în vizită cu școala la grădina zoologică din Londra și toți ne-am minunat să auzim reproduse sunetele scoase de diverse animale. Sheba m-a pus să-i povestesc lui Richard recentul dezastru de la St Albans și Richard a rîs în hohote. Și-a ridicat sprîncenele cînd l-am descris pe Pabblem ca pe o versiune nord-londoneză a personajului Matei Ilici al lui Turgheniev.

— Turgheniev, ei? Da, bun, foarte bun, a zis, de parcă punea o steluță pe marginea eseului meu.

Apoi, ca și cum m-ar fi premiat constatînd că nu sînt chiar o ignorantă, a vorbit destul de mult despre cartea la care scria. Se pare că era despre alunecările de stînga din mass-media, dar cînd eu am sugerat asta, el a miorlăit imediat că speră să fie ceva „un pic mai subtil"

---

1. *Shepherd's pie*, mîncare tradițională britanică, dar fără pretenții, făcută din carne tocată și piure de cartofi.

decît atît. A durat secole ca să mă facă să înțeleg amănuntul precis al folosirii insidioase a verbelor de către știriști. Mie mi se părea cam prostesc. Dar de dragul armoniei, m-am prefăcut convinsă.

A fost doar un singur moment stînjenitor în timpul cinei și n-a avut legătură cu mine. S-a petrecut atunci cînd Sheba a încercat s-o convingă pe Polly să mănînce un pic mai mult, iar Polly a țipat la mama ei s-o lase în pace.

— Polly, te porți foarte urît. Nu-ți permit să-mi răspunzi așa, a zis Sheba pe un ton potolit.

— Atunci nu te mai lua de mine cu mîncarea, a răspuns Polly ridicînd vocea sfidător.

— Nu mă iau de tine, a zis Sheba. Încercam să mă asigur că nu te înfometezi.

— Hai, Sheba, lasă, a zis Richard.

Au urmat cîteva momente de tăcere încordată, întreruptă de Richard:

— E greu, nu, Barbara? Se spune că manierele sînt doar o formalizare a amabilității și a respectului care există de fapt cu adevărat, dar în majoritatea timpului sînt doar simplă estetică care pretinde să fie principiu moral, nu?

— Ah, Richard...

— Nu, vorbesc serios. Vreau să spun, e clar că politețea față de cei mai în vîrstă nu e întotdeauna justificată pe baza înțelepciunii superioare a celor mai bătrîni. Doar că nu e *frumos* să vezi un tînăr răspunzîndu-i obraznic unuia mai în vîrstă. Nu e așa? Tu ce crezi, Barbara?

Eu credeam mai degrabă că el era un nebun prețios, dar asta am ținut-o pentru mine.

— Ei bine, nu sînt sigură, am început eu, dar deja atenția lui Richard se îndreptase spre altceva.

— E timpul pentru desert, țipa el acum, pe tonul lui baritonal care se voia glumeț. Hai, Bash, spune-ne ce avem ca desert?

Desertul era înghețată de vanilie și tort de ciocolată cumpărat.

— Mă tem, Barbara, că sîntem oameni care caută satisfacție imediată, a zis el, în timp ce tăia felii din tort, deși nu suna deloc ca și cum s-ar fi temut.

Mă simțeam jignită de explicațiile lui neobosite privind cultura familială. Prefăcîndu-se că vrea să mă integreze, nu făcea decît să mă împingă în afară. *Nu ai cum să înțelegi obiceiurile noastre pitorești și snoabe.*

După desert, Sheba m-a luat să îmi arate atelierul ei de ceramică de la subsol.

— Richard e foarte impresionat de tine, a zis ea, în timp ce mă conducea pe scări. Nu vorbește niciodată cu nimeni despre cartea lui.

M-am chinuit să par onorată.

Ne aflam acum într-o cameră mare, care mirosea ușor a igrasie. Era văruită în galben șofran și prevăzută cu un cuptor și o roată de olărit. Pe un perete erau rafturi pe care erau expuse lucrările Shebei. Nu mai văzusem ceva făcut de ea înainte. Din nu știu ce motiv, cînd mă gîndeam la ceramică, totdeauna aveam în minte obiectele acelea greoaie, gri-bej

care se vînd în magazinele de suveniruri. Dar acestea de aici erau obiecte delicate, romantice – vase cu rețele de brîuri dantelate ; urne cu mînere în formă de animale și păsări. Rînduri întregi de farfurii colorate în culorile curcubeului.

— Doamne, Sheba, ce faci tu e atît de... dulce, am zis.

— O, draga mea.

— Nu, nu dulce. Sînt *frumoase*. Vreau să zic, eu, cînd mă gîndeam la ceramică, mă gîndeam la... ei bine, nu la obiecte frumoase ca astea.

Am arătat spre un vas mare decorat cu un brîu vălurit de trandafiri galbeni și rîndunici dolofane, albastre.

— *Uită-te* la asta. Te invidiez cu adevărat pentru că poți să faci asemenea lucruri. Îmi dai voie?

A dat din cap.

— Sigur.

L-am luat cu grijă.

— Cum l-ai *făcut*? Culorile astea... atît de inteligent. Îmi *plac* păsările astea.

— Ia-l tu, a zis ea.

Am pus vasul jos.

— Doamne, în nici un caz. Te rog, Sheba, nu te gîndi că umblam să pescuiesc, pe cuvînt...

— Nu, știu că nu. Vreau eu să fie al tău.

— Oh, dar...

— Barbara, nu te prosti, a zis ea zîmbind. Ia afurisitul de vas.

E întotdeauna dificilă tranziția de la refuzul zgomotos la acceptarea umilă.

— Ești sigură?

— Absolut.

— Ei, atunci îți mulțumesc, am zis eu. Sînt foarte emoționată. N-am mai primit de mult timp așa un cadou minunat. E o frumusețe.

Am tăcut, dîndu-mi seama că deja eram plicticoasă.

— Polly e o fată foarte drăguță, am adăugat, ca să schimb subiectul.

— Da, a murmurat Sheba.

A desfăcut două scaune care erau rezemate de perete și mi-a făcut semn să stau pe unul din ele.

Am crezut că nu avea să mai spună nimic despre Polly și deja mă gîndeam la alte posibile subiecte. Dar tocmai cînd deschideam gura ca să fac o remarcă despre cîtă liniște era acolo, la subsol, ea a început să vorbească din nou.

— Nimeni nu se aștepta ca Polly să se facă așa de frumoasă, a zis ea. A devenit frumoasă brusc, la vîrsta de opt ani. Înainte, era o mică urîțenie. O fetiță ca un șobolan. Oamenii îmi spuneau mereu, plini de tact, că era *robustă*. Nu mi-a păsat niciodată. Urîțenia ei mă făcea s-o iubesc și mai mult. În primii ei doi ani de viață, abia mă lăsa inima s-o dau jos din brațe. O purtam peste tot, de parcă o purtam pe infanta Boudicca[1] în lectica ei triumfală.

---

1. Boudicca, Boudica sau Boadicea, figură importantă a istoriei antice a Marii Britanii, prințesă a triburilor celtice din est, detronată de romani și care apoi, împreună cu fiicele ei, a condus o revoltă împotriva acestora.

A făcut o pauză.

— Probabil e un lucru bun cînd copiii se transformă în adolescenți dificili, a zis ea. Sentimentele pe care le ai pentru ei cînd sînt mici ajung să fie mult prea intense, prea enervante pentru a dura.

— Polly e un pic dificilă, nu? am zis eu.

S-a uitat la mine strîmbîndu-se.

— Nu e nevoie să te prefaci, Barbara. Da, Polly e o pacoste. Are o mulțime de atitudini radicale față de diverse lucruri. Vegetarianism. Feminism. Toate astea. Și nu-i place deloc dacă se nimerește să nu le împărtășești.

Am zîmbit.

— Îi respinge mereu pe băieți pentru că nu sînt destul de implicați „politic" sau pentru că sînt sexiști, a continuat Sheba.

— Nu crezi că e un pic cam mult sau doar un pic *lipsit de imaginație* ca o tînără fată să respingă un tînăr înamorat din asemenea motive? Vreau să zic, măcar la șaptesprezece ani, n-ar trebui să poți pur și simplu să placi pe cineva?

Am ridicat din umeri.

— Fiecare cu gustul lui.

— Eu eram mult mai prostuță și mai inocentă la vîrsta ei, știi. Și mult mai ușor de rănit. Dar cred că mă distram mai bine. Eram așa de încîntată de o mulțime de lucruri! Abia așteptam să cresc! Mă prefăceam că mă rostogolesc în pat cu viitorii mei iubiți. Aveam o întreagă colecție de iubiți imaginari. Cowboy-ul,

doctorul, șeicul arab. Eu eram cea mîndră și răzvrătită din haremul lui. Cea cu „personalitate"...

Rîdea.

— Cînd mă gîndesc la toate astea, aproape că-mi pare rău pentru Polly. Știi? Mă gîndesc, oare la ce fel de băieți visează ea? La liderii locali ai Organizației Drepturilor Animalelor?

S-a oprit brusc de parcă s-ar fi rușinat de pasiunea cu care începuse să vorbească despre acest subiect.

— Ei, asta e, a zis ea după un moment. E complicat cu adolescenții, tu știi asta.

Am dat din cap:

— Acum, spune-mi, unde ai învățat să faci astea? am întrebat arătînd spre obiectele făcute de ea. Ai studiat arta undeva?

A zîmbit cumva stins.

— Nu chiar. Începusem un curs la St Martin. Dar chiar atunci l-am întîlnit pe Richard – era unul dintre profesori – și ne-am căsătorit.

— Oh, trebuie să fi fost foarte tînără!

— Da, aveam douăzeci de ani. Și nici măcar nu eram gravidă. El mi-a propus și mi s-a părut ceva ce trebuia să fac.

A rîs.

— Am fost întotdeauna un pic speriată de lumea mare de afară. Mi-am spus că era subversiv să fac ceva atît de convențional.

— Părinții tăi ce au zis?

— O, ei au fost consternați – mai ales tata. Zicea că nu m-a crescut ca să fiu o nevastă prostuță. După ce ne-am căsătorit, mereu mă

îndemna să-mi iau un job. Am încercat cîteva variante doar ca să-i fac lui plăcere. Am făcut un curs de dactilografie și am lucrat o vreme. Am avut un job la un prieten de-al lui, la o organizație de caritate pentru cei fără adăpost, dar mă săturasem să nu fiu de fapt eficientă deloc. După asta, am făcut un curs de pregătire pentru profesori. Și atunci am rămas gravidă. Salariul de începător în învățămînt n-ar fi acoperit nici banii pentru bonă, așa că asta a fost. Am zis că o să încep să lucrez cînd Polly va face cinci ani. Dar chiar imediat după ce a făcut cinci ani, am aflat că sînt din nou însărcinată. Și apoi Ben s-a dovedit a fi... Ben. De-abia anul trecut l-am înscris într-o școală bună și așa s-a pus din nou problema să lucrez.

Și-a împins bărbia în afară.

— Acolo. Acum îți dai seama că mă simt neîmplinită fără speranță.

— Cum poți să spui asta, am protestat eu. Ai doi copii frumoși. Ben e minunat. Nu ai cum să regreți că te-ai dedicat lui. Ai crescut doi copii – unul cu handicap – vreau să spun, asta e o împlinire imensă, absolut imensă. Cu siguranță mult mai mare decît orice ai fi putut să faci avînd o carieră.

Sheba a dat din cap nervoasă.

— O, da, știu. Știu toate astea. Și crede-mă că jubilez de multe ori în sinea mea cînd mă gîndesc la cum am fost eu o mamă altruistă. Dar să crești copii nu e același lucru cu... Nu îți dă aceeași satisfacție ca a face lucruri în

lume. Orice ai spune tu, e o plictiseală teribilă să nu fi făcut, să nu fi realizat nimic notabil, să fi muncit într-un așa întuneric absolut.

Tocmai încercam să îngaim un protest, cînd m-a întrerupt:

— Barbara – îmi pare rău, nu vreau să te bat la cap, dar aș putea să-ți cer sfatul într-o problemă? Am mare nevoie să vorbesc cu cineva în momentul ăsta. Am o mică problemă. La școală.

Am dat din cap serioasă, încercînd să par cît mai demnă de încrederea ei:

— Ce s-a...

— Ei bine, și-a dat nervoasă cu mîna prin păr. E vorba despre unul dintre elevi. De fapt e vorba despre băiatul acela, știi tu, unul dintre cei cu care m-ai ajutat să o scot la capăt, atunci, semestrul trecut.

— Care dintre ei? Cel blond? Connolly?

— Ah, da.

A continuat oferindu-mi o versiune foarte mult cuminţită a relației lor. Ar fi fost prieteni, zicea ea. El avea o aplecare spre artă și venea deseori s-o vadă după ore, ca să discute despre desenele lui. Ea îl învăța despre arta ceramicii. Dar în ultimul timp simțise că el era pe cale să dezvolte o pasiune pentru ea și era îngrijorată pentru că nu știa cum să procedeze în continuare. Cînd am întrebat-o din ce cauză suspecta că el făcuse o pasiune pentru ea, a ezitat, ca și cum s-ar fi rușinat. Apoi mi-a explicat că, cu o săptămînă în urmă, cînd

pleca de la școală, Connolly se apropiase de ea pe stradă și încercase s-o sărute.

Cu toate omisiunile, a fost o poveste lungă, pe care mi-a spus-o cu multe ocolișuri obositoare. Ascultînd-o, aveam impresia că încerca să fie foarte scrupuloasă și exactă. De cîteva ori, s-a oprit ca să se corecteze în mici puncte cum ar fi ora exactă a unei conversații sau felul precis în care îl salutase într-o anumită împrejurare. A fost aproape ca și cum ar fi făcut o declarație la poliție.

— În ce zi era exact atunci cînd te-a atacat? Am întrebat eu cînd a terminat.

— Oh, n-a fost un atac... a zis ea.

— OK, ce a fost. Cînd s-a întîmplat exact?

— Hm, joia trecută.

— L-ai văzut sau ai mai vorbit cu el de atunci?

— A venit la mine la atelier de cîteva ori, dar i-am spus să plece.

M-am gîndit o vreme.

— Dacă situația e așa cum ai descris-o tu, am zis eu, mie mi se pare foarte limpede ce ar trebui să faci în continuare. Băiatul te-a hărțuit și trebuie oprit. Trebuie să mergi imediat și să-i spui directorului și băiatul va fi pus la punct.

Sheba s-a uitat la mine îngrozită.

— Oh, nu! a zis ea. Nu, nu. N-aș putea...

— Dar băiatul a încercat să te sărute. E foarte grav.

— Nu, nu, Barbara, a zis ea. Cred că ți-am oferit o imagine greșită. E cel mai inofensiv

băiat din lume. Cînd am zis „sărut", trebuie să știi că a fost cel mai dulce, cel mai romantic lucru – deloc agresiv – și cînd m-am opus, s-a oprit. S-a îndrăgostit de mine, înțelegi. N-ar folosi nimănui să facem din asta o problemă de disciplină școlară.

Am tăcut amîndouă.

— Sheba, trebuie să te întreb asta. Tu simți ceva pentru băiatul ăsta?

S-a înroșit.

— Ei bine, da. Vrei să spui dacă îmi place de el sau ceva? Doamne, *nu*. Categoric nu. Țin la el. E un dulce. Eu aș vrea doar să știu cum să fac ca să nu-l rănesc.

Am dat din cap.

— O să-ți spun acum ceva ce n-o să-ți placă, am zis eu. Ești nouă în meseria asta și ai o mulțime de idei nobile complet fanteziste despre care ar trebui să fie rolul unui profesor. Adevărul e că nu e de datoria ta să fii prietenă cu elevii. Cînd se întrerupe linia de demarcație dintre profesor și elev – cînd încerci să fii drăguță și prietenoasă cu „unul dintre ei" –, de fapt le faci un deserviciu. Nu pretind că știu exact ce e în sufletul acestui băiat, dar mi se pare evident că a dezvoltat un atașament puternic față de tine. Te sfătuiesc insistent să vorbești cu directorul despre asta. Dacă nu faci asta, măcar spune-i băiatului cît se poate de clar că ai de gînd să faci asta. Trebuie să-i spui, ferm, că nu va mai exista nici un contact între voi doi.

Sheba a dat din cap plină de convingere în timpul acestui discurs. Cînd am terminat, a zis, cu multă fervoare și hotărîre:

— Ai dreptate, ai dreptate. Ai atît de multă dreptate. Oh, Barbara, o să fac exact așa cum zici. Am fost o proastă. Dar o să fiu foarte, foarte dură de acum înainte. Promit.

S-a îndreptat apoi spre un dulap și a luat un ziar vechi ca să-mi împacheteze vasul. Am luat-o ca pe un semn că discuția noastră luase sfîrșit și m-am ridicat de pe scaun.

— Mă bucur că am vorbit despre asta cu tine, Barbara, a zis ea, dîndu-mi vasul. Mi-a stat pe cap toată săptămîna. Știam că tu o să-mi clarifici lucrurile. Probabil mă crezi teribil de nebună...

Am dat din cap și apoi – cam cu timiditate, pentru că manifestările de afecțiune nu sînt punctul meu forte – am mîngîiat-o pe umăr.

— Deloc, absolut deloc. Acestea sînt chestiuni dificile cu care se confruntă un profesor nou. Mă bucur că ai vorbit cu mine despre toate astea.

La baza scărilor, m-am întors spre ea:

— Iartă-mă că te întreb, dar ai mai spus cuiva despre asta?

— Nu, nu, n-am mai spus, a zis ea.

— Nici măcar lui Sue?

— Nu. De ce?

— A, nimic, doar mă gîndeam că poate ar fi mai bine pentru tine să *nu*-i spui lui Sue. Nu e un om rău. Dar nu e... Am chicotit. Poate fi un pic gîsculiță, nu?

Sheba a dat din cap.

— Ai dreptate. N-o să mai spun nimănui.

Mult mai tîrziu, cînd în sfîrșit Sheba mi-a spus adevărul despre relația ei cu Connolly, cînd am aflat tot ce lăsase la o parte în pseudo-confesiunea ei bizară, m-am supărat foarte rău. N-am înțeles de ce s-a mai deranjat să-mi spună ceva atît de departe de adevăr. Chiar cu două seri înainte de a mă invita pe mine la cină, se împreunase cu Connolly într-un parc public. O incita să se joace astfel de-a confesiunea cu mine? Sau îmi oferise mie această versiune nevinovată a relației lor doar pentru a preveni unele suspiciuni care ar fi putut apărea în cancelarie cu privire la ceva mult mai grav?

La început, am fost tentată să găsesc cele mai rele motive pentru înșelătoria ei. Dar cu timpul, teoriile cele mai melodramatice și-au pierdut forța. E o nebunie să descrii o adulterină de vîrstă mijlocie ca fiind inocentă și totuși *există* ceva fundamental inocent la Sheba. Asta nu înseamnă că nu e capabilă de tot felul de păcate. Dar nu e în stare să uneltească. Nu are viclenia necesară pentru a unelti și a țese intrigi – cel puțin nu într-un fel susținut, constant. Acum sînt mult mai înclinată să consider prima ei poveste ca pe un fel de confidență pe jumătate, ca acelea pe care le fac copiii cînd vor să scape de povara unui secret, dar nu vor să se confrunte cu toate implicațiile unei confesiuni totale. Acolo jos, la subsol, cred că ea a *vrut* să spună tot. Dar

a părăsit-o curajul. Privirea speriată pe care eu am luat-o atunci ca semn al unei anxietăți generale era de fapt o dorință ascunsă de a primi iertarea.

Sus, copiii dispăruseră în camerele lor, iar Richard făcea cafea în bucătărie. Sheba și cu mine ne-am dus în living și imediat Richard a venit cu tava de cafea. A făcut un întreg circ din asta – mimînd o fanfară și cu șervetul pentru ceainic[1] pe cap. Din asta și din felul exagerat în care Sheba i-a mulțumit, am tras concluzia că contribuția lui Richard la gospodărie era mai degrabă nesemnificativă.

Am stat toți trei de vorbă aproximativ patruzeci de minute. Conversația a fost în principal despre planurile de vacanță. Richard și Sheba se duceau în Provence o lună.

— Ne ducem în fiecare an, a zis Sheba. Familia mea are o casă acolo – mă rog, mai mult o baracă – pe care tata a cumpărat-o acum o sută de ani pe o jumătate de penny. E complet primitivă, dar foarte drăguță. Lîngă Avignon, dacă știi.

Eu am spus că aveam de gînd să merg la Madrid și Richard, care-și petrecuse o vreme în Spania în tinerețe, avea o mulțime de sfaturi

1. *Tea cosy*, obiect important în recuzita britanică, un fel de capișon care se pune deasupra ceainicului pentru a păstra ceaiul cald. Există chiar o glumă foarte populară conform căreia un bărbat care rămîne singur cu un asemenea obiect și nu încearcă să și-l pună pe cap nu e un bărbat demn de încredere.

de dat despre ce ar trebui să văd și să fac acolo. Apoi s-a făcut zece și jumătate și era timpul să plec.

Pe drum spre casă, m-am oprit la LoPrice, supermarketul din capătul străzii mele, să iau o cutie de lapte și niște pîine pentru dimineață. Bărbatul din fața mea la coada de la casă și-a pus cumpărăturile pe banda rulantă cu o precizie teribilă, plină de grijă: un borcan de ness, o singură bucată de kaizer cu puțină murdărie pe crusta tare, o conservă de ton, un borcan mare de maioneză; două pachete de șervețele Kleenex. M-am gîndit la cina neobișnuit de extravagantă pe care o luasem la familia Hart. *Ei* cu siguranță nu se opreau niciodată la asemenea mici supermarketuri neigienice, în care plătești cît nu face. Nu, ei profită de dimensiunea economiei lor familiale și fac voioase expediții de familie la marele Sainbury din West Hampstead. Îi văd alunecînd pe culoare, aruncînd pachete mari și economice de hîrtie igienică în cărucioare și strigînd: „Care e situația orezului, draga mea?".

Bărbatul din fața mea urmărea cu mare atenție cum îi sînt scanate produsele. Acasă, își va face groaznicul sendviș cu ton și cafeaua ca de rumeguș. Va mînca în fața televizorului, așa cum fac oamenii singuri. Iar apoi se va ocupa de generoasa provizie de șervețele... la ce-i folosesc? Plînge? Strănută? Se masturbează?

A fost o mică confuzie cînd fata de la casă a greșit și a inclus laptele și pîinea printre produsele lui.

— Nu, nu, a mormăit supărat bărbatul.

Mi-a aruncat o privire antipatică, a apucat micul despărțitor de metal și l-a aruncat pe bandă ca să separe lucrurile mele de ale lui. Mi-am dat seama că oamenii singuri sînt foarte prefăcuți unii cu alții. Le e teamă că dacă se întîlnesc cu cei asemenea lor își multiplică astfel monstruozitatea. Cînd am fost cu Jennifer la Paris, am văzut cum un angajat de pe aeroportul Heathrow a întrebat doi oameni foarte grași care se aflau la ghișeul de îmbarcare unde merg amîndoi. Cei doi grași nu erau din întîmplare un cuplu și sugestia că ar fi fost i-a panicat. Depărtîndu-se unul de altul, au țipat amîndoi într-un glas: „Nu sîntem împreună!".

Le-am înțeles groaza. Chiar și eu cu Jennifer cădeam cîteodată pradă unei conștiințe a impresiei pe care o produceam noi două împreună. Separat, treceam fiecare neobservată destul de comod – eram invizibile, de fapt, așa cum sînt în general femeile obișnuite, trecute de patruzeci de ani. Împreună, însă, totdeauna am suspectat că eram ușor comice: două femei, țipător de nemăritate, împreună la plimbare. O scenă de musical cu fete bătrîne.

Pentru o clipă am avut impulsul să țip la bărbatul din LoPrice – să-i spun că nu eram în nici un caz ca el, că eu aveam prieteni. Că tocmai mă întorceam de la o cină încîntătoare și caldă în familie, în casa cuiva. Dar sigur că n-am făcut asta. Mai degrabă am lăsat capul în jos și m-am prefăcut că îmi caut ceva în geantă pînă cînd el era deja în stradă.

Mai tîrziu, cu o cană de ceai și cu Portia în pat, m-am gîndit la seara care trecuse cu ceva satisfacție. Lăsînd la o parte afurisita de rană la picior, dădusem un spectacol în regulă, mi se părea mie. Fusesem politicoasă și amabilă cu copiii. Mă înțelesesem bine cu soțul ei. Și cînd Sheba îmi ceruse sfatul, îi răspunsesem cu înțelepciune și înțelegere. Sheba fusese în mod evident recunoscătoare.

Cît mă înșelam! Dar cît eram de fericită!

Şapte

Locaţiile, cred, sînt principala preocupare a iubiţilor în primele zile ale idilei lor. Unde să se întîlnească. Unde să o facă. În lipsa unei alternative mai agreabile, s-au întors în parcul Hampstead de multe ori. (Sheba nu e sigură asupra numărului exact, dar estimează că s-a întîmplat de cel puţin douăzeci de ori.) Faptul că relaţia lor sexuală s-a petrecut mai mult în natură a dat multă pîine presei, dar, contrar aluziilor scîrboase ale jurnaliştilor, Sheba şi Connolly n-au găsit un avantaj în faptul că se întîlneau în aer liber. E chiar dificil, se pare, să te laşi cuprins de încîntare într-un parc anost din Londra. La începutul lui aprilie, serile erau atît de reci încît Sheba deseori abia îşi mai simţea buzele şi mîinile. Şi chiar şi pe vreme mai îngăduitoare, frica de insecte sau de rahatul cîinilor făcea completa relaxare imposibilă. Odată un bărbat s-a împleticit peste luminişul unde erau înghesuiţi Sheba şi Connolly. Sheba s-a panicat şi a ţipat, ceea ce l-a făcut şi pe bărbat să ţipe şi să fugă. Apoi, Connolly a încercat s-o liniştească – asigurînd-o că bărbatul nu avea să se mai

întoarcă. Dar ea nu s-a lăsat convinsă și seara a fost un dezastru.

Mai tîrziu, Sheba a descoperit că ea și Connolly campaseră într-o zonă frecventată de homosexuali. Bărbatul care îi deranjase nu era un Peeping Tom[1], ci un Lothario[2] pidosnic în căutarea unei cuceriri. Totuși, Sheba a rămas destul de neliniștită în urma episodului și a aranjat următoarea întîlnire cu Connolly înapoi în atelierul ei de la școală. A încuiat ușa și a tras draperiile, dar oamenii de serviciu ai școlii, care au un program destul de neregulat, au și ei chei. Riscul să fie prinși era destul de mare.

E greu, îi spun eu, să vezi în acest comportament cu totul lipsit de scrupule altceva decît o obsesie sexuală. Dar Sheba nu e de acord cu termenul. Spune că pune un accent nemeritat pe partea carnală a relației ei cu Connolly.

---

1. *Peeping Tom*, personaj în legenda lui Lady Godiva, o femeie din aristocrația anglo-saxonă care, în jurul anului 1000, a călărit complet dezbrăcată pentru a-l îndupleca pe soțul ei să reducă taxele impuse supușilor săi. În ziua respectivă, toți supușii au fost anunțați să rămînă în casele lor și să n-o privească călărind dezbrăcată, dar croitorul Tom a făcut o gaură în ușă și a tras cu ochiul (*to peep*). Se spune că a orbit instantaneu.
2. *Lothario*, personaj din piesa lui Nicholas Rowe, 1703, *The Fair Penitent*. Personajul a devenit un simbol al cuceritorului, un fel de Don Juan englez.

Vulgaritatea fără milă a presei a făcut-o să cadă în extrema cealaltă. Vrea să se știe că ea și Connolly nu erau angajați într-o „hîrjoneală ilicită" și nici nu practicau „ședințe sexuale". Ei erau *îndrăgostiți*. Chiar imediat după izbucnirea scandalului, un jurnalist de la *Sunday Express* l-a prins pe Connolly chiar în fața casei și l-a întrebat ce l-a atras la profesoara lui. Connolly, în singura lui declarație publică de pînă acum despre întreaga poveste, a răspuns: „Mi-a plăcut de ea, păi nu?", înainte de a fi tras de mama lui în taxiul tatălui care aștepta. Fraza e acum faimoasă. Înțeleg că a devenit un fel de laitmotiv comic în media. Pentru Sheba, de fapt, e o mare umilință. Cînd a citit prima dată ce zice Connolly, i s-a părut că el minimaliza cu bună știință relația lor – că își trăda adevăratele sentimente pentru a face pe placul așteptărilor grosolane ale tabloidelor. Dar de atunci l-a iertat. (Nu știa cum avea să sune, zice ea.) Dar citatul în sine – și percepția răspîndită larg cum că relația lor a fost un fel de material vulgar numai bun pentru seria de filme *Carry On*[1] – a marcat o zonă dureroasă.

1. Seria de filme *Carry On*, care a început în 1958, era formată din filme de buget redus, dispreţuite de criticii de film, dar foarte populare, care puneau în cheie comică, adesea vulgară, locurile comune ale culturii britanice, monarhia, imperiul, obiceiurile tipice, în general cu instrumentele tradiționale ale muzicalului și ale textelor cu dublu înțeles.

Au existat cîteva ocazii, recunoaşte ea, cînd de-abia au avut timp să facă dragoste în grabă şi apoi s-au despărţit. Dar asemenea întîlniri erau nesatisfăcătoare pentru amîndoi, spune ea. Erau mereu în căutare de ocazii pentru a petrece timp „adevărat" împreună. Connolly avea un pager şi ori de cîte ori Sheba se trezea că are un moment neprevăzut disponibil, îl suna. Era greu să aranjeze întîlniri în adevăratul sens al cuvîntului fără să trezească suspiciunea fiecăreia dintre cele două familii, dar au reuşit de cel puţin trei ori.

Odată s-au dus la National Portrait Gallery. Altădată s-au dus la un restaurant indian în Hammersmith. (Sheba l-a convins pe Connolly să mănînce carne de capră pentru prima dată.) La un moment dat, din motive pe care istoria nu le consemnează, s-au dus să viziteze Hampton Court. În fiecare dintre aceste excursii au luat taxiul şi, spune ea, de fiecare dată rîdeau cu uşurare isterică cînd se dovedea că şoferul nu era tatăl lui Connolly. Înăuntru, se înghesuiau unul în altul într-un colţ şi se prefăceau că şoferul nu-i vede în timp ce se pipăiau şi gîfîiau tot drumul pînă la destinaţie.

Mi-am dat seama din cele povestite de Sheba că, dedesubtul suprafeţei lor jucăuşe, aceste întîlniri erau de fapt foarte angoasante pentru ea. În atelier sau în parc cu Connolly îşi putea imagina că între ei era o frumoasă dragoste interzisă – ceva dulce şi sănătos – şi că dacă circumstanţele ar fi fost un pic schimbate,

poate ar fi durat la infinit. Acolo afară, în lume, ea era forțată să recunoască absoluta lor ciudățenie ca pereche. Odată, se plimbau pe St Martin Lane împreună – era excursia la National Portrait Gallery – și ea a prins o imagine ondulată a lor într-o vitrină. S-a scurs un moment lung pînă cînd a făcut legătura și a înțeles că nevasta osoasă, de vîrstă mijlocie care ținea de mînă un fiu adolescent era *ea*.

La restaurantul din Hammersmith, Connolly se pare că a cerut un cocktail nesănătos împreună cu sosul de curry. Sheba i-a sugerat să ia o băutură mai slabă sau o bere, dar el a insistat: voia rom cu Cola. Ea n-a mai insistat. Era cam greu să-l dădăcească pe băiat cu pericolele băuturilor tari cînd tocmai urma să-l ducă într-un parc, ca să facă sex.

La începutul poveștii, Sheba s-a apucat să-și cumpere lenjerie – chestii de nailon înflorate, făcute pentru fetele de vîrsta lui Polly. Le ținea la fundul sertarului și le punea doar cînd urma să se vadă cu Connolly. Odată, spune ea, în timp ce căuta într-un coș cu chiloți tanga în subsolul gălăgios al unui butic de pe Oxford Street, a ridicat capul și a văzut-o apropiindu-se pe Diana Selwood, soția unui coleg al lui Richard. Diana era cu fiica ei adolescentă, Tessa. Sheba s-a îndepărtat de coș și și-a încrucișat brațele. A salutat-o pe Diana și au vorbit o vreme despre copii și soți. Apoi Diana s-a uitat în jos spre coș.

— Doamne, Sheba, a zis ea. Îmi scot pălăria în fața ta. Eu am încetat să mă mai gîndesc

la lenjerie fantezistă cu mulți ani în urmă. Cum naiba de porți așa ceva?

— A, n-ai idee, a zis Sheba, uitîndu-se neutru la bucățile de material înflorat. Ca să-ți spun drept, am crezut că sînt eșarfe.

Connolly tot gîngurea despre frumusețea ei în acele prime luni – o mîngîia pe păr, își punea mîinile lui micuțe și musculoase în jurul taliei ei și se minuna de cît de mică era. Încurajată de elogiile lui, Sheba începuse să se fardeze mai mult. Lui Richard nu-i păsase niciodată de farduri, dar Connolly răspundea foarte bine la artificii. Prima dată cînd Sheba a venit la una dintre întîlnirile lor purtînd pe buze un *gloss* roșu aprins și *kohl* în jurul ochilor, el a rămas cu gura căscată.

— Ce e? a întrebat ea. Seamănă a mască de război?

— Arăți ca un manechin, a șoptit Connolly.

Aventura nu a avut un efect imediat asupra căsniciei ei, pretinde ea. Relația cu soțul ei a avut chiar de cîștigat la început. În nopțile în care venea tîrziu de la întîlnirile cu Connolly, își amintește că era șocată de cîtă afecțiune simțea pentru Richard. Cînd îi aduna de pe jos chiloții abandonați de el prin baie sau cînd îi lua ușurel un rest de ață dentară din mîna adormită, nu simțea nici enervare, nici vină: doar recunoștință pentru faptul liniștitor că soțul ei exista. Era comod, după întîlnirea ciudată, friguroasă din parc, să intre în patul deja încălzit al căsniciei – să simtă trupul lui Richard care se întorcea în somn ca să-l cuprindă pe al ei. Cînd el voia să facă dragoste,

ea ceda întotdeauna fără protest. Nu i se părea așa teribil la vremea aceea, spune ea, să treacă de la iubit la soț în aceeași seară. I se părea chiar natural. Își făcea întotdeauna duș înainte de a intra în pat. Și încă îl plăcea pe Richard în acest sens. Lucrurile astea nu pot fi închise apăsînd pe buton, zice ea.

Opt

E sîmbătă dimineața și sînt singură acasă. Dacă sînt cuminte și nu ies după ziare, o să am trei sau chiar patru ore pline pentru carte, înainte ca Sheba să se întoarcă. Azi e ziua de întîlnire cu Ben. În ultimele săptămîni, Richard a insistat ca ea să-și facă „vizitele", cum le spune el, la casa din Hampstead a familiei Beckwith – vechi prieteni cu părinții Shebei. Motivul oficial pentru acest aranjament e acela că lui Richard îi e mai ușor să-l lase pe Ben acolo, dar motivul adevărat, bănuiesc eu, e că îl scutește pe Richard de confruntările neplăcute cu Sheba. Întotdeauna are grijă să fie de mult plecat de la familia Beckwith atunci cînd ajunge Sheba.

Acum, la muncă. Ar fi trebuit să încep mai de mult, dar am fost nevoită să sun la mama Shebei ca să cer bani și această sarcină neplăcută s-a dovedit a dura patruzeci și cinci de minute. De cînd Sheba nu mai trăiește cu Richard și nici nu mai muncește, singura ei sursă de venit este mica sumă pe care o primește de la familia Taylor. E o mizerie:

abia acoperă mîncarea, fără alte adaosuri. Sheba are nevoie disperată de o pereche de pantofi. Şi mai devreme sau mai tîrziu, va trebui să-şi cumpere nişte haine noi pentru tribunal. Nu prea s-ar cădea să apară în faţa judecătorului plutind într-o rochie de-a ei hippy şi transparentă.

Dar doamna Taylor nu îşi bate capul cu asemenea lucruri. Cînd am terminat de explicat motivul telefonului meu, a rîs răutăcios:

— Sheba ştie că mă suni? a întrebat ea. Pentru că ea ţi-ar putea spune, dragă, că nu obişnuiesc să-i subvenţionez garderoba.

— Uitaţi, am răspuns eu, Sheba are găuri în pantofi. Nu cer lucruri frivole. Sînteţi încă mama ei, nu?

— O, a zis ea, chicotind, îţi mulţumesc că mi-ai amintit. Hai să ne lămurim. Te ocupi de bugetul Shebei? Bun, asta e tocmai nimerit. O să vrei să-ţi cumpăr şi *ţie* o pereche de pantofi?

— Doamnă Taylor, am zis eu, sînt perfect capabilă să mă întreţin, vă mulţumesc foarte mult. Am muncit patruzeci de ani ca profesoară şi vă pot asigura că pensia mea, chiar dacă în nici un caz generoasă, este perfect adecvată trebuinţelor mele.

Asta i-a închis un pic gura. După o mulţime de ezitări şi oftaturi, pînă la urmă a spus că va pune un cec la poştă săptămîna viitoare.

E greu de crezut că s-a ajuns la asta. Sheba, o femeie întreţinută, pe care mama ei şi Richard

o tratează ca pe Typhoid Mary[1]. Atunci cînd am cunoscut-o prima dată, Sheba mi s-a părut indestructibil de fericită; o minune modernă a împlinirii. Viața ei cu Richard – cinele, vacanțele în Franța, casa plină de colegi și copii, foste neveste și prieteni – era parcă ruptă din secțiunile de lifestyle ale ziarelor. Exista întotdeauna o excursie zgomotoasă de grup care se profila la orizont: un picnic în Regent Park, o plimbare prin Highgate Cemetery, o excursie la Bethnal Green Children Museum. Se întîmpla foarte rar s-o prind pe Sheba singură. Odată, cînd Richard îl luase pe Ben la o piscină într-o după-amiază, am fost cu Sheba, singure, la o expoziție Dürer. Și altă dată, mi-a făcut portretul în atelier în timp ce Richard și Ben jucau Monopoly sus. (Era deschis Radio 4, îmi amintesc, și Sheba mi-a spus că am niște „oase extraordinare".) De cele mai multe ori însă eram obligată s-o împart cu alții.

La începutul prieteniei noastre, m-a invitat la petrecerea de doisprezece ani a lui Ben.

1. *Typhoid Mary*, personaj real pe nume Mary Mallon (1869-1938), bucătăreasă, care a infectat cu febră tifoidă 53 de persoane pentru că a refuzat să-și întrerupă munca atunci cînd a aflat că e purtătoarea bacteriei. A fost prima purtătoare sănătoasă cunoscută a bacteriei febrei tifoide. Deși a fost băgată forțat în carantină de autoritățile americane, a ieșit, și-a schimbat numele și a continuat să lucreze ca bucătăreasă, infectînd alte zeci de persoane. Este astăzi un simbol al culturii populare.

M-am dus, așteptîndu-mă la petrecerile stupide pe care mi le aminteam din copilărie, dar cînd am ajuns acolo, ușa de la intrare era larg deschisă și casa era plină cu părinți tolăniți pe canapele, bînd vin și ascultînd înregistrările de jazz ale lui Richard.

— Oh, haideți, au zis ei tărăgănat cînd am intrat.

O mică mulțime se adunase în ușa bucătăriei și cînd m-am uitat, l-am văzut pe Richard întins pe masa din bucătărie. Sheba stătea peste el, îmbrăcată în doctoriță, cu halat și mască. Îl „opera" spre deliciul celor zece băieței și fetițe plini de curiozitate care stăteau în fața ei.

— Acum, zicea ea cu un puternic accent german, am eztraz ochii. O să vă laz pe toți să vă uitați cu atenzie la ei. Vă rog ză îi dați și colegului după ce ați terminat.

Copiii se bîțîiau și țipau în timp ce două boabe mari, decojite, de struguri treceau de la unul la altul.

— Zper că toți v-ați zpălat pe mîini, zicea Sheba. Nu v-ați zpălat? Ei, nu-i nimic... Oh, priviți. A venit asistenta mea, doctor Barbara Babinski. Vino, Barbara, trebuie să mă ajuți să-i scot ficatul.

Era amețitor să fiu inclusă în zgomotoasa lor lume domestică. Nu fericire deplină. Fericirea deplină ar fi fost altceva. Și totuși, era așa de plăcut! Jennifer mi-a povestit odată despre un templu hindus într-o zonă îndepărtată a Indiei de sud pe care ea îl vizitase cînd

era studentă. I se păruse fantastic – imposibil – ca asemenea scene exotice de venerație să aibă loc pe aceeași planetă cu viața ei prozaică din Barnstaple. Înapoi în Anglia, de cîte ori se gîndea la femeile îmbrăcate în sari care intrau în apa întunecată a bazinului de la templu și aprindeau beţișoare pentru Ganeșa, era pe jumătate convinsă că nu fusese decît imaginația ei. Exact asta simțeam și eu față de casa Shebei. Cînd m-am urcat în mașină la sfîrșitul acelei seri petrecute cu ei, a trebuit să mă lupt cu instinctul copilăros de a mă întoarce și a verifica dacă încă mai era în picioare casa, dacă nu dispăruse în eter, ca într-o vrajă făcută de zîne. Mai tîrziu, cînd m-am așezat în pat, am încercat să-mi imaginez familia Hart care se pregătea de culcare: fiecare membru al familiei făcîndu-și excursia la baie – fișiitul periuțelor de dinți, strigătele pe scări, hohotele de rîs și apoi zgomotul care se stinge încet pînă cînd nu se mai aude în toată casa decît foșnetul cearceafurilor și al paginilor de carte. Mai devreme sau mai tîrziu, întotdeauna începeam să mă îndoiesc. Era o butaforie, nu? Nu cumva familia înceta să existe cînd nu eram eu acolo?

Aș fi pariat pe tot ce aveam că Sheba îi era credincioasă lui Richard. Mariajul nu era unul perfect în toate cele. Richard o privea pe Sheba de sus, așa cum privea totul de sus. Și ori de cîte ori era un pic obosit sau avea impresia că nu i se acordă întreaga atenție sau era contrazis prea puternic în vreo convingere de-a lui, avea tendința să alunece într-un infantilism

arțăgos. (Era ca regele din poezia lui A. A. Milne[1]: *Nu era un bărbat pedant, dar îi plăcea totuși un pic de unt pe pîine.*) Sheba era prea isteață ca să nu vadă toate aceste slăbiciuni ale lui. Dar din punctul ei de vedere, meschinăria și vanitatea lui Richard erau părți componente necesare ale inteligenței lui – defecte ale caracterului său care îi dădeau patos și-l făceau „uman". Crescuse cu un tată ca Donald Taylor. Regulile de a fi femeia în casă pentru un bărbat măreț, pompos, erau mai mult sau mai puțin instinctive la ea. Părea că într-adevăr o durea cînd purtarea lui Richard trezea reacții ostile la ceilalți.

O dată, după o cină în timpul căreia el fusese în mod special nesuferit și diareic, ea m-a luat deoparte în bucătărie.

— Te rog să nu-l urăști, Barbara, a șoptit ea.

---

1. A.A.Milne (1882-1956), scriitor britanic, creatorul personajului Winnie-the-Pooh. După moartea sa, soția a vîndut drepturile companiei Disney, iar fondurile au fost donate unei organizații care se ocupă de plasarea scriitorilor profesioniști britanici în universități. A.A.Milne a scris o serie de poezii foarte populare printre englezi, poezii care au ca personaje principale un rege și o regină tratați în cheie comică. Cea din care citează Barbara se numește *The King's Breakfast* și este povestea regelui care, îndemnat de lăptăreasă să pună marmeladă în loc de unt pe felia de pîine regală, pentru că așa este acum moda, acesta îi răspunde: *„Nobody could call me a fussy man; I only want a little bit of butter for my bread"*.

Era ușor beată.

— Nu-l urăsc, am zis eu.

— Știu că poate fi plicticos, a continuat ea, dar pe dinăuntru e așa de dulce. A avut o viață foarte dură. Știi că fără ochelari e chiar orb cu acte în regulă? Mama lui a fost o creatură îngrozitoare care nu i-a luat ochelarii de care avea nevoie cînd era mic și cînd de la spital i-au dat un bandaj pentru ochiul stîng, ea nu l-a făcut să-l poarte... Asta nu e comic!

Zîmbisem la gîndul că Richard compunea diatribe – autocompătimitoare – la adresa mamei sale.

— Nici eu nu cred că e comic, am zis.

— Așa și trebuie, a zis Sheba. *Te rog*, iartă-l cînd se poartă ca un bufon. E o dulceață, de fapt.

De cîteva ori, am auzit-o zicînd ceva un pic mai trist despre faptul că se măritase așa de tînără. Dar avea întotdeauna grijă să nu-l învinovățească pe Richard pentru asta. Dacă ea a pierdut niște ocazii, nu era vina nimănui, decît a ei înseși, insista ea. Richard era motivul pentru care mariajul lor mergea așa de bine. El îi făcuse o „închisoare mult mai plăcută". El o ajutase „să crească". „Richard a mai trecut prin asta o dată, îmi spusese ea la un moment dat, și e mult mai înțelept în ale căsniciei decît mine."

La un moment dat i-am spus că ar trebui să-și transforme ceramica într-o întreprindere comercială. „Ai putea să-ți vinzi lucrările la magazine specializate, i-am spus, ar fi o lovitură."

— Nu, nu, a zis ea, respingîndu-mi sugestia cu un gest, dacă ar fi fost să fac așa ceva, să-mi încep o afacere, ar fi trebuit s-o fac mai devreme.

— Ei, nu e prea tîrziu, am ripostat eu, cu greu se poate spune despre tine că ești bătrînă.

A dat din cap.

— Nu, știu că nu sînt bătrînă. Dar *este* prea tîrziu. A fost întotdeauna. Cu cîțiva ani în urmă, devenisem teribil de revoltată și mă supăram pe toate pe care credeam că le-am sacrificat pentru familie. Aveam obsesia asta că dacă nu l-aș fi întîlnit pe Richard și nu m-aș fi înmormîntat așa de tînără în căsnicie, aș fi făcut lucruri strălucitoare, aș fi făcut carieră în sculptură, aș fi călătorit în toată lumea și tot așa. Într-o noapte chiar i-am spus lui Richard că mi-a „omorît imaginația". Doamne! Și pînă la urmă Richard așa s-a plictisit de vaietele mele încît s-a apucat și a renovat subsolul și mi-a făcut un atelier acolo. A făcut un alt program cu dădaca și restul, așa încît eu să am trei după-amieze pe săptămînă fără Ben. S-a obosit foarte mult și a costat o grămadă de bani pe care noi nu ni-i permiteam... Și știi ce s-a întîmplat? După toate astea, eu tot n-am făcut nimic cu adevărat. Adică, mă rog, am făcut niște farfurii frumoase. Chiar am făcut cîteva sculpturi. Dar nu erau bune de nimic. De cele mai multe ori am stat și m-am uitat la seriale sau am dormit.

Rîdea.

— S-a dovedit că Richard și copiii nu mă opriseră de la nimic. Ba din contră. Căsnicia a fost o acoperire minunată pentru lipsa mea fundamentală de voință.

— Ești foarte aspră cu tine, am zis. Nu știi ce s-ar fi întîmplat dacă nu te măritai. Adevărul e că ți-ai pierdut tinerețea.

Sheba a dat din nou din cap.

— Nu, nu. Dacă mi s-a întîmplat ceva, a fost, cred, că mi-am prelungit în mod artificial tinerețea alături de Richard. Am avut voie să rămîn copil, nu vezi? Toată viața mea adultă am fost persoana cea mai tînără, copilul grupului. Prietenii noștri, viața noastră socială s-a învîrtit mereu în jurul generației lui Richard, nu ale mele. Am îmbătrînit fără să știu, văzîndu-mă în continuare ca fetița lui tata. Cu cîțiva ani în urmă, m-am uitat în jur brusc și mi-am dat seama că acei oameni pe care eu îi puneam la categoria bătrîni – oamenii lui Richard – erau de fapt de vîrsta mea. Unii chiar mai tineri. Richard mă protejase de confruntarea cu propria vîrstă mijlocie.

Pe cînd spunea toate astea – cînd spunea celelalte lucruri drăguțe despre Richard, despre familia ei și despre viața ei muiată în soare din Highgate – ea și băiatul își făceau de cap. E năucitor. După acea primă discuție de la subsol, numele lui Connolly a mai apărut doar o dată. Am întrebat-o dacă își rezolvase problema cu el, iar ea mi-a răspuns veselă că făcuse exact așa cum zisesem eu. „Stîrpise răul în față", zicea ea. Uitîndu-mă înapoi, mi

se pare așa o prostie din partea mea că am acceptat atît de ușor povestea ei. De ce nu m-am obosit niciodată s-o întreb *cum* scăpase de el? Dar Connolly era o figură foarte marginală în mintea mea de atunci. Dacă m-am gîndit vreodată la el a fost ca la o chestiune irelevantă – un fir de praf care intrase din greșeală în atmosfera magică din jurul Shebei și care fusese îndepărtat cum se cuvine. Sheba nu s-a *purtat* niciodată ca o femeie care are o aventură. Poate era cîteodată mai zăpăcită decît ar fi cerut-o împrejurările. Dar la vremea aceea eu îmi imaginam – îndrăzneam, cum ar veni, să sper – că acea emotivitate avea legătură cu mine.

*

Chiar după ce am scris această ultimă propoziție, Sheba m-a sunat de la familia Beckwith țipînd ceva ininteligibil despre Richard și mă ruga să vin s-o ajut. Am încercat timp de cîteva minute, fără succes, să înțeleg ce-o supăra. Apoi am renunțat, m-am urcat în mașină și am condus pînă în Downshire Hill, unde locuiește familia Beckwith. Cînd am ajuns, Sheba stătea în stradă, cu fața descompusă de plîns. Lila Beckwith se învîrtea pe lîngă ea, arătînd rușinată.

— Și-a adus, și-a adus... o *femeie* acolo, a zis Sheba, și spune că ea trebuie să vină cu noi dacă ieșim undeva.

— Sheba, nu e chiar așa un capăt de țară, zicea Lila.

— Ben zice asta? am întrebat eu.

— Nu, Sheba a dat din cap iritată, sigur că nu. *Richard.*

— Ce femeie? Ce vrei să spui?

— E o fată drăguță, de fapt, începuse Lila.

— Megan și nu mai știu cum, a întrerupt-o Sheba. O studentă de-a lui. Zice că trebuie să am o escortă cînd ies cu Ben. Asta pentru că săptămîna trecută l-am scos la un ceai la patiseria de pe High Street și n-am spus nimănui unde mă duc. Lila și Hugh au crezut că am fugit cu el.

S-a uitat la Lila cu reproș. Lila studia asfaltul.

— I-am spus lui Richard că e ridicol, a zis Sheba, dar nu ascultă. Zice că fie accept escorta, fie stau cu Ben în casă.

A început din nou să plîngă.

— E revoltător, am zis eu. O să ne întoarcem împreună în casă și încercăm să rezolvăm treaba asta.

— Oh, nu știu, Barbara. Nu e în toane bune. Mai bine să nu facem scandal.

Sheba s-a uitat la mine nehotărîtă.

— Vrei să fii escortată peste tot de prietena asta a lui Richard? am întrebat-o eu.

— *Nu.*

— Atunci hai.

Am luat-o de mînă și am traversat împreună strada, înapoi spre casă. Lila se uita după noi cu reproș.

Pe hol ne-am întîlnit cu Hugh Beckwith. Purta blugii de grădină și căra o foarfecă de tuns arbori. Părea jignit să aibă casa ocupată de drama maritală a altcuiva.

— Salut, salut, a strigat el cu un umor cam sumbru, în timp ce urca pe scări.

Exact atunci și-a făcut Richard apariția din bucătărie.

Nu-l mai văzusem de ceva vreme. Mi s-a părut mai slab și mai cărunt. Ura pusese ceva demnitate pe figura lui înfumurată.

— Ce caută ea aici, a întrebat el, arătînd spre mine.

— Eu am chemat-o, a zis Sheba.

A clătinat din cap.

— Pentru numele lui Dumnezeu! E și așa destul de greu.

— Uite, Richard. Nu vreau să creez probleme, am zis eu. Dar dacă crezi că Ben și Sheba au nevoie de o escortă, mă pot oferi eu...

Richard a rîs disprețuitor.

— Tu? Nu cred.

Mi-am ascuțit vocea.

— Sheba are dreptul să-și vadă fiul, știi asta.

— Iar eu am dreptul să insist să fie însoțită de cineva în care am încredere, a zis Richard. Săptămîna trecută a dispărut cu el pentru mai mult de două ore. Lila și Hugh erau îngroziți.

— Da, am fost, a îngăimat Lila, timidă.

— M-am informat pe cale legală, Barbara, a zis Richard, așa că nu mai încerca, bine?

Sincer, aș fi avut toate argumentele să-i refuz orice contact cu Ben.

— Unde e el acum, a întrebat Sheba.

— E sus, se joacă, a zis Richard.

Părea că nu prea poate să se uite direct în ochii nevestei lui.

— O pedepsești, Richard, am zis eu. N-ai cum să crezi cu adevărat că ea ar putea să fugă cu Ben...

Richard ne-a oferit un rînjet superior.

— Au rămas puține lucruri pe care le mai cred imposibile. Credeam că e evident de ce mă îndoiesc că un băiețel poate fi în siguranță cu Sheba.

Sheba s-a precipitat și i-a luat mîna lui Richard.

— O, Richard, te rog. Ce vrei să spui? Doar nu...

Richard s-a scuturat de atingerea ei.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Nu am de ce să mă justific în fața ta!

— Poate, am zis eu, de ce n-am putea să intrăm și să discutăm despre asta?

Richard a dat din cap.

— Nu e vorba de nici o negociere aici. Ori o acceptă pe Megan, ori nu poate ieși din casă cu Ben. Pur și simplu.

Sheba plîngea acum tare și o clipă toți – Richard, Lila și eu – am rămas uitîndu-ne la ea.

— Poate măcar să vorbească cu această Megan, înainte de a se hotărî? l-am întrebat pe Richard.

Richard a ezitat. Apoi a părut să cedeze. S-a uitat la Lila.

— Scuză-mă... s-ar putea? V-ar deranja?

Lila a dat din cap.

— Nu, sigur că nu.

Am urmat-o în holul larg spre bucătărie.

O femeie tînără cu părul împletit stătea la masă și citea ziarul. S-a uitat la noi cu o curiozitate rece, în timp ce mărșăluiam înăuntru.

— Megan, Sheba vrea să vorbească cu tine înainte de a se hotărî dacă îl scoate sau nu în oraș pe Ben azi, a zis Richard.

— Sigur, a ciripit Megan generoasă, de parcă i s-ar fi cerut ei permisiunea.

— Vă rog, luați loc, a zis Lila. E cafea făcută. Eu o să mă duc să văd ce fac Ben și Polly. Chemați-mă dacă aveți nevoie de mine.

— E și Polly aici? a întrebat Sheba, cînd Lila deja ieșea pe ușă.

— Da, a zis Richard.

— Atunci poate ar putea fi *ea* escorta, a zis Sheba, revigorată dintr-odată.

— Nu vrea să te vadă, i-a tăiat-o Richard scurt.

Sheba arăta de parcă ar fi pocnit-o cineva.

Am tras un scaun.

— Hai, Sheba.

S-a așezat ascultătoare în fața lui Megan.

M-am așezat și eu lîngă ea. Megan zîmbea strălucitor. La un moment dat m-am gîndit că voia să nu se vadă că îi e frică. Acum, retrospectiv, cred că era pur și simplu încuiată.

— Hai, a zis Richard nerăbdător, întreab-o ce ai de întrebat!

Sheba a deschis gura și apoi a închis-o. S-a întors spre mine, neajutorată.

— Te-ai întîlnit cu Ben azi? am întrebat-o pe Megan.

Ea s-a uitat la Richard. A dat din cap.

— Da, a zis ea, l-am ajutat pe Richard cu una și cu alta, în ultima lună.

— O, ce bine pentru Richard. Adică, mai exact, ce ai făcut?

— Știi tu, am păstrat casa în ordine, am avut grijă de Ben...

— Ești una dintre studentele lui Richard? am întrebat eu.

— Da, într-un fel. Richard îmi coordonează teza.

La asta, am simțit cum Sheba mă apasă puternic cu genunchiul.

— Cîți ani ai?

— Douăzeci și cinci.

— Nu e treaba ta! a țipat Richard. N-o să tolerez asta. N-o să te las s-o interoghezi. *Ea* n-a făcut nimic rău, știi?

— Scuză-mă, am spus. Tu mi-ai spus că pot să-i pun întrebări. N-am întebat nimic exagerat...

— Nu-ți mai băga nasul în asta, OK Barbara? Nu ai nici o legătură...

— OK, a intervenit Sheba. OK. A ridicat mîinile ca și cum s-ar fi predat. O iau cu mine. O iau. Dar nu mai țipați. Vă rog, vreau doar să plecăm.

După asta, Richard s-a dus sus să-l aducă pe Ben și noi toate trei am rămas cîtva timp singure la masa din bucătărie.

Megan continua să zîmbească în felul ei tîmp.

— Așadar, am zis eu, Richard e cooordonatorul tău la doctorat, nu?

A dat din cap că da.

— Înțeleg. Și despre ce e teza?

A zîmbit.

— Romanul modern de dragoste. Cărțile lui Mills și Boon și spintecătorii de corsaje și lucruri de felul ăsta. E despre cum să citim într-un fel subversiv texte reacționare.

S-a lăsat o tăcere și apoi Sheba a izbucnit în rîs. Eu și Megan am tresărit.

Înainte ca cineva să apuce să mai zică ceva, Ben a năvălit în cameră.

— Ula, ula, mami, mami, mami!

Imediat în spatele lui, Richard mi-a aruncat o privire plină de ură.

— Cred că de-acum poți pleca, Barbara, a zis el.

Un cretin plin de sine.

Nouă

Sheba e foarte morocănoasă în dimineața asta. N-a mîncat mai nimic și imediat s-a ridicat și s-a închis în dormitor „să lucreze". În ultimul timp se plînge că îi lipsește atelierul ei, așa că ieri am adus în casă un sac enorm cu lut de modelat pentru ea. La început a făcut mutre, deși aproape îmi rupsesem spatele cărîndu-l în și din mașină. Se pare că nu e exact materialul cu care e ea obișnuită să lucreze. Cînd a ieșit din camera ei azi-dimineață ca să facă pipi, am tras un pic cu ochiul înăuntru, să văd la ce lucrase. Părea să fie ceva ce aducea a „mamă și copil", dar nu sînt sigură. N-am mai avut timp să mă uit pentru că s-a întors de la closet și mi-a trîntit ușa în față.

Sheba îmi spunea adeseori că există un ritm al vieții maritale, fluxuri și refluxuri în plăcerea pe care cei din cuplu o găsesc unul în celălalt. Ritmul variază de la cuplu la cuplu, zicea ea. Pentru unele cupluri, ciclul complet durează o săptămînă. Pentru altele, o lună. Dar toate cuplurile simt asta în ceea ce privește viața lor comună – felul în care interesul unuia

față de altul crește și descrește. Cele mai fericite cupluri sînt acelea ale căror cicluri interacționează în așa fel încît atunci cînd unul dintre ei e istovit, celălalt e energie și astfel nu există vid. Acum că eu și Sheba locuim împreună, mă întreb dacă teoria ni se aplică și nouă. Dacă Sheba are toane și e dificilă acum, asta se întîmplă poate doar pentru că e rîndul ei să fie așa. Probabil că roata se va întoarce curînd și va fi și pentru *mine* timpul să am parte de ceva atenție.

Conform notițelor mele, următorul eveniment cu steluță aurie în relația mea cu Sheba a avut loc la începutul lui iunie. Atunci cînd Polly a fost dată afară de la școală. Eram la ei acasă în seara cînd au aflat vestea. Tocmai terminaserăm o cină frugală și Richard încerca să o convingă pe Sheba să cumpere o magazie pe care o văzuse de vînzare în East End.

— Nu! protesta Sheba cu groază prefăcută. Dragul meu, o să sfîrșim într-un azil de săraci.

— Dar e o investiție minunată, Sheba, zicea Richard. Am putea pune o a doua ipotecă pe casa asta ca să finanțăm renovarea și la sfîrșit o să ne trezim cu un cuibușor de toată frumusețea.

Ambițiile imobiliare ale lui Richard erau o sursă continuă de glume pe jumătate în casa Hart. Richard se considera un antreprenor frustrat. Totdeauna cochetase cu ideea de a intra în afaceri imobiliare – să cumpere ieftin, să vîndă scump, să facă bani ușor. Îl înnebunea ideea că el și Sheba stătuseră deoparte de-a

lungul adevăratului *boom* imobiliar din anii nouăzeci. Dar casa din Highgate, pentru care tatăl Shebei plătise avansul, reprezenta singura lor posesiune și Sheba refuzase cu încăpățînare să o pună în joc.

— Dacă n-ai fi fost așa o *nervous Nelly*[1], acum am fi putut avea milioane, i-a spus Richard în seara aceea.

Apoi s-a uitat la mine.

— Nu-i așa că am dreptate, Barbara?

— Ei bine, poate că nu e așa de rău că Sheba e precaută, am zis. Poate știe ea cîte ceva despre cum e să strîngi baierele pungii. La urma urmelor, e fiică de economist.

— Pfaf, a făcut Richard un gest nervos. Sheba nu știe nimic despre bani. Prudența ei vine din ignoranță.

Atunci a sunat telefonul și Sheba a ieșit din cameră ca să răspundă. Richard a continuat să vorbească:

— Dacă ar fi după Sheba, ne-am ține toți banii în teancuri de bancnote de cinci lire în cutiile de biscuiți. Adevărul e că Shebei îi e frică de bani, pentru că n-a înțeles niciodată cum funcționează...

În timp ce el vorbea, mie mi-a atras atenția vocea Shebei care ajungea pînă la noi din camera cealaltă.

---

1. *Nervous Nelly*, expresie folosită pentru a desemna o persoană anxioasă, folosită și în mediul economic, financiar; în acest sens *nervous Nelly* înseamnă un investitor riscant care nu este convins de investiția sa și și-o poate retrage oricînd.

— Nu... ascultați, zicea ea, pe un ton agitat. Sînt sigură că ați înțeles greșit... Da, da, nu. Înțeleg. Dar nu e totuși o măsură prea severă?

Richard zîmbea satisfăcut.

— Uh, uh, pare să fie mama Shebei... Cu ce pot să te servesc ca desert? Avem niște mandarine fabuloase.

Cînd eram gata să răspund, Sheba a început să țipe.

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu! Nu, *nu*. Cred că s-a purtat foarte urît. Da, doar că... Are doar șaptesprezece ani, nu?

Expresia amuzată de pe fața lui Richard a pălit.

— Ce e, Bash? S-a întîmplat ceva?

Sheba n-a răspuns.

— Înțeleg asta, îi spunea persoanei de la telefon. Nu vorbesc despre a tolera...

M-am ridicat să strîng farfuriile de pe masă, dar Richard a ridicat o mînă și m-a oprit. Își încrețea ochii de efort ca să audă ce spune Sheba.

— Dar nu e rolul dumneavoastră să o ajutați să depășească asta? întreba ea acum. Nu mi se pare că ați făcut vreun efort s-o ajutați...

M-am așezat la loc.

— Bathsheba! a țipat Richard.

S-a ridicat și s-a dus în camera cealaltă.

— Ce se întîmplă? l-am auzit întrebînd supărat.

Cei doi au vorbit unul cu altul un moment în șoaptă. Apoi am auzit-o pe Sheba zicînd, șuierînd exasperată:

— Doamne, Richard, mă lași să mă înțeleg cu omul ăsta?

Richard s-a întors înapoi, repede, în sufragerie și a început să strîngă farfuriile cu multe zgomote și clinchete. Nu s-a uitat la mine.

După un minut sau așa ceva, Sheba a închis telefonul și a venit și ea.

— Nenorocita de școală, a zis

— Cum a rămas? a întrebat Richard.

— Vor să ne ducem mîine s-o luăm.

— Ce prostie, a zis Richard.

— Pot să fac ceva? am întrebat.

— Nu, nu. Doamne, iartă-ne Barbara, a zis Sheba întorcîndu-se spre mine și zîmbind. E vorba despre Polly care are probleme la școală. O exmatriculează.

— Care e problema?

— Cică e tiranică, zic ei, a spus Sheba.

— Ridicol, s-a umflat Richard.

— Cum adică tiranică? am întrebat eu.

— Știi tu, cică terorizează fetele din clasele mai mici. Le stoarce de bani. Zic că e un fel de mic gangster.

— E așaaaa o mare prostie, a zis Richard.

— De ce tot spui asta, s-a repezit Sheba la el.

Richard a părut ofensat. Însă a spus doar, liniștit:

— Pentru că așa e.

M-am ridicat în picioare.

— Trebuie să plec. Dacă pot să vă ajut cu ceva...

Sheba a zîmbit și m-a bătut pe umăr.

— Mulțumesc, Barbara. E foarte frumos din partea ta, dar nu e nimic de făcut.

Richard și Sheba s-au dus la Brighton a doua zi. S-au întîlnit mai întîi cu directoarea și apoi cu psihologul școlii. Aceste discuții au fost lungi și obositoare, dar Sheba nu s-a supărat. Se bucura să amîne cît mai mult întîlnirea cu fiica ei. Psihologul școlii, domnul Oakeshott, era un om drăguț, la locul lui. Le-a spus ei și lui Richard că Polly se purta ca un tiran, dar că asta indica o proastă părere despre ea însăși și că ar fi o greșeală s-o judeci pe Polly după ceea ce se vede. Nu foarte adînc sub această suprafață dură, zicea el, ar fi de găsit multă „anxietate și nesiguranță".

Am rîs tare cînd Sheba mi-a povestit toate astea. E întotdeauna fascinant să auzi o inimă rănită cum încearcă să dea explicații raționale pline de sentimentalism unor simple acte de delincvență. Din cîte pot să spun, profesorii au tot felicitat-o pe Sheba de-a lungul anilor pentru că are o fiică plină de personalitate și vioiciune și celelalte lucruri din care se presupune că trebuie să fie făcută o fată din zilele noastre. Apoi, în secunda în care Polly se face vinovată de comportament antisocial, se dau de ceasul morții ca să explice că de fapt răutatea ei e doar bravadă. Polly e „vulnerabilă", zic ei. E „anxioasă". Ei bine, mă scuzați – *toți* sîntem anxioși. Contează mai mult ce facem cu această anxietate. Faptul că Polly le tratează pe fetițele de doisprezece ani cu arsuri chinezești ca să le ia batoanele de Mars nu e

un „comportament". E un semn al caracterului ei, pentru numele lui Dumnezeu.

Cînd, în fine, a trebuit să se ducă s-o ia pe fiica lor, Sheba și Richard au fost îndrumați spre pavilionul cu bolnavi. Polly fusese scoasă din dormitorul ei și cazată temporar la infirmerie.

— Deci aici stau criminalii, a strigat Richard voios cînd Polly e ieșit în ușă, mîncînd o pară.

În ciuda vremii reci, purta doar un șort minuscul și un tricou care avea scris pe piept Bitch Goddess. Sheba a ridicat un ghemotoc de șosete de sub biroul asistentei și i l-a dat.

— Mai bine ți-ai pune ceva pe tine și te-ai grăbi, a zis, cu o duritate pe care apoi a regretat-o imediat. Nu vreau să întîrzii cu Ben.

Polly s-a încruntat și a început să umble de colo-colo prin cameră, adunîndu-și lucrurile fără nici un chef. Sheba s-a gîndit că părea obosită, slabă și foarte frumoasă. Picioarele parcă i se mai lungiseră cu cîțiva centimetri de cînd i le văzuse Sheba ultima oară.

Cred că era greu pentru Sheba, îmi imaginez, s-o vadă pe Polly înflorind. Felul în care se uită cîteodată la fiica ei nu e întotdeauna prietenos. Se luptă cu invidia. Știe că a avut și ea vremea ei. Dar nu e niciodată ușor să predai coroana, nu? Am văzut-o aproape izbucnind în lacrimi de cîteva ori, decriind felul în care i se ofilește fundul sau cum a descoperit o nouă umflătură varicoasă în spatele genunchiului. Simte, zice ea, că interiorul împinge și iese pe dinafară – cerînd să fie remarcat, pînă

la urmă, după toţi anii de serviciu silenţios. Bine ai venit în club, zic eu. Dar ea nu vrea să vină în clubul ăsta. Poartă sutien în fiecare noapte pentru că, atunci cînd era mică, una dintre prietenele mamei ei îi spusese că astfel nu ţi se mai lasă sînii. I-am spus că e inutil. I-am spus că ar putea să-şi petreacă toată viaţa la orizontală, cu sînii prinşi în benzi de oţel, pînă la urmă tot vor arăta ca nişte pungi goale. Dar ea nu-şi dă sutienul jos.

Pe drumul de întoarcere la Londra, a început să plouă. Sheba, Richard şi Polly s-au oprit la o benzinărie ca să ia un prînz întîrziat. Shebei nu i-a surîs ideea de a mînca înăuntru – deprimant, a zis ea –, aşa că Richard le-a lăsat pe ea şi pe Polly în maşină şi s-a dus să ia ceva la pachet. Sheba şi Polly l-au privit mergînd ghemuit ca să se ferească de ploaia piezişă. Polly i-a cerut să deschidă radioul, dar Sheba i-a răspuns că n-are chef de zgomotul radioului. După asta, au stat amîndouă uitîndu-se în parcare, ascultînd ploaia şi propriile respiraţii.

Sheba mi-a povestit o dată cum s-a dus s-o viziteze pe mama ei imediat după moartea tatălui. Tăiaseră împreună ouă pentru prînz şi încercaseră din răsputeri să fie drăguţe şi calde una cu alta, dar era ciudat. După o vreme, doamna Taylor şi-a pus furculiţa jos şi a zis:

— O, draga mea, nu e prea distractiv, nu?

Sheba începuse să protesteze, dar doamna Taylor a dat din cap. „Nu, e un fapt", zisese ea. Chiar şi cînd trăia Ronald, i se păruse

greu să aibă de-a face cu copiii ei cînd el nu era de față. Era mult mai ușor să fii părinte cînd o făceai de ochii altui adult. Sheba fusese teribil de șocată de asta atunci. „Vrei să spui, îi zisese ea mamei ei, erai drăguță cu mine doar pentru că se uita tata la tine?" Dar de cînd propria ei fiică se făcuse adolescentă, zice că a început să înțeleagă tot mai mult ce încerca să spună mama ei atunci. E greu să comunice cu fiica ei, dar fără motivația unei audiențe e aproape imposibil. Dacă nu e nimeni care să vadă răbdarea și delicatețea ei, i se pare mult prea obositor să abordeze misterele mohorîte ale lui Polly. „Stăteam acolo, zice ea, adunîndu-mi energia pentru a încerca o conversație voioasă, iar apoi pur și simplu m-am prăbușit, zicînd în gînd, *la dracu, las-o să fiarbă*."

Pînă la urmă l-au văzut pe Richard alergînd înapoi prin parcare, cu cutii de polistiren ieșindu-i din haină. Cînd a deschis portiera, a adus cu el o șfichiuire de ploaie și miros de cartofi prăjiți.

— Uf, a zis urcînd în mașină. E al dracului de urît afară.

Și a început să scoată cumpărăturile.

— Am luat niște superhamburgeri cu brînză pentru toată lumea.

Polly a bombănit.

— Nu mănînc de la McDonald's.

Richard s-a uitat la ea confuz:

— Dar parcă renunțase și la vegetarianism...

Polly și-a luat fața în mîini și a scos unul dintre sunetele ei de iritare:

— Irrrrrr. Da, tata, am renunțat. Doar că nu mănînc de la McDonald's.

Sheba era ușurată să vadă în sfîrșit disperarea pe fața soțului ei.

Cum au ajuns acasă, Sheba s-a scuzat și a coborît în atelier. A încuiat ușa în urma ei și l-a sunat pe Connolly pe pager.

— Ascultă, i-a zis ea, cînd el a sunat, cîteva minute mai tîrziu, ne putem vedea astă-seară?

După ce s-au înțeles, a pus ușor telefonul în furcă și a urcat să-și salute fiul.

Zece

Cînd a venit vara, legătura mea cu Sheba era deja bine stabilită. Nu trecea o săptămînă fără să ne vedem măcar o dată în afara şcolii. Sue Hodge nu se volatilizase pur şi simplu, ci mai bîntuia pe acolo, tîrîndu-se după noi la Traviata. Dar zilele îi erau în mod evident numărate. Acum, în după-amiezile cînd ploua eu – şi nu ea – eram cea care îi puneam bicicleta Shebei în portbagaj şi o duceam acasă. (Aflasem, cu uimire, că Sheba nu învăţase niciodată să conducă. „Totdeauna mă duce cineva, mi-a spus ea veselă, nu vreau să par îngîmfată, dar sînt genul de persoană pentru care oamenilor le place să facă lucruri.") Sue dusese o luptă dîrză, dar, pînă la urmă, ea pur şi simplu nu putea să-i dea Shebei ce îi dădeam eu. Ea avea pe cap iminenta progenitură, micul cuib dezgustător de amor cu Ted, pur şi simplu nu putea fi tot timpul cu ochii unde trebuia.

La puţin timp după ce Sue a început să-şi dea seama că o depăşisem în ceea ce priveşte afecţiunea Shebei, a început să spună lucruri despre noi două celorlalţi membri ai cancelariei.

Sheba și cu mine eram *un pic* cam prea prietene, le spunea ea; un pic cam *prea* apropiate. Sugestia era că eu și Sheba eram implicate într-un fel de poveste safică. Pe mine nu mă deranja. Am fost obiectul unor astfel de bîrfe răutăcioase de multe ori în cariera mea și acum sînt deja obișnuită. Speculațiile vulgare referitoare la înclinațiile sexuale par să fie de la sine înțelese în cazul unei femei singure ca mine, mai ales atunci cînd femeia respectivă insistă să păstreze o oarecare discreție cu privire la viața ei privată. Eu știu cine sînt. Dacă oamenii vor să inventeze povești bolnăvicioase despre mine, e treaba lor. Dar nu eram sigură, totuși, că Sheba mi-ar împărtăși indiferența. M-am temut că ar fi jignită, furioasă sau teribil de rușinată. După ce m-am gîndit bine, am ajuns la concluzia că ar fi mai bine să nu-i spun care erau zvonurile.

Era destul de greu să-mi țin gura. Era îngrozitor de iritant, de fapt, să nu-i spun despre ipocrizia lui Sue. Ea o lăsa să stea acolo, s-o stoarcă de puteri ore în șir, fără să-i arate măcar o clipă că e plictisită. Odată, cînd Sue s-a ridicat de la masa noastră ca să meargă la toaletă, am făcut greșeala să-i spun „vacă proastă", iar Sheba s-a încruntat la mine și mi-a zis liniștită: „Cîtă energie consumi ca să urăști oameni!".

Sheba era foarte directă în asemenea cazuri – niciodată nu se dădea înapoi de la a-și arăta dezaprobarea cînd credea ea că eu sînt rea. O dată sau de două ori, cînd vorbeam la

telefon, chiar mi-a trîntit receptorul pentru că eram „prea negativistă". Prima dată cînd s-a întîmplat, eram în mijlocul unei propoziții și mi-au trebuit cîteva secunde ca să-mi dau seama că vorbeam singură. Am sunat din nou, crezînd că s-a întrerupt, dar, nu, îmi spusese ea, pur și simplu obosise să mă audă ținînd-o pe a mea.

Era o experiență nouă, să fiu concediată astfel. În alte prietenii pe care le-am avut de-a lungul anilor, avusesem tendința să domin. Nu că mi-aș fi propus să dețin eu puterea ; dar totdeauna fusese cumva firesc ca eu să fiu cea care conduce. Dar acum îmi dau seama că personalitatea mea dominatoare crea probleme. Crea inegalitate și acea inegalitate crea resentimente. Jennifer totdeauna *păruse* perfect mulțumită să mă lase pe mine să conduc. Nu ridicase niciodată vocea împotriva mea, pînă în ultima clipă. (Iar atunci, desigur, din gura ei ieșiseră doar *critici*.) Dar după ce am luat-o fiecare pe drumul ei, am ajuns să-mi dau seama că, în mod subtil, fusese ceva agresiv în îngăduința ei blajină. Există, îmi dau seama acum, un fel de tiranie a persoanelor supuse – acele persoane care dau din cap și privesc liniștite cum tu faci spume la gură și circ și ridici vocea prea sus și în general te faci de rîs. E mult mai sănătos să ai un prieten care nu se teme să-ți spună în față, să-ți spună ce și cum! Nu e niciodată plăcut să fii criticat. Au fost multe ocazii, nu mă tem s-o spun, cînd îmi venea să-i trag Shebei o palmă. Dar, chiar și cînd

eram în culmea furiei, știam că directețea ei era o achiziție pentru relația noastră – ceva ce nu putea decît să ne întărească legătura.

Dar simțeam că mai era ceva de făcut pentru a ne întări legătura. Chiar dacă Sheba era iubitoare și atentă cu mine atunci cînd eram împreună, totuși nu simțeam că mă pot baza pe ea. Avea o puternică tendință de evadare. Era de multe ori evazivă. Cîteodată nu-mi răspundea la telefon tot weekendul; altădată aranjam să ieșim undeva împreună, iar ea uita chiar și faptul că stabilisem ceva. Am încercat să nu iau aceste scăpări personal. Sheba avea o familie, îmi spuneam eu. Îl avea pe micul Ben de care trebuia să aibă grijă. Și nu era tocmai un bun manager al propriului timp. Dar chiar și luînd toate astea în considerare, eram destul de jos pe lista de priorități a Shebei și nu mă puteam preface că nu observ. Eram sigură că mă prețuia. Dar sub ce formă? Ca o colegă amuzantă? Ca o bună ascultătoare?

Cînd s-a terminat școala, în iulie, nu ne-am făcut planuri precise să ne întîlnim peste vară, dar exista, cel puțin din punctul meu de vedere, o înțelegere implicită că aveam să ne vedem curînd. Pînă la urmă, s-a întîmplat că n-am văzut-o și nici n-am auzit-o pe Sheba șase săptămîni în cap. Știam că își petrece o lună de vacanță în Franța cu familia. Și eu am fost într-un tur de zece zile la Madrid. Dar nu mi-am închipuit că o să lase să treacă *șase*

săptămîni fără să avem nici un fel de contact. Existau telefoane în Franța, la urma urmei.

Excursia mea în Spania a fost destul de plăcută. Am văzut cîteva lucruri drăguțe. Dar mîncarea a fost prea grasă, iar eu am fost mai degrabă nefericită. Era prima mea excursie în străinătate de cînd mă despărțisem de Jennifer și uitasem ce trist poate să fie pentru o femeie să cineze singură în restaurantul unui hotel din străinătate. Cînd m-am întors la Londra, i-am lăsat Shebei cîteva mesaje pe telefonul de acasă, gîndindu-mă că va suna din Franța și le va asculta. Dar în continuare n-a dat nici un semn. M-am temut că ar putea să sune cînd eram plecată cu vreo treabă și am investit în primul meu robot telefonic – o mașinărie de culoare crem care făcea anunțuri cu o voce electronică pe tonul acela ușor surprins, antebelic al lui Joyce Grenfell[1]. Această achiziție a introdus un nou și bine-venit grad de suspans întoarcerilor mele acasă. De fiecare dată cînd intram în apartament, mă repezeam să văd dacă pîlpîia luminița roșie. Dar așteptarea mea n-a fost răsplătită decît o singură dată în acea vară. Și atunci nu era decît un mesaj de la proprietarul apartamentului meu,

1. Joyce Grenfell (1910-1979), actriță britanică de comedie, cîntăreață și compozitoare, a jucat în foarte multe filme de gen și mai ales a realizat show-uri de televiziune, fiind una dintre primele femei care au jucat într-un *one-woman show*. Decorată cu *Officer of the British Empire* în 1946.

care îmi răspundea la un telefon al meu legat de o scurgere de sus. Cu Sheba n-am intrat în legătură. Învățasem însă cîte ceva despre aceste jocuri. Știam că e important să nu întreci măsura, să nu pari prea disperat, așa că am mai lăsat doar cîteva mesaje pe telefonul ei și apoi n-am mai sunat. Doar am așteptat.

Mă pricep la așteptat. E una dintre marile mele calități. Richard spunea despre cei din familia Hart că sînt oameni care răspund imediat la stimulente. Ei bine, eu vin dintr-o lume care răspunde foarte tîrziu. În familia mea, cînd eram eu mică, să iei ceea ce voiai în momentul în care voiai era considerat ceva de prost gust. Eu și sora mea am fost învățate să-i privim cu dispreț pe copiii de la școală care veneau cu haine noi în fiecare săptămînă. Părinții lor nu știau cum să economisească, ne spunea mama. „Acum au haine noi, îi plăcea ei să spună, dar la sfîrșitul lunii nu vor mai avea cărbune." A economisi era cea mai mare virtute în casa noastră, pentru că doar prin economie – lăsînd la o parte tot ce era plăcut, în măsura omenescului – se putea depăși condiția „omului de rînd". Mîncam pîine cu untură la ceai toată săptămîna, deși tata cîștiga vînzînd articole de papetărie dintr-o mică furgonetă la magazine, dar duminica, cînd veneau rudele în vizită, aveam dulceață adevărată și biscuiți de orz.

Pentru mama totul se împărțea între „de toată ziua" și „de sărbătoare". Ea vedea un semn al bunului-simț britanic în a-mi da să

port o beretă croșetată zdrențăroasă timp de cinci ani la rînd, pînă cînd pur și simplu mi se dezintegrase pe cap, în timp ce „pălăria cea bună" – o pălărie de pai lucioasă decorată cu trei trandafiri de hîrtie – reușise să o păstreze la fel de imaculată ca în ziua în care o cumpărase. În acele ocazii cînd ceda și mă lăsa să port „pălăria cea bună", insista să-mi pun o pungă peste ea pînă cînd ajungeam cu bine la destinația respectivă. Atît de puternic îi era instinctul de reprimare a plăcerii, încît prefera să mă lase să merg pe stradă cu o pungă de hîrtie maro care mi se ridica deasupra capului ca o tiară papală, decît să riște expunerea sacrei „pălării bune" la praful din aer.

Așa că, după cum se vede, știu să aștept. În acele zile de început, cînd Sheba se ținea chinuitor de departe, n-am devenit nici o clipă iritată sau nervoasă. Pur și simplu mi-am văzut de viață – mi-am citit cărțile, mi-am făcut de mîncare, mi-am schimbat așternuturile – liniștită, cu siguranța că, mai devreme sau mai tîrziu, ea își va da seama de importanța mea în viața ei.

Deși pentru *mine* Sheba nu și-a făcut timp în acea vară, știu că pe Connolly a reușit să-l sune de cîteva ori. L-a sunat o dată, cu răsuflarea tăiată, de la un telefon dintr-un supermarket din Avignon. (Nu era lîngă pager și cînd a ajuns în sfîrșit la mesaj, ea a trebuit să fugă să se întîlnească cu Richard și cu copiii.) Cînd s-a întors înapoi la Londra în august, l-a sunat din nou. De data asta el a

sunat-o înapoi imediat. Părea că e foarte fericit s-o audă. Îi fusese dor de ea; se gîndise la ea non-stop. Au fost amîndoi de acord că nu mai puteau să aştepte pînă cînd începea din nou şcoala ca să se întîlnească.

Connolly i-a propus un plan. El trebuia să se ducă cu familia cu cortul în Maldon în ultima săptămînă din august. Cînd avea să ajungă acolo, le va spune că a apărut un meci de fotbal şi că trebuia neapărat să se întoarcă în oraş. Mama lui probabil va insista să stea la vreun prieten. Dar sîmbătă după-amiază el şi Sheba aveau să se întîlnească undeva şi împreună să se strecoare în casa goală a părinţilor lui.

Cînd a venit sîmbăta, Sheba şi-a luat o rochie albă ca să-şi pună în valoare bronzul francez şi a luat metroul pînă pe Warren Street. Ben îşi petrecea după-amiaza în vizită la un prieten. Richard era acasă şi lucra la carte. Polly, care nu obişnuia să-şi dezvăluie obiceiurile sociale, era pur şi simplu pe afară. Sheba le-a spus tuturor, cu toată seninătatea pe care şi-o putea compune, că se duce în West End să-şi cumpere ceva haine.

Aranjase cu Connolly să se întîlnească în staţia de autobuz de la spitalul de ginecologie de pe Hampstead Road. El a întîrziat. Cînd l-a văzut în sfîrşit, grăbindu-se spre ea din direcţia Mornington Crescent, a început să-i facă cu mîna nebuneşte. Era încă la vreo sută de metri cînd a văzut-o şi el. Cum se apropia bălăbănindu-se, şi-a dat seama că e văzut, şi-a

pus mîinile în buzunare și i-a evitat privirea, prefăcîndu-se că se uită atent la mașini.

Cînd a ajuns lîngă ea, s-a înclinat și i-a zis salut. Hotărîseră mai demult să nu-și arate afecțiunea în public, dar neputîndu-se abține, Sheba i-a dat un ghiont în joacă în burtă.

— O s-o luăm prin spate, printre garaje, i-a spus el, iar Sheba a rîs – pe de-o parte de emoție, spune ea și pe de altă parte pentru că pronunțase „garaj" așa cum ar rima cu „mariaj". Apoi au plecat.

Micul scuar unde locuiește Connolly se află în centrul unei aglomerări de blocuri cu locuințe de stat care acoperă cam un kilometru pătrat de teren, între Hampstead Road și Albany Way. Connolly se hotărîse să intre prin spate ca să evite orice întîlnire neplăcută cu prieteni sau vecini. Dar cum mergeau pe aleea din spate unde locatarii își țin mașinile, dintr-un garaj a ieșit un tînăr și l-a salutat pe Connolly. Connolly i-a răspuns cu o ridicare abia perceptibilă a sprîncenelor și a mers înainte. Cînd au ajuns la ușă, Sheba s-a uitat înapoi și a văzut că bărbatul se uita după ei.

— Cine era, l-a întrebat ea pe Connolly.

— Fratele prietenului soră-mii, i-a răspuns el.

— Totuși, poate că ar fi trebuit să ai ceva pregătit. În cazul în care te întreabă cine sînt. Nu crezi?

— Nu-ți face griji, a mormăit Connolly, ușor iritat.

Deschisese ușa deja. A luat-o înainte printr-o mică spălătorie spre holul principal și spre bucătărie.

Sheba își amintește că a fost foarte impresionată de curățenia și ordinea care domneau peste tot. Suprafețele din imitație de lemn ale modulelor din bucătărie erau complet goale. Pătratele de faianță albă străluceau. Chiar și dunga de ipsos dintre faianțe era impecabilă. Singura indicație că bucătăria fusese folosită recent era o cîrpă de culoare roz frumos pliată pe robinetul de oțel strălucitor de la chiuvetă.

Connolly i-a oferit o ceașcă de ceai. Sheba a zis că ar prefera un pahar cu apă. El avea un aer absent. Cînd s-a aplecat să-l sărute, el parcă nu și-a dat seama și s-a întors. Ea a făcut observații legate de curățenia din casă. Bucătăria mamei lui o făcea pur și simplu de rușine pe a ei. Connolly n-a zis nimic, dar Shebei i s-a părut că a fost cumva neplăcut surprins de comentariul ei.

— Zău, a insistat Sheba, mama ta probabil că-și petrece tot timpul frecînd.

— Nu chiar, a zis Connolly, doar că îi place să fie totul în ordine.

După o vreme, Sheba a spus că ar vrea să vadă și restul casei. Connolly a dat din cap. Au urcat scările spre primul etaj în tăcere.

— Asta e camera principală, a zis Connolly, deschizînd o ușă.

Înăuntru, aerul era greu de la odorizantul de cameră, își amintește Sheba. Mai erau o carpetă din material sintetic cu model,

fotografii înrămate cu Connolly și sora lui la școală și un colțar din trei piese cu dungi bej și crem. Sheba nu mai văzuse un colțar cu trei piese înainte, zice ea. Nu „în realitate". Priveliștea a amuzat-o. „Era ca și cum aș fi întîlnit un clovn cu o lacrimă pe obraz sau un marinar cu o ancoră tatuată pe braț."

Cealaltă cameră de la primul etaj era dormitorul părinților lui. Connolly a ezitat cînd să deschidă ușa, iar Sheba, dîndu-și seama că observațiile ei ironice ar fi adăugat și mai multă tensiune, n-a mai zis nimic și s-au uitat în tăcere la dormitorul ordonat, cu pat dublu al părinților lui. În timp ce urcau și ultimele scări, Sheba a întrebat despre excursia la Maldon. Era frumos acolo?

— E OK, a zis Connolly.

Apoi a adăugat posac:

— *Ție* probabil nu ți-ar plăcea.

Ajunseseră la ultimul etaj, acolo unde dormeau Connolly și sora lui. Cînd își închipuia dormitorul lui Connolly, se gîndea la ceva în genul camerei fratelui ei, Eddie, cînd era mic. Un bîrlog prăfuit, cu un cap de mort pe ușă, o carpetă pe care se afla un haos de bîte de baseball și piese de șah, un talmeș-balmeș de lucruri băiețești. Dar camera lui Connolly nu semăna deloc cu a lui Eddie. Era perfect pătrată și albă și era marcată de aceeași ordine obsedantă ca și restul casei. Draperiile și pilota erau din nailon foșnitor, cu imprimeu din imagini de la curse de mașini Grand Prix. Pe peretele din fața patului, era un poster foarte

mare, aproape în mărime naturală, al unei actrițe americane pe care Sheba o recunoștea, dar nu-i știa numele. Actrița stătea cu șoldurile împinse în față și cu buzele ușor întredeschise. Sheba s-a simțit pe loc demodată și bătrînă, spune ea. Pentru că nu voia să-i vadă Connolly expresia, și-a întors ochii de la poster, dar, chiar în timp ce făcea asta, a văzut legenda scrisă la picioarele actriței, cu litere întortocheate albastre: *Foxy Lady*. Se întrebase mereu de unde scosese Connolly expresia asta ciudată, învechită. S-a întristat pentru o clipă, imaginîndu-și-l în camăruța lui, copiind cu foiță acele litere. Apoi și-a spus că devine prea serioasă și s-a hotărît să se amuze.

— Pot? l-a întrebat, arătînd spre pat.

S-a dus lîngă el și s-a așezat cu un salt vesel, premeditat.

— Ei bine, e drăguț, a zis ea.

Connolly a zîmbit rușinat și a rămas în picioare. Sheba a cerut voie la baie. Chiar dacă era pe hol vizavi, Connolly a insistat s-o ducă el. Pe drum, a prins o imagine din camera surorii lui Connolly: o margine de pilotă de un roz chinuitor și o mulțime de volănașe și jucării de pluș. I-ar fi plăcut să vadă mai mult, dar simțea că asta îl făcea pe Connolly să se simtă prost. La ușa băii, el s-a tras în spate în același timp cu ea. Au rîs amîndoi cu stîngăcie.

E o nebunie, își amintește ea că s-a gîndit cînd a rămas singură. *Pur și simplu nebunie*. Dar își spusese aceste lucruri sau altele asemenea de atîtea ori în ultimele luni, încît

n-o mai impresiona. Stătea pe veceu încercînd să înțeleagă de ce Connolly era așa de urîcios. Dar era o prostie, a hotărît ea. Nu trebuia să aibă un motiv. Era adolescent. S-a simțit dintr-odată speriată – deși nu știa exact de ce anume. Casa lui Connolly era angoasantă pentru ea în același fel în care e angoasantă o țară în care vii prima dată. Ușa de la baie era mult mai subțire decît se aștepta ea și, cînd o închisese, se trîntise, ceea ce făcuse ca pereții să se zgîlțîie un pic. E un loc de carton, și-a zis ea. S-a gîndit, cu un amestec de satisfacție și vinovăție, la zidurile ei solide, victoriene din Highgate.

Cînd s-a întors la Connolly în dormitor, el o aștepta stînd pe pat. S-a ridicat cum a văzut-o și a început să se dezbrace. Ea a scos un sunet de surpriză în joacă – un mic „Oh!" nedumerit. Dar Connolly n-a zîmbit și nici nu s-a oprit. Și după ce s-a uitat la el o clipă sau două, a început și ea să se dezbrace.

Au făcut dragoste repede și – la porunca lui Connolly – pe podea. Sheba se temea să n-o rănească carpeta, dar, nevoind să-i strice lui Connolly fantezia tinerească de abandon sexual, i-a făcut pe plac. Cînd el s-a ridicat brusc ca să aducă un prosop pe care să-l pună sub ei, ea a propus repede să se mute în pat dacă nu se simțea confortabil. Dar Connolly a dat din cap. Nu se simțea incomod, a zis el. Doar că nu voia să păteze carpeta.

Pînă la urmă au ajuns și în pat, care era înfățat cu lenjerie din aceea care se spală

repede, din imitație de bumbac – îi făcea Shebei pielea de găină. Connolly s-a proptit între perne. Iar apoi s-a ridicat și a început să cotrobăie în dulap și a scos o singură țigară, cam mototolită, și o cutie de chibrituri.

— Nimic nu se compară cu aia de după, nu? a zis el.

Sheba își amintește că a trebuit să-și reprime un zîmbet văzînd nonșalanța lui postcoitală studiată.

Au stat întinși în tăcere o vreme, ascultînd zgomotul pe care îl făcea Connolly scoțînd cerculețe de fum. Sheba a zis că fiicei ei îi plăcea să facă la fel cînd fuma, iar Connolly a părut interesat de asta. A început s-o întrebe despre Polly. Sheba o lăsa să fumeze în casă? Se ceartă mult? De ce era la o școală cu internat? La un moment dat, Sheba a întrerupt șirul întrebărilor ca să-l sărute și să-i spună ce frumos era. Connolly s-a strîmbat.

— Bine, bine, e-n regulă. Calmează-te, a mormăit el.

Niciodată n-a răspuns bine la complimente, spune Sheba. Scoteau mereu ceva rău din el. O expresie disprețuitoare de satisfacție îi apărea pe față de parcă ar fi tras-o pe sfoară să-i cedeze ceva ce ea n-ar fi avut de gînd.

Connolly voia să mai întrebe despre Polly, dar pe Sheba o enerva subiectul și i-a sugerat să spună *el* cîte ceva despre familia lui. Credea că mama și tatăl lui erau fericiți împreună?

— Sînt OK, a zis Connolly.

Nepăsarea laconică cu care vorbise cînd intraseră în casă se întorsese acum.

— OK? l-a tachinat Sheba. Cum adică OK?

El s-a înecat ușor cu fumul de țigară și, încă tușind, a zis cu încăpățînare:

— Adică OK. Se înțeleg OK.

— Crezi că încă mai fac sex?

A tăcut. Și i s-a strîmbat gura, își amintește Sheba.

— Nu-mi cere să spun lucruri murdare despre părinții mei, a zis el.

Sheba începuse să protesteze, dar apoi s-a oprit. Ea se referise exact la „lucruri murdare". Nu avea nici un rost să încerce să-l ademenească înspre acel tip de conversație. El nu avea vocabularul pentru asta. Insultase vreun cod atavic de loialitate familială specific clasei muncitoare.

Au tăcut amîndoi o vreme, iar apoi Sheba a început să-l întrebe despre experiența lui sexuală de dinainte. Credea că acest subiect lubric îl va mai însenina.

Connolly încercase să evite subiectul cu fraze de tipul:

— Asta îți dai tu seama din ce știu eu.

Dar Sheba insista:

— Nu, hai, spune. Te-ai mai culcat cu multe fete? Femei?

A tăcut, apoi a ridicat o mînă.

— Cinci? a întrebat ea.

— Da. În afară de tine. Și nici una așa de sexy ca tine.

Sheba a întrebat cîți ani aveau cele cinci iubite ale lui. Din nou, Connolly se codea să răspundă. Din nou, ea a insistat. Pînă la urmă, a zis:

— Tu ești prima bătrînă, dacă asta vrei să știi.

Ea l-a înghiontit protestînd:

— Oi, gata, destul.

— Și eu sînt primul tău băiețel, nu? a continuat el.

Pe Sheba a îngrețoșat-o vocea lui de copilaș.

— Da, ești, a șoptit ea.

El a rîs și i-a lins brațul.

— Nu-ți place, nu?

— Ce?

Încerca, spune ea, să nu-i arate cît de mult o enerva.

— Să vorbim despre vîrsta ta și astea... a zis el.

Apoi a făcut o pauză, de parcă ar fi cîntărit dacă să spună sau nu ce avea în minte. A chicotit din nou:

— Ți-e teamă că ți s-a lărgit păsărica.

Îl mai auzise zicînd lucruri urîte și înainte, spune ea – lucruri despre oamenii de la școală care o îngroziseră prin vulgaritatea lor agresivă. Dar trecuse peste ele zicînd că nu pot fi altceva decît bravadă. Însă niciodată nu-și îndreptase răutățile către ea.

— Ce remarcă dezgustătoare, a zis ea.

I-a dat un ghiont puternic care aproape l-a aruncat din pat. Din expresia feței lui cînd s-a urcat din nou în pat ea a avut senzația că

urma s-o lovească. Dar n-a făcut-o. Doar s-a întins și a oftat ciudat. Ar fi vrut să-i mai spună ceva. Era încă furioasă. Dar nu i-a venit în minte nimic destul de dur, așa că s-a întors pe o parte, cu spatele la el. Patul era însă prea mic pentru asemenea manevre și, pentru ca el să nu-i poată atinge nici o parte a corpului, a trebuit să se lipească de peretele rece, exterior.

Se vede, cred eu, cît de sclavă îi devenise Sheba acestui băiat sau, cel puțin, cum era băiatul, dacă acest incident urît nu a dus la ruptură. Ea n-a plecat din casa lui. Nu i-a spus că nu mai era cazul să continue o relație cu un copil care vorbea prostii și gîndea prostii. A stat și s-a îmbufnat și a amenințat că pleacă. Iar apoi, cînd el s-a ridicat și a îngăimat cîteva scuze pentru cum se purtase, ea l-a iertat. El a implorat-o „să nu facă bot", își amintește ea. I-a spus că e frumoasă și că e „cea mai bună iubită" pe care a avut-o. Și asta, se pare, a fost suficient.

— Așa fusese el învățat să vorbească, spune ea acum. N-a vrut să mă jignească. Încerca să fie glumeț. A fost groaznic, știu. Nu-l apăr. *Există* inconveniente cînd ai o relație cu un băiat ca Steven. Dar îi părea așa de rău după aceea. Și, apoi... m-aș fi simțit așa de *prostuță* să arunc totul în aer pentru o figură de stil.

Unsprezece

Am aflat despre aventura Shebei în noiembrie. Dura deja de mai bine de opt luni pe atunci și, chiar dacă Sheba nu-și dădea seama, era deja în declin. Ocazia pentru această revelație – pe care am marcat-o cu două steluțe aurii pe grafic – a fost noaptea de Guy Fawkes[1]. Sheba mă invitase la cină cu familia ei. După aceea, planul era să mergem la Primrose Hill să vedem artificiile. Eu, nefiind un fan al

1. Guy Fawkes, personaj important din istoria Angliei, cel care a fost prins pe 5 noiembrie 1605 încercînd să arunce în aer parlamentul, în cadrul unei conspirații care urmărea revenirea catolicismului pe insulă, intrată în istorie cu numele *The Gunpowder Plot* – „Conspirația prafului de pușcă". Seara de 5 noiembrie se serbează în Anglia într-un fel asemănător Haloween-ului, iar figura lui Fawkes a intrat în cultura populară ca figură a groazei. Copiii merg din casă în casă cu o mască înfricoșătoare a lui Fawkes și cer „Penny For The Guy", iar sărbătoarea se termină cu artificii în amintirea exploziei care ar fi putut cuprinde parlamentul dacă conspiratorii n-ar fi fost prinși la timp.

artificiilor, mi-am exprimat rezervele cu privire la partea a doua a serii, dar Sheba a insistat:

— Oh, te rog, Barbara, se ruga ea, am nevoie de suport moral.

Casa Hart era destul de tensionată. Eforturile lui Richard și ale Shebei de a-i găsi lui Polly o altă școală nu dăduseră nici un rezultat. Școlile pe care Polly le considera acceptabile n-o acceptau ele și invers. Pentru a nu rămîne prea mult pe dinafară, fusese angajat un profesor particular. Mama Shebei plătea. Richard făcea glume abundente despre cum Polly „învăța acasă". Dar nu rămîne o situație veselă. Profesorul venea trei ore pe zi, iar în restul timpului Polly tîndălea prin casă scoțîndu-și din minți părinții. Sheba slăbise aproape patru kilograme.

Noaptea de Guy Fawkes cădea într-o miercuri. Așa cum îmi ceruse Sheba, am ajuns acolo devreme. Mi-a deschis Polly.

— Bună, a zis ea lipsită de vlagă înainte să mă lase să intru.

Am intrat după ea în sufragerie, unde ea și Ben stăteau pe jos și se uitau la televizor.

— Ce e acolo, am zis eu, arătînd spre desenele animate care se vedeau pe ecran.

Ben a răspuns ceva ininteligibil.

— Poftim?

Polly a ridicat ochii spre mine.

— Mama e în bucătărie, a zis ea.

Am găsit-o pe Sheba rezemată de bufet, uitîndu-se disperată la bucățile de carne pe care le cumpărase pentru cină.

— Arată groaznic, nu? a zis ea. Le-am cumpărat ieri doar. Crezi că sînt stricate?

Carnea care stătea întinsă pe tocător chiar arăta groaznic. Era flască și avea o îngrozitoare nuanță violacee – culoarea aceea pe care o obții cînd amesteci toate batoanele de plastilină. M-am strîmbat, dar am zis cu prudență:

— Nu știu ce să zic.

Sheba a oftat:

— Minunat. Vine fosta și eu o să-i dau carne stricată...

S-a dus la ușa sufrageriei:

— Polly, a strigat ea. Draga mea, poți să întinzi tu masa, te rog? Marcia și fetele trebuie să sosească din clipă-n clipă.

Și s-a întors spre mine.

— Richard le-a invitat fără să mă întrebe. Și acum, sigur, mașina Marciei s-a stricat și el a fost chemat să le aducă. De ce nu puteau lua un taxi...

S-a oprit cînd a intrat Polly.

— Iar o bîrfești pe Marcia? a întrebat Polly retoric.

Sheba, cu spatele la fata ei, doar a rînjit și n-a zis nimic.

— De ce țipai la mine? a întrebat Polly.

— Nu țipam, draga mea, a zis Sheba. Doar te rugam să întinzi masa. Tata o să se întoarcă în curînd.

— Puah, a zis Polly arătînd spre carne, asta o să mîncăm la masă?

— Nu m-am hotărît încă, a zis Sheba. Hai, Polly, fii drăguță și întinde masa.

— Nu acum. Cînd se termină desenele, a zis Polly.

— Nu, acum, te rog, Polly.

Polly și-a dat ochii peste cap teatral trîntind ușa la bucătărie.

— Nu sînt servitoarea ta.

Sheba s-a uitat la mine și s-a strîmbat:

— Oh, Barbara, nu-ți poți *imagina* cum poate să fie, a șoptit ea.

De fapt, mi se părea că pot.

— Se poartă urît cu toată lumea, a continuat Sheba. Chiar și cu Richard. Cînd nu vrea bani de la el. Cu mine, e nepoliticoasă agresiv – mă tratează de parcă aș fi o mătușă fată bătrînă de care te rușinezi. Ultimele ei expresii sînt „super", emisă cu mult sarcasm, cînd cineva îndrăznește să se supere pe ea, și „marfă".

Sheba a făcut o pauză, căutînd alte dovezi ale răutății fiicei ei.

— Oh, și acum fumează jointuri la ea în cameră, noaptea.

Am dat din cap compătimitor.

— I-am interzis, a continuat ea, dar e inutil. Nu mai avem nici o autoritate asupra ei. Richard a încercat să ajungă la un compromis – a inventat regula că nu are voie să fumeze chestii decît afară în grădină. Dar ea nu ține cont nici de asta. Camera ei duhnește a droguri, Barbara. Sînt *high* numai intrînd acolo. Are un bong[1] în mijlocul camerei, pe

1. Bong – pipă specială, de obicei cu apă, pentru marijuana, hașiș sau tutun.

covor, pentru numele lui Dumnezeu. Sînt sigură că vom lua cu toţii foc într-o noapte.

S-a oprit şi s-a uitat din nou la carne.

— Drăcia dracului, nu putem să folosim astea. O să sfîrşim toţi cu botulism.

A luat un cotlet şi l-a aruncat în coş.

— OK, a zis, cu un oftat, deschizînd uşa cămării. Presupun că o să avem paste la cină.

O jumătate de oră mai tîrziu s-a întors Richard cu fosta soţie şi cu fiica cea mare, Saskia. Cea mică, Claire, se hotărîse în ultimul moment să rămînă acasă.

— Bună, Barbara, bună, Bash, a strigat Marcia, prelingîndu-se în bucătărie.

Avea o pelerină violetă, al cărei tiv se tîra pe jos pe podeaua bucătăriei, adunînd resturile pe care le lăsase Sheba ciopîrţind carnea fără grijă.

— Oh, splendid, paste, triluia ea, uitîndu-se în oalele de pe aragaz. Exact de asta aveam poftă, ceva simplu şi de casă.

— Ei, plănuisem să vă dau friptură... începuse Sheba.

— O, nu, a zis Marcia. Pastele sînt exact ce trebuie. Carbohidraţi. Yami!

Sheba a zîmbit subţire.

Varianta oficială e că Marcia o adoră pe Sheba, că sînt foarte bune prietene. E teribil de norocoasă, zice ea, că a ales un soţ cu o fostă soţie aşa de drăguţă. Dar e ceva exagerat în toate aceste declaraţii de bune intenţii. Pe dedesubtul acestei fraternităţi, simt o dușmănie ascunsă. Dacă e să spunem adevărul, Marcia

e o pacoste – cu fetele ei prostănace, cu hainele ei de vrăjitoare și cu „artrita reumatoidă instalată înainte de vreme". Cînd Richard și Sheba erau proaspăt căsătoriți, Marcia a scos-o pe Sheba la o cafea și a asigurat-o că nu existau resentimente.

— Nu mai e vorba despre familie în zilele noastre. E vorba despre triburi. Dacă am fi fost în Africa, Richard era probabil la a cincea nevastă, a zis ea.

Sheba se pare că a înghițit această prostie cu tribul, o dată cu ideea că Marcia e un fel de matriarhă indispensabilă a clanului. Dar să fim serioși! Femeia e divorțată de Richard deja de mai bine de douăzeci de ani. De ce persistă încă atunci în jurul lui ca o duhoare? Dacă Sheba ar putea scăpa de această datorie pe care o simte de a *plăcea* pe toată lumea, îndrăznesc să spun că ar descoperi că o detestă pur și simplu pe Marcia.

Richard venise acum în bucătărie cu vin pentru toată lumea.

— Dragul meu, de ce nu le iei pe Marcia și pe Saskia în sufragerie ca să stea jos? Și poți tu s-o rogi pe Polly să întindă masa?

Richard a mărșăluit cu fosta soție și cu fiica la remorcă.

Cîteva clipe mai tîrziu, l-am auzit țipînd la Polly să închidă televizorul.

— Mișcă-ți fundul, Polly!

Apoi ne-am trezit cu riposta înflăcărată a lui Polly:

— De ce trebuie să fiu eu rahatul de Kunta Kinte[1] pe aici?

Cina a fost o treabă foarte tensionată. Saskia a anunțat atunci cînd pastele erau deja în farfuria ei că nu merg cu dieta pe care o ține. Marcia a lăudat lipsa de pretenții a Shebei pentru că folosește brînză de la supermarket în loc de parmezan adevărat. Sheba l-a pocnit pe Ben pentru că s-a șters pe față cu bluza. Singura parte bună a fost că Polly n-a zis nimic. Apoi, grupul s-a împărțit în două – un lot în mașina mea, altul în a lui Richard – și am plecat spre Primrose Hill.

Așa cum am spus, nu m-am omorît niciodată după artificii. Toată strălucirea aceea căzătoare, mirosul trist de fum, finalul care nu e niciodată așa magnific cum ar trebui. Și apoi mai e și tendința deprimant figurativă a artificiilor moderne. Să stai în frig ca să vezi cum scînteile colorate iau pentru o secundă forma unei fețe zîmbitoare sau a unui scris de bețiv care zice „Vacanță plăcută" mi se pare, cu toată obiectivitatea, o formă foarte joasă de distracție. Și totuși a putea să te bucuri de artificii e unul dintre criteriile după care se judecă omul capabil de încîntare copilărească în viață. E perfect acceptabil să urăști circul. Dar să admiți

1. Personaj creat de scriitorul american Alex Haley în romanul *Rădăcini*, publicat în 1976. Kunta Kinte era un copil de culoare, răpit din Gambia în 1767 și vîndut ca sclav în Maryland – personajul era considerat de autorul romanului un strămoș al său.

că găsești artificiile obositoare înseamnă să te transformi într-un paria. Presupun că doar o fracțiune infimă din mulțimea adunată la Primrose Hill se bucura cu adevărat de spectacol, dar am stat toți acolo un ceas întreg într-o atmosferă glacială, meșterind îndatoritori răsuflări tăiate și alte simptome de pură încîntare. Cu toții, mai puțin Polly, care a prins momentul să-și mai alunge angoasa fumînd țigară de la țigară și făcînd găuri în noroi cu cizmele.

La sfîrșitul comediei s-a făcut o îmbulzeală groaznică, pentru că mulțimea s-a năpustit spre ieșirile din parc. Richard s-a panicat și a încercat să ne țină pe toți în vîrful dealului, pînă cînd se risipea lumea. Dar se făcuse extrem de frig deja și toată lumea era nerăbdătoare să ajungă acasă, așa că a fost depășit de situație. Am coborît dealul pe o potecă dispre nord fără prea multă bătaie de cap, dar cînd am ajuns pe platou acolo unde oamenii voiau s-o ia în două direcții opuse, ambuteiajul era mult mai rău.

— Unde e mama, a zis Polly la un moment dat.

M-am uitat în jur, Sheba dispăruse.

— Drăcie, a zis Richard. Ascultați, trebuie să ne luăm cu toții de mînă, să facem un lanț, ca să nu ne pierdem.

Era ceva de fetiță panicată în vocea lui și, mai mult de milă, m-am hotărît repede să fac cum spune. Dar eram între Marcia și Polly și amîndouă păreau așa de puțin înclinate să mă ia de mînă încît, slavă Domnului, am rămas separate.

Linia lungă șerpuitoare se mișca încet. Eram la aproximativ două sute de metri de ieșirea dinspre Regent Park Road cînd, în stînga mea, printre copaci, am văzut-o pe Sheba. Era cu un tînăr mascul. Lui nu-i vedeam fața – era cu spatele la mine –, dar i-o puteam vedea pe a ei; vorbea cu multă însuflețire. Apoi au intervenit oameni între noi și n-am mai văzut-o cîteva secunde. Cînd am văzut-o din nou, era singură și se îndrepta spre mine. Am făcut cu mîna ca să-i atrag atenția:

— Sheba!

Văzîndu-mă, a zîmbit și atunci băiatul s-a întors și s-a uitat la ea. Avea părul blond, moale și ochii în jos. Connolly.

Sheba probabil că înregistrase expresia mea perplexă, pentru că instinctiv s-a întors să vadă ce o provocase. O fracțiune de secundă, amîndouă ne-am uitat la băiat. Apoi ea s-a întors din nou spre mine. Se citea frică pe fața ei, dar și altceva – un fel de strălucire sau amuzament.

— Mama, a strigat Ben, din fața cozii. Unde ai fost, mama?

Sheba a alergat spre el. N-am auzit ce i-a răspuns. Doar am văzut-o rîzînd și scuturînd din cap, în timp ce îl lua pe Ben în brațe.

Sheba a fost cu mine în mașină la întoarcere, dar erau și Polly și Ben. Sheba a trăncănit tot drumul cu Ben. Polly și cu mine n-am zis nimic. Cînd am ajuns înapoi la Highgate, am făcut caz că mă duc direct acasă, dar Sheba și-a pus mîna pe a mea și m-a silit să intru

în casă. Richard nu se întorsese încă după ce se dusese să le ducă pe Marcia și pe Saskia în Muswell Hill. Polly s-a dus direct în sufragerie și a aprins televizorul. Sheba l-a trimis pe Ben sus în pat și i-a spus că o să urce într-o clipă să-l învelească. Apoi a propus ca noi două să coborîm în atelierul ei.

Nici una dintre noi n-a zis nimic pînă n-am coborît și nu ne-am așezat pe scaunele pliante. Am sperat că Sheba mă va scuti de umilința de a pune întrebări, dar după cîteva momente de tăcere, în timpul cărora s-a holbat la podea, eu n-am mai putut suporta.

— Era Connolly cel pe care l-am văzut în parc, nu?

— Da, el era.

S-a uitat la mine sfioasă, printre gene.

— Ce se petrece, exact?

— Cu Steven, vrei să zici?

— Da.

S-a uitat în jos la propriile mîini.

— E așa greu de spus...

— Spune-mi, încă te mai supără?

— Nu, nu mă supără. El... eu...

— Te rog, Sheba. Dă afară. Care e relația ta cu el?

S-a uitat din nou la mîini.

— Presupun că sîntem împreună. Vreau să zic... avem o legătură.

Am bolborosit ca o proastă:

— Adevărat?

A dat din cap.

— De cînd?

— Oh, nu știu. De mult.

— Aproximativ.

— Cam de cînd ți-am spus de sărutul de pe Gafton Lane...

— Dar ai spus că...

— Nu, ne-am sărutat atunci. N-am spus tot adevărul cînd am spus că el doar a încercat.

— Sheba, asta e ceva foarte, foarte serios. Înțelegi cît de serios?

— Da. Oh, da.

— Nu, Sheba, vreau să spun că e ceva pentru care ai putea să faci pușcărie.

— Știu.

A părut speriată o clipă, apoi a rîs. Nu prea semăna cu rîsul ei obișnuit, hohotea ciudat, isteric.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Sheba, am zis eu. Adică, el e... Nu trebuie s-o spun. E un *băiețel*.

— Ei, nu pe de-a-întregul. Adică, sigur, nu e bărbat, evident. Dar e în tranziție, cred că se poate spune asta.

M-am holbat la ea.

— Oricum vrei să-i spui, Sheba, e foarte, foarte tînăr. Și ție nici măcar nu-ți *plac* bărbații tineri. Chiar tu mi-ai spus, că îți plac cei mai în vîrstă.

— *Știu*. E ciudat, nu?

Vorbea cu un fel de detașare grațioasă, de parcă am fi dezbătut o problemă filosofică, foarte depărtată de viața ei.

— Și totuși, spunea ea, etichetele astea pe care le aplicăm asupra pornirilor sexuale nu

sînt cam stupide? De parcă gusturile noastre ar fi așa de ușor de clasificat sau de parcă nu s-ar schimba niciodată. Ca bărbații care zic că se simt atrași de picioare sau de sîni. Adică...

A lăsat propoziția în aer.

— Ai dreptate, firește, a continuat ea după un moment. E îngrozitor de tînăr. Dar acum îmi dau seama că tinerețea are un farmec special. Știi că feministele s-au supărat că bărbații mai în vîrstă hărțuiesc femei tinere? N-am fost niciodată de acord. Am ținut mereu cu țapii bătrîni. Și acum mă bucur că am făcut-o pentru că acum văd cum te poate înnebuni un corp tînăr. Pot să-l strîng și să-l mozolesc pe Steven ore în șir și tot nu-mi ajunge. E ca și cum aș vrea să... să... să-l pătrund.

— Nu, am ridicat mîna, te rog.

A rîs, din nou isteric.

— Adică, nu literal, cu un dildo din ăla ridicol. Fantezia ar fi mai mult să-mi fac o vizuină în el, cumva. Sau să fiu înghițită de el. E la fel cum simți față de un bebeluș sau de un pisic, cînd îți vine să-l strîngi pînă îl omori...

Și-a încrucișat brațele.

— Oh, a zis ea zîmbind, probabil că mă crezi foarte depravată.

Am dat din cap. Vorbea despre mine ca și cum aș fi fost o bătrînă decrepită care a uitat de mult ce înseamnă pofta. Ea nu *voia* ca eu să pot înțelege, îmi dau seama acum. O delecta gîndul că nu poate fi înțeleasă.

— Dar nu e vorba numai despre tine, am zis. Ai copii. Te-ai gîndit la ei?

S-a schimbat la față.

— Da, Barbara, știu. Știu că sînt un om groaznic. Mă gîndesc mereu să pun punct.

— Nu te mai gîndi și fă-o, pentru Dumnezeu.

Sheba a făcut un gest de întrerupere cu mîna.

— Te rog, Barbara, nu-mi ține lecții. Nu mă ajută cu nimic. A fi îndrăgostit e ca o boală, nu? Ca aceea de a fi depresiv. Sau a fi fascinat. Ești de fapt sub apă – oamenii îți vorbesc despre viața pe uscat, dar pentru tine asta nu înseamnă nimic...

— Ce dracului caută iubirea aici? Nu fi tîmpită...

— De ce vorbești așa?

— Încerc să te ajut.

— Vreau să zic de ce vorbești urît. Tu nu înjuri niciodată.

— Sheba, ascultă-mă. Nu începe să spui că-l iubești. Asta nu e iubire.

— Nu sînt sigură că se poate spune *ce* e asta. Oamenii încearcă mereu să-și reprime lucrurile astea. Eu vreau să-mi recapăt tinerețea pierdută. El vrea experiență. Eu îl trag cu forța în asta. El mă trage pe mine cu forța în asta. Lui îi pare rău pentru mine. Mie îmi pare rău pentru el... Dar nu e niciodată așa de simplu, nu?

Am dat din cap.

— Asta e nebunie. Tu încerci s-o transformi în ceva ce nu e. Totul e în capul tău.

Sheba a fost pe punctul de a protesta, apoi a început să rîdă.

— Dar nu e ăsta cel mai rău loc posibil?

Am simțit o imensă nevoie s-o plesnesc, să-mi pun mîinile în jurul gîtului ei și s-o scutur ca pe o păpușă.

— Oprește-te. E așa de... Adică, ascultă-mă, aveți măcar un singur interes comun? În afară de sex, vreau să spun?

— Oh, nu vreau să aud toate astea, a zis Sheba. Am citit și eu chestionarele din revistele de femei, știi tu – „Confuzia dintre sex și iubire" sau „Crezi că orgasmul înseamnă o relație adevărată?". Știu totul despre chestiile astea și îți spun, cred că sînt niște mari *prostii*. Nici nu știu ce vor să spună. Adică, cine a inventat distincția? Nu e cumva arbitrară? Nu pot să spun pur și simplu că simt ceva foarte *puternic* pentru Steven?

— Mai puternic decît ce simți pentru Richard? Pentru familia ta?

Deja țipam.

— Da, a țipat Sheba înapoi. Nu, adică, vreau să spun... Da, de fapt. Da.

Am rămas tăcute un moment, absorbind această declarație.

— La fel de puternic, în orice caz, a adăugat ea, încet, după o clipă.

— Acum, în momentul ăsta, *sigur* că e ceva fizic. Și nu, nu avem „interese comune". Ce-ți imaginezi? Are *șaisprezece* ani. Interesul nostru comun sîntem noi înșine. N-ar trebui să fie suficient? Nu am de gînd să mă mărit cu el.

— Ei bine, mă bucur pentru acest mic reziduu de luciditate... Te-ai gîndit că probabil se dă mare cu treaba asta în fața prietenilor lui?

— Da, m-am gîndit. Dar n-o face.

— Cum poți să fii atît de sigură?

Sheba a ridicat din umeri.

— Nu sînt mereu. Dar în general sînt. E complicat. În anumite privințe, am mai multă încredere în el decît în oricine. Are un fel de duritate, dar și o enormă vulnerabilitate... Nu pot să îndur – *literalmente* nu pot să îndur – să mă gîndesc că i s-ar putea întîmpla ceva. *Plîng* cu furie numai la acest gînd. Cred că simt mai mult din ceea ce oamenii numesc instinct matern pentru el, decît pentru Polly.

— Dar, Sheba...

— Știu că e un comportament inacceptabil, Barbara. Dar trebuie s-o fac. *Vreau* s-o fac.

— Vrei să te prindă? Asta e? Pericolul și toate astea?

— Nu! a exclamat, frîngîndu-și mîinile cu disperare. Nu, nu pot să-ți spun de ce fac asta. Asta spun. Că nu știu. Cam așa se întîmplă cu experiențele de felul ăsta, nu? Că nu pot fi diminuate? Trebuie să fie un mister – nu vreau să zic ceva cu vrăji, ci un mister al comportamentului uman – ce nu poate fi cercetat.

Cînd am plecat, o oră și ceva mai tîrziu, Sheba m-a îmbrățișat cu căldură în prag și am convenit să mai vorbim a doua zi. Și eu am fost suficient de prietenoasă. Dar cînd am ajuns în mașină, furia a început să se scurgă din mine ca acidul dintr-o baterie. Nu era doar nebunia înfricoșătoare a acțiunilor Shebei – abjecția acestui lucru în care se băgase de bună-voie – singurul lucru care mă supăra, ci

era mai degrabă imensa duplicitate pe care o dăduse la iveală doar întîmplător. Vorbisem despre faptul că îl înșela pe Richard, pe copii, chiar și școala. Dar nici una dintre noi nu vorbise despre cum mă înșelase pe *mine*. Nu-i dăduse prin minte să-și ceară iertare și pentru *asta*. Oare prietenia noastră însemna ceva pentru ea? Sau fusese o manevră de distragere a atenției de la bun început – un mod de a îndepărta colegii de mireasma adevăratului scandal? În toate acele luni, în care eu îmi imaginasem că sîntem așa de apropiate, ea își bătuse joc de mine.

La un semafor pe Highgate Hill, am observat că fetița care stătea pe scaunul din spate al mașinii din fața mea se uita la mine cu ochii mari. În ultimele minute sau mai mult, mi-am dat seama atunci, lovisem volanul în mod repetat. Cînd m-am uitat în jos, în podul palmei aveam o julitură strălucitoare și roșie.

Înapoi în apartamentul meu, am stat în sufragerie, am mîncat ruladă Swiss Roll și am fumat țigară de la țigară întorcînd pe toate fețele revelația serii. După o oră, eram deja hotărîtă să mă duc a doua zi la școală și să-i spun totul lui Pabblem. Nu mă preocupa prea mult educația morală a lui Connolly. Presupunerea mea atunci – ca și acum – era că băiatul era perfect capabil să se apere singur. Dorința mea de a-i spune lui Pabblem era motivată pe de-a-ntregul de furie.

Încet, cu cît mi se terminau țigările și rulada Swiss Roll, furia mi se evapora. Sigur că nu

aveam să-i spun lui Pabblem. Sheba se purtase mizerabil cu mine, asta era clar. Dar nu voise să mă rănească. În mod evident *voise* să-mi spună de la bun început. Nu era cu mintea limpede. Avea o aventură sexuală cu un elev, pentru Dumnezeu! Evident, trecea printr-un soi de depresie.

Era două noaptea cînd m-am ridicat să mă pregătesc de culcare. În oglinda din baie mi-am văzut fața obosită, verde. *Sheba e prietena mea*, i-am spus reflexiei. Acum are nevoie de mine. Portia stătea pe o margine a căzii și se uita cum mă spăl pe dinți cu obișnuita ei superioritate. Am scuipat, m-am clătit și mi-am dat cu cremă. *Cine s-o ajute dacă nu eu?* În dormitor, mi-am tras cămașa de noapte și am dat departe pernele decorative de pe pat. Cîinele proprietarului scîncea în curtea din spate. De pe una dintre străzile din apropiere, se auzeau țipetele de beți ale unor tineri. Portia venise după mine și acum mi se freca de picioare. Am desfăcut cuvertura și m-am băgat în pat. *Hai. Fii tare. Adevărata prietenie trece peste crize ca asta.* Portia a sărit și ea și a frămîntat patul o vreme, căutînd cel mai bun locșor de dormit. Pînă la urmă s-a hotărît să se întindă grea – și fierbinte – peste pulpele mele. Am pus ceasul să sune și am stins lumina. Printr-o fantă a draperiilor, o rază de lună strălucea puternic luminînd-o, ca un reflector, pe Portia. *Sheba contra mundum*[1], am anunțat eu în noaptea întunecată, nemișcată.

---

1. Sheba împotriva întregii lumi (în lat. în orig.).

Doisprezece

E Paștele și am coborît împreună cu Sheba spre mare, ca să petrecem cîteva zile la sora mea. Familia Hart are de obicei o mulțime de musafiri în perioada asta a anului; Sheba pregătește o imensă șuncă de porc, iar în grădină copiii caută ouăle cu surprize. Anul acesta, din motive evidente, toate ies din discuție, iar Richard i-a luat pe Polly și pe Ben la niște prieteni în Shropshire. Sheba a fost teribil de lovită de faptul că nu-și va petrece Paștele cu fiul ei, iar eu am încercat să intervin pe lîngă Richard în numele ei, dar era într-una din fazele acelea răzbunătoare și nici n-a vrut să audă de vreo schimbare de plan. Sheba a căzut într-o depresie adîncă după asta și s-a închis în camera ei unde a stat ore în șir, lucrînd la sculptura ei. Într-un efort aproape disperat de a o înveseli și a o face să uite un pic, m-am hotărît s-o duc la Eastbourne.

A fost nevoie de oarecare muncă de convingere cu Marjorie. Ea și Dave nu sînt obișnuiți să distreze celebrități deviante în casa lor. Cînd am sunat prima dată și i-am propus vizita, ea a zis că trebuie „să se roage" înainte

de a-mi da un răspuns, așa că nu mi-am făcut prea multe speranțe. Dar a sfîrșit prin a se consulta cu pastorul Des și acesta a fost de părere că Dumnezeu ar vrea ca Marjorie să-i întindă o mînă păcătoasei. În noaptea în care am sosit, Marjorie m-a prins pe hol și mi-a șoptit precipitat, asigurîndu-mă că „Iisus e foarte mulțumit că Sheba se află aici".

Eu și Marjorie am fost crescute în cultul bisericii anglicane, dar nici unul din părinții noștri nu era în mod special pios, așa că e un mister de unde și-a luat Marjorie gena religioasă. În adolescență, i-a cunoscut pe cei de la Ziua a Șaptea prin intermediul lui Ray, un tip cu care ieșea la vremea aceea. Ray a plecat pînă la urmă să muncească la o companie de petrol în Arabia Saudită, dar Marjorie a rămas cu biserica după ce el a plecat și pînă la urmă a început să iasă cu Dave, un alt membru al congregației. Acum sînt căsătoriți de aproape treizeci de ani, iar viața lor se învîrte cu totul în jurul bisericii. Fiecare cameră din casa lor e ticsită cu bibelouri religioase. Dețin cel puțin douăzeci de Iisuși din ghips (bebelușul Iisus beatificat în scutece de ghips; Iisus-bărbat cu bicepșii răsărind dintre dughenele de la Templu; Iisus la vreo treizeci de ani plimbîndu-se sumbru în grădina Ghetsimani). Deasupra măsuței de toaletă din dormitorul lor se află o reproducere delicios de proastă a cinei celei de taină cu toți ucenicii afișînd coafuri pompoase și într-o ușoară levitație. În camera din față, unde dormim eu și Sheba, există un afiș de șase pe

patru metri cu un apus în port și cu legenda: „Veniți, urmați-mă, a zis Iisus, și am să vă fac pescari de oameni!". În cinstea Paștelui, sora mea improvizase o scenetă a patimilor pe televizor: un crucifix poleit, înconjurat de zece iepurași pascali chinezești cu bonete *tam o'shanter*[1] pe cap.

Cred că aici e de găsit adevărata devoțiune față de Dumnezeu a surorii mele: în accesorii. Cu ani în urmă, înainte de a-l cunoaște pe Dave, am făcut o călătorie prin Europa împreună într-o vară și am ajuns și la Lourdes. Nu cred c-am văzut-o vreodată mai fericită ca atunci cînd hoinărea prin magazinele de suveniruri din Lourdes. Îi plăceau membrele amputate și paralitice[2] care se înșirau pentru a fi înmuiate în apă sfințită. Îi plăceau colindele și procesiunile cu torțe. Dar ce o lovea cu adevărat erau gablonțurile, tricourile, scarandele. E păcat, mă gîndesc deseori, că Marjorie nu s-a făcut pînă la urmă catolică. Ar fi putut să-și facă așa o impresionantă provizie de rozarii.

---

1. *Tam o'shanter*, bonete cu motive ecosez și cu pampon în creștet, parte a costumului scoțian bărbătesc. Numele vine de la personajul scoțian Tam O'Shanter din poemul cu același nume de Robert Burns.
2. La Lourdes, locul Fecioarei din Lourdes făcătoare de minuni, există reproduceri din ghips sau plastic ale diverselor membre ale organismului uman, care se vînd în magazine și care funcționează ca substitute pentru membrele reale bolnave ale credinciosului.

Am fost un pic îngrijorată de cum va reacționa Sheba la toată scenografia de aici. Nu cred că a mai avut interacțiuni cu credincioși pînă acum. Dar, deocamdată, totul a mers ca uns. Pretinde că e încîntată de sora mea și de cumnatul meu.

— Ce fericiți sînteți, le tot spune, în timp ce bîntuie prin casă în cămașă de noapte.

Deși mi se părea că detectez o nuanță de *haut en bas*[1] în vorbele lor, Marjorie și Dave erau foarte flatați.

— Nu-i așa că e drăguță? șoptea Marjorie, ori de cîte ori Sheba era cu spatele. Nu-i așa că vorbește frumos?

Chiar și Dave, un om de o legendară mutenie, conchisese aspru că imaginea Shebei în ziare „nu-i face dreptate".

Ieri-dimineață, Sheba și-a cîștigat și mai multă admirație cerînd în mod special să se alăture familiei la slujba de vinerea mare. Marjorie aproape s-a udat de bucurie. Eu nu m-am dus, bineînțeles. Am avut grijă să rămîn „adormită" pînă cînd au fost toți duși de-a binelea. M-am asigurat că nu e nici un pericol ca vreunul să se întoarcă după vreo pereche de mănuși uitate, m-am sculat și am făcut un pic de curățenie în camera din față. Exact cînd aranjam lucrurile, am dat peste geanta Shebei.

---

1. *De haut en bas* (în fr. în orig.) – de sus pînă jos, cu sensul de a privi cu superioritate sau cu condescendență.

N-am avut nici o intenție să-i caut prin lucruri, dar cînd am văzut cu coada ochiului ce haos era înăuntru, n-am putut rezista să nu fac un pic de ordine. Cîte inutilități ținea Sheba în geantă! Pumni de monede rătăcite. Un baton corector de ten care nu mai avea capac și era plin de praf. Cîteva pastile de mentă Polo care arătau jalnic. Două tampoane care începuseră să iasă din ambalajul lor de plastic. Chiar la fund, ieșind din căptușeala de in a genții, am dat peste un plic în care erau cîteva fotografii uzate.

Sigur că am ezitat să mă uit la ele. Nu găsesc nici o plăcere în a-i viola Shebei intimitatea. Dar în calitatea mea de gardian neoficial al ei, am niște obligații de la care nu mă pot sustrage. S-a dovedit că fotografiile erau cu Sheba și Connolly – toate făcute într-o singură seară în parcul Hampstead Heath. Erau cîteva instantanee cu Sheba pe iarbă care n-o flatau. Erau mai multe cu Connolly făcînd clovnerii: cu mușchii flexați în stilul lui Charles Atlas[1], cu limba scoasă, cu pleoapele întoarse pe dos. Vederea fețișoarei lui banale mi-a dat amețeli. Dar răul de-abia urma. La fundul teancului erau cîteva

1. Charles Atlas (1892-1972), faimos culturist american de origine italiană, supranumit „bărbatul cu corpul perfect", care a dezvoltat un sistem propriu de dezvoltare musculară, din dorința de a se transforma dintr-un tînăr slăbuț într-un bărbat frumos, fără să părăsească propria cameră. Pseudonimul vine de la statuia antică a lui Atlas.

imagini de-a dreptul scabroase cu cei doi iubiți. (Probabil Connolly ținuse aparatul cu mîna întinsă.) Aceste imagini aveau un caracter categoric lubric. În două dintre ele, Sheba era topless. În altă imagine pur și simplu revoltătoare – pe care am tot încercat în zadar să mi-o șterg din minte –, Sheba era în genunchi în fața lui Connolly care își expunea splendoarea.

Cînd am pus fotografiile la loc, îmi tremurau mîinile. Sheba îmi jurase de mai multe ori că a distrus orice urmă a relației ei cu Connolly. Și iat-o, tezaurizînd imagini pornografice cu băiatul în geantă. Instinctul îmi spunea să le distrug, dar nu puteam s-o fac fără să-i atrag astfel atenția Shebei că i-am umblat prin lucruri. Cu silă, am pus fotografiile la loc în geantă.

Sheba s-a întors de la biserică strălucind de bucurie. Ce experiență îmbogățitoare fusese! Oh, de-abia aștepta să se ducă din nou! Am tot așteptat să-mi facă cu ochiul sau ceva de genul ăsta – adică să dăm cumva pe față absurdul situației –, dar nimic! Ar fi fost mai puțin teribil într-un fel dacă Sheba ar fi fost sinceră în legătură cu biserica lui Marjorie! Dar nu e în nici un pericol să ajungă la religie. Treaba cu Dumnezeu e o diversiune pentru ea – un mod de a se mînji un pic în stil Maria Antoaneta în ritualurile drăguțe ale altuia. Îndrăznesc să spun că dacă sora mea și soțul ei ar fi fost credincioși ai cultului Santeriei, li s-ar fi alăturat la fel de voioasă, rumenind măști și sacrificînd capre.

Azi, pe de-o parte ca să-i fac plăcere și pe de alta pentru că fotografiile mă convinseseră că era cazul s-o supraveghez mai îndeaproape, am însoțit-o pe Sheba în a doua ei escapadă la biserică. O notiță pe anunțul din vestibulul bisericii anunța slujba de dimineață ca „the God Lord AM". I-am semnalat acest americanism strident Shebei, dar ea abia a schițat un zîmbet. Mai tîrziu, cînd pastorul Des i-a chemat pe credincioși în față pentru „cina cea de taină", am rămas trăsnită s-o văd ridicîndu-se. La început am crezut că nu știe pentru ce se duc oamenii acolo. Dar știa foarte bine. Se pare că se împărtășise cu o zi înainte, cu sora mea.

După slujbă, Dave și copiii au rămas la biserică să ajute cu mîncarea de Paște. Marjorie, Sheba și eu ne-am dus spre casă ca să pregătim prînzul. Sheba trăncănea despre cît de frumoase au fost imnurile și nu-i așa că pastorul Des e un tip de toată isprava? Apoi, la un moment dat, a început să vorbească despre iubire.

— Cîteodată mi se pare că am fost într-un fel de transă tot anul trecut, spunea ea. Adică, ce e îndrăgostirea, dacă nu un pact mutual de amăgire? Cînd pactul se termină, nu mai rămîne nimic. Asta se întîmplă cu oamenii care cred în Dumnezeu, nu? Iubirea pe care o simt ei pentru Dumnezeu nu se termină niciodată. El nu-i dezamăgește niciodată. Un scriitor zicea la un moment dat că iubirea – se referea la iubirea romantică – e un mister și că atunci

cînd își găsește rezolvarea, se evaporă. N-am înțeles atunci, dar acum văd cît de adevărat e. E chiar așa, nu?

S-a uitat la Marjorie, care zîmbea fără să spună nimic. Pe parcursul acestui mic discurs nebunesc, eu am stat ca pe ghimpi, nu cumva Sheba să spună ceva care ar fi putut s-o jignească pe sora mea. Dar n-ar fi trebuit să-mi fac griji. Biata Marjorie nu avea nici cea mai mică idee ce voia să spună Sheba.

Mă întorc acum, nu fără repulsie, la evenimentele din decembrie 1997. Pentru mine, perioada aceasta constituie partea cea mai dureroasă a poveștii pe care o scriu – asta și pentru că, dacă e să fiu sinceră cu totul, trebuie să recunosc că nici comportamentul meu n-a fost ireproșabil. Unii dintre cei care vor citi în continuare mă vor judeca probabil foarte aspru. Acestora le spun: nici o judecată la care m-ați putea supune voi nu va fi mai aspră decît cea pe care mi-am aplicat-o eu însămi. Regretul pentru propriile greșeli e infinit. Dacă va părea că povestesc cu prea multă atenție cum am ajuns să fac ce am făcut, să nu credeți că vreau astfel să mă scuz. Pur și simplu vreau să spun adevărul, în cel mai riguros și complet mod cu putință.

Decembrie a început ca o lună dificilă – atît pentru mine, cît și pentru Sheba. Sheba avea probleme cu Connolly. Simțea că îi scăzuse entuziasmul pentru aventura lor. Începuse să se poarte neglijent cu ea, părea chiar plictisit și de cîteva ori, după întîlnirile cu el, ea

rămăsese cu senzația clară că era „manipulată". La început nu i-a venit să-și dezvăluie suspiciunile. Avea impresia, cred, că dacă le spune cu voce tare, ele vor dobîndi un statut oficial definitiv. Dar angoasa ei era prea puternică pentru a fi ținută ascunsă prea mult timp.

— Se îndepărtează de mine, a început ea să se vaite într-o seară, cînd plecam împreună de la școală. Se retrage, simt asta. Și cu cît o face mai mult, cu atît eu devin mai plîngăcioasă.

Povestea începuse să creeze în ea o permanentă și apăsătoare stare de introspecție amară, îmi spunea ea. Era copleșită de o senzație de perisabilitate a lucrurilor – parcă era conectată la marile și melancolicele adevăruri ale vieții. Niciodată înainte faptul de a fi îndrăgostită nu-i produsese asemenea senzații solemne. Flirtul ei cu Richard fusese o poveste veselă, lipsită de griji. Cel mai aproape de starea ei prezentă fusese, spunea ea, în ultimul trimestru al sarcinilor cînd, exact ca acum, se trezea emoționată pînă la lacrimi de cele mai banale lucruri.

Începuse să-i scrie scrisori lungi, pline de lirism lui Connolly – scrisori pline cu analize mohorîte ale sentimentelor și declarațiilor pasionate pe care i le făcea. Era prea riscant să le trimită, așa că i le înmîna la sfîrșitul întîlnirilor. (Cîteodată, cînd se întîlneau cu proxima ocazie, el îi cerea să-i explice anumite cuvinte.) Pentru prima dată în viața ei, încercase gelozia sexuală. La ultima lor întîlnire, Connolly spusese că se duce la o petrecere la sfîrșitul săptămînii, iar ea era în agonie. Connolly nu prea vorbise înainte

despre activitățile lui sociale; totdeauna rezistase cu încăpățînare la toate eforturile ei de investigație. Voia s-o necăjească acum? Sheba încercase să rămînă calmă, dar și-l imaginase la petrecere, bîndu-și romul cu Cola dintr-un pahar de plastic și dansînd cu fete cu tenul ca piersica, îmbrăcate în rochii provocatoare.

— Te duci cu cineva? îl întrebase ea.

Connolly zîmbise.

— Nu știu. S-ar putea.

Se purta ridcol, știa asta. Nu se putea aștepta în nici un caz să-i fie fidel. Și totuși, gîndul că el ar fi putut să atingă pe cineva – ca altcineva să-l atingă pe el – o umplea de disperare.

Lucrurile mergeau rău și între ea și Richard. Începuseră să se certe pentru toate prostiile, spunea ea. Asta era ceva iritant, pentru că ea și Richard se mîndriseră întotdeauna cu armonia din familia lor. Părinții Shebei fuseseră niște certăreți feroce. Ea și Eddie își petrecuseră mare parte din copilărie exilați în grădină, pentru ca părinții lor să poată urla unul la altul în disperare.

— Cîteodată uitau de noi și rămîneam blocați afară ore în șir. Cînd în sfîrșit eram chemați înapoi, de obicei tata deja plecase de acasă, iar mama trîntea prin bucătărie, făcînd aluzii destul de transparente la cît e de nefericită în căsnicie. Groaznic. Am jurat că n-o să am niciodată un astfel de mariaj. Richard și cu mine am fost mereu foarte pricepuți la a discuta orice problemă.

Tendința Shebei era să atribuie dificultățile din căsnicia ei prezenței lui Polly în casă.

— E absolut intolerabilă, intolerabilă, obișnuia să spună, mînioasă. Înnebunește toată familia!

Dar cu trecerea săptămînilor, începea să recunoască că adevărata sursă a problemelor era aventura ei cu Connolly.

— Adevărul e, mi-a spus ea într-o seară, că simt dispreț pentru Richard. Pentru că nu știe. Nu pot să cred că e așa de orb. Cum poate să mă iubească și să nu vadă asta? Cînd mă întorc acasă după ce am fost cu Steven, îl privesc cum sforăie și-mi vine să-i dau cu o lingură în cap. Îmi vine să țip: Ia ghici, bășină bătrînă și satisfăcută! Am fost în parc unde m-am lăsat futută de un tip de șaisprezece ani. Ce părere ai despre asta?

Am fost nefericită și în decembrie. Eram îngrijorată pentru situația Shebei, sigur. Dar principala mea grijă a fost sănătatea în declin a Portiei. Într-o vineri seara la mijlocul lui noiembrie m-am întors acasă și am găsit o grămăjoară de vomă de culoare rozalie pe pat. După o serie de investigații, a fost diagnosticată cu cancer la colon, iar acum urma o terapie intensivă cu radiații. Veterinarul vorbea sigur pe el despre o posibilă vindecare completă, iar eu îmi doream cu disperare să cred în optimismul lui, dar boala și tratamentul, dacă nu amîndouă, sugeau viața din Portia cu o viteză alarmantă. Creatura ironică, mîndră cu care îmi împărțisem viața în ultimii

doisprezece ani se transforma sub ochii mei într-o mîță pricăjită și fără haz. Cu fiecare zi era tot mai dezhidratată.

Îndrăznesc să spun că unora li se va părea nepotrivit că pun pe picior de egalitate problemele mele cu ale Shebei. Ar putea fi înclinați să nu creadă că un animal de casă suferind poate cauza tot atîta suferință cuiva ca un iubit capricios. Sheba cu siguranță nu a înțeles asta. Adevărul e că ea n-a reușit să-mi respecte durerea – să-mi răspundă cu ceva ce măcar să aducă a înțelegere reală – și asta a pus bazele scurtei, dar catastrofalei rupturi dintre noi.

În prima sîmbătă din decembrie, am luat-o pe Portia de la o ședință de radioterapie de la veterinar. Era întotdeauna cumva iritată după aceste tratamente, dar de data asta părea cu totul epuizată. Am fost așa de răvășită de starea ei, încît m-am dus direct la familia Hart. Nu mă mai dusesem niciodată la Sheba neanunțată, dar am cîntărit că circumstanțele erau suficient de grave ca să justifice lipsa de etichetă. Casa era în întuneric cînd am ajuns. Totuși, am luat cușca pisicii din mașină, am urcat scările și am sunat la ușă. Portia dormea acum. Am stat la ușa din față sperînd împotriva evidențelor că Sheba era înăuntru. După o clipă sau două, mă hotărîsem să renunț, cînd am auzit pași, iar apoi Sheba a deschis ușa. Lucrase jos în atelier, mi-a explicat ea. Richard și copiii erau plecați. Nu și-a dat seama că era și Portia.

— De fapt, a zis ea, în timp ce coboram la subsol, nu lucrez *propriu-zis*. Aștept un telefon

de la Steven. Trebuia să ne întîlnim în după-amiaza asta.

Am pus ușor cușca pisicii pe podea și m-am așezat pe unul din scaunele pliante ale Shebei.

Sheba rîdea nervos.

— Trebuia să sune acum o oră, dar n-am auzit încă nici un bip. Ce băiat rău.

Am dat din cap.

— Probabil are probleme cu ieșitul din casă, cu ai lui, a continuat ea. De obicei e chiar punctual. Mama lui îl ia uneori la cumpărături cu ea. Ca să-i care sacoșele...

— Portia se simte foarte rău, am zis eu, arătînd spre cușcă.

Sheba s-a uitat și ea.

— O, draga mea. Săraca Portia. Vii de la veterinar?

— Da. Suferă prea mult. Nu pot să mai suport, și am început să plîng.

— Biata de tine, Barbara, a zis Sheba. Ce îngrozitor.

S-a ridicat, a venit lîngă mine și s-a ghemuit în fața mea.

— O să fie bine, a zis, mîngîindu-mă pe genunchi.

După un minut, s-a ridicat și a tras un scaun ca să stea lîngă mine.

— Te rog, nu plînge. Veterinarul o s-o facă să se simtă mai bine.

Efortul pe care îl făcea să mă consoleze era atît de superficial, de prostesc, că aproape m-am înfuriat. Am luat un șervețel din mînecă și mi-am șters ușor ochii.

Brațele lungi ale Shebei stăteau moi la ea în poală. Avea pielea așa de palidă că i se vedeau toate venele pe dedesubt: fuioare lungi, verzui, așa cum se văd algele prin apă.

— Tu și prietenele tale vă atingeați pe brațe cînd erați la școală? am întrebat brusc.

A rîs.

— Oh, nu.

— Noi o făceam, am zis. Ne atingeam pe interiorul brațelor în timpul orelor de făcut temele. Una o mîngîia pe braț pe alta, iar aceea pe o alta și tot așa făceam lanțuri de mîngîieri pe brațe. E una dintre senzațiile cele mai plăcute.

Sheba rîdea neîncrezătoare.

— Poate pentru fete de treisprezece ani hămesite de sex, a zis ea.

— Oh, nu e nimic sexual, am zis. Uite, o să-ți arăt.

I-am luat brațul drept și mi-am trecut buricele degetelor în sus și în jos, de la cot la încheietură. Era un lucru curajos. N-o mai atinsesem niciodată pe Sheba atît de intim înainte.

La început, a chicotit.

— Doar mă gîdil, a zis.

— Nu, nu, am zis. Închide ochii. Încearcă să simți.

Și-a închis ochii, iar eu am continuat să-mi plimb degetele de-a lungul brațului ei ca un fus. După o secundă sau două, i s-a deschis gura. Apoi și-a tras brațul.

— Relaxează-te, i-am spus și i-am tras brațul din nou.

— Oprește-te, a zis ea repezit. Îmi dă fiori. Și-a rulat mîneca în jos.

Apoi a sunat telefonul, iar Sheba a sărit să răspundă. Știam că era Connolly după cum a început să șoptească și să chicotească. A luat telefonul, s-a repezit în toaleta de la subsol și a închis ușa.

Am stat, dînd nervoasă din picioare, așteptînd-o să se întoarcă.

Cînd a ieșit, zîmbea.

— O, nu-mi place deloc să fac asta, Barbara, dar va trebui să ies. El era.

M-am uitat la ea cum s-a apucat să-și strîngă lucrurile.

— Nu, am zis.

Sheba a făcut ochii mari la mine, iar sprîncenele i s-au făcut ca niște mici pălării chinezești.

— Adică, vreau să spun, a zis, cumva bătînd în retragere. Nu pleca chiar acum. Mai stai puțin cu mine.

Sheba s-a apropiat să mă îmbrățișeze.

— Totul o să fie bine, o să vezi.

Apoi s-a ridicat și și-a pus haina.

— Nu pleca, Sheba, am zis din nou.

S-a uitat la mine cu uimire.

— Hai, Barbara. *Trebuie* să plec.

Îmi venea să țip. Nenorocitul de Connolly. Nenorocitul ăla de băiat.

— Sheba, am murmurat, apucînd-o de mîneca hainei.

— Te rog, a țipat ea și s-a îndepărtat așa de brusc că mi-am pierdut echilibrul și am

căzut de pe scaun, reușind să mă lovesc în cădere cu șoldul de marginea roții ei de olărit.

Din cușcă se auzea un zgomot ciudat, ca un deget care trecea peste o suprafață de sticlă. Portia se trezise.

— Doamne, Barbara, ești bine?

Sheba se uita în jos la mine cu o combinație drăguță de nerăbdare și îngrijorare.

M-am așezat un moment, pipăindu-mi șoldul.

— Cred că da.

— Ești sigură?

— Da, da. Doar șoldul.

Șoldul mă durea ca dracu, dar nu voiam să fac caz. M-am uitat în cușcă. Portia se ghemuise într-un colț, cu blana ridicată și cu ghearele scoase.

— Șșșt, nu e nimic, am șoptit printre bare.

— Îmi pare rău pentru asta, a zis Sheba.

Apoi și-a aruncat geanta pe umăr și și-a pus bereta. Chiar pleca? Chiar și după ce mă pusese la pământ?

M-am ridicat și m-am clătinat ușor.

— Crezi că poți să conduci pînă acasă? m-a întrebat ea.

— O, da, mă simt bine, am zis, îndreptîndu-mă spre ușă.

Am luat cușca și am plecat șchiopătînd după ea.

În stradă, ne-am îmbrățișat țeapăn.

— Bine, atunci bănuiesc că ne vedem luni, a zis Sheba.

Se muta plină de anxietate de pe un picior pe altul, de parcă ar fi avut nevoie la toaletă. Am dat din cap și am scos cheile de la mașină.

— Deci, a zis ea, ai grijă de tine.

M-a bătut pe spate cînd m-am aplecat să deschid mașina.

— Of, am zis, masîndu-mi șoldul. Probabil o să am ditamai vînătaia mîine dimineață...

Dar cînd m-am întors, ea era deja plecată – aproape alergînd pe stradă în jos, să-și prindă iubitul înainte ca el să se răzgîndească.

Treisprezece

În următoarele două săptămîni m-am ținut departe de Sheba. La școală, am rămas în clasă în timpul pauzelor, iar cînd se apropia de mine pe coridor, eram politicoasă, dar rece. O dată, m-a sunat acasă și m-a chemat la ei, dar eu am găsit o scuză intenționat slabă că nu puteam să mă duc. Eram cumva sfidătoare. *Destul cu ea*, mă gîndeam. *Hai să vedem ce bine se descurcă fără mine*. Apoi, după o vreme, am devenit depresivă. Poate mai mult derutată decît depresivă. Propria mea viață mi se părea incoerentă. De ce mă trădau toți prietenii? De ce eram mereu dezamăgită? Nu aveam să fiu niciodată răsplătită pentru consecvență?

Vremea în acele două săptămîni a fost un dezastru. Mai întîi a fost furtună cu grindină, urmată de cîteva zile cu cer închis, gălbui. Apoi a fost vînt aproape de uragan. Patru sute de copaci au fost doborîți în Londra într-o singură noapte. Mă întrebam unde reușeau să se întîlnească Sheba și Connolly, dacă se întîlneau. Eu dormeam foarte prost. Chiar și cînd mă simt bine, somnul nu mă cuprinde ușor. Am tendința să bîntui cu orele înainte

de a mă băga în pat, încercînd să amîn cît mai mult momentul în care trag cearșaful rece peste mine și e limpede că s-a mai dus o zi. În acea perioadă, umblam prin apartament pînă la trei sau chiar patru dimineața. Cîteodată, ațipeam în fotoliu cu Portia în poală doar pentru a mă trezi apoi brusc, cîteva minute mai tîrziu, de vîntul care urla pe stradă afară.

Sănătatea Portiei era mai dezastruoasă ca niciodată. Își petrecea majoritatea timpului pe canapea acum, cu fața ca o mască Kabuki a disperării. Am ajuns așa de demoralizată, încît chiar m-am gîndit să-mi iau concediu medical de la școală și să mă duc la sora mea cu Portia. Măcar acolo mi-ar fi făcut cineva de mîncare.

Și apoi, chiar înainte de vacanța de Crăciun, Bangs, profesorul de matematică, m-a invitat la o întîlnire. S-a apropiat conspirativ de mine pe coridor într-o zi și mi-a propus să-l acompaniez la prînz sîmbătă. Într-un restaurant. Ceea ce era ciudat. Nu-mi imaginam că Bangs avea porniri romantice către mine. Dar chiar și un interes platonic din partea lui era o surpriză. Bangs era deja de patru ani la St George și niciodată nu manifestase nici cel mai mic entuziasm de a-mi cultiva prezența în afara școlii. Acum știu că ar fi trebuit să refuz invitația. Dar atunci, fiind așa de deprimată, am fost înclinată să văd invitația lui ca pe un semn: un mesaj de speranță.

Bangs era cu cel puțin cincisprezece ani mai tînăr ca mine și era un prostănac. (Nici

chiar judecățile mele cele mai îngăduitoare nu puteau ocoli această realitate.) Dar mă remarcase. Mă alesese *pe mine* pentru prînzul de sîmbătă. Și cine eram eu să refuz? Timp de cîteva zile, mă tem că imaginația mi-a luat-o razna. M-am văzut lepădîndu-mi vechiul și nefericitul eu și păsind în lumina și în aerul lumii obișnuite. Aveam să încetez a mai fi o hoașcă bătrînă încuiată, așteptînd o invitație de la singura și căsătorita mea prietenă. Aveam să devin, în sfîrșit, o persoană care relaționează ușor cu lumea, o persoană care își petrece weekendurile avînd întîlniri, care poartă fotografii în portofel, scene demonstrative de la petreceri voioase, de la grătare zgomotoase, de la un botez minunat la care tocmai am fost. Îmi amintesc că simțeam în mod special o satisfacție picantă pentru că eram în posesia unui plan social – o întîlnire personală – despre care Sheba nu știa absolut nimic.

Pe cînd sîmbăta întîlnirii se apropia, eu deveneam din ce în ce mai agitată și probabil că mi-aș fi petrecut dimineața respectivă făcînd unul din compoturile mele, dacă nu aș fi fost scutită de o asemenea prostie trebuind să mă grăbesc cu Portia la veterinar. Biata de ea își petrecuse întreaga noapte vomitînd peste tot în sufragerie. Dimineața, se retrăsese pe canapea, unde se întinsese scîncind în cel mai jalnic mod cu putință. Am sunat pe robotul veterinarului la 7 dimineața și am cerut o consultație de urgență la 9. Cînd am dus-o acolo, veterinarul a examinat-o scurt. Apoi a spus că

ar vrea să-i facă mai multe investigații. M-am uitat la ceas. Ca să mă pot întoarce în Archway unde aveam programare la coafor, trebuia s-o las acolo pe Portia, singură. M-am luptat cu conștiința cîteva minute. Apoi i-am dat Portiei un sărut rușinat și am plecat în grabă.

Urăsc să mă duc la coafor și o fac cît mai rar posibil, dar nefericirea din noaptea precedentă mă făcuse să-mi neglijez aspectul. Nici măcar nu-mi mai periasem părul, iar acum aveam nevoie disperată de un aranjament. Oamenii de la coafor afișau o veselie mai degrabă disperată, caracteristică locurilor unde se lucrează în Anglia, în perioada Crăciunului. Toate fetele purtau beteală în păr și mîngîiau, nu foarte igienic, un cîine gri, un Yule, pe care unul dintre clienți îl adusese înăuntru. M-au tratat cu dispreț obișnuit. Ca pedeapsă că întîrziasem mai puțin de cinci minute, m-au pus să aștept o jumătate de oră chinuitoare înainte de a se ocupa cineva de mine. Iar atunci, în timp ce mă spălau pe cap, s-a întîmplat să deschid ochii și am văzut-o pe scîrboasa care mă spăla chicotind și strîmbîndu-se spre una dintre fetele de peste capul meu. A avut noroc că nu aveam chef de ceartă, pentru că altfel ar fi beneficiat de partea ascuțită a limbii mele.

După ce părul mi-a fost gata, am avut exact atîta timp cît să mă întorc acasă și să mă schimb. Mi-am luat fusta neagră și pantofi simpli (fără tocuri stupide de data asta). Apoi am condus spre Camden Town. Restaurantul pe care îl alesese Bangs era nou – sau cel

puțin pentru mine era nou – și se numea Vingt-et-trois, chiar la capătul străzii. Ploua destul de tare cînd am ajuns, dar am luat o umbrelă și m-am plimbat de două ori în jurul clădirii înainte de a intra, ca să fiu sigură că nu era prea devreme.

Dar tot am ajuns prima. Era întuneric în restaurant și o muzică pop se auzea foarte tare din sistemul stereo. La recepție o fată mormăia cuvintele care se auzeau pe muzică. Purta un tricou care se oprea cîțiva centimetri deasupra buricului și niște pantaloni care începeau cîțiva centimetri dedesubt. I-am spus numele lui Bangs, dar nu l-a găsit în cartea ei cea mare (uitase să facă rezervare) și, în ciuda faptului că erau cel puțin șase mese goale, fata a zis că e imposibil să mă așeze la masă pînă cînd nu vin toți membrii petrecerii mele. În acel moment m-am panicat în mod stupid. Probabil că a văzut și i-a fost milă, pentru că apoi mi-a dat un meniu și, chiar drăguță, mi-a spus că pot să stau la bar dacă vreau. Barul era în camera cealaltă, unde se ajungea trecînd printr-o boltă micuță și, conducîndu-mă acolo, și-a trecut mîna în jurul taliei și s-a scărpinat alene pe bucata de piele de culoarea mierii care se vedea între tricou și pantaloni.

Bărbatul din spatele barului era un ins aspru, cu o tichie de moș Crăciun pe cap și o rămurică de vîsc în spatele urechii. Țipa ininteligibil la colegii lui și la cei trei clienți care stăteau la bar.

— E în regulă, Barry? a zbierat la un chelner care trecea cînd am intrat eu.

Avea un puternic accent londonez – accentul cuiva căruia îi place să chinuie dialectul. Cînd m-a întrebat ce vreau să beau, a fost de o așa agresivitate explozivă, încît, deși mi-era sete, am dat din cap și am zis că nu vreau nimic.

— Nimic? A strigat el cu o uimire prefăcută. *Nimic*? Ești sigură?

Zîmbea cînd a spus vorbele astea, iar ceilalți de la bar se uitau la mine și zîmbeau și ei. Acum înțeleg că era doar o glumă – da, nu chiar o glumă, ci mai mult un fel de umor fără direcție. Tipul era un „personaj", înțelegeți. Dar atunci eu am crezut că voia să spună ceva anume. Că-și bătea joc de mine.

— Aștept un prieten, am zis, ca un fel de justificare. Am ridicat vocea ca să mă fac auzită peste muzica pop.

— Un *prieten*? a zis barmanul, cu același ton de pantomimă neîncrezătoare. Prieteni, ai? Doar atît? Aștepți un prieten? Probabil că ai ceva prieteni, nu? Iuhu, prietenii contează, nu?

Am dat din cap confuză, simțindu-mă stupid.

— *Hai*, a zis barmanul. Ia ceva de băut. Ceva de *băăăăut*. Un pahar de vin bun... Trebuie să te respecți.

S-a aplecat peste bar și mi-a servit un zîmbet ironic cu ochii măriți.

— *Te rog, oprește-te*, am zis brusc.

A urmat un moment de liniște în care oamenii de la bar s-au întors și s-au holbat la mine.

Barmanul a tăcut o clipă, apoi a izbucnit în rîs şi s-a întors. Chiar atunci a apărut Bangs, oprindu-se puţin sub boltă.

Lucrurile care trăiesc în imaginaţia ta nu te pregătesc niciodată pentru realitate. Pregătirea mea mentală pentru această întîlnire de prînz – filmul în alb-negru care se derulase în mintea mea toată săptămîna – făcuse şi mai copleşitoare realitatea dinaintea mea. M-am trezit năucită şi uşor consternată de prezenţa corporală a lui Bangs. Purta puloverul lui roşu în V şi o jachetă cam ca acelea pe care le poartă jucătorii americani de baseball. Faţa şi spatele erau făcute dintr-un material gros, care semăna cu fetrul, iar mînecile erau din lînă albă. Era o costumaţie de weekend, îmi imaginez, pentru că nu-l mai văzusem cu aşa ceva la şcoală. Se trăgea anxios de lobul urechii stîngi şi se vedea de la un kilometru că iritaţia de la bărbierit era în plină înflorire. O vreme am crezut chiar că aş putea să leşin copleşită de suprasarcina senzorială a momentului, de esenţa bangsiană de Bangs, servită în doză concentrată.

— Sal', a zis el. Îmi pare rău c-am întîrziat. Sper că nu mă aştepţi de mult.

S-a apropiat foarte repede şi apoi, fără nici o pregătire, a făcut un fel de salt spre mine, ca o pasăre care se aruncă asupra prăzii. Dîndu-mă în spate, am simţit o buză umedă pe bărbie şi am înţeles, prea tîrziu, că voia să mă sărute pe obraz. Apoi s-a auzit un pocnet, cînd capul meu şi al lui s-au izbit şi a fost

limpede – iar, prea tîrziu – că voia să mă sărute pe amîndoi obrajii. S-a dat înapoi, iar eu m-am dat jos de pe scaunul de bar. Faptul că s-a repezit cu asemenea intimitate fizică a fost o greşeală din partea lui, simţeam eu. Niciodată înainte nu făcuse mai mult decît să-mi strîngă mîna.

— Nu, nu, n-ai întîrziat, am spus eu. (De fapt întîrziase, evident. Însă doar cu aproximativ şapte minute.)

Cînd m-am ridicat de pe scaun, geanta, pe care o avusesem în poală, a căzut pe jos. M-am aplecat s-o iau şi am auzit vuietul sîngelui care mi se urca în obraji de ruşine.

— Ţi-ai luat deja ceva de băut? a întrebat Bangs. Sau mai bine să ne aşezăm mai întîi?

— Nu mi-am luat. Hai să ne aşezăm.

Ne-am întors la fata cu buricul care s-a interesat dacă vrem la fumători sau la nefumători.

Bangs s-a uitat la mine:

— Vrei la fumători, nu?

— Da, dar nu mă deranjează dacă nu se poate acolo.

— Atunci, bine. La nefumători.

Ne-am aşezat amîndoi şi mai întîi el, apoi eu am făcut exhalaţii zgomotoase de aer – acelea care sînt menite să indice revenirea calmului după o mare tulburare: *haaa*. Ni s-au adus meniurile, iar Bangs a zis că trebuie să ne uităm peste ele imediat, pentru că era mort de foame. Cîteva momente, ne-am studiat fiecare textele lucioase. Apoi, de frică să nu se instaleze o linişte de netrecut, am zis:

— Ai o jachetă pe cinste, Bangs.

Bangs a părut tușat de comentariul meu și în minutele următoare a fost foarte incitat de subiectul care privea vestimentația lui. S-a dovedit că jacheta era una din cele zece similare pe care le avea. Făcea colecție.

— Nu pentru că mi-ar plăcea baseballul, a zis el. Ci pentru că sînt așa de *cool*, nu?

Am dat din cap:

— Da, foarte.

Acum cînd mă uit înapoi la întîlnirea mea cu Bangs, mă simt de fiecare dată torturată de acest schimb de replici cu privire la jacheta lui. Aveau să vină alte momente de umilință și mai mare. Dar nu știu de ce, acesta e momentul la care mă tot întorc, momentul care mă face să-mi încleștez pumnii și să urlu. Oare faptul că i-am lăudat cu prefăcătorie acea jachetă oribilă mă face să mă simt așa prost? Ori că a consimțit voios la jargonul lui șmecheresc-adolescentin? Probabil amîndouă. Dar mai mult decît atît, motivația din spatele lor – dorința de a-l face pe Bangs să mă placă.

Am ținut-o tot așa. Bangs mi-a povestit despre locurile de unde luase unele dintre jachetele lui, apoi am avut un schimb franc de păreri cu privire la murala cu „luptătorul pentru libertate" pe care Pabblem o propusese pentru terenul de sport al școlii. (Bangs fiind de părere că era controversată, dar putea fi haioasă.) Apoi a venit chelnerița și am comandat. A urmat o pauză angoasantă între momentul cînd am comandat și venirea mîncării, dar,

din fericire, m-am gîndit să-l întreb pe Bangs despre noile manuale de matematică care veniseră de curînd pentru clasele de GCSE. S-a dovedit un subiect fertil pentru conversație, iar asta ne-a purtat ușor prin aperitive și felurile principale. Lucrurile au mers așa de uns, de fapt, încît, cînd a venit chelnerița să ne întrebe dacă mai vrem ceva, Bangs a zîmbit cu căldură peste masă și a propus să trecem peste desert și să ne dregem la el acasă cu o cafea. Am ezitat doar o clipă:

— Desigur, am zis, de ce nu?

Am împărțit nota. Bangs a calculat în cap că jumătatea mea se ridica la 23,45 de lire, plus bacșișul 1,64 (sau 2,34 dacă voiam să fiu „generoasă"). Apoi și-a netezit pantalonii și a clipit:

— Mergem?

Poate că mă amețisem de la vin. Poate că mă agățam de ideea că lucrurile se vor îmbunătăți. Poate că pur și simplu nu suportam ideea de a mă întoarce în apartamentul meu, cu părul încă țeapăn de la fixativul coafezei, să mă întind pe pat și să mă uit la cursele de cai tot restul după-amiezii.

— Da, am zis, hai.

Sheba și cu mine avusesem o dată o dispută cu privire la copii. Vorbeam despre pensionarea mea, iar eu am făcut o remarcă glumeață despre cît de dezolant o să fie.

— Oh, nu spune asta, a zis Sheba. Părea sincer îndurerată.

Dar cumva eram iritată. Mi se părea că mi se închisese gura.

— De ce să nu spun? am întrebat. Ăsta e adevărul. Sînt o bătrînă uscată fără bărbat, cu foarte puţini prieteni şi fără copii. Dacă aş fi avut măcar un copil...

— O, ce prostie, a zis Sheba cu o tăioşenie surprinzătoare.

— Cum adică prostie? Nici măcar nu ştii ce voiam să spun.

— Ba ştiu. Voiai să spui că un copil ar fi dat un sens vieţi tale şi ar fi făcut-o valoroasă şi tot aşa, dar nu e adevărat. E un mit. Copiii îţi dau o mulţime de lucruri, dar nu un sens.

— Cum să nu-ţi dea? Uite, cînd tu o să mori, Ben şi Polly o să fie încă în viaţă. Cînd o să mor eu, asta o să fie tot – n-o să mai rămînă nimic.

Sheba a rîs.

— Crezi că copiii sînt nemurirea mea? Ei nu sînt *eu*, ştii? Iar dacă viaţa e fără sens, a face copii înseamnă a da naştere la şi mai multă lipsă de sens...

— Dar eu sînt *singură*, Sheba, tu nu vezi?

A ridicat din umeri. Să-i vorbeşti cuiva căsătorit despre realitatea ireductibilă a singurătăţii este de obicei cartea proastă care încheie discuţia. Am fost surprinsă să constat că Sheba nu s-a conformat:

— Singurătatea nu e cel mai rău lucru din lume, a zis ea.

— Dar e ciudat că exact oamenii care *nu sînt* singuri susţin asta.

Eram deja destul de nervoasă.

— Nu *atît* de ciudat, a răspuns Sheba. Poate că ei sînt în postura mai bună să judece.

— Uite, Sheba, singura misiune indiscutabilă pe care o are omul pe pămînt e să se reproducă. Iar eu n-am făcut asta. Aici nu încape discuție.

— Misiune – asta e mai aproape de realitate, a zis Sheba. Copiii chiar îți dau o misiune. În sensul că te țin ocupată, în sensul că ai de ce să te scoli din pat și s-o faci în fiecare dimineață. Dar asta nu înseamnă să ai un sens.

Am rîs mai degrabă amar, cred. Gîndul meu a fost: *asta este exact genul de distincție pe care o femeie măritată cu copii își permite să o facă.*

Dar avea dreptate. Singurătatea *nu* e cel mai rău lucru din lume. Îți vizitezi propriile muzee și-ți cultivi propriile interese și-ți amintești mereu ce noroc ai că nu ești unul dintre copiii ăia din Sudan cu muște în jurul gurii. Faci liste cu Lucruri de Făcut – să reorganizezi raftul cu lenjerie, să înveți două sonete. Îți permiți mici atenții față de tine însăți – felii de prăjitură cu înghețată, concerte la Wigmore Hall. Și, din cînd în cînd, te trezești și rămîi uitîndu-te pe fereastră la o altă nenorocită de dimineață și te gîndești: *nu pot s-o mai fac. Nu pot să mai trag încă o dată de mine ca să-mi petrec încă cincisprezece ore de trezie în care să încerc să ocolesc realitatea propriului dezastru.*

Oamenii ca Sheba cred că știu ce înseamnă să fii singur. Își amintesc cum s-au despărțit

de un iubit în 1975 și au stat o lună întreagă singuri, pînă cînd au cunoscut pe altcineva. Sau la săptămîna petrecută într-un oraș industrial din Bavaria, cînd aveau cincisprezece ani și și-au vizitat prietena făcută prin corespondență, care avea părul gras și caligrafia era singura ei calitate. Dar despre singurătatea de cursă lungă, despre singurătatea ca o picătură chinezească, despre singurătatea care nu dă nici un semn că se va termina în curînd, despre asta nu știu nimic. Ei nu știu cum e să construiești un întreg weekend în jurul unei vizite la spălătorie. Sau să stai pe întuneric de Haloween, pentru că nu poți suporta să-ți expui seara ta mohorîtă unui grup batjocoritor de colindători. Sau să-l vezi pe bibliotecar zîmbind cu milă și spunînd: „Doamne, da știu că citești repede!" cînd returnezi șapte volume citite din scoarță-n scoarță pe care le-ai împrumutat doar cu o săptămînă în urmă. Ei nu știu cum e să fii atît de cronic lipsit de orice atingere, încît atunci cînd șoferul autobuzului te atinge cu mîna pe umăr din greșeală simți o tulburare plină de pofte direct în vintre. Am stat pe bănci în parcuri și în metrouri și pe scaune de școală simțind toată acea încărcătură de dragoste nefolosită, de dragoste fără obiect ca o piatră în pîntec, pînă cînd am fost sigură că pot să urlu și să cad, biciuită, la pămînt. Despre toate astea, Sheba și cei ca ea nu știu nimic.

— Asta este, a zis Bangs, cu un mic gest de prezentare, deschizînd ușa din față a apartamentului său. Vizuina burlacului!

Sufrageria în care stăteam mirosea puternic a prăjeală veche. Aerul avea o consistență cețoasă. Un fotoliu străvechi, galben și un scaun ieftin de metal stăteau în mijlocul camerei în fața unui televizor și a unui raft plin cu casete video. Aceste patru obiecte – fotoliu, scaun, televizor și raft – constituiau suma totală a mobilelor din cameră.

— Nu e cine știe ce, dar e acasă, a zis Bangs vesel, scoțîndu-și jacheta și așezînd-o cu mare grijă pe spătarul scaunului.

— Pot să mă duc la baie? am întrebat eu.

Ca să ajung la baia lui Bangs, trebuia să trec prin dormitor. Aici mirosul de prăjeală lăsa loc unui alt miros, la fel de puternic, de corp – o umezeală hormonală, împuțită. Cînd îl vizitam pe tata după ce mama murise, rufele lui nespălate miroseau la fel. Bangs nu avea un pat adevărat, doar o saltea pe jos și o pilotă obosită îmbrăcată într-o husă de o urîțenie sinistră: octogoane albastre și melci mustar. Am avut o scurtă viziune cu Bangs cumpărînd-o – stînd fără nici o idee în departamentul de lenjerie al magazinului John Lewis în timp ce o vînzătoare ca un dragon cu un stup de albine în loc de păr și un sutien enorm, cu balene de metal, îl asigura că e o alegere foarte masculină.

În baie, Bangs, sau poate vreun locatar anterior, pusese pe capacul de la veceu o husă – o bucată de blană murdară, portocalie – care s-a dovedit oribil de umedă la atingere. Chiuveta avea pete verzui de apă sub robinet, iar pe

cadă era sprijinit un uscător de rufe plin cu chiloți și șosete care se făcuseră țepeni de la uscat. Lîngă cadă era un mic suport de plastic pe care se aflau obiectele de toaletă ale lui Bangs, aliniate minuțios într-o simetrie perfectă. Un baton de săpun Imperial Leather. O sticluță mică de spray pentru păr Silvirkin. Un tub de ceva numit Krazy Hair. Și un set de bărbierit care arăta antic, fiecare instrument avînd un mîner de plastic roșu decolorat, pe care scria The Burgundy Collection. E ciudat, într-adevăr, că fetele bătrîne sînt considerate deținătoarele destinului celui mai patetic, cînd burlacii sînt cel mai prost echipați pentru o viață fără femeie.

Cînd m-am întors în sufragerie, am încercat din răsputeri să nu par șocată, dar probabil că se vedea ceva pe fața mea pentru că Bangs, care făcea cafea în bucătăria lui minusculă, a rîs nervos și a zis:

— Ai găsit tot ce aveai nevoie, nu?

Am dat din cap și m-am așezat pe scaun.

— E OK dacă fumez aici?

Spre uimirea mea, Bangs a tresărit venind cu cafelele.

— Oh, a zis, pe un ton oțărît de cedare, bine, da.

De parcă fumul de țigară ar fi putut să facă și altceva decît să îmbunătățească calitatea aerului din căsuța lui împuțită. S-a întors în bucătărie ca să-mi aducă o farfurioară pentru scrum.

Mi-am dat seama cînd am deschis pachetul că nu prea mai aveam ţigări. Mi-am promis în gînd să le economisesc cu grijă pe cele pe care le mai aveam.

— Aşadar, a zis Bangs, dîndu-mi cafeaua şi aşezîndu-se în faţa mea pe fotoliu, spune-mi, ce-ţi place să faci în timpul liber?

I-am prezentat o listă de activităţi în care mă angajasem cînd şi cînd în timpul ultimilor cinci ani. Citit, plimbat, ascultat muzică. Şi apoi, pentru că părea să mai aştepte ceva, am adăugat înotul.

Cum am zis asta, s-a sculat în picioare:

— Adevărat? a zis. Asta e extraordinar. Unde te duci? La piscine, în oraş? Fabulos.

Ultima dată cînd înotasem, eram adolescentă. Nici măcar nu am costum de baie. Dar nu-mi imaginasem că Bangs era atent la ce-i spuneam. Mă gîndisem că întrebarea nu fusese decît un mod politicos de a ajunge să vorbim despre cum îşi petrece *el* timpul liber.

— Ei, ca să-ţi spun drept, nu mă duc aşa de des...

— Şi, te duci cu Sheba? a întrebat Bangs.

— Nu...

— Poartă bikini, acolo? Pentru că trebuie recunosc, probabil că atrage foarte mult atenţia în bikini...

A continuat cu un rîs zgomotos ca şi cum ar fi spus ceva extrem de spiritual şi pervers.

— Mă duc să înot singură, am zis rece, de-acum protejîndu-mi curioasă minciuna.

A urmat o linişte lungă, apoi am zis:

— Şi tu, Brian? Tu ai hobby-uri?

Zîmbetul care-i rămăsese după accesul de rîs i-a pălit.

— Da, diverse lucruri, a zis mohorît. Sînt înnebunit după fotbal, desigur. Nu ratez nici un meci de-al lui Arsenal acasă. Şi îmi place comedia. Mă duc destul de des la cluburile de comedie.

Am dat din cap. Era fără speranţă. Cu totul fără speranţă.

— Şi sînt absolut mort după *Seinfeld*, a zis el.

Am dat din nou din cap.

— *Seinfeld*? Ştii, nu? Serialul de comedie american?

A arătat spre raft.

— Vezi toate casetele de acolo? Majoritatea sînt cu episoade din el. Sînt, cum s-ar spune, un fan feroce. Nu e un show din ăla tipic american, răsuflat. Toate subiectele sînt legate de micile chestii din viaţa de zi cu zi care te înnebunesc.

Vocea veselă, sonoră a început să-i scadă.

M-am uitat la ceas.

— Doamne, am zis, stingînd ţigara.

Bangs s-a aplecat în faţă din fotoliul lui cu o grabă bruscă.

— Pot să-ţi spun ceva, Barbara? Mi-ai promite să ţii un secret?

— Ei bine, cred că da, am zis.

— Nu, vreau să spun, trebuie chiar să promiţi.

Am scos o altă ţigară.

— OK, promit, am zis.

Toată viața am fost genul de persoană căreia oamenii îi încredințează secrete. Și toată viața am fost flatată de acest rol – recunoscătoare pentru fiorul de importanță pe care ți-l dă privilegiul de a deține informații interesante. În ultimii ani am observat însă că satisfacția mi s-a diluat și că a fost înlocuită de un fel de indignare obosită. De ce, mă trezesc întrebîndu-mi confidenții, îmi spui *mie*? Sigur, știu de ce. Îmi spun pentru că mă consideră sigură. Sheba, Bangs, toți, se dezvăluie în fața mea cum ar face-o în fața unui castrat sau a unui preot – cu sentimentul că eu sînt atît de în afară, atît de departe de realitatea lumii largi, încît sînt ferită de orice posibilă amenințare. Numărul secretelor pe care le primesc în custodie e invers proporțional cu numărul secetelor pe care se presupune că le dețin. Asta mă îngrozește. Faptul că mi se spun secrete nu e – și nici n-a fost vreodată – un semn că sînt de folos sau contez. E chiar opusul: confirmarea lipsei mele de importanță.

— Adevărul e că, vezi, a zis Bangs, am făcut o pasiune pentru cineva. Pentru cineva de la școală.

S-a ridicat din fotoliu și a început să se plimbe prin cameră.

Am înțeles imediat. Cum de nu-mi dădusem seama? Dar nu l-am oprit, totuși. Era ceva rău în mine care voia să joc jocul pînă la capăt.

— Ah, am zis.

— Ghicești cine? a întrebat el.

Și a zîmbit cochet. Dacă ar fi avut un evantai, acum l-ar fi deschis.

— Hmmm, m-am uitat la tavan, clipind. Prefăcîndu-mă că mă gîndesc. Eu?

Fața i-a înghețat de surpriză.

— Încearcă să nu pari așa de scîrbit, Brian, am zis.

A rîs.

— Oh, tu. Știi că n-am vrut să spun asta. Dar întîmplarea face, Barbara, să cred că ești o doamnă foarte atrăgătoare. Probabil ai fost foarte drăguță în tinerețe.

M-am uitat pe geam la copacii care se zbăteau pe marginea străzii. Se arcuiau cu trosnituri în bătaia vîntului. În timp ce mă uitam la copaci, mă gîndeam că Bangs va înțelege în secunda următoare cît de mitocan fusese și că aveam să văd rușinea întinsă pe fața lui. Dar momentul a trecut. Copacii de afară și-au continuat eforturile inutile.

— Nu, hai, a zis Bangs, să-ți spun?

— Dă-i înainte.

— Să nu rîzi, dar persoana pentru care am făcut o pasiune e Sheba.

S-a oprit, așteptînd o reacție. N-am avut nici una.

— Sincer, Barbara, sînt nebun după ea, a continuat el după un moment. Știu că e măritată și restul, dar nu pot să-mi iau mintea...

— Brian, am intervenit eu, îmi oferi această informație de parcă ar fi o noutate – și nu o declarație a ceea ce este, deja de cîteva luni,

mai mult decît evident pentru tot colectivul. Nu există nici măcar un singur coleg care să nu-ți fi observat „pasiunea", cum o numești tu.

— Ce? a zis Bangs.

Acum stătea chiar în fața mea. Sîngele i se urcase în obraji – pătîndu-i obrajii, înflăcărîndu-i urechile, făcîndu-i iritația de la bărbierit violetă.

— Da, adevărul e, Brian, că te faci de rîs îngrozitor. Cu toții ne-am distrat pe cinste urmărindu-te. E ciudat că nu ți-ai dat seama...

— Bine, a zis Bangs cu o voce puternică. Nu mai continua.

— Nu te enerva, am zis eu. Eu sînt doar solul...

— Bine, taci, a țipat el. Taci, da?

A venit spre mine. Îi vedeam picăturile de transpirație pe nas.

— Sheba mă place, a zis încet. Știu asta.

Există anumiți oameni în care se pot simți semințele de nebunie – semințe care au rămas adormite doar pentru că oamenii în cauză au trăit relativ comod, ca niște demni reprezentanți ai clasei de mijloc. Funcționează perfect în lume, dar îți poți imagina, în cazul unui părinte rău sau a unei perioade mai lungi de șomaj, cum potențialul lor de nebunie s-ar fi realizat – cum semințele ar fi ieșit la suprafață ca mici mlădițe de ciudățenie sau, cu îngrășămîntul potrivit, ar fi înflorit în deplină nebunie. Mi-am dat seama, văzîndu-l alunecînd la loc în fotoliu, că Brian Bangs era unul dintre acești oameni.

Această revelație, dacă nu altceva, ar fi trebuit să mă oprească să spun ce am spus mai departe. Dar nu m-a oprit.

— Oh, Brian, nu-mi spune că ai anumite speranțe de reciprocitate? E ceva atît de *drăguț*, Brian...

Brian și-a dus mîinile la urechi ca un băiețel.

— Taci, a țipat. Știu că e măritată, dar m-am gîndit...

— Bine... însă nu e *doar* faptul că e măritată. Adică – adevărul e, Brian, că tu nu ești genul ei.

— Ei bine, aici te înșeli, a zis el, scuturînd din cap cu încredere. Sheba nu e o snoabă. Ea vorbește cu toată lumea, Sheba.

— Nu mă refeream la clasa socială, Brian. Nu e faptul că nu ești destul de fin, Brian...

— Atunci ce, ce vrei să spui?

— E că... oh, nimic, am chicotit eu.

— *Ce* e?

— Ei bine, e mai mult o chestiune de vîrstă. Shebei îi plac bărbații mai tineri, știi. Mult mai tineri.

Am tăcut o clipă.

— Adică, se întîmplă cumva să știi că are o relație ciudat de *apropiată* cu un băiat din clasa a XI-a?

Fața lui Bangs a părut că se inflamează o secundă, doar pentru a face apoi implozie:

— *Nu*, a șoptit el.

Întîmplarea e totul, tu? Aproape că era să nu ajung în apartamentul lui Bangs și aproape am plecat de acolo fără să spun nimic dăunător.

Mi se pare că o mare parte din viciu – ca și din virtute – e o problemă de context. Ar fi fost cu totul posibil ca țigările să mi se fi terminat mai repede sau ca Bangs să nu fi fost așa de provocator de abject, iar Sheba ar fi scăpat netrădată. Răul iese la suprafață, spunea mama mea, dar eu înclin să nu fiu de acord. Răul poate să stea înăuntru, văzîndu-și de treaba lui pentru eternitate, dacă nu apare situația potrivită.

După ce am ieșit din apartamentul lui Bangs am stat în stradă, încercînd să mă adun. Voiam să mă duc acasă – să mă îngrop în pături, să nu mă mai gîndesc la ce făcusem. Dar apoi mi-am amintit de Portia. Biata Portia! M-am dus să-mi iau mașina și am condus spre veterinar periculos de repede.

— Mă tem că nu e bine, a zis veterinarul, cum am intrat în cabinet. Radiațiile nu și-au făcut efectul cum am sperat.

Se uita la mine cu indiferența aceea de principiu cu care oamenii în poziții oficial medicale dau adesea veștile proaste.

— E o fetiță foarte bolnavă.

— Dar ați spus că o să trăiască mai mult ca mine... am șoptit.

Am avut un moment speranța copilărească că aș putea să-l fac astfel de rușine și să revină la pronosticul lui mai vechi și mai luminos.

— Vedeți, lucrurile astea nu sînt întotdeauna ușor de pronosticat, a zis el în defensivă.

— N-o puteți opera? am întrebat. Cît mai are de trăit? (Ce ușor alunecăm în jargonul spitalicesc și melodramatic!)

Veterinarul s-a strîmbat.

— Nu are nici un rost s-o operăm. Razele arată că tumoarea e destul de mare. La un om, se poate tăia o parte din colon și i se face pacientului o colonostomie, ceea ce nu se poate aici.

— Pisicile nu pot purta pungi de colonostomie, am zis eu prostește.

— Exact, a zis veterinarul.

Avea o poziție ciudată, de parcă și-ar fi uitat atitudinea obișnuită. Probabil se aștepta să fac o scenă.

— Așa că, a continuat el după o scurtă pauză, problema e, ce vreți să facem?

— Nu știu. Are dureri mari?

— Acum, da, are dureri, aș putea spune.

Ne-am uitat amîndoi la Portia. Pieptul i se ridica și se lăsa ca al Frumoasei din pădurea adormită de la Madame Tussaud.

— Mi-ați putea... credeți că i-ați putea da ceva pentru asta? am întebat. Pentru dureri?

— Da, e posibil. Eu... pot să-i dau ceva pentru dureri. Dar, uitați, am să fiu sincer cu dumneavoastră. Nu cred că medicamentele pe termen lung sînt soluția. Ca s-o scutim complet de dureri ar trebui să-i dăm atîtea medicamente încît ar fi oricum aproape în comă.

— Înțeleg.

Se putea întîmpla, îmi dădeam seama, să plîng totuși.

— Așa că mă sfătuiți... s-o adormim chiar acum?

— Ei bine...

S-a deschis ușa și a intrat asistenta veterinarului. Portia s-a întors ușor la auzul sunetului.

— Lasă-ne un minut, i-a zis veterinarul asistentei, iar asistenta mi-a aruncat o privire compătimitoare și a ieșit. Probabil că îi spusese.

A urmat o pauză.

— Înțeleg, am zis. N-ar fi drept s-o mai ținem. Știu. Doar că mă întreb... adevărul e că n-aș vrea pur și simplu, știți... s-o facem acum. Ar fi OK dacă aș lua-o acasă în noaptea asta? Să-mi iau la revedere? I-ați putea da ceva să se liniștească și aș aduce-o mîine. Ar fi OK?

A dat din cap ușurat. Bătrîna n-avea să facă scandal.

— Ar fi foarte bine, a zis el. Între timp, o să-i dau morfină. Asta ar trebui s-o facă să se simtă mult mai bine.

A apăsat un buton și asistenta a venit din nou.

În timp ce ei doi pregăteau injecția, mi-am amintit ceva ce mi-a povestit odată Sheba despre cum se ducea ea cu copiii la vaccin. Totdeauna erau neatenți pînă în ultimul moment, iar apoi, cînd acul le perfora pielea, o privire teribilă de surpriză acuzatoare le apărea pe față.

— Era acolo ceva foarte matur. Ca și cum ar fi zis: „Tu ești, mami?".

Portia nu era în stare de o asemenea acuzație. De-abia a tresărit cînd i-au înfipt acul. Și cînd am luat-o s-o pun la loc în cușcă, n-a

opus nici o rezistență; doar a scos un mieunat slab, vlăguit și s-a lăsat băgată înăuntru.

Pe drum spre casă am luat niște cîrnați și o cutie de smîntînă de la LoPrice, iar cînd am ajuns acasă am făcut un mic culcuș din perne și pături în bucătărie pentru ca Portia să se poată uita la mine cînd gătesc. Am tăiat cîrnații în bucăți foarte mici și apoi i-am prăjit în unt – un vechi regal. Dar toate astea le făceam mai degrabă pentru mine decît pentru Portia. Era limpede că nu se simțea destul de bine pentru o ultimă cină extravagantă. Cînd i-am pus cîrnații în față, a rămas nemișcată, uitîndu-se la ei plictisită. Am privit-o o vreme, apoi m-am aplecat și am luat-o. A fost un palid murmur de neplăcere, dar nu o luptă. Am luat-o în dormitor și am încercat să stau cu picioarele încrucișate și cu ea în poală. Nu se simțea bine, așa că am lăsat-o să se așeze cum vrea pe plapumă, iar eu m-am ghemuit în jurul ei, scărpinînd-o încet sub bărbie. Pleoapele i s-au lăsat în jos, dar nu a închis ochii – expresia ei obișnuită, un pic sinistră, de plăcere – și imediat a început să toarcă.

Atunci, în sfîrșit, am început să plîng. Și pentru că doliul – chiar și pentru animalele necuvîntătoare – nu e niciodată o chestiune concentrată, singulară, așa cum pretindem, lacrimile mele erau doar parțial pentru Portia. O dată motorul jalei pornit, a început să se întindă, așa cum face de obicei tristețea, și spre celelalte nemulțumiri și regrete. Am plîns de regretul de a nu fi fost un stăpîn de animale

mai bun. (Toate acele dăți cînd o băgasem pe Portia cu nasul în propria mizerie pentru că nu făcea în cutia specială.) Am plîns pentru că dădusem ceea ce eu îmi închipuiam a fi o lovitură fatală prieteniei mele cu Sheba. Am plîns pentru că eram atît de disperată încît să-mi pun problema unei legături cu un om ridicol care face colecție de jachete de baseball și chiar și acela mă respinsese. Am plîns pentru că eram genul de femeie de care rîd fetele de la coafor. Am plîns, la sfîrșit, de rușine că plîngeam; pura stupiditate de a fi o fată bătrînă care stă și se smiorcăie în dormitorul ei simbăta seara.

N-a mai durat mult. După aproximativ cinci minute, conștiința de sine care apare la cel ce plînge singur a ajuns și la mine. Am început să-mi observ ritmul suspinelor și dungile de umezeală pe care lacrimile mele le lăsau pe blana Portiei. La scurt timp, devotamentul față de propria nefericire a început să scadă și nu m-am mai putut concentra. Pînă la urmă am deschis televizorul și, o jumătate de oră înainte de a adormi, am privit știrile de seară, cu ochii uscați.

Paisprezece

În zilele care au urmat întîlnirii mele de prînz, am derulat în minte de nenumărate ori cele spuse lui Bangs, încercînd să-mi dau seama cît de probabil era ca el să spună și altora. În după-amiaza în care am îngropat-o pe Portia, m-am întors în apartamentul meu și am compus cel puțin trei scrisori confesive către Sheba, pe toate sfîrșind prin a le arde în chiuveta din bucătărie. Depresia mi se întorsese acum, revigorată serios de vină. M-am trezit copleșită de o mulțime de mici probleme de sănătate. Noaptea, cînd mă băgam în pat, piciorul drept îmi zvîcnea și vibra ore în șir, făcînd somnul o provocare și mai mare decît de obicei. Am achiziționat o durere de cap slabă, dar continuă. Cum am ajuns în Eastbourne pentru vacanța de Paște, pe barbă mi-a ieșit o iritație roșiatică, iar unghiile de la picioare mi s-au infectat cu o ciupercă nevăzută. Clar, toate astea era răspunsuri psihosomatice la stres. Dar la vremea aceea eram convinsă că erau pedeapsa pentru păcat; plata pentru că o trădasem pe Sheba. Eram încurajată în această interpretare superstițioasă de faptul că nici

unul dintre remediile sugerate de farmacistul local din Eastbourne nu părea să aibă nici cel mai mic efect asupra micilor mele probleme. În ziua de Crăciun, mi-a căzut una dintre unghiile de la picioare, înnegrită, și am plîns isteric în baia de jos a lui Marje, convinsă că am lepră.

Polly fugise de acasă de Boxing Day[1]. Eram încă la sora mea atunci, așa că n-am primit mesajul Shebei decît atunci cînd m-am întors la Londra, a doua zi. Cum am auzit vocea Shebei – „E un pic de criză aici", m-am gîndit la ce e mai rău. A fost un fel de ușurare, trebuie să recunosc, cînd am aflat, cîteva clipe mai tîrziu, că Polly dispăruse. Am sunat imediat înapoi.

— Oh, Barbara, a zis Sheba cînd a ajuns la telefon. Îmi pare rău că te-am alarmat. Polly a fost găsită. Prostuța de ea fugise la bunica ei. Zbor mîine în Scoția s-o aduc.

Se ducea singură, spunea. Richard rămînea la Londra să aibă grijă de Ben. Am întrebat-o dacă ar vrea s-o însoțesc și la început a refuzat. Mama ei nu era o persoană pe care să le-o bage pe gît prietenilor, dacă nu era absolut necesar. Dar apoi am mai vorbit un pic și s-a mai gîndit. Ar fi fost frumos să aibă companie, și-a zis. Și sigur, *ar fi fost* util să aibă și mașina mea. Sigur nu m-ar fi deranjat? Nu, sigur că nu m-ar fi deranjat.

---

1. Boxing Day, sărbătoare oficială în Marea Britanie, celebrată pe 26 decembrie. Numele vine de la „box", cutie de cadouri.

Cînd m-am dus a doua zi dimineață s-o iau de acasă, era trasă la față și cu ochii umflați. În stradă, înainte de a intra în mașină, m-am oprit și i-am luat mîna:

— Îmi pare așa de rău, am zis.

A dat din cap.

— O, totul o să fie bine. E doar într-o stare anume. Peste zece ani o să ne amintim toate astea ca pe un moment dificil.

— Nu, nu mă refeream la Polly, am zis. Îmi pare rău pentru ce s-a întîmplat între noi acolo la subsol. Mă tem că eram foarte supărată din cauza Portiei.

— O, atunci, a zis. Nu te mai gîndi la asta. Ce-ți mai face șoldul?

— Bine. Dar – m-am pișcat de nas ca să nu-mi las lacrimile să curgă – e bine, Portia a murit, știi? A trebuit s-o eutanasiez chiar înainte de Crăciun.

— O, Barbara! mi-a luat mîna ca și cum ar fi vrut să mă îmbrățișeze.

— Da, e foarte trist, am zis, ținînd-o la distanță. Dar asta e.

— Îmi pare rău, Barbara.

— Hai. Am deschis portiera. Să mergem.

Venisem cu gîndul să-i spun despre Bangs. Știam că trebuia să fac asta. Dar în mașină, curajul mi s-a scurs. Perspectiva să se înfurie mă făcea slabă. Cum naiba să încep? *Trebuie să-ți spun ceva, Sheba...* Nu puteam.

— Ce ai la barbă? m-a întrebat Sheba, în timp ce conduceam prin vestul Londrei. S-a

aplecat să-mi examineze roșeața. E o reacție alergică la ceva?

— Nu, nu, am murmurat, îndepărtînd-o. Sînt doar obosită, asta e tot.

— Doamne, știu cum e. Eu sînt *epuizată*.

Am dat din cap cu înțelegere.

— Probabil că ai fost îngrijorată de moarte...

— Da, am fost, e adevărat.

A făcut o pauză.

— Și am stat și pînă foarte tîrziu aseară cu Steven.

A zîmbit șugubăț.

— Oh, am zis.

— Mă tem că am făcut chiar un lucru periculos, a continuat ea. L-am băgat în casă după ce Richard și Ben se duseseră la culcare. Am stat la subsol împreună o oră.

M-am holbat la ea, mai puțin mirată de riscul pe care și-l asumase, decît de evidenta satisfacție cu care povestea.

— Steven purta un polover oribil pe care i-l dăduseră părinții lui de Crăciun, a continuat ea voioasă. *Bleu ciel*. Cu decolteu în V. *Oribil*...

— Te rog, Sheba, am zis. Am putea să nu vorbim despre Connolly?

A ridicat din umeri.

— OK.

— Nu, nu vreau să fiu...

— Nu, nu, înțeleg. N-o să-i mai pronunț numele.

A rămas cu ochii pe geamul din partea ei.

— Știi, am zis pînă la urmă, am luat prînzul cu Bangs mai zilele trecute.

— Oh? Sheba s-a uitat la mine. Cînd?

— În sîmbăta dinainte de vacanță. El...

— În *weekend*? Barbara!

Am roșit.

— Nu, e extraordinar, Barbara! Te-ai simțit bine?

— N-a fost nimic de genul ăsta. A fost doar o întîlnire obișnuită.

— Chiar ești un cățel ascuns. Nici nu mă mir că n-am mai auzit de tine în ultimul timp!

Am lovit volanul cu enervare.

— Pentru Dumnezeu, Sheba, nu mă lua de sus. Nu sînt chiar *atît* de disperată încît să-l văd pe Bangs ca pe un potențial iubit.

— Oh.

— Nu, singurul motiv pentru care am adus vorba de asta e că...

Am făcut o pauză. Se întorsese deja pe jumătate pe scaunul ei și se uita la mine intens.

— Ideea e că am avut impresia că Bangs știe despre tine și Connolly.

Nu plănuisem această ieșire de urgență. M-am surprins și pe mine cu ea. Dar chiar cînd îmi propuneam cu tărie să mă întorc din drum, să corectez minciuna, ochii și gura Shebei se făcuseră rotunde.

— Ce? Nu! Cum ar putea să știe?

Spune-i adevărul, mi-am ordonat. *Spune-i ce ai făcut.*

Dar ea deja începuse din nou să vorbească, precipitat, angoasat, cu frică.

— Cum adică „ai avut impresia"? A zis el că știe?

— Eu... Nu știu cum de știe sau ce știe exact, am zis, dar a lăsat să se înțeleagă că știe cîte ceva.

Acum e prea tîrziu. Nu te mai poți întoarce.

— Cum a lăsat să se înțeleagă? Ce a zis? Spune-mi.

Sheba și-a lovit fruntea cu mîna și a lăsat-o acolo. Împotriva voinței mele, era ușor satisfăcută de groaza ei.

— Ei bine, a zis ceva despre „prietena noastră comună" care are „o relație neobișnuită" cu unul dintre elevi.

— La dracu! Era limpede că se referea la mine?

— La cine altcineva ar fi putut?

— De ce nu mi-ai spus mai demult? Tu ce ai zis?

— Ei, m-am făcut că nu știu, desigur. Nu știam despre ce vorbește.

— Spune-mi *exact* ce a zis. Cum a adus vorba?

— Nu pot să-ți redau exact, Sheba. Mîncam și vorbeam în general despre școală, iar apoi a zis ceva de genul: „Am observat că prietena noastră comună pare să fie foarte apropiată de unul dintre elevi".

— A zis „foarte apropiată"? Sau „o relație neobișnuită"? Care dintre ele? Nu pot să cred că nu mi-ai spus mai devreme, Barbara.

— Ei, amîndouă, cred. A zis mai întîi „foarte apropiată", apoi eu am zis „Ce tot spui acolo?", iar el a zis: „Ei bine, prietena noastră are o

relație neobișnuită cu un elev de clasa a XI-a". Ceva de genul ăsta.

— Pe ce ton a spus? Părea să nu fie de acord?

— Ei, nu părea prea încîntat.

— O, Doamne. O, *Iisuse*. Ai avut senzația că avea vreo dovadă? Sau era doar o bănuială?

— Asta n-aș putea să spun, Sheba. Părea destul de sigur. Uite, nu ți-am spus pînă acum pentru că nu voiam să te îngrijorezi.

— Să mă îngrijorez. Nu știu cum te-ai putut gîndi...

— Am vrut să ai un Crăciun liniștit...

— O, Barbara. O, la dracu. Asta e foarte rău.

— Știu.

— Oare *cum* a aflat? Crezi că are de gînd să spună?

— Nu știu. N-a spus că ar avea de gînd. Dar, Sheba, cred că trebuie să te gîndești serios să pui punct, acum.

Sheba și-a îndesat dosul palmelor în ochi.

— Idiotul de Bangs, a zis.

Avionul de Scoția era plin de oameni care se întorceau acasă pentru Anul Nou, iar starea generală la bord era destul de festivă. A trebuit să așteptăm să decolăm o jumătate de oră, timp în care cîțiva pasageri au desfăcut sticle de whisky și au început să cînte. În spatele perdelușelor de la bucătăria avionului, chiar și stewardezii trăgeau pe furiș cîte un gît din pahare de plastic. Sheba, vizibil agitată din cauza știrilor pe care i le dădusem,

găsea veselia generală iritantă. Cînd s-a auzit căpitanul la microfon ca să ne explice prietenos de ce întîrziam şi să ne mulţumească pentru răbdare, ea s-a întors spre mine şi a zis, cu o vehemenţă care nu-i e caracteristică:

— De ce îmi mulţumeşte mie? Eu *nu* am răbdare...

Imediat după ce avionul a decolat, o însoţitoare de zbor a venit pe coridor în sunete de clopoţei, cu un cărucior, cu sendvişuri şi băuturi.

— Carne sau brînză? A întrebat-o pe Sheba.

Sheba s-a interesat de identitatea cărnii:

— E de vită sau ce?

Dar însoţitoarea de zbor doar a şoptit, oftînd:

— Cu brînză atunci, şi a aruncat un triunghi de plastic pe măsuţa Shebei.

— E beată, a sîsîit Sheba cînd femeia a plecat.

Am luat un taxi de la Edinburgh la Peebles. Era un lucru extravagant, dar Sheba a zis că trenul merge prea încet. Era în mare grabă acum să se întoarcă la Londra şi să vorbească cu Connolly. În taxi, am încercat s-o distrag întrebînd-o despre mama ei. La început n-a fost prea vorbăreaţă, dar după ce am convins-o cu cîteva vorbe bine alese, a devenit chiar entuziastă.

Relaţia cu mama ei nu fusese niciodată bună, spunea. Eddie fusese copilul favorit. Pe ea o făcuse mereu să se simtă o ratată.

— Nu m-am dus la Oxford, iar apoi am stricat totul complet *măritîndu-mă* cu cineva care n-a fost la Oxford. Mama vorbea mereu

despre Richard cu un ton compătimitor, de parcă ar fi fost de la sine înțeles că în cursa unei bune alianțe, el ar fi obținut cam premiul trei. Mama e o imensă snoabă intelectuală. Așa sînt majoritatea nevestelor de profesori universitari, dar, în cazul mamei, e cu totul ridicol. Nu are absolut nimic pentru care să fie snoabă. Singura ei realizare adultă a fost aceea că organiza tururi în „Nordul istoric al Londrei" pentru copii, în anii '70. Dar chiar și atunci prietena ei, Yolande, făcea majoritatea documentărilor.

Am rîs amîndouă.

— Adevărul e că, a continuat Sheba, mama în general îi deplînge pe toți cei care nu s-au căsătorit cu Ronald Taylor. Cînd trăia tata, se agăța de ideea că Richard îl venera ca pe un erou. Făcea mare caz că îl ținea pe Richard la distanță de parcă, dacă ar fi lăsat o clipă garda jos, el ar fi început brusc să saliveze pe lîngă tata și să-i ceară autograful și tot așa. Era o nebunie. Pentru că pe Richard îl plictisește economia și nici c-ar fi putut să-i pese mai puțin de tata. Dar nu-i puteai spune mamei asta. Ori de cîte ori tata spunea o anecdotă, ea punea o palmă grea pe genunchiul lui Richard, ca și cum l-ar fi consolat pentru soarta ingrată de a nu fi Sfîntul Ronald.

— Crezi că mama ta mă va accepta? am întrebat-o pe Sheba.

— Poftim? Sheba părea uimită. O, nu-ți face griji. Abia dacă te va vedea. Va fi mult prea ocupată să se ia de mine.

„Căsuța" doamnei Taylor în suburbiile Peebles-ului era de fapt un conac în stil georgian, cu cîțiva acri de pămînt în spate pe post de curte. Eu și Sheba eram în stradă și ne scoteam bagajele din mașină, cînd doamna Taylor și-a făcut apariția la ușa din față.

— Ah, mi s-a părut că te aud, a zis ea. Haideți! Tocmai am făcut ceai.

Era îmbrăcată într-un pulover Aran[1] fără nici o formă și niște pantaloni de schi suflecați, lăsați la genunchi. Fața ascuțită îi era înconjurată de un castron de budincă în stil Ioana d'Arc.

— Ea e Barbara, prietena mea de la serviciu, a zis Sheba.

Doamna Taylor a dat din cap spre mine cu răceală. Avea ochii mari și holbați.

— Bună, a murmurat.

Ne-am cărat gențile pe scări pînă în holul principal.

— Călătoria a fost absolut îngrozitoare? a întrebat doamna Taylor.

Sheba a ridicat din umeri.

— Nu, nu, n-a fost rău.

Se uita la cizmele Doctor Marten ale lui Polly care zăceau sub cuier.

— E sus în camera ei, a zis doamna Taylor, văzînd unde se uita Sheba.

---

1. Puloverele Aran sînt tipicele pulovere din lînă împletită în relief, cu diverse modele. Numele vine de la insulele Aran din vestul Irlandei, unde se tricotau pe vremuri aceste pulovere, fiecare clan avînd modelul său distinct.

— Care dintre ele?

Sheba părea vag enervată de faptul că Polly devenise într-atît de-a casei încît avea deja camera ei.

— Mansarda, a zis mama ei. Am pus pe pereți un tapet ecosez. Polly s-a uitat și a zis că acolo vrea să stea.

— Ce face? a întrebat Sheba.

— Doarme, a zis doamna Taylor. Doamne, dar cît mai doarme! Uitasem fenomenul uimitor al torporii adolescentine.

Sheba s-a strîmbat spre mine:

— *Pe mine* nu mă lăsa niciodată să dorm la 3 după-amiaza, a șoptit, cînd mama ei s-a întors cu spatele îndreptîndu-se spre capătul holului.

— Acum, dragă, a zis doamna Taylor, hai să-ți dau o ceașcă de ceai și putem sta frumos de vorbă pînă se trezește ea.

Ne-a condus în sufragerie – o cameră rece, mai degrabă depresivă, cu chilimuri soioase pe pereți. Erau una sau două piese frumoase de mobilă clasică, printre care un scrin drăguț, dar toate celelalte păreau să fi fost second-hand-uri de la birouri ce se redecorează. Doamna Taylor s-a repezit brusc spre fiica ei și a tras-o, mai degrabă cu ostilitate, de talie.

— Cureaua e nouă? a întrebat ea.

— Da, am cumpărat-o de la magazinul din colțul străzii. E drăguță, nu?

— Hm, a zis doamna Taylor. Iar nu porți furou. Trebuie să împrumuți unul de la mine

dacă ieşim. Nu vreau să te văd clănţănindu-ţi dinţii. Acum stai jos, draga mea, şi lasă-mă să te servesc cu puţin ceai.

— A enervat-o cureaua, mi-a şoptit Sheba, cînd mama ei a ieşit din cameră. Mama nu cumpără niciodată haine noi. Ea zice că e vulgar să te preocupe asemenea lucruri. Cînd am devenit adolescentă şi au început să mă intereseze hainele şi fardurile, pur şi simplu m-a torturat. Dacă îmi făceam duş mai mult de o dată pe zi, era iar o mare problemă. Igiena excesivă e tipică clasei mijlocii spre joase, în viziunea ei...

— E aşa mare păcat că n-aţi putut veni de Crăciun anul ăsta, s-a auzit doamna Taylor din bucătărie. Ne-am simţit *atît* de bine.

— Da? i-a răspuns Sheba, dîndu-şi ochii peste cap spre mine.

Eddie şi familia lui vin în fiecare an de Crăciun şi de Boxing Day la Peebles, dar Sheba n-a mai fost de cinci ani. Scuza e că Richard vrea să-şi petreacă Crăciunul cu fiicele lui (Marcia şi fetele vin la masa de Crăciun la Sheba şi Richard). Dar e doar o scuză. Adevărul e, zice ea, că nu vrea ca mama ei să-i strice o sărbătoare aşa mare cum e Crăciunul.

A urmat o lungă tăcere în timpul căreia am auzit-o pe doamna Taylor clincănind ceştile în bucătărie.

— Nu vreţi să mîncaţi, nu? a strigat ea după o vreme, pe un ton descurajator şi un pic dezgustat.

— Nu, mulţumim, mamă, a răspuns Sheba.

S-a întors spre mine:

— Tu ai vrea ceva, Barbara?

— Nu, nu, sînt OK...

— N-am prea multe în casă, a continuat mama ei. Dar dacă vreți ceva, a mai rămas niște curcan.

— Nu, nu, a zis Sheba, nu ne e foame.

A urmat o altă pauză lungă. Apoi Sheba a strigat-o:

— Mama, voiam să-ți spun, apreciez faptul că ai fost așa drăguță, cu toată situația asta.

— Nu te prosti, a zis doamna Taylor, venind cu tava. Mă bucur că Polly e aici. Și Dumnezeu mi-e martor că știu cum e cînd copilul cuiva se hotărăște să urască pe acel cineva.

Sheba și-a încrucișat brațele:

— Nu știam că Polly mă urăște.

Doamna Taylor a pus tava pe masă.

— O, draga mea, nu te supăra, a zis ea. Ia un biscuit. În mod evident nu ești persoana ei *favorită* în momentul ăsta. Polly trece printr-o criză tipică de adolescentă. Nu trebuie s-o iei personal.

Și a zîmbit, arătîndu-și dinții mai degrabă deprimanți, sumbri.

Sheba a luat furioasă un biscuit.

— Așadar, știi ceva despre partea asta de lume? a întrebat doamna Taylor întorcîndu-se spre mine.

— Da, am petrecut o perioadă în Dumfries...

— Înțeleg...

— Dar nu, nu știu Scoția foarte bine.

Apoi a urmat o pauză neplăcută.

— Și ai copii?

— Nu. Nu am.

— Oh.

— Am o nepoată drăguță și un nepot.

Doamna Taylor m-a studiat un moment în tăcere, apoi s-a întors brusc spre fiica ei:

— Am auzit că vremea în Londra a fost groaznică, a zis.

— Da, a răspuns Sheba. Grindină, multă. De fapt, mie îmi place.

— Oh, doamna Taylor și-a strîns buzele într-un fel care indica că o consideră pe fiica ei perversă, dar că nu are de gînd să se lase provocată.

— Probabil că lui Richard i se pare apăsătoare totuși, a zis, încă sperînd să găsească pe cineva iritat de vreme. Bietul Richard, absorbit de studiul lui. Cum merge cartea?

— O, Richard e foarte bine, a zis Sheba. Acum a luat o pauză de la carte, ca să-și pregătească o conferință. Și-a cumpărat un mic radiator portabil pentru studiu și e fericit ca Larry[1].

---

1. *Happy as Larry*, expresie tipic britanică, cu etimologie controversată. Sensul este limpede, „foarte fericit", dar specialiștii nu au ajuns încă la un consens în ceea ce privește originea. Cele mai răspîndite teorii sînt fie că vine de la un boxeur din secolul XIX, australian, Larry Foley – nu se știe de ce era așa de vesel! – sau de la cuvîntul „larrikin" dintr-un dialect britanic ce se vorbea pe vremuri în Warwickshire și Worcestershire și care înseamnă „vesel".

— Doamne, impresionant. (După Sheba, una dintre temele favorite ale doamnei Taylor fusese întotdeauna stilul de viață extravagant al fiicei și al ginerelui ei.) Și Ben ce mai face?

— Bine, a zis Sheba.

Se vedea că încă scrîșnea din dinți după comentariul legat de radiator.

— Are o...

Apoi în mod evident s-a hotărît să nu-i spună mamei ei despre faptul că Ben are o prietenă.

— ... o mulțime de lucruri de făcut în momentul ăsta. E într-o formă foarte bună.

Apoi s-a ridicat în picioare.

— Auzi, nu crezi că aș putea să mă duc s-o trezesc pe Polly? Să-i spun că sînt aici.

— Nu, draga mea, nu face asta, a zis doamna Taylor. Va fi teribil de morocănoasă dacă o trezești.

Sheba s-a lăsat din nou pe scaun.

— Va fi teribil de morocănoasă indiferent ce aș face, a mormăit.

Mama ei a dat din cap și a exclamat:

— Hai, hai.

Sheba a mai luat un biscuit. Și apoi încă unul.

Imediat mama ei a zis:

— Știi că ea crede că ai o aventură?

Unii oameni trăiesc cu teama permanentă că li se pot afla secretele; alții au un fel de siguranță arogantă că tot ceea ce ei vor să țină ascuns, așa va rămîne. Sheba aparține celei din urmă categorii. A uimit-o – ba chiar

a înfuriat-o, cred – faptul că fiica ei ajunsese să știe despre ea mai mult decît voia ea să-i spună.

— De ce naiba își închipuie așa ceva? a întrebat ea, rîzînd.

Mai tîrziu, mi-a povestit că citise într-o revistă despre cum poți prinde un mincinos doar fiind atent la gesturi și expresii asociate cu duplicitatea. Așa că răspunzîndu-i mamei ei, a încercat să se uite în ochii ei și să-și țină mîinile perfect nemișcate.

— Nu știu, draga mea, i-a răspuns maică-sa, uitîndu-se la rîndul ei fix. Intuiție feminină?

— Oh, pentru Dumnezeu, a zis Sheba, ce absurd. Adevărul e că Polly vine dintr-o familie foarte fericită, stabilă. În mod evident simte că are nevoie de ceva care să-i justifice nebunia adolescentină, așa că apelează la invenții...

S-a oprit brusc. Undeva la mijlocul propoziției începuse să se uite în jos și să zdrobească un biscuit pînă îl făcuse pulbere pe fața de masă.

Doamna Taylor a studiat biscuitul distrus în tăcere.

— Zice că îi spui lui Richard că ai de lucru în atelier cînd nu ai, a zis.

Apoi s-a uitat spre mine.

— Scuze pentru toate astea, Barbara. Probleme de familie. Mai vrei o ceașcă de ceai?

Sheba s-a smucit spre fața uimită a doamnei Taylor. Arăta amenințător cu degetul:

— Nu, a țipat ea. *Nu*. N-o să accept asta, mamă. E foarte frumos din partea ta că ai

avut grijă de Polly și mă bucur că ai dezvoltat acest interes nou pentru binele nepoatei tale, dar nu ți-ai cîștigat dreptul să mă interoghezi. N-o să începi acum să joci rolul unui afurisit de consilier marital.

Doamna Taylor și-a închis ochii și a dat încet din cap.

— Draga mea, a zis ea, cînd Sheba a terminat, ce se întîmplă cu tine?

Apoi s-a întors spre mine:

— Îmi cer scuze pentru toate astea.

— O, scutește-mă, mamă, a zis Sheba. *Sînt mult peste tine*, bine? Știu că acum crezi că ai nu știu ce relație specială cu Polly. Dar îți garantez, singurul motiv pentru care ea a venit la tine e pentru că știa că astfel mă va umple de nervi.

Sheba s-a oprit un moment, ca pentru a se minuna de propriul curaj.

— Știu că ți-ar plăcea foarte mult să stau aici toată ziua, a continuat ea, ca să afli cu cine mi-o trag și ca să fii micul mesager între mine și Polly. Dar asta nu se va întîmpla.

Doamna Taylor își rotea deja ochii prin cameră. Fața îi era ruptă de groază. Sheba n-a înțeles expresia de pe fața mamei ei. Mi-a spus mai tîrziu că preț de o secundă a avut senzația că furia ei a avut un impact – că mama ei ar fi ascultat în sfîrșit și că s-ar fi produs o falie. Într-una din volutele imaginației ei din acele fracțiuni de secundă, se văzuse împreună cu mama ei, în sfîrșit dînd afară toate resentimentele: găsind, în toamna

relației lor, o nouă și caldă cale de comunicare. Mama ei avea să vină în weekenduri la Londra. S-ar fi dus la muzee împreună, ar fi mîncat la restaurante bune, italiene, ar fi vorbit despre bărbați, ar fi schimbat rețete...

Apoi a văzut-o pe Polly stînd în ușă.

— Ți-o „tragi", mamă? a zis Polly, cu seriozitatea ei adolescentină prefăcută. „Tragi?"

S-a întors pe călcîie și s-a repezit pe scări, trîntind ușa în urma ei.

— Polly, draga mea... a sărit și doamna Taylor, luîndu-se după ea.

— Nu, mamă, a zis Sheba aspru. Mă duc eu.

După ce ea a ieșit din cameră, eu și doamna Taylor am rămas la masă și am schimbat zîmbete jenate un minut sau mai multe. Apoi doamna Taylor s-a ridicat.

— Cred că mai bine mă duc să văd ce fac, a zis ea.

M-am ridicat și eu să mă duc, dar mi-a facut semn să mă așez la loc.

— Nu, nu, nu e nevoie de tine, a zis ea nepoliticos.

Am așteptat o perioadă care mi s-a părut foarte lungă, după ce ea a ieșit din cameră, bătînd cu degetele în masă. Nu puteam să nu privesc ultima turnură pe care o luaseră lucrurile fără oarecare satisfacție. Dacă propria fiică a Shebei o suspecta de adulter, faptul că eu îi spusesem lui Bangs era o trădare mult mai puțin scandaloasă decît îmi imaginasem eu. Cine știe cîtă lume bănuia povestea?

După aproximativ cinci minute, am auzit țipete din podul casei. Am mai stat puțin, neștiind ce să fac, apoi am hotărît să nu mai țin cont de ordinele doamnei Taylor și să urc. Cînd urcam scările (acoperite cu o mochetă șocant de murdară), țipetele lui Polly au început să se transforme în propoziții cu sens.

— Nu-ți pasă de mine sau de Ben sau de tata, am auzit.

Și apoi:

— Încerci să te prefaci că ești așa de drăguță și de dulce.

Și, finalul:

— Ești o ticăloasă!

La etajul al doilea, am găsit-o pe doamna Taylor stînd la baza scărilor care urcau la mansardă. S-a întors cînd m-a văzut și m-a fixat cu privirea ei formidabilă de ou în tigaie.

— Zău, a zis ea, chiar nu e cazul să vii.

Nu avea nici un rost să mă cert cu ea; pur și simplu am început să urc scara. Era mai periculoasă decît mi-am închipuit. Scara era foarte abruptă și eu purtam fustă. În timp ce urcam într-un fel nu tocmai cochet, eram bine încredințată că doamna Taylor se uita supărată de acolo, de jos, direct la chiloții mei. Cînd am ajuns în vîrf, m-am lovit cu capul de un perete înclinat, mic. Sheba stătea într-un colț, Polly întinsă pe pat, în altul. Tapetul cel nou al doamnei Taylor avea o nuanță de roșu

bolnăvicioasă și totul în cameră – inclusiv Sheba și Polly – era scăldat în această lumină.

— Sheba? am zis, scoțînd capul de după scară. Pot să te ajut cu ceva?

— O, nu *ea*, în pula mea, a exclamat Polly.

Umbra stacojie care-i cădea pe față îi dădea un aspect dramatic. Părea o mică diavoliță.

— Să nu îndrăznești să vorbești așa cu o prietenă a mea, a țipat Sheba.

M-am simțit flatată că Sheba mă apăra cu atîta vehemență.

— Du-te dracului, a zis Polly.

Sheba și-a încrucișat brațele.

— Te rog, nu vorbi așa cu mine, a zis ea.

— Și de ce să nu vorbesc? a pretins Polly.

— Pentru că nu merit asta.

— Și cam ce meriți, atunci?

— Ceva respect, pentru început.

— Da?

Sheba a venit și s-a așezat pe pat. Polly s-a tras de lîngă ea.

— Sictir! a țipat ea.

Sheba s-a uitat la mine și a zîmbit:

— Știi, Barbara, a zis ea, cred că ar fi mai ușor dacă am fi singure.

— Sigur, am încuviințat eu. Sînt jos dacă ai nevoie de mine.

Cînd am ajuns la baza scărilor, doamna Taylor s-a uitat la mine triumfătoare.

— Ți-am spus să nu... a zis ea.

— Mamă? A strigat Sheba de sus.

— Da, dragă? a țipat și doamna Taylor.

— Și, tu, mamă. Dacă nu te superi.

— Oh, dar, draga mea... a continuat doamna Taylor.

— Te rog, mamă, lasă-ne un minut.

Doamna Taylor a coborît scările după mine, în silă. Avea o față de zmeoaică. Toată casa vibra sub pașii ei.

La refugiul de la primul etaj, m-am oprit.

— Vino, Barbara, a zis doamna Taylor, ajungînd în spatele meu. Să-ți arăt unde vei dormi la noapte. Am pus un pat pliant în biroul lui Ronald pentru tine.

— Cred că totuși o să aștept aici, un pic, am zis.

— Nu te prosti, draga mea, nu cred că e necesar.

M-a luat de cot.

— Haide!

Am rămas unde eram.

— Nu, cred că trebuie să stau. Pentru orice eventualitate.

Doamna Taylor s-a uitat la mine cu o expresie de surpriză și iritare. Nu era obișnuită să nu fie ascultată.

— Pentru *ce* eventualitate? a întrebat cu răceală.

— Pentru eventualitatea că e nevoie de mine.

— Oh!

A rînjit supărată:

— Barbara, mi-e greu să cred că...

Sfîrșitul propoziției i-a fost întrerupt de niște țipete ascuțite venite de sus. Era Polly. Amîndouă ne-am repezit pe scări, eu înainte, doamna Taylor năpustindu-se peste mine. Cînd

am ajuns la scările de la mansardă, s-a dat o luptă scurtă, rușinoasă pentru întîietate. Am cîștigat eu.

Sus, le-am găsit pe Polly și pe Sheba cam în aceleași poziții în care le lăsasem, doar că acum Polly stătea în picioare în pat, cu mîna la obraz. Cînd m-a văzut, s-a oprit din țipat o clipă:

— A dat în mine, a zis pe nerăsuflate.

— Pentru Dumnezeu, taci din gură, Polly, a zis Sheba.

Polly s-a aplecat în față și a încercat stîngace să ajungă la fața Shebei. Dar Sheba a fost mai rapidă decît ea. A prins-o pe Polly de încheieturile ei subțiri și a ținut-o la distanță de un braț. Cîteva clipe, s-au balansat amîndouă înainte și înapoi pe pat, ca într-un joc de copii.

— Opriți-vă imediat! Amîndouă, am strigat eu, dar nici una nu m-a băgat în seamă.

Sheba, obținînd un avantaj de moment, a împins-o pe Polly care a căzut pe spate în pat.

— Vacă ce ești! a gîfîit Polly. Te urăsc.

Înainte să termine, Sheba s-a năpustit peste ea și a plesnit-o încă o dată. Mi s-a părut că a făcut-o cu destulă forță. Cînd palma ei a atins obrazul lui Polly, s-a auzit o plesnitură neplăcută, iar țipetele lui Polly s-au ridicat cel puțin cu o octavă.

Doamna Taylor se cățăra pe scară și ajunsese de-acum în vîrf.

— Sheba! a țipat ea. Sheba! Ce-ai făcut?

Sheba s-a uitat la mama ei fără nici o expresie și apoi a izbucnit în plîns.

— O, niște ticăloase, toate! a țipat ea.

A luat-o spre scară și a început să coboare. M-am luat după ea, dar cînd am ajuns pe refugiul de la etajul întîi, a strigat la mine s-o las singură. Am auzit-o alergînd pe scări în jos și apoi imediat s-a auzit ușa de la intrare trîntindu-se.

M-am învîrtit pe scări o vreme, fără să știu prea bine ce să fac. Pînă la urmă am optat pentru a mă întoarce în living, unde, în următoarea aproximativ o oră, am stat pe canapea, răsfoind numere vechi din *New York Review of Books*. (Doamna Taylor nu le citește niciodată, din ce spune Sheba; dar e prea snoabă ca să anuleze ultimul abonament al soțului ei.) Polly și doamna Taylor au rămas sus. Brusc, a început să se audă ploaia bătînd în fereastra livingului. Îmi era deja cam foame și am început să mă gîndesc cu poftă la resturile de curcan de care zisese doamna Taylor. Dar nu voiam să risc să fiu prinsă servindu-mă singură, așa că am rămas pe loc și am citit un articol foarte lung despre Balcani.

Cînd s-a întors Sheba, eram deja lihnită. M-am repezit în hol cum am auzit ușa deschizîndu-se.

— Ele unde sînt? a întrebat de cum m-a văzut.

Avea fața roșie și părul lipit de cap ca o pălărie cloche. Am arătat în sus:

— O, Doamne, a zis ea. Îmi pare rău, Barbara. Nu mi-am dat seama că te-am lăsat în mijlocul unei asemenea situații.

Am dat din cap:

— Nu e nevoie să te scuzi. Hai, să ieșim din hainele astea ude.

S-a așezat pe scări, iar eu am început să-i scot pantofii uzi.

— Fii drăguță, Barbara, și sună tu la agenție în locul meu. Să vezi ce avion putem să prindem mîine, cît mai devreme.

Tocmai sunam la informații după număr, cînd am auzit o tuse zgomotoasă de la primul etaj. Uitîndu-mă în sus, am văzut-o pe Polly, care se uita fix la noi:

— Nu mă întorc cu voi, e clar, da?

— O, ba da, a zis Sheba.

Apăruse și doamna Taylor, lîngă nepoata ei.

— Poate, a zis ea, ar fi mai bine dacă Polly ar mai sta un pic aici.

— Nu, a zis Sheba.

Cele două s-au retras bombănind. Eu am continuat și am sunat la agenție și am făcut rezervare la un zbor de dimineață. Cînd am terminat, am stat amîndouă și am ascultat smiorcăielile lui Polly în dormitorul bunicii ei și sunetele furtunoase care ieșeau din stomacul meu. După o vreme, Sheba a zis plictisită:

— Cred că n-aș mai fi făcut niciodată copii dacă aș fi știut că așa o să fie.

Mai tîrziu, după ce toată lumea se dusese la culcare, m-am sculat să mă duc la baie și am găsit-o pe Sheba în hol. Stătea în întuneric și forma un număr la telefon. A pus repede receptorul în furcă cînd m-a văzut.

— E totul în regulă? am întrebat.

— Nu, nu e, sigur că nu e. Știi bine că nu e.

— Adică, vreau să spun... erai la telefon. E așa de tîrziu. M-am gîndit că poate s-a întîmplat ceva acasă.

Sheba a dat din cap.

— Nu.

Apoi a tăcut. Și-a luat capul în mîini.

— Încercam să-l sun pe Steven, a zis ea.

Taxiul care trebuia să ne ducă la aeroport a sosit la șase dimineața a doua zi. Doamna Taylor era încă în cămașă de noapte cînd ne-a condus la ușă să-și ia la revedere. În timp ce mașina a pornit-o pe stradă, Polly, care avea încă o pată rozalie pe obrazul stîng, a îngenuncheat pe bancheta din spate și i-a făcut puternic cu mîna doamnei Taylor care se pierdea în depărtare. Sheba, care stătea pe scaunul din față, se uita cu încăpățînare înainte.

Cînd am ajuns la Highgate, am insistat să le văd pe amîndouă în casă. Cum am intrat în hol, Richard a coborît în grabă din biroul lui, sărind trei trepte odată.

— Polly, a țipat el, luînd-o în brațe. Draga mea, te rog, să nu mai faci asta niciodată. Am fost așa de speriați...

I-a ținut fața în mîini ca s-o vadă mai bine.

— Ce-ai pățit la față?

— Eu am lovit-o, a zis Sheba repede. Ne-am bătut.

Stîrnită de amintirea suferințelor ei, Polly și-a pus obrazul pe pieptul lui Richard și a început să suspine. Richard s-a uitat la Sheba cu o expresie perplexă:

— Ce? i-a zis Sheba, iritată. Oh, pentru Dumnezeu!

Și apoi s-a întors spre mine:

— Barbara, îți mulțumesc pentru tot. Cred că ar trebui să ajungi acasă de-acum.

M-am oferit să mai stau s-o ajut să prepare cina, dar a fost de neclintit:

— Ai făcut deja mai mult decît destul, a zis ea, conducîndu-mă spre ușă.

Ne-am sărutat de la revedere și am plecat. Cînd am ajuns la baza scărilor, a ieșit din nou:

— Îmi spui dacă mai ai vreo veste de la Bangs, da?

Am dat din cap:

— Bineînțeles.

După ce am plecat acasă, Sheba s-a dus direct în dormitor și l-a sunat pe Connolly pe pager. A așteptat cinci minute, dar el n-a sunat, iar cînd a coborît din nou, Polly și Richard erau bot în bot, povestind, în șoapte tremurate, despre incalificabilul comportament al Shebei din ziua precedentă. Sheba și-a luat geanta și haina și a ieșit din casă.

În următoarele trei ore, s-a plimbat fără țintă prin Londra pe bicicletă. La început, s-a oprit la fiecare cinci minte ca să-l sune pe Connolly pe pager, dar apoi a renunțat. Probabil că îl avea închis, s-a gîndit ea, sau poate nu era acasă. Era cu două zile înainte de Anul Nou, iar Londra era încă în amorțeala de după Crăciun. Străzile erau aproape pustii. Aerul se simțea tăios, ca de argint și atunci

cînd îl trăgea adînc în piept, Shebei i se părea că înghite aşchii. Încet, cum după-amiaza înainta, s-a lăsat o ceaţă îngheţată. Farul de la bicicleta Shebei nu funcţiona, iar ea a început să meargă, pe cît posibil, pe trotuar. Din cînd în cînd se întîlnea cu pietoni – figuri vălătucite care se pierdeau îndată în supa cenuşie. O femeie i-a zis „La mulţi ani" cînd a trecut pe lîngă ea. Un pic mai tîrziu, un bărbat s-a oprit şi a înjurat-o, cu o vehemenţă surprinzătoare, pentru că nu avea lumină la bicicletă.

Pe la ora cinci, era deja îngheţată. Pedala prin oraşul îngheţat, în căutarea unei cafenele deschise. În Clerkenwell, a găsit una – înghesuită, supraîncălzită, plină de aburi de mîncare şi de zăngănitul aspru, metalic, al tacîmurilor. A comandat ouă şi pîine prăjită şi o ceaşcă de ceai, iar apoi, cu ochii pe geamul mizerabil al cafenelei spre strada întunecată de afară, a stat şi s-a gîndit ce să facă în continuare. Trebuia să se ducă acasă – şi-a zis – să-şi împace fiica arţăgoasă, să se justifice în faţa soţului plin de reproşuri. Ştia că deja probabil îşi făceau griji pentru ea de-acum. Dar nu putea. Să se ducă acasă fără ca măcar să vorbească cu Connolly era de nesuportat, aşa i se părea. Undeva în fundul minţii i se cuibărise gîndul că dacă nu reuşea să vorbească cu Connolly în acea seară, n-avea să-i mai vorbească niciodată. Apoi i-a venit ideea. Să se ducă acasă la Connolly! Sigur că nu putea să apară la uşa din faţă. Dar îl putea striga la geam; chiar putea să arunce cu pietricele dacă

ar fi fost nevoie. Cu cît planul ei prindea contur, cu atît tristețea pe care o simțise întreaga după-amiază se topea. Se îmbăta de fericire la gîndul că avea să-l vadă pe Connolly. A plătit și a ieșit din cafenea.

Era destul de departe pînă la casa lui Connolly, iar după ce a ajuns acolo a petrecut plină de nervi o jumătate de oră pierdută în labirintul de blocuri. Cînd găsise cvartalul cu blocul lui, deja era ruptă de oboseală. A luat-o pe aleea din spate, așa cum făcuse prima dată cu Connolly, înainte să-și amintească că dormitorul lui era pe partea cealaltă a clădirii. S-a întors și a pedalat în jur, pînă în față. Cînd a văzut lumină la fereastra lui, a scăpat un țipăt de bucurie. În sfîrșit, puțin noroc.

A stat uitîndu-se în sus cîteva minute, dorindu-și ca el să-i simtă prezența. După o vreme, l-a strigat încet pe nume. Nu știa cum să ridice vocea și la început i-a ieșit un scîncet rupt. A continuat. Stiii-ven. Stiiii-ven. Nici un semn de la Connolly, dar la fereastra de la apartamentul alăturat o femeie a ridicat un colț de draperie o clipă. Sheba s-a oprit. N-ar fi vrut să fie nevoie să-i explice vreunui vecin ce și cum. S-a uitat pe jos după un proiectil potrivit pe care să-l arunce în fereastră. Dar nu era nimic. Nici măcar un dop de sticlă.

Apoi i-a venit altă idee. Să se ducă la un telefon public și să sune pe telefonul fix de acasă de la Connolly. Nu știa numărul – ea și Connolly se bazaseră întotdeauna, pentru siguranță, pe pagerul lui –, dar sigur era în cartea

de telefoane. Dacă răspundea domnul sau doamna Connolly, avea să spună că e o colegă de la școală. Nu înțelegea de ce nu se gîndise mai devreme la asta.

Primul telefon public pe care l-a găsit nu mergea. A avut mai mult noroc cu al doilea, pe care l-a găsit la intrarea unui bar de pe Albany Way. Mirosea a țigări ude și a pipi vechi, dar funcționa. După ce a găsit numărul lui Connolly în cartea de telefon, a stat o vreme și și-a exersat vocea adolescentină. Apoi a ridicat receptorul și a format.

Simțea receptorul rece pe ureche. Cînd a răspuns mama lui Connolly, dintr-odată și-a dat seama de grozăvia faptei și n-a mai putut să scoată nici un cuvînt, pentru moment.

— Alo, a repetat doamna Connolly.

Sheba auzea zgomotul de televizor în spate.

— Da, ciao, a zis Sheba, Steve e acolo? (Am convins-o o dată pe Sheba să se prefacă că e o școlăriță londoneză; e uimitor de convingătoare.)

Doamna Connolly n-a răspuns. Sheba s-a gîndit o clipă că poate i-a închis. Dar apoi a auzit-o strigînd:

— Steven! La telefon.

După cîteva momente, s-a ridicat alt telefon și s-a auzit Connolly:

— Alo.

— Steven, sînt eu, Sheba. Am încercat toată ziua să dau de tine, dar ai pagerul închis sau altceva.

— Aha.

Și-a dat seama după sunetul de nailon din fundal că stătea întins pe pat pe cearceaful cu Grand Prix.

— Ce faci?

— Da, bine.

Avea vocea neutră.

— Nu-ți face griji, a zis ea. M-am dat drept o colegă de-a ta. Uite, sînt aici în apropiere. Pe Albany Way. Poți să ieși un pic să ne întîlnim?

A urmat o lungă tăcere.

— Steven?

— No, nu prea, a răspuns el. E un pic complicat.

— Te rog, de-abia așteptam să te văd. Am nevoie să mă strîngi în brațe.

— Nu, nu pot.

— Polly a fugit de acasă, a zis ea. A trebuit să mă duc s-o aduc din Scoția.

— Da.

— Steven?

— Bine, atunci.

— Steven.

Sheba încerca, își amintește, să nu i se simtă furia în voce.

— Am ceva foarte important de vorbit cu tine, Steven, a zis ea.

— Bine, hai mulțam de telefon, a zis Connolly. Ne mai vedem. Papa.

Și a închis.

Sheba a rămas holbîndu-se la peretele cabinei telefonice un minut întreg, spune ea. Apoi a pus receptorul la loc și a ieșit înapoi pe trotuar. A pedalat înapoi spre casă.

Aproape traversase piața și era gata să o ia pe una din aleile care coborau spre Hampstead Road cînd a auzit voci. S-a uitat în jur și a văzut doi tineri – un băiat și o fată – ieșind din clădirea unde stătea Connolly. În spatele lor, în prag, era Connolly.

— Ai grijă, l-a auzit spunînd.

Apoi a mai fost ceva conversație, pe care n-a putut s-o audă. Connolly a coborît pe scări și a sărutat-o pe fată. Sheba și-a smucit bicicleta. Era amețită. Nu văzuse bine dacă o sărutase pe obraz sau pe buze. Celălalt băiat zicea acum ceva și ea nu înțelegea. Toți trei au izbucnit în rîs.

— Mă fut, ești numa' gelos, a zis Connolly pe un ton jovial.

Băiatul și fata s-au întors și au luat-o pe alee spre locul unde stătea Sheba. Ea s-a precipitat.

— Oh, Doamne, oh, Iisuse, își amintește ea că îndruga ca pentru sine, în timp ce se furișa, te rog nu lăsa să fie îndrăgostit de altcineva.

Cînd a ajuns tîrziu în noapte acasă, Richard o aștepta. L-a găsit în living, stînd afectat în fotoliul de piele.

— Pentru Dumnezeu, Sheba, a zis el cînd a văzut-o intrînd. Ai întrecut limita. A fost al dracului de iresponsabil din partea ta să nu suni. Am deja un adolescent cu care trebuie să mă înțeleg. N-am nevoie de doi.

— Te rog... a zis Sheba.

Avea încă haina pe ea. Mîinile o înțepau în acea căldură bruscă.

— Te rog, ce? a insistat Richard.

— Atît... te rog.

S-a sprijinit sfîrșită de ușă.

— Îmi pare foarte rău că te deranjez, a zis Richard. *Desigur*, ești mult prea ocupată ca să fii deranjată cu mărunțișuri de familie. Propun de acum înainte să terminăm cu discuțiile și să rezolvăm cu fiica noastră plesnind-o...

— Oh, a zis Sheba.

A traversat camera și s-a așezat pe canapea.

— Știam că o să-mi ceri socoteală pentru asta.

Richard și-a încrucișat brațele.

— De fapt, am încercat din răsputeri să nu ajung la o concluzie pînă cînd nu ascult și varianta ta.

Sheba s-a lăsat pe spate pe canapea și a rămas cu ochii în tavan.

— Cît de înțelept din partea ta!

*

Richard și Sheba nu s-au dus la nici o petrecre de Anul Nou. Se gîndiseră să cheme oameni la ei acasă, la o mică cină. Dar acum au fost amîndoi de acord că nici unul nu se simțea în stare să facă pe gazda. Polly s-a dus la un concert în Brixton, iar restul familiei a stat la o cină tăcută acasă.

Nici eu n-am avut la ce petrecere să mă duc, dar asta era ceva obișnuit. De-a lungul anilor, îmi creasem propriile tradiții pentru zilele importante și de sărbătoare. De acest

An Nou, ca de fiecare An Nou în ultimii zece ani, am cumpărat o sticlă de sherry și mi-am petrecut seara ușor amețită și recitind a nu știu cîta oare *Persuasiune* de Jane Austen.

Am vorbit cu Sheba de cîteva ori la telefon în prima săptămînă a anului. De fiecare dată mi s-a părut a fi în pragul unei crize de isterie. Connolly în continuare nu-i răspundea la apeluri, iar ea se confrunta în sfîrșit cu ideea că a fost părăsită. Specula obsedant pe marginea eventualelor motive din cauza cărora Connolly își pierduse interesul. Îi era oare silă de ea? Sau avea o nouă iubită? Oare mica conversație pe care o auzise afară avea legătură cu asta? Cum eu nu aveam nici o posibilitate s-o ajut cu aceste întrebări aiurea, mai mult tăceam.

Singurul subiect care o interesa pe Sheba în această perioadă era Bangs – dacă avea sau nu vreo dovadă a legăturii ei, dacă avea s-o denunțe sau nu. Deja, la acea dată, eram mult mai optimistă în povestea cu Bangs. Cu fiecare zi care trecea, amenințarea care putea veni din partea lui mi se părea tot mai puțin probabilă. Începusem să cred că mi-am exagerat indiscreția din apartamentul lui. De fapt, nu spusesem *așa* de mult. Și ce spusesem putea foarte bine să nu fie crezut.

— Bangs nu e un curajos, îi spuneam Shebei iar și iar. Bangs n-ar fi în stare să alunge o gîscă.

La care Sheba răspundea mereu cu o precipitare patetică:

— Oh, crezi, Barbara? Chiar crezi asta?

Cincisprezece

În sîmbăta de dinaintea începerii noului semestru, m-am întors de la spălătorie și am găsit beculețul roșu de la robot licărind. Asta însemna că m-a sunat cineva cît fusesem plecată, ceea ce era destul de neobișnuit. La primele două apeluri, Sheba doar îmi repetase numele pe un ton mai degrabă sepulcral, apoi închisese. La a treia încercare, lăsase un mesaj mai lung:

— Barbara? Unde ești? Barbara? M-a sunat Pabblem în seara asta. *Știe.* Cred că știe. Vrea să mă prezint la el mîine la ora opt. Mi-a spus că s-a făcut o plîngere gravă împotriva mea privind comportamentul meu nepotrivit față de unul dintre elevi. Te rog, *te rog*, Barbara, sună-mă imediat ce asculți asta.

A răspuns imediat cum am sunat. Își ținea mobilul cu ea.

— Am ceva pe foc, a zis ea.

Pregătea masa de seară și copiii erau pe aproape, așa că vorbea încet.

— Bangs probabil că a spus ceva, idiotul. Ce să fac? Spune-mi tu ce să fac.

— N-ai de unde să știi că a fost Bangs, am zis. Putea fi oricine. Putea fi Polly...

— Cui dracu îi mai pasă! Întrebarea e, ce fac?

— Ascultă-mă, am zis, încercînd să nu par prea îngrijorată. Trebuie să limpezești lucrurile. I-ai spus ceva lui Richard?

— Nu, nu e acasă. Și ce dracu aș putea să-i spun?

— Bun, atunci nu-i spune. Nu-i spune nimic. O să explodeze. Cînd te întîlnești mîine cu Pabblem, o să-i spui că ești prietenoasă cu Connolly, că l-ai ajutat cu schițele lui din cînd în cînd, că *n-ai avut nici un fel de contact fizic cu el*. Trebuie să fii categorică în sensul ăsta. Și contrariată.

— Dar dacă Bangs i-a spus că ne-a văzut împreună, s-a gîndit Sheba. Dacă are vreo dovadă?

— Nu cred că are, am zis cu grijă. Cred că mi-ar fi spus. Și chiar dacă v-a văzut undeva, e totuși cuvîntul lui împotriva cuvîntului tău. Spune-i lui Pabblem că Bangs are o treabă cu tine – că asta e o răzbunare a faptului că l-ai respins.

În ciuda ei, Sheba a rîs.

— Nu pot să cred că se întîmplă toate astea, Barbara, a zis, cînd rîsul i s-a risipit.

— Nici eu, am zis. Dar o să se rezolve. O să fie bine.

Nu credeam asta. Știam foarte bine că nenorocirea era pe drum. Dar n-aș fi zis că avea să vină atît de repede. În mai puțin de o oră și jumătate de la telefonul Shebei, a sunat soneria

de la intrare la ea acasă. Ea era la etaj atunci și-i făcea baie lui Ben. Richard a strigat din birou la Polly să deschidă și apoi, cum Polly n-a răspuns, Sheba l-a auzit pe Richard înjurînd ușor, în timp ce cobora scările apăsat. Nu s-a mai auzit nimic o vreme, iar ea s-a gîndit că poate sunase vreo fată de la Martorii lui Iehova. Apoi și-a dat seama că jos se țipa. L-a lăsat pe Ben în baie și s-a dus pe refugiul scărilor de la etaj. Se auzea o voce de femeie și basul sonor al lui Richard.

A coborît încă o bucată de scări și s-a aplecat peste balustradă să vadă ce se petrecea. Ușa de la intrare era deschisă, iar în hol stătea o femeie scundă și blondă, cu o haină groasă și o pălărie pufoasă, arătînd cu degetul spre Richard.

— Nu vorbiți așa cu mine, a auzit-o Sheba spunînd. Am dovezi. Mincinoasă e soția dumneavoastră.

Asta este, s-a gîndit Sheba. *Se produce dezastrul.* Impulsul ei a fost să fugă – să se repeadă pe scări în dormitorul ei și să se închidă în baie. Chiar se întorsese să se ducă cînd femeia s-a uitat în sus și a văzut-o.

— Tu! a strigat ea. Tu ești? Vino aici.

Polly ieșise și ea în hol, din living.

— Ce dracu se întîmplă? l-a întrebat plină de indignare pe tatăl ei.

— Ieși afară! a urlat Richard. Du-te imediat înapoi!

Pentru prima dată, Polly n-a avut replică. S-a uitat cu o privire lungă în sus spre mama ei și apoi a intrat în living.

Sheba stătea nemișcată, uitîndu-se în jos la fața turbată, roșie a femeii.

Mai tîrziu, avea să se gîndească cît din mamă se regăsea în fiu : tenul măsliniu, corpul puternic, ochii ca o mască de tragedie. Atunci însă, totuși, trăsăturile femeii i s-au părut atît de străine și de ostile, că pentru o clipă s-a convins că nu era mama lui Connolly.

— Acum ți-e frică, nu ? își bătea femeia joc de ea. Hai, coboară aici, vreau să vorbim un pic.

Era incredibil să ai un străin în propria casă care țipa și dădea ordine. Richard se uita acum și el la ea, cu fața lui palidă lîngă a femeii. Sheba își dădea seama din expresia lui năucită că nu înțelesese încă despre ce era vorba. Încă se simțea partener cu soția lui împotriva unei piticanii care le ieșise în cale. *Mai am doar cîteva minute din vechea mea viață*, își amintește că s-a gîndit în timp ce cobora scările.

— Directorul ne-a sunat azi, a zis doamna Connolly. Vrea să ne ducem mîine să ne întîlnim în legătură cu Steven. Că nu ne spune la telefon. Și-i zic lu Steven, „De ce ar putea să ne cheme?". Și atunci începe să *plîngă*. Să-și dea sufletul de plîns! Am scos tot de la el. Mi-a spus tot. Am văzut scrisorile alea murdare pe care i le scriai...

— Ascultă o clipă – a zis Richard.

— Nu, Richard, l-a întrerupt Sheba.

— Exact, a zis domana Connolly. Că nu poți să negi, nu-i așa? De ce nu-i spui și lui cam ce făceai cu fiul meu?

— Trebuie să te controlezi, a zis Richard. E un copil în casă.

Sheba și-a amintit brusc de Ben, cum îl lăsase singur în cadă.

— Polly, a țipat ea. Du-te sus și ai grijă de fratele tău.

Gura doamnei Connolly s-a deschis și s-a închis în tăcere, ca a unui pește.

— Nu-mi spune *mie* să mă controlez! Și eu am copii, știi, nu?

Polly a ieșit din nou din living.

— Îmi spune și mie cineva ce se petrece?

— Polly, taci din gură și du-te sus, a zis Richard.

Polly și-a tîrît picioarele îmbufnată pe lîngă Sheba. Sheba era deja pe ultima treaptă. Pe obraji îi curgeau lacrimi.

— Așa, plîngi, curvă perversă, a zis doamna Connolly.

— Îmi pare rău, va trebui să... a intervenit Richard. A pus o mînă pe brațul doamnei Connolly și a încercat s-o întoarcă spre ușă. Dar ea s-a zbătut.

— Vacă blestemată! a țipat spre Sheba.

A urmat o luptă scurtă în timpul căreia ochelarii lui Richard au căzut pe jos, iar doamnei Connolly i-a căzut pălăria într-o parte.

— Să... nu... pui... mîna... pe mine! a zbierat ea la Richard.

Pentru moment toți trei – Sheba, Richard și doamna Connolly – au rămas nemișcați.

Apoi, Richard s-a aplecat să-și recupereze ochelarii. Și-i punea la loc și tocmai începuse

să-i spună ceva doamnei Connolly, pe tonul lui zemos și împăciuitor pe care Sheba îl numește tonul de „Haide, haide", cînd doamna Connolly a făcut un salt spre Sheba.

Contactul a durat doar vreo cîteva secunde, dar cînd Richard a tras-o pe doamna Connolly la o parte, în mîinile ei era o cantitate apreciabilă din părul Shebei.

— Destul! a urlat Richard.

A luat-o pe doamna Connolly de umeri. Au fost lovituri și țipete. Sheba se prinsese cu mîinile de măsuța din living și suspina. Își amintește, cu oarecare amuzament, cum Richard o apucase pe doamna Connolly de spate în încercarea stranie de a o duce, ca pe un sac, la ușă. Ghetele de iarnă cu talpă cusută ale doamnei Connolly se tîrau pe podea ca ale unui cadavru.

După ce s-a trîntit ușa, a urmat o moment de tăcere și apoi a început să sune soneria. Richard stătea cu spatele la ușă și respira greu. Sheba stătea pe podea. Se uitau unul la altul și ascultau sunetele precipitate, lungi, ale soneriei și, abia auzite dincolo de ele, operetа de țipete înăbușite a doamnei Connolly de pe scările de la intrare.

*

Sheba nu m-a sunat în acea seară, după plecarea doamnei Connolly. Fusese ocupată cu Richard, presupun. A doua zi a ales – înțelept – să stea acasă și să treacă peste întîlnirea

stabilită cu Pabblem. Am încercat s-o sun de cîteva ori în acea dimineață, dar n-a răspuns. În consecință, am fost în întuneric aproape toată ziua, obligată să pun cap la cap ce se întîmplase din frînturile de bîrfe frenetice care circulau între colegii mei. Sheba fusese descoperită ca avînd o relație cu Steven Connolly, spunea lumea. Între ea și mama băiatului fusese o luptă. Era posibil – ba chiar probabil – că mai sedusese și alți băieți. Fusese chemată poliția.

În prima pauză am găsit-o pe Elaine Clifford în cancelarie, înconjurată de un grup de profesori cu ochi scînteietori și povestind ultimele știri venite de la Deirdre Rickman din biroul directorului. Chiar în acel moment, relata ea, Pabblem era în „conferință" cu poliția și cu familia băiatului. Sheba fusese chemată să facă față distracției, dar ea refuzase să vină, iar acum poliția era în drum spre ea ca s-o aresteze. Pabblem, după cîte se spunea, era într-o teribilă stare de furie. Doar cu o oră în urmă urlase la un student în practică pentru că-i pusese prea mult lapte în cafea. Deirdre Rickman considera că acest comportament al lui venea din sentimentele de furie și de vină. Pabblem nu-și putea ierta, spunea ea, faptul că ticăloșiile obscene ale Shebei se petrecuseră sub ochii lui.

Personal, mă îndoiesc de această teorie. Dacă Pabblem era nervos, era mult mai probabil că era așa pentru că ratase ocazia s-o intimideze și s-o umilească pe Sheba. Dacă n-ar

fi fost acțiunea pripită a doamnei Connolly – graba ei de a se duce peste Sheba cu o seară înainte –, Sheba ar fi venit la școală în acea dimineață, iar Pabblem ar fi avut-o în gheare pentru cel puțin cîteva ore de interogatoriu furtunos. Acum îi scăpase, iar el nu mai avea nimic altceva de făcut decît să se supună investigației începute de poliție. Bietului Pabblem îi fusese refuzat momentul de sadism.

Undeva la mijlocul reprezentației date de Elaine, a intrat Mawson să ne înmîneze copii ale mult amînatului raport al lui Pabblem „Unde greșim". Pabblem plănuise să țină o prezentare în timpul pauzei de prînz cu privire la ideile noi și curajoase conținute în paginile sale, dar acum, din cauza a ceea ce Mawson numea, cu discreție redundantă „o problemă neprevăzută", fusese obligat să anuleze totul. Un zumzet de fericire s-a auzit dispre colectiv la auzul acestei vești – urmat de puternice murmure de dezaprobare cînd Mawson a anunțat că o altă întîlnire fusese stabilită pentru săptămîna următoare. Pabblem, ne-a asigurat el, aștepta în continuare cu mare nerăbdare „reacții" ale colectivului la inițiativele propuse de el.

Pe drum înapoi spre clasă, l-am văzut pe Bangs fugind de-a lungul parterului din Old Hall. Numele lui nu apăruse încă în nici una dintre discuțiile din cancelarie care-mi ajunseseră la urechi. Toată lumea părea să creadă că doamna Connolly fusese cea care deconspirase aventura Shebei. Eu știam mai bine. Ochii

lui s-au întîlnit cu ai mei chiar cînd era în ușa toaletei. A încremenit, ca un gîndac de bucătărie. Gura i s-a deschis să spună ceva și apoi a părut că se răzgîndește.

— Căcat cu ochi! am scuipat eu, cînd a tras ușa de la baie după el.

Pe la ora 4, în sfîrșit am prins-o pe Sheba la telefon.

— Sheba, am zis cînd a răspuns. Slavă Domnului. Am încercat să dau de tine toată ziua. Ești bine?

— Nu... în fine, e o amețeală groaznică aici, după cum îți poți imagina.

— A venit poliția?

— Da, da. Au venit de dimineață. Richard a venit cu mine la secție. Trebuia să facă o mulțime de lucruri. Amprente și tot așa. Ne-am întors abia acum o oră.

Mă așteptam la țipete și lacrimi, dar era ciudat de cu picioarele pe pămînt. Șocul, probabil.

— El cum suportă?

— Nu știu. Sînt foarte îngrijorată. Tot nu răspunde la telefon...

— Poftim?

— A, scuză-mă, te refereai la Richard? El e... Nu știu.

— Să trec?

— Mai bine nu. Nu cred că Richard are chef de musafiri. Și încă n-am vorbit cu copiii.

A doua zi, a apărut o mică relatare despre Sheba în *Evening Standard*. Nu era mare lucru – doar un paragraf în josul paginii patru

despre o profesoară din nordul Londrei acuzată de hărțuirea sexuală a unui elev. Dar eu știam că porțile barajului se rupseseră. Am vorbit scurt cu Sheba în timpul pauzei de prînz. Acum vorbea încă și mai puțin – era aproape catatonică. În continuare nu voia să trec pe acolo, așa că nu-mi rămînea altceva de făcut după școală decît să mă duc acasă și să nu-mi găsesc locul.

Miercuri dimineața am fost chemată la Pabblem. Nu-mi dăduse prin cap că ar fi putut să vrea să vorbească cu mine despre Sheba, așa că m-am gîndit că era vorba tot despre programa specială de istorie a Irlandei. Potrivit unui zvon care circula la acea dată, spera să onoreze suferințele poporului irlandez în timpul foametei cartofului punîndu-i pe copii să vadă cu ochii lor ce înseamnă să postești o zi întreagă.

N-a existat nici un preambul la discuția noastră cu acea ocazie. Pabblem de-abia a dat din cap cînd am intrat în birou și a început să vorbească înainde ca eu să mă așez.

— După cum știi, Barbara, Sheba Hart ne face ceva probleme.

Am dat din cap.

— Da, știu asta.

— Probleme serioase.

— Da.

— Am înțeles că sînteți apropiate.

— Da, e prietena mea.

S-a uitat la mine cu înțeles.

— Vrei să spui că... am început eu.

— Nu, n-o s-o dau după cireș, Barbara, a zis el. Mi s-a adus la cunoștință că știai de relația Shebei cu Steven Connolly de ceva vreme.

— Poftim?

— M-ai auzit.

S-a lăsat o liniște apăsătoare.

— Brian Bangs îmi spune că ai vorbit cu el despre această relație încă dinainte de Crăciun. E așa sau nu?

— I-am spus lui Brian cîte ceva despre suspiciunile mele, e adevărat.

— Oh? Brian pare să creadă că erai mai mult decît suspicioasă. Crede că erai destul de sigură.

— Ei bine, greșește.

— Foarte bine. Dar nu ți-a trecut prin minte să-ți împărtășești suspiciunile cu unul dintre colegii seniori? Cu mine?

— Nu. Cum am spus, erau doar suspiciuni. Eu nu bîrfesc.

— Ceea ce a făcut Sheba cu acest băiat se numește delict penal! Bănuiesc, că îți dai seama. Unul foarte grav chiar!

— Știu asta.

— Și știi de asemenea că tăinuirea informației despre un delict penal poate fi văzută ca un delict penal în sine?

— Înțeleg ce insinuezi, dar mă tem că greșești. Nu aveam nici o informație de dat. Așa cum am explicat, nu am obiceiul să răspîndesc bîrfe nefundamentate.

— Dar ai fost gata să răspîndești „bîrfele nefundamentate" către Brian?

— Uite – am început eu.

Pabblem s-a ridicat în picioare.

— Noi doi nu prea ne înțelegem, așa-i, Barbara? a zis el. Și nu cred că am ce să-mi reproșez. Eu m-am străduit cu siguranță. Știu că nu ești mulțumită de felul cum conduc St George. Știu că ți se pare că maniera în care lucrez eu e un pic – și a făcut gestul de citare cu mîinile – „avangardistă". Dar cred că o să fii de acord că eu am făcut un efort considerabil ca să-ți ascult punctul de vedere. Nu-i așa? Poți să nu recunoști asta?

M-am uitat pe geam spre grădina directorului. O rîndunică singuratică ciugulea cu speranță în pojghița de gheață care acoperea bazinul păsărelelor.

— Cred că amîndoi am încercat să fim civilizați unul cu altul, am zis.

— Da, și totuși nu ne putem înțelege, nu?

— Nu sîntem obligați să fim prieteni.

Pabblem și-a înconjurat biroul și s-a ghemuit lîngă scaunul meu:

— O să fiu sincer cu tine, Barbara. Sînt într-o încurcătură aici. Mi-e foarte neplăcut să cred că te-ai purtat ca o complice a Shebei...

— Pardon...

— Și totuși, a zis el, ridicînd vocea, și totuși am obligația evidentă de a oferi orice informație relevantă legată de colectivul meu poliției. E o situație ingrată, după cum vezi.

— N-am fost nici un complice. N-am făcut nimic rău, am zis.

A început să rîdă și s-a ridicat.

— Haide, Barbara! Dacă îmi spui că n-ai știut de Sheba, atunci te cred. Dar trebuie să înțelegi că dacă rămîi cu noi, trebuie să pun poliția pe urmele tale. Atîta timp cît ești membră a colectivului meu, trebuie să mă asigur că nu există nici o urmă de fărădelege.

— Dar e absurd...

— N-ar trebui să fie o problemă să vorbești cu poliția despre asta. Mai ales dacă n-ai știut nimic. Doar mi-a trecut prin cap că e ceva ce poate ai vrea să eviți. Așa că m-am gîndit...

— Dar, așteaptă...

— Te rog, Pabblem a ridicat o mînă. Lasă-mă să termin, Barbara!

A tăcut o clipă, înainte de a continua:

— Cum spuneam, mă întrebam cum aș putea să te ajut. Așa că m-am gîndit că poate ar fi un bun prilej pentru noi să revizuim... știi tu, să regîndim poziția ta aici la St George. Cum ai o anumită vîrstă – scuză-mă – la care pensionarea e o opțiune plauzibilă, mă gîndeam, ei bine... poate că ar fi cea mai bună cale în acest moment.

Am rămas holbîndu-mă la el:

— Ce spui?

— Spun că ai două alegeri...

— O alegere, două variante, cred că vrei să spui.

— În fine, Pabblem a dat din umeri. Îți ofer o retragere decentă.

Pentru că nu aveam încredere în calmul meu, n-am răspuns.

— Uite, a continuat el, nu trebuie să-mi răspunzi acum. E o decizie importantă. De ce să nu te duci acasă și să te gîndești la asta?

S-a lipit de ușă cînd m-am ridicat să plec.

— Mă bucur că am avut această conversație, Barbara. Mă anunți ce ai decis, da?

N-am răspuns și am rămas în picioare lîngă ușă.

— Putem să stabilim că, să spunem... mîine după-amiază ar fi deadline-ul?

Pînă la urmă am dat din cap și el s-a dat la o parte.

— Ce fată de nădejde! a zis el.

Eram deja la mijlocul coridorului, cînd a strigat iar după mine.

— Apropo, Barbara, ai apucat să te uiți pe asta?

M-am întors și l-am văzut agitînd o copie din „Unde greșim". Am dat din cap.

— Oh, Barbara, a zis el vesel. Hai încearcă și dă-i o lectură! Sînt unele lucruri foarte tari, dacă pot să spun eu asta!

Șaisprezece

Eddie a sunat ieri ca s-o anunțe pe Sheba că se întoarce cu familia din India într-o săptămînă. Sheba a relatat știrea cu ochii goi, plini de indiferență, așa încît am avut senzația că n-am auzit bine.

— Într-o săptămînă? am repetat eu.

Noi știam că Eddie se întoarce în iunie, dar cred că contasem pe o amînare de ultim moment.

— Da, a zis Sheba leneș. Voia să știe ce-i face grădina. Ai udat-o, Barbara?

— Nu-ți face griji pentru nenorocita de grădină, am zis. Ce-o să ne facem noi?

Sheba s-a uitat la mine, surprinsă. Apoi a ridicat din umeri.

— Crezi că există vreo șansă să ne mai lase să stăm un pic? am întrebat.

— O, nu, a zis Sheba. Nu cred. Mi-a spus să las cheile pe masa din bucătărie cînd plec.

— Și unde Dumnezeu crede el că o să te duci? Ce o să facem?

Sheba n-a zis nimic.

— Sheba, mă auzi? Nu putem să ne punem cortul în stradă...

— O, Doamne, o, Doamne, a strigat ea brusc. Nu țipa la mine. Nu mai suport.

În cameră s-a lăsat tăcerea.

— *Oh*, nu mă băga în seamă, am zis după un moment. Sînt doar moartă de îngrijorare, știi. O să găsim noi ceva.

— Nu, nu, a zis ea, deodată plină de regret. Nu trebuia să mă reped la tine.

— Nu-ți face griji, am zis.

A dat din cap.

— Săraca de tine, Barbara, probabil e un coșmar să trăiești cu mine zilele astea.

— Nuuu, am zis, ridicîndu-mă să pun de ceai, absolut deloc.

După ce am luat un ceai și m-am gîndit că probabil și-a revenit din acea criză, am plecat la magazin să iau ceva de mîncae pentru cină. Am lăsat-o tolănită pe fotoliu în living, cu ochii la televizor. Cînd m-am întors, cam peste o oră, era întinsă pe jos și avea ochii roșii de plîns. Prima dată m-am gîndit că era copleșită de faptul că o să rămînem fără casă. Dar apoi am văzut că citea ceva. Pe jos, împrăștiat în fața ei, stătea manuscrisul meu.

De obicei am grijă să-mi pun scrierile la adăpost. Dar Sheba a fost în ultimul timp așa de închisă în ea, așa de ruptă de tot ce avea în jur, că probabil am lăsat vigilența să se înmoaie. Cu o seară înainte, în loc să iau manuscrisul în pat cu mine și să-l pun sub saltea ca de obicei, l-am lăsat pe un bufet, într-unul din albumele mari de fotografii ale lui Eddie.

— Tu i-ai spus lui Bangs, a zis Sheba cînd am intrat.

Vocea îi tremura uşor.

Am lăsat jos plasele.

— Poftim?

— Tu i-ai spus lui Bangs despre mine şi Connolly.

— Despre ce naiba vorbeşti?

— Destul, a zis Sheba, scrîşnind. Nu mă minţi. Am citit totul în... în... micul tău *jurnal*.

S-a ridicat de unde era şi mi-a vîrît manuscrisul sub ochi.

— Ce e asta? Ce vrei să faci cu asta?

— Sheba... nu te aprinde. E ceva ce am scris... am început eu.

— Asta văd. Cum îndrăzneşti? Cum îndrăzneşti? Ce ai de gînd să faci cu asta? Să-l vinzi şi să scoţi un milion?

— Eu... m-am gîndit că ar fi util să pun totul în scris. M-am gîndit că ar putea fi de ajutor la proces.

Am făcut un pas încercînd să recuperez manuscrisul de la ea, dar s-a ferit.

— Că ar ajuta? a zis ea. Să se citească despre cum îmi cumpăram eu chiloţi tanga şi... şi cum mi-am lovit fiica? Ce ticăloasă, ce ticăloasă eşti! M-ai trădat! I-ai spus lui Bangs.

— Pentru Dumnezeu, Sheba, am zis. Te-ar fi descoperit oricum. Propria ta fiică credea că faci ceva. Şi scrisorile! Cum te aşteptai să scapi?

Sheba se holba la mine.

— Ce idioată am fost să am încredere în tine. Toate mizeriile și minciunile pe care le-ai scris...

— Nu sînt minciuni acolo, Sheba. E acolo ceva ce nu mi-ai spus chiar tu?

A scos un sunet ciudat, gutural de exasperare.

— Ești nebună! Cum de n-am văzut pînă acum? Ești nebună! Tu chiar crezi că ăsta e adevărul. Ai scris despre lucruri pe care nu le-ai văzut, despre oameni pe care nu-i cunoști.

— Asta face un scriitor, Sheba.

— *Oooh*, acum ești și scriitoare?

A început să rîdă. M-am întins, să ajung la manuscris, dar s-a dat iar la o parte, cu manuscrisul deasupra capului.

— Uite, Sheba, am zis, nu l-ai citit cum trebuie. Nu poți să prinzi ideea doar răsfoindu-l. Eu am scris ca să te apăr.

— Ce căcat! a explodat ea. Nu mă aperi. Mă exploatezi, asta faci aici. În tot acest timp, ai pretins că ești prietena mea și tot ce ai vrut a fost *material*...

— Și cum crezi că a fost pentru mine? am zis, dintr-odată supărată la rîndul meu. Să fiu mereu un fel de servitoare a ta...

Dar ea nu mă asculta oricum.

— Toate lucrurile îngrozitoare pe care le-ai scris despre familia mea, a continuat. Despre Richard. Cît de mult trebuie să ne urăști! Presupun că asta e consolarea unei fete bătrîne, nu? Să examineze mașinăria din căsniciile altor oameni și să arate defectele.

— Sheba, cum poți să spui asta? Eu doar...

— Nu-mi spune mie ce să spun, a țipat ea. Sînt Cea Mai Detestată Femeie din Anglia! Am toate șansele să ajung la pușcărie! Pot să spun tot ce vreau!

Acum bîntuia prin casă ca o nebună.

— Sheba, am strigat. Mi-am pierdul slujba din cauza ta! Ia gîndește-te la asta! Și eu am suferit, știi? Sîntem împreună în asta, tu și eu, știi? Dacă vrem să trecem de asta, trebuie să găsim o cale...

— Ce? a urlat. Ce e cu tot acest „tu și eu", „împreună în asta"? Ești nebună! Richard avea dreptate. El a zis întotdeauna că ești un incubus[1].

— Sînt convinsă că a zis. Richard a fost mereu gelos pe mine...

M-am oprit, văzînd ochii Shebei mărindu-se de uimire.

Cînd a vorbit din nou, vocea îi era joasă și amenințătoare.

— Ai așa niște iluzii de grandoare, nu? E fascinant. Tu chiar crezi că ești cineva. Ascultă. O să-ți spun ceva. Ești un *nimic*. O virgină otrăvită din Eastbourne. *Nu ești bună nici să-i ștergi pantofii lui Richard.*

1. Incubus, cu varianta feminină Succubus, demon mitologic apropiat de vampir, doar că atacurile asupra victimelor umane sînt de natură sexuală.

Șaptesprezece

~~Blestemată să fie. Lady Muck. Vacă schiloadă. Totdeauna a făcut mare caz din a-și diminua avantajele, de parcă am fi fost amîndouă niște femei de vîrsta a doua care ne luptam cu viața de pe poziții egale. Oh, Barbara, nu te biciui așa ! Și cînd o cred pe cuvînt și presupun că există egalitate între noi și nu mai aștept ca ea să mă asigure de asta din generozitatea ei nesfîrșită, ea e copleșită. E înfuriată. Ha ! Ea, care nu poate să fiarbă un ou fără mine. Cățea nerecunoscătoare !~~

*

Au trecut patruzeci și opt de ore de cînd Sheba mi-a aruncat ultimele cuvinte pline de ură. Am plecat din casă curînd după aceea și cînd m-am întors cîteva ore mai tîrziu, se dusese sus și luase manuscrisul cu ea. Stă închisă de atunci în dormitorul ei, refuză să iasă, refuză să vorbească cu mine sau să mănînce mîncarea pe care am pregătit-o pentru ea. Iese doar ca să se ducă la baie și să-și facă o gustare cînd știe că eu m-am dus la culcare.

Găsesc mica mizerie pe care o face în bucătărie, dimineața. Noaptea trecută m-am trezit din cauza plînsului ei – de fapt a urletului. A durat ore în șir. M-am îngrijorat așa de tare, că am fost pe punctul de a-l suna pe Richard. S-a oprit pînă la urmă, cîndva în zori, dar eu am fost cu nervii la pămînt toată dimineața.

Din fericire treburile casei m-au ținut ocupată. Eddie o să fie aici în cîteva zile, iar eu am dat cu aspiratorul, am șters praful și am spălat ca un derviș, ca să fie casa gata la timp. Am ajuns aproape să iubesc casa asta, îmi dau seama. Timpul pe care l-am petrecut aici a fost teribil de scurt, sigur. Dar și foarte intens și cumva minunat într-un fel. Mă tot uit la lucruri, vrînd să mi le întipăresc în minte: halatul de mătase bleu șters pe care Sheba îl lasă mereu drapat pe canapea sau grămadă în hol; faianța marocană antică din bucătărie; cuierele îmbrăcate în catifea din dulapuri. Sigur, memoria nu e o facultate prea obedientă. Nu poți să hotărăști exact ce să ții minte. Anumite lucruri te pot lovi la un moment dat ca memorabile, dar memoria doar își rîde de presupunerile tale. Oh, n-am să uit asta niciodată, îți spui cînd vizitezi Sacre Coeur la apus. Și ani mai tîrziu, cînd încerci să recompui Sacre Coeur, e așa de rece și de abstractă de parcă ai fi văzut-o doar într-o vedere. Dacă va fi ceva care îmi va rămîne în memorie din această casă, peste ani, va fi ceva – un fragment minuscul, de atmosferă – de care nu-mi dau seama pe moment. Știu

asta și totuși insist să-mi fac micul meu inventar, încercînd să-mi fixez amintirile: gustul ciudat de pastă de dinți cu aromă de plante pe care-o folosește soția lui Eddie; umbrele lungi pe care le lasă copacii de pe stradă pe podeaua din living, după-amiaza; dulceața aburindă care rămîne în baie după ce a fost Sheba acolo.

La 10.30 a sunat doamna Taylor să ne anunțe că pleacă în două săptămîni, să stea la niște prieteni în Franța. O să fie plecată șase săptămîni, poate mai mult. Infamia Shebei a terminat-o, zice ea. Nu mai poate suporta „să stea în Anglia nici o clipă". Simțind ocazia, am sărit. Ar fi posibil, am întrebat, ca eu și Sheba să stăm în casa ei cît era plecată? Îi *repugna* ideea, clar. Dar deja recunoscuse că avea să lase casa goală, așa că ar fi fost greu să zică nu. A ridicat tot felul de obiecții, bineînțeles. Sigur nu se găsea vreun loc mai convenabil pentru noi? Nu voia Sheba să fie lîngă Ben? Sigur o să ne descurcăm să-i manevrăm boilerul cel dificil? Dar, pînă la urmă, a trebuit să accepte. Atîta timp cît *nu aveam nici o altă alternativă*, ea era gata să ne lase să stăm în casa ei, dar nu mai mult de o lună. Am închis telefonul teribil de încîntată de mine.

De atunci, au mai apărut ceva fisuri în planul meu măreț. În primul rînd, nu știu dacă termenii din cauțiunea Shebei îi permit să călătorească așa departe. Și dacă poate, totuși, Sheba va refuza să meargă cu mine. Am încercat să mă pregătesc pentru această

posibilitate, dar gîndul era de nesuportat. Cum se va descurca Sheba singură? Cine îi va face cumpărăturile și cine îi va pregăti mîncarea? Cine se va asigura că-și face duș în fiecare zi? Nu știu dacă aș putea suporta să fiu iar singură.

Optsprezece

Criza s-a sfîrșit. Eu și Sheba ne-am împăcat. Ce zi epuizantă a fost! Dimineață pe la ora nouă, Sheba a ieșit din camera ei și s-a dus spre mansardă. Am prins ocazia, în timp ce-și tîrșea picioarele într-acolo, să mă strecor în camera ei și să iau manuscrisul.

Așa cum mă temeam, camera ei era într-un hal de nedescris. Fiecare suprafață disponibilă era plină cu bucățele mici de hîrtie, bucăți de lut și haine murdare. O conservă de fasole mîncată pe jumătate era pe jos, în mijlocul camerei. Sheba lăsase fereastra deschisă în timpul nopții, plouase și covorul lîngă geam era inundat. Am găsit și manuscrisul. Îl lăsase pe masă. Tocmai începusem să-l adun cînd am văzut o lucrare în lut lăsată la marginea patului pe jos. Asta era sculptura secretă la care lucra Sheba: mama cu copilul. Era mult mai mare decît mă așteptam – aproape trei picioare înălțime. Arăta impresionant. Apoi m-am dus s-o văd din față și mi s-a întors stomacul pe dos.

Mama care stătea cu picioarele încrucișate era lucrată după chipul Shebei. Avea brațe

lungi, subțiri și gene grele, romantice și nasul ușor coroiat. Chiar și părul amintea de claia dezordonată a Shebei. Cît privește băiatul-bărbat roșiatic care se revărsa din abundență în poala ei – acesta avea o asemănare brută, dar evidentă cu Connolly. Îndrăznesc să spun: chiar și cineva care n-ar fi știut nimic despre toată povestea la care se făcea aluzie ar fi simțit ceva nesănătos emanînd din sculptură. Pentru mine era un obiect de o obscenitate țipătoare.

N-am auzit-o pe Sheba întorcîndu-se din mansardă decît atunci cînd era deja în spatele meu.

— Ce cauți aici? am auzit o voce și cînd m-am întors Sheba era în spatele meu în cămașă de noapte. Părul îi atîrna dezordonat. În jurul ei plutea un miros neplăcut, stătut.

— Mă... mă uitam la sculptura ta, am protestat stupid.

Îmi era frică.

— Ieși afară! Ieși afară! a țipat ea.

Ne-am holbat una la alta și pentru o clipă am crezut că avea să mă atace. Apoi, destul de brusc, s-a așezat – sau mai degrabă s-a prăbușit – pe podea.

— Ce-o să se aleagă de mine, Barbara?

— O, biata de tine, Sheba, am zis.

Am îngenuncheat și am luat-o în brațe. Părul i se aduna în smocuri pe fața udă.

— Ieși afară, a murmurat, cu jumătate de gură.

— Sheba, te rog, am zis, hai, ridică-te.

A mai stat cîteva momente, apoi m-a lăsat s-o ajut să se ridice.

Am stat și ne-am susținut una pe alta. Cînd mi-am dat seama că putea să stea fără sprijinul meu, am lăsat-o. Ne-am uitat amîndouă la sculptură.

— Știi că asta nu poate să rămînă aici, am zis.

— Oh? a zis.

Avea vocea neutră, ca în vis.

Am luat manuscrisul de pe masă. Apoi m-am aplecat și am ridicat sculptura în brațe.

— Mă ocup eu de asta, am zis și am scos-o afară din cameră.

Jos în bucătărie am pus sculptura pe o masă și am ascuns manuscrisul într-un sertar. Apoi m-am dus la lada cu scule de sub chiuvetă. Sculele lui Eddie sînt teribil de mari și de scumpe. Am fost aproape sedusă de un ciocan cu mînerul de fildeș incrustat. Dar m-am oprit pînă la urmă la o toporișcă mică de oțel. (Mai urît, dar mai puternic.) Am deschis ușile și am cărat sculptura în grădină. Era una din acele dimineți mohorîte, cu cer întunecat, violet. Grădina arăta splendid de luxuriantă și sălbatică. M-am întors înăuntru după toporișcă și niște ziare vechi.

Sculptura nu era solidă și densă cum mă așteptasem. Cu prima lovitură n-am nimerit-o, dar cînd mi-am atins ținta, am făcut torsul băiatului bucățele. Mici bucățele de lut au zburat prin aer. Un ciob mai mare a sărit pe grămada de îngrășămînt a lui Eddie. M-am

uitat după el și am văzut-o sus pe Sheba, care se uita la mine pe geam, ca un solemn spectru victorian. I-am făcut veselă cu mîna și am continuat. Cu a doua lovitură am retezat capul băiatului perfect, ca pe un ou. În cinci minute, nu mai rămăsese nimic din sculptură în afară de picioarele încrucișate ale Shebei și un rest zimțat din abdomenul ei.

Undeva, departe de Londra, au început să geamă tunetele. Am adunat cît am putut din bucățelele rămase, le-am împachetat în ziare și le-am dus înăuntru, chiar cînd începea să plouă. Sheba coborîse. Stătea în bucătărie.

— Mai e ceva despre care ar trebui să știu? am întrebat-o.

A dat din cap.

— Ești sigură?

Tăcea.

Am îndesat ziarele în coșul de gunoi și am urcat la ea în cameră. Probabil că avea idee despre ce se întîmpla, pentru că n-a părut surprinsă cînd m-am întors cu geanta ei. M-a privit cu atenție cum am pescuit fotografiile de pe fundul ei. Cînd am adus foarfeca din bucătărie a început să plîngă puțin, dar chiar și atunci o făcea mai mult din resemnare, nu protestînd.

După ce fotografiile au fost tăiate, m-am dus la ea și am luat-o ușurel în brațe. Corpul Shebei e atît de slăbuț zilele astea, încît ai impresia că o poți rupe.

— Hai, am zis, totul e bine.

A început să plîngă și mai energic. Suspine adînci, zguduitoare. Dar am ținut-o în brațe

în continuare, i-am vorbit încet și s-a liniștit îndată.

— Ce-o să se aleagă de mine? a întrebat ea iar. Ce-o să se aleagă de mine?

— O să fie bine, draga mea, am zis eu, mîngîindu-i părul. Barbara e aici.

Am simțit-o cum se înmoaie, de parcă s-ar fi predat.

Am rămas în bucătărie, legănîndu-ne încet, înainte și înapoi, o vreme. Apoi am așezat-o și am făcut ceva de mîncare. Ochiuri cu șuncă. Căni cu ceai tare. Mîncare tihnită pentru o zi cenușie. Trebuie să fi murit de foame, pentru că a înfulecat totul ca un soldat și apoi a mai cerut. Draga fată. Draga de Sheba. După ce am mîncat am făcut-o să doarmă un pic și cînd s-a trezit, acum o jumătate de oră, era într-o formă mult mai bună. Cam pe atunci se oprise și ploaia și a vrut să iasă la o plimbare. Am lăsat-o să se ducă singură. Îndrăznesc să spun că va fi în regulă singură. Părea calmă și sigură pe picioare după odihnă. Și de-acum știe că nu trebuie să se ducă prea departe fără mine.

Mulțumiri

Le mulțumesc lui Juliet Annan, Jennifer Barth, Jonathan Burnham, Gill Coleridge, Lucy Heller, Clare Parkinson, Mary Parvin, Margaret Ratner, Colin Robinson, Mark Rosenthal, Claudia Shear, Roger Thornham și Amanda Urban. De asemenea, mulțumiri pentru Larry Konner, fără ale cărui sfaturi, sprijin moral și desăvîrșit *menschlichkeit* această carte n-ar fi fost scrisă niciodată.

Singurătatea naște monștri

Probabil cei care tocmai au terminat de citit această carte au înțeles că, în ciuda titlului și a poveștii cu iz senzaționalist, cartea scrisă de Zoë Heller e departe de a fi un simplu succes comercial. Biografia autoarei ne asigură, de altfel – cel puțin pe aceia dintre noi care încă mai cred în importanța educației – că avem de-a face cu o scriitoare „școlită": Zoë Heller este fiica scenaristului englez Lukas Heller, imigrant de origine iudeo-germană în Anglia. A urmat prestigiosul St Anne College de la Oxford și la fel de impresionanta Columbia University. În prezent scrie la *The Daily Telegraph* și *The New Yorker,* este căsătorită cu scenaristul Larry Konner și trăiește la New York. Cartea pe care o avem aici a fost nominalizată pe lista scurtă a premiului Booker în 2003. În fotografia care apare în Wikipedia, Zoë Heller e însoțită de nu mai puțin cunoscutul Michael Cunningham. Cu alte cuvinte, un pic maliţios-nostalgice din partea traducătoarei din Sud-Estul Europei, autoarea a avut parte de educația corectă, urmată de mediul corect. La asta, dacă adăugăm povestea corectă, rezultă succesul internațional în fața căruia ne aflăm. Printr-o coincidență amuzantă, sîntem exact în situația pe care o anticipa bărbatul scriitoarei cînd îi spunea acesteia, pentru a o liniști cu privire

la ecourile negative la una dintre cărțile ei, ecouri apărute în presa britanică: „Gîndește-te că nu e Anglia, ci o țară străină, a *foreign market*, România, de pildă!". Iată că acum cartea ei chiar este în România!

Povestea din *Jurnalul unui scandal* are suficient potențial exploziv. Mai ales într-o țară cu imense probleme de pudibonderie, cum este România și destul de departe de excentrica Anglie. Dacă vă amintiți, cu cîțiva ani în urmă, ziarele din Anglia au fost agitate o bună perioadă de povestea unei profesoare care nu doar că avusese o aventură cu un elev, dar se pare că cei doi se iubeau, iar ea era însărcinată cu respectivul băiat. Iar în Statele Unite, tabloidele abundă de asemenea povești specifice liceelor din Bronx. Dacă e să facem o paralelă, am avut și noi recent un scandal asemănător cu o profesoară din București. Și cine știe cîte cazuri asemănătoare au mai fost, fără a fi ajuns în ochii presei... Cartea lui Zoë Heller nu ficționalizează însă vreuna dintre aceste povești apărute în presă sau cel puțin nu o face programatic. Într-un interviu, chiar povestea cum, atunci cînd a început să scrie *Notes on a Scandal*, ca un făcut, citea aproape în fiecare zi în ziare despre o poveste de acest fel.

Lucrul cu adevărat scandalos însă, pentru care a și fost pusă la zid în diverse recenzii, a fost nu povestea în sine, tema, ci perspectiva și atitudinea care se degajă. Pentru că, trecînd peste nuanțele de rigoare, cartea este într-un fel o apologie a relației. Nu o scuză, dar o încercare de a-i înțelege mecanismele. O încercare cu atît mai ingenioasă cu cît perspectiva aparentă este aceea a unui personaj cu sentimente profund negative față de relația cu pricina. Dar, oricît de nesuferită ar fi fata bătrînă Barbara și oricît de mare și de freudiană ar fi

obsesia ei pentru Sheba, Barbara rămîne un personaj inteligent. Suficient de inteligent încît să demaşte întreaga ipocrizie a presei conservatoare, apărătoare a valorilor familiei şi totodată goliciunea normelor juridice cu privire la ce este sau nu este un... minor. În relaţia Shebei cu băiatul Connolly, frisonant e tocmai faptul că „minorul" este de departe polul dominator. Toate aceste întorsături şi nuanţe, felul interesant în care sînt surprinse micile mişcări ale sentimentelor şi reacţiilor, deopotrivă în cazul cuplului Sheba-Connolly, dar şi al relaţiei Sheba-Barbara, constituie punctul forte al acestei cărţulii de nici 250 de pagini care a reuşit s-o impună pe tînăra Zoë Heller în topul scriitorilor actuali.

Nu mai puţin a făcut pentru publicitatea cărţii filmul cu magnifica Judie Dench în rolul Barbarei şi Cate Blanchett, mai seducătoare ca niciodată, în rolul profesoarei pline de un farmec arty uşor nevrotic. Însă – cititorii sînt probabil deja familiarizaţi cu filmul lansat şi în România în toamna acestui an – ceea ce pierde filmul sînt tocmai nuanţele psihologice ale cărţii şi tulburătoarea ei lipsă de finalitate. Nu, personajul lui Zoë Heller nu e o lesbiană la senectute cu comportamente de don Juan vampirizant, care urzeşte planuri de seducţie şi ticăloşie în singurătatea casei ei mohorîte şi nici, conform clişeului, nu trece mai departe la următoarea victimă, aşa cum se întîmplă în film. Sigur că scenariul e ingenios, iar rezolvarea mai degrabă sexuală a dramei clarifică mult lucrurile, dar esenţa cărţii e tocmai lipsa de claritate. Barbara nu spune nicăieri că ar avea asemenea înclinaţii şi nici Sheba nu-i reproşează asemenea intenţii – aşa cum o face o Blanchett înfuriată într-una din scenele de la finalul filmului – pentru că în carte singura, absolut singura problemă a

Barbarei e singurătatea. Singurătatea în sine naște monștri, nu e nevoie să fie complicată sexual. Aceasta e tema și e magistral observată și analizată. Fragmentele în care Barbara vorbește despre „un weekend construit în jurul unei vizite la spălătorie" și despre ce înseamnă singurătatea fără orizont, singurătatea fără ieșire, sînt probabil cele mai memorabile din întregul volum. De ce e singură de o viață? Explicația stă exact în această poveste, în faptele și în reacțiile ei. Chiar dacă filmul e mai acut și produce frică aproape ca unul de groază, cartea este adevăratul thriller psihologic.

Nu mă pot opri să nu observ, ca traducător și cititor, ingeniozitatea construcției narative, perspectiva constantă a unui singur personaj, foarte bine condusă de la prima la ultima pagină. Am găsit de asemenea în interviuri ale autoarei mărturii ale faptului că n-au interesat-o niciodată prea mult cursurile de *creative writing* și că e mai degrabă o adeptă a bunului-simț în construcția cărților. Sigur că educația literară există, se vede din CV-ul ei, dar mi s-a părut interesant că nu acordă prea multă importanță „tehnicii", situațiilor dramatice și totuși „îi iese" o carte așa de închegată compozițional. De asemenea, ca scriitor intervievat, Zoë Heller are exact acea spontaneitate care-i permite să nu-i fie teamă că va fi luată drept amatoare și să recunoască că „îi e greu să scrie la altă persoană decît persoana întîi". De asemenea, că are ambiția atît de omenească de a scrie cărți mari. Aflată într-o librărie, s-a uitat în rafturi și a văzut cartea unei alte scriitoare, o carte masivă, de peste cinci sute de pagini. Și s-a gîndit: „Dacă aș avea 16 dolari, aș lua-o pe a mea sau pe a ei? Pe a ei, pentru că aș avea astfel asigurate zece zile de evaziune din realitate".

Zoë Heller trăiește la New York și nu pare să-i fie dor de Londra. Singura lipsă pe care o denunță e aceea a plimbărilor – în America nu te poți plimba europenește, o știm și de la Radu Pavel Gheo –, dar și a unei anumite combativități a presei și a recenziilor. O anume ipocrizie a comentatorilor americani o face să eroizeze incisivitatea tipic britanică. Dar în rest... o spune limpede, nu s-ar întoarce în insulă. Cumva ciudat pentru cititorii acestei cărți cum nu se poate mai englezești. Depun mărturie ca traducător că am făcut o adevărată excursie în universul britanic – de aici și notele pe care le-am considerat utile pentru a înțelege anumite sărbători, obiceiuri sau referințe de cultură populară – și că rar am găsit reinterpretate mai bine în cheie acut contemporană locurile comune ale Angliei: ceaiurile, conversația despre vreme, Oh-urile și frecventele și ipocritele „dear-darling".

Luminița Marcu
19 august 2007